Ira Levin Băieţii din Brazilia

Ira Levin The Boys from Brazil
© Copyright 1976 by Ira Levin
© Copyright pentru versiunea în limba română Editura VREMEA
Toate drepturile rezervate.
I.S.B.N. 973-9162-45-2
TRADUCERE DE ALEXANDRU SCHULZ

EDITURA VREMEA BUCUREŞTI 1996
COPERTA DE SILVIA COLFESCU

1

La începutul unei seri de septembrie a anului 1974, un mic avion bimotor, argintiu cu negru, ateriză pe o pistă secundară a aeroportului Congonhas din São Paulo; încetini, viră şi rulă spre un hangar, unde aştepta o limuzină. Trei bărbaţi, dintre care unul îmbrăcat în alb, trecură din avion în limuzină, care plecă din Congonhas spre zgârie-norii albi din centrul oraşului São Paulo. După circa douăzeci de minute, limuzina se opri pe bulevardul Ipiranga, în faţa restaurantului japonez Sakai, asemănător unui templu.

Cei trei bărbaţi intrară împreună în marele hol lăcuit în roşu al restaurantului. Doi dintre ei, în costume de culoare închisă, erau voinici şi aveau o înfăţişare agresivă; unul era blond iar celălalt brunet. Al treilea bărbat, care păşea între ei, era mai zvelt şi mai în vârstă, îmbrăcat în alb, de la pălărie şi până la pantofi, cu excepţia unei cravate galbene ca lămâia. În mâna

înmănuşată în alb, legăna o servietă cafenie-roşiatică, burduşită şi fluiera o melodie, privind în jur cu vădită încântare.

O recepţioneră în chimono se înclină şi surâse drăgălaş; primind pălăria celui în alb, încercă să-i ia şi servieta; el însă ieşi din raza ei de acţiune şi se adresă unui japonez tânăr şi zvelt, în frac, care îi veni în întâmpinare zâmbind.

— Mă numesc Aspiazu, se prezentă într-o portugheză înăsprită de un uşor accent german. Am rezervat un separeu.

Părea să aibă peste şaizeci de ani; avea păr cărunt tuns scurt, ochi căprui, vioi şi veseli şi o mustaţă sură, subţire şi îngrijită.

— A, domnul Aspiazu! exclamă japonezul în propria lui versiune a portughezei. Totul este pregătit pentru petrecerea dumneavoastră! Vreţi să veniţi pe aici, vă rog? Urcăm scările. Sunt sigur că veţi fi încântat de aranjament.

— Sunt deja încântat, spuse bărbatul în alb surâzând. Este o plăcere să te afli la oraş.

— Locuiţi la ţară?

Bărbatul în alb urcă scările în urma blondului şi încuviinţă scurt, oftând:

— Da, locuiesc la ţară.

Brunetul îi urmă, lăsându-l în spate pe japonez.

— Prima uşă la dreapta! le strigă el celor din faţă. Aţi vrea să vă descălţaţi, vă rog, înainte de a intra?

Blondul se apleacă şi privi printr-o deschizătură octogonală din perete, apoi se sprijini cu o mână de tocul uşii, îşi îndoi piciorul şi îşi scoase un pantof. Bărbatul în alb îşi întinse piciorul încălţat în alb pe covorul holului, iar brunetul se ghemui şi îi desfăcu catarama laterală de aur. După ce se descălţă, blondul deschise uşa cu sculpturi

complicate şi intră în încăperea de un verde pal, de dincolo de ea. Japonezul îşi scoase sprinten pantofii fără şireturi.

— Este cea mai bună încăpere a noastră, domnule Aspiazu, spuse el. Este foarte frumoasă.

— Sunt sigur de asta.

Bărbatul în alb se sprijini cu degetele înmănuşate în alb de tocul uşii, în timp ce privea cum brunetul îl descălţa de al doilea pantof.

— Şi dineul nostru imperial pentru şapte persoane, cu bere, nu cu sake - şi cu coniac şi ţigări de foi la urmă.

Blondul veni până în prag. Faţa îi era brăzdată de mici cicatrici albe, iar una din urechile sale nu avea lob. Dădu din cap şi se retrase. Bărbatul în alb, mai scund acum cu înălţimea tocurilor, intră în încăpere, urmat de japonez.

Încăperea era răcoroasă şi înmiresmată, lungă, liniştită, cu pereţii tapetaţi cu mătase şi rogojinile tatami de un verde pal şters. În centru, speteze din bambus cu perne cafenii şi albe erau aliniate pe trei laturi ale unei mese lungi, joase, pe care se aflau farfurii şi ceşti albe: trei tacâmuri şi speteze pe fiecare din laturile lungi ale mesei şi una în capătul din dreapta. Sub masă se afla o adâncitură nu prea adâncă, mai scurtă decât masa. În capătul din dreapta al încăperii se afla o altă masă neagră, scundă, rezemată de perete, cu două reşouri electrice încastrate în suprafaţa ei. Peretele din partea opusă era format din paravane shoji de hârtie albă, cu rame negre.

— Avem spaţiu suficient pentru şapte persoane, spuse japonezul, gesticulând spre masa din centru. Vă vor servi cele mai bune şi drăguţe fete ale noastre.

Surâse şi îşi înălţă sprâncenele.

Bărbatul în alb arătă spre paravanele shoji şi întrebă:

— Ce este dincolo?

— Un alt salon particular, domnule.

— E folosit în seara aceasta?

— Nu a fost rezervat, dar s-ar putea să-l solicite cineva.

— Îl rezerv eu.

Bărbatul în alb îi făcu semn blondului să deschidă paravanele. Japonezul îl privi pe blond, apoi din nou pe bărbatul în alb.

— Este o încăpere pentru şase persoane, spuse el nesigur. Uneori pentru opt.

— Desigur.

Omul în alb merse agale spre capătul încăperii.

— Voi plăti pentru încă opt tacâmuri.

Se aplecă şi studie reşourile mesei. Servieta lui burduşită îi atinse cracul pantalonului.

Blondul culisă paravanul într-o parte; japonezul se grăbi să-l ajute - sau poate să-l împiedice să deterioreze paravanele. Încăperea de dincolo se dovedi a fi imaginea în oglindă a primei, doar că panoul de iluminare din tavan era întunecat, iar masa de sub el era pusă pentru şase persoane, două de fiecare parte şi câte una la fiecare capăt. Bărbatul în alb se întoarse şi privi; japonezul îi zâmbi stânjenit, de departe.

— V-o pun la socoteală numai dacă o solicită cineva, spuse el - şi atunci numai diferenţa dintre ceea ce calculăm jos şi ceea ce socotim aici sus.

Bărbatul în alb spuse surprins:

— Ce drăguţ! Îţi mulţumesc.

— Scuză-mă, te rog - îi spuse brunetul japonezului.

Stătea în mijlocul încăperii, cu costumul de culoare închisă şifonat, cu faţa rotundă şi negricioasă lucind de sudoare.

— Există vreo posibilitate de a închide asta?

Arătă spre deschiderea octogonală din perete; vorbea o portugheză cu accent brazilian.

— Este pentru fete, explică japonezul plin de speranţă. Ca să vadă dacă pot aduce felul următor.

— E în ordine, îi spuse bărbatul în alb brunetului. Vei sta afară.

Brunetul spuse:

— Credeam că poate s-ar putea să...

Ridică din umeri în chip de scuză.

— Totul este satisfăcător, îi spuse bărbatul în alb japonezului. Musafirii mei vor sosi la ora opt şi...

— Îi voi conduce sus.

— Nu e nevoie; unul din oamenii mei îi va aştepta jos. După ce mâncăm, vom ţine aici o conferinţă.

— Puteţi sta până la ora trei, dacă doriţi.

— Sper să nu fie nevoie; o oră ar trebui să ajungă. Şi adu-mi un pahar de Dubonnet roşu, cu gheaţă şi cu coajă de lămâie.

— Da, domnule.

Japonezul se înclină.

— Şi am putea avea mai multă lumină? Aş vrea să citesc în timp ce aştept.

— Îmi pare rău domnule, asta-i tot ce avem.

— Mă descurc. Mulţumesc.

— Eu vă mulţumesc, domnule Aspiazu.

Japonezul îi făcu din nou o plecăciune, se înclină mai puţin adânc în faţa blondului şi abia dacă se înclină în faţa brunetului, apoi ieşi repede din încăpere.

Brunetul închise uşa, se întoarse cu faţa la ea, îşi ridică braţele, îşi puse vârfurile degetelor pe cadrul uşii, ca pentru a cânta acolo la o claviatură; îşi îndepărtă încet mâinile una de alta, pipăind.

Bărbatul în alb se aşează cu spatele spre deschiderea din perete, în timp ce blondul se duse la speteaza de la

capul mesei şi se ghemui lângă ea. Palpă pernele cafenii cu alb, le ridică de pe rama de bambus şi le aşeză într-o parte. Inspectă rama, o întoarse, îi privi baza şi o dădu la o parte împreună cu pernele. Pipăi rogojina tatami peste tot, la capul mesei; cercetă paiele împletite cu mâinile bine întinse, apăsând uşor.

Aşezându-se în genunchi, îşi băgă capul sub masă şi se uită în adâncitura de dedesubt. Se aplecă mai mult, îşi întoarse capul şi se uită cu unul din ochii lui albaştri pe sub masă, examinând-o încet de la un capăt la celălalt.

Se îndepărtă de masă, luă rama de bambus, aşeză la loc cele două perne şi potrivi speteaza într-un unghi acceptabil. Se ridică şi rămase de pază în spatele ei.

Sosi bărbatul în alb, descheindu-şi haina. Îşi aşeză servieta pe podea, se întoarse şi se lăsă încet în jos, până găsi cotierele spetezei. Îşi încrucişă picioarele sub masă, întinzându-le în adâncitură.

Blondul se aplecă şi împinse speteaza, îndreptând-o spre masă.

— Danke[1], spuse omul în alb.

— Bitte[2], spuse blondul şi se duse să se aşeze cu spatele la deschizătura din perete.

Bărbatul în alb îşi scoase una din mănuşi, privind aprobator masa din faţa lui. Brunetul păşi încet lateral, cu braţele ridicate, de-a curmezişul deschiderii dintre cele două încăperi, pipăind cu degetele în lungul unei grinzi negre, ieşite în afară.

Se auzi o bătaie uşoară; blondul se duse la uşă, iar brunetul se întoarse, lăsând braţele în jos. Blondul ascultă şi îi deschise uşa unei chelneriţe în chimono roz, care intră cu capul plecat, ţinând un pahar ce zăngănea pe tavă. Picioarele ei în papucei albi alunecară peste tatami.

---

[1] Mulţumesc – l. germ (n. ed.).

[2] Vă rog – l. germ (n. ed.).

— A! exclamă bucuros omul în alb, împăturindu-şi mănuşile.

Entuziasmul îi pieri când chelneriţa, o femeie cu faţa turtită, se ghemui lângă el şi îi luă şervetul şi beţigaşele de pe farfurie.

— Şi cum te numeşti, drăguţo? întrebă cu o veselie silită.

— Tsuruko, senhor[3].

Chelneriţa aşează o tavă de carton.

— Tsuruko!

Cu ochii larg deschişi şi cu buzele pungite, omul se uită la blond şi la brunet, ca şi când s-ar fi minunat împreună cu ei de o revelaţie impresionantă.

După ce aşează băutura, chelneriţa se ridică şi se retrase.

— Tsuruko, nu vreau să fiu deranjat până când sosesc musafirii mei.

— Da, domnule.

Se întoarse şi se grăbi să iasă din încăpere.

Blondul închise uşa şi îşi reluă locul din faţa deschizăturii din perete. Brunetul se întoarse şi îşi ridică mâinile spre partea de sus a grinzii.

— Tsu, ru, ko - spuse bărbatul în alb, trăgând servieta mai aproape de el.

Spuse în germană:

— Dacă asta e drăguţă, cum or arăta cele mai puţin drăguţe?

Blondul râse grohăit.

Bărbatul în alb desfăcu încuietoarea servietei şi o întredeschise, îşi înghesui mănuşile împăturite într-un colţ al ei, frunzări hârtiile şi plicurile de hârtie groasă şi trase afară dintre ele o revistă subţire. O aşează pe masă lângă farfurie - era *Lancet*, revista medicală britanică.

---

[3] Domnule – l. germ (n. ed.).

Examinându-i coperta, scoase din buzunarul hainei un toc brodat, ros şi decolorat, din care scoase nişte ochelari cu ramă neagră, pe care şi-i puse. Aşeză tocul la loc în buzunar şi îşi pipăi mustaţa subţire şi zbârlită. Avea mâini mici, roz, curate, cu aspect tineresc. Scoase din buzunarul interior al hainei o tabacheră de aur, pe care era gravată o inscripţie mai lungă, scrisă cu litere mici de mână.

Blondul stătea în faţa deschizăturii din perete. Brunetul examina pereţii, podeaua, masa de serviciu şi spetezele. Dădu la o parte unul din tacâmurile mesei centrale, îşi puse în locul lui batista, se sui pe ea şi desfăcu cu o şurubelniţă panoul de iluminare cu ramă cromată, de deasupra.

Bărbatul în alb citea revista *Lancet*, sorbind din când în când din Dubonnet şi fumând un trabuc; şuiera absorbit prin strungăreaţă. Din când în când părea surprins de ceea ce citea. Exclamă dintr-odată în engleză:

— Absolut eronat, domnule!

Musafirii sosiră într-un interval de patru minute, primul - lăsându-şi pălăria la vestiar, dar nu şi geanta-diplomat - la opt fără trei minute, iar ultimul la un minut după opt. Fiecare dintre ei îşi făcu drum printre grupurile şi perechile în aşteptare, spre japonezul în frac, fiind politicos îndrumaţi către blondul de la baza scărilor. Schimbau câteva vorbe şi musafirul era condus sus, la brunet, care arăta spre şirul de pantofi de lângă uşa deschisă.

Şase oameni de afaceri bine îmbrăcaţi, de peste cincizeci de ani, cu tenul alb, nordic, în şosete, dădură din cap politicoşi spre ceilalţi şi se înclinară, prezentându-se în portugheză şi spaniolă bărbatului în alb.

— Ignacio Carreras, domnule doctor. Sunt onorat să vă cunosc.

— Bună! Cum merge? Nu mă pot ridica, sunt prins cu picioarele sub masă. Acesta este José de Lima din Rio. Ignacio Carreras din Buenos Aires.

— Domnule doctor? Sunt Jorge Ramos.

— Prietene! Fratele tău a fost mâna mea dreaptă. Scuză-mă că stau jos; sunt prins. Ignacio Carreras din Buenos Aires, José de Lima din Rio, Jorge Ramos, chiar de aici, din São Paulo.

Doi dintre musafiri erau prieteni vechi, bucuroşi să se revadă.

— În Santiago! *Tu* unde ai fost?

— În Rio!

Un altul se prezentă, pocnind din călcâie, fără mare rezultat:

— Antonio Paz, Pôrto Allegre.

Se lăsară în jos, de-a lungul laturilor mesei, icnind şi făcând glume despre neîndemânarea lor; se aşezară, cu servietele şi genţile-diplomat alături. Desfăcură şervetele şi comandară băuturi unei chelneriţe aplecate amabil. Tsuruko cea cu faţa plată aşează în faţa fiecăruia un prosop împăturit, aburind; omul în alb şi musafirii lui se frecară recunoscători pe mâini şi se şterseră la gură.

Parcă anulând portugheza şi spaniola, germana îşi făcu apariţia; se vehiculară nume germane.

— A, te cunosc. Ai fost în subordinea lui Stangl, nu-i aşa? La Treblinka?

— Ai spus „Farnbach”? Soţia mea e o Farnbach, din Langen, de lângă Frankfurt.

Se serviră băuturile şi farfurioare cu aperitive - creveţi mici şi chifteluţe. Bărbatul în alb le arătă cum să folosească beţigaşele. Cunoscătorii îi îndrumară pe ceilalţi.

— O furculiţă, pentru numele Domnului!

— Nu, nu! râse omul în alb spre tânăra şi drăguţa chelneriţă. Îl învăţăm noi! Trebuie să înveţe!

Chelneriţa se numea Mori. Fata în chimono simplu, care aducea farfurii şi castroane acoperite lui Tsuruko, la masa de serviciu, se îmbujoră şi se prezentă:

— Yoshiko, domnule.

Bărbaţii mâncară şi băură. Vorbiră despre un cutremur din Peru şi despre noul preşedinte american Ford.

Se serviră castronaşe cu supă limpede şi alte farfurii cu mâncăruri prăjite şi crude; se turnă ceai.

Bărbaţii vorbiră despre criza petrolului şi de scăderea în consecinţă a simpatiei Vestului faţă de Israel.

Se serviră alte mâncăruri - felii de carne gătită, bucăţi de homar şi bere japoneză.

Bărbaţii vorbiră despre japoneze. Kleist - Carreras, un bărbat slab cu un ochi de sticlă care se mişca aiurea, spuse o poveste minunată, hazlie, despre o întâmplare ghinionistă a unui prieten într-un bordel din Tokyo.

Intră japonezul în frac şi întrebă cum merg lucrurile.

— Clasa-ntâi! îl asigură bărbatul în alb. Excelent!

Ceilalţi încuviinţară în portugheză, spaniolă şi germană.

Se servi pepene şi din nou ceai.

Bărbaţii discutau despre pescuit şi despre diferitele modalităţi de a găti peştele.

Bărbatul în alb o ceru pe Mori de soţie; ea zâmbi şi le spuse că are deja un soţ şi doi copii.

Bărbaţii se sculară de la masă, în scârţâit de speteze, îşi întinseră braţele, se întinseră şi se bătură mulţumiţi peste burţi. Câţiva, printre care şi omul în alb, ieşiră pe hol căutând toaleta pentru bărbaţi. Ceilalţi vorbiră despre bărbatul în alb: cât de fermecător era şi cât de vioi şi

tânăr pentru cei şaizeci şi trei sau şaizeci şi patru de ani câţi avea.

Primul grup se întoarse şi plecară ceilalţi.

Masa era neagră şi curată, cu pahare de coniac, scrumiere şi o cutie de ţigări de foi în tuburi de sticlă. Mori făcea turul cu o sticlă, aplecându-se să toarne în fiecare pahar câte un deget de lichid chihlimbariu. Tsuruko şi Yoshiko şopteau la masa de serviciu, discutând dacă este sau nu cazul să ia farfuriile.

— Afară, fetelor, spuse omul în alb, întorcându-se la locul lui. Vrem să vorbim în particular.

Tsuruko o goni pe Yoshiko din faţa ei, scuzându-se când trecu pe lângă bărbat:

— Vom debarasa mai târziu.

Mori puse coniac în ultimul pahar, aşează sticla la capătul neocupat al mesei şi se grăbi spre uşă, dându-se la o parte, cu capul plecat, în timp ce intră restul bărbaţilor.

Bărbatul în alb se aşează şi Farnbach-Paz îl ajută, împingându-i speteaza.

Brunetul vârî capul pe uşă, numără mesenii şi închise uşa.

Îşi ocupară locurile, de data aceasta gravi, fără a glumi. Cutia cu trabucuri făcu rondul.

Deschiderea din perete era astupată de partea cealaltă cu o haină de culoare gri închis.

Bărbatul în alb scoase o ţigară din tabachera de aur, închise capacul şi i-o oferi lui Farnbach, aşezat în dreapta sa, care îşi clătină capul tuns la zero dar, dându-şi seama că era invitat să citească şi nu să fumeze, luă tabachera şi o ţinu la distanţă, privind-o cu atenţie. Ochii lui albaştri se măriră a recunoaştere.

— Oooo!

Trase aerul prin buzele groase, încreţite, în timp ce citea.

Zâmbindu-i emoţionat bărbatului în alb, spuse:

— Ce minunat! Chiar mai grozav decât o medalie! Îmi daţi voie?

Gesticulă cu tabachera spre Kleist, de lângă el.

Bărbatul în alb dădu din cap zâmbind, cu obrajii uşor îmbujoraţi şi se întoarse pentru a-şi aprinde ţigara de la o brichetă pe care i-o oferea vecinul din stânga. Închizând ochii pe jumătate din cauza fumului, trase servieta mai aproape de el şi o deschise larg.

— Minunat! spuse Kleist. Priveşte, Schwimmer!

Bărbatul în alb găsi şi extrase din servietă un teanc de hârtii, pe care le aşeză în faţa lui, dând paharul de coniac la o parte. Îşi aşeză ţigara în crestătura unei scrumiere albe. Urmări cum frumosul şi tânărul Schwimmer îi trecea tabachera peste masă lui Mundt; îşi scoase tocul de ochelari din buzunarul de la piept şi trase ochelarii. Surâse de zâmbetele admirative ale lui Schwimmer şi Kleist, băgă tocul în buzunar, desfăcu ochelarii şi îi puse. Mundt fluieră încet, prelung. Bărbatul în alb îşi luă ţigara, trase un fum, savurând-o şi o aşeză din nou pe scrumieră. Aranjă hârtiile din faţa lui şi o studie pe cea de deasupra, întinzând mâna după paharul de coniac.

— Mm, mm, mm! făcu Traunsteiner.

Bărbatul în alb sorbi din coniac şi frunzări cu degetul mare partea de jos a teancului de hârtii.

Tabachera se întoarse la el. Hessen, cel cu părul argintiu, ochii albaştri şi faţa smeadă, i-o întinse.

— Ce minunat să posezi un asemenea obiect!

— Da, încuviinţă omul în alb, dând din cap. Sunt extraordinar de mândru de ea.

Puse tabachera la loc, lângă hârtii.

— Cine n-ar fi? spuse Farnbach.

Bărbatul în alb îşi puse paharul deoparte şi spuse:

— Acum să ne apucăm de treabă, băieţi.

Înclinându-şi capul sur, tuns scurt, îşi împinse ochelarii mai jos pe nas şi se uită la ceilalţi, peste ochelari. Ei îl priviră atenţi, cu ţigările ridicate. În încăpere se lăsă tăcerea, tulburată doar de zumzetul discret al instalaţiei de condiţionare a aerului.

— Ştiţi ce aveţi de făcut, spuse bărbatul în alb - şi ştiţi că este o treabă de durată. Acum vă voi da detaliile.

Îşi înclină capul, privind prin ochelari.

— Nouăzeci şi patru de oameni trebuie să moară la anumite date sau în jurul acestor date, în următorii doi ani şi jumătate - citi el. Şaisprezece dintre ei se află în Germania Occidentală, paisprezece în Suedia, treisprezece în Anglia, doisprezece în Statele Unite, zece în Norvegia, nouă în Austria, opt în Olanda şi câte şase în Danemarca şi în Canada. În total, nouăzeci şi patru. Primul urmează să moară în şaisprezece octombrie sau pe aproape, iar ultimul în jur de douăzeci şi trei aprilie 1977.

Se lăsă pe spate şi îi privi din nou pe ceilalţi.

— De ce trebuie să moară aceşti oameni? Şi de ce în anumite date sau aproape de ele?

Îşi clătină capul.

— Nu acum. Mai târziu vi se va putea spune de ce, dar iată ce pot să vă spun acum: moartea lor este punctul final al unei operaţiuni căreia eu şi conducătorii Organizaţiei i-am consacrat mulţi ani, eforturi enorme şi o mare parte din averea Organizaţiei. Este cea mai importantă acţiune pe care a întreprins-o Organizaţia vreodată, iar „importantă” este un cuvânt de o mie de ori prea slab, pentru a o descrie. Se află în joc speranţa şi destinul rasei ariene. Nu este nici o exagerare, prieteni;

este adevărul pur: destinul popoarelor ariene - de a ţine piept slavilor şi semiţilor, negrilor şi galbenilor - va fi împlinit, dacă operaţiunea are succes - şi nu va fi împlinit, dacă ea dă greş. Aşa încât cuvântul „importantă” nu este potrivit, nu-i aşa? Poate „sfântă”? Da, este mai nimerit. Luaţi parte la o operaţiune sfântă.

Îşi luă ţigara, scuturã scrumul şi o duse la buze, aşa scurtă cum era.

Bărbaţii se priviră tăcuţi, uluiţi. Îşi amintiră să tragă din ţigări, să soarbă din coniac. Îl priviră din nou pe bărbatul în alb; el îşi stinse ţigara în scrumieră şi se uită la ei.

— Veţi pleca din Brazilia cu identităţi noi, spuse el şi puse mâna pe servieta de lângă el. Totul se află aici, acte veritabile, nu falsuri. Şi veţi dispune de fonduri ample pentru cei doi ani şi jumătate. În diamante - zâmbi el - pe care mă tem că va trebui să le treceţi prin vamă într-un mod cam incomod.

Bărbaţii zâmbiră şi ridicară din umeri.

— Veţi răspunde fiecare de oamenii din una sau din câteva ţări. Aveţi fiecare între treisprezece şi optsprezece însărcinări, dar câţiva din oameni vor fi murit deja din cauze naturale. Au şaizeci şi cinci de ani. Nu vor muri însă prea mulţi dintre ei, întrucât se bucurau de o sănătate excelentă la vârsta de cincizeci şi doi de ani, fără vreun semn de afecţiuni incipiente.

— Toţi au şaizeci şi cinci de ani? întrebă Hessen încurcat.

— Aproape toţi, spuse bărbatul în alb - adică îi vor avea, când li se apropie datele. Câţiva vor fi cu un an, doi mai tineri sau mai bătrâni.

Puse la o parte fila din care citise ţările şi numele - şi luă celelalte nouă sau zece file.

— Adresele sunt cele din 1961 şi 1962, dar nu cred că veţi avea probleme să-i localizaţi astăzi; cei mai mulţi se află probabil acolo unde erau. Sunt oameni de familie, stabili; cei mai mulţi sunt funcţionari publici - inspectori fiscali, directori de şcoli şi aşa mai departe - oameni cu o autoritate minoră.

— Au şi asta în comun? întrebă Schwimmer.

Bărbatul în alb dădu din cap.

Hessen spuse:

— Un grup remarcabil de omogen. Sunt membrii unei alte organizaţii, opusă nouă?

— Nici măcar nu se cunosc între ei sau pe noi, cel puţin aşa sper, spuse bărbatul în alb.

— Acum sunt pensionari, nu-i aşa? întrebă Kleist. Dacă au şaizeci şi cinci de ani?

Ochiul lui de sticlă privea aiurea.

— Da, cei mai mulţi dintre ei sunt probabil pensionari, încuviinţă bărbatul în alb. Dar dacă s-au mutat între timp, puteţi fi siguri că au avut grijă să-şi lase adresele unde pot fi găsiţi. Schwimmer, tu ai Anglia; treisprezece, cel mai mic număr.

Îi dădu o filă dactilografiată lui Kleist, care i-o trecu lui Schwimmer.

— Asta nu înseamnă că-ţi punem calităţile la îndoială, îi zâmbi lui Schwimmer. Din contră, ţi le recunoaştem. Aud că te poţi transforma aşa de bine în englez, încât nici chiar regina nu te-ar bănui, dacă te-ar vedea.

— Mă măguleşti, bătrâne - spuse Schwimmer afectat, într-o engleză oxfordiană, pipăindu-şi mustaţa de culoarea nisipului, în timp ce privea fila. Ştii, de fapt bătrânica nu e prea isteaţă.

Bărbatul în alb surâse.

— Acest talent s-ar putea foarte bine dovedi util, spuse el - cu toate că noua dumitale identitate, ca şi cea

a tuturor celorlalţi, este cea a unui ins de naţionalitate germană. Sunteţi comis-voiajori, băieţi; poate că între însărcinări veţi avea timp să vă distraţi şi cu niscaiva fete de la ţară.

Privi următoarea filă.

— Farnbach, vei călători prin Suedia. Întinse fila spre dreapta. Cu paisprezece clienţi pentru mărfurile dumitale de import. Farnbach luă fila şi se aplecă, încruntându-şi fruntea lipsită de sprâncene.

— Toţi sunt funcţionari publici vârstnici, spuse el - şi ucigându-i, împlinim destinul rasei ariene?

Omul în alb îl privi o clipă, apoi îl întrebă:

— A fost o întrebare sau o constatare, Farnbach? Cam suna a întrebare la urmă, iar dacă este aşa, sunt surprins, pentru că dumneata - şi voi toţi - aţi fost aleşi pentru această operaţiune pe baza supunerii voastre necondiţionate, ca şi a altor calităţi şi talente.

Farnbach se lăsă pe spate, cu buzele groase strânse, nările fremătând şi faţa îmbujorată.

Bărbatul în alb privi următoarele file, prinse într-o clemă.

— Nu, Farnbach, sunt sigur că a fost o constatare - şi în acest caz trebuie s-o corectez uşor: prin uciderea lor *pregătiţi calea* împlinirii destinului. Va veni şi asta; nu în aprilie 1977, când moare al nouăzeci şi patrulea, ci cu timpul, doar să ascultaţi ordinele. Traunsteiner, dumneata ai Norvegia şi Danemarca.

Îi întinse filele.

— Zece în una şi şase în cealaltă.

Traunsteiner luă filele; faţa lui pătrată şi roşie exprima o supunere necondiţionată.

— Olanda şi Germania de nord sunt pentru sergentul Kleist; din nou şaisprezece, opt şi cu opt.

— Mulţumesc, domnule doctor.

— Cei opt din Germania de sud şi cei nouă din Austria înseamnă şaptesprezece inşi pentru sergentul Mundt.

Mundt, cu faţa roşcovană, tuns scurt, cu un ochi de sticlă, rânji, aşteptă ca filele să ajungă la el şi spuse:

— Când voi ajunge în Austria, voi avea grijă şi de Yakov Liebermann.

Traunsteiner îşi arătă plombele de aur într-un zâmbet, în timp ce îi trecea filele.

— De Yakov Liebermann au avut grijă trecerea timpului şi boala, ca şi falimentul băncii unde îşi ţinea banii jidoveşti - spuse bărbatul în alb. Acum nu ne mai vânează pe noi, ci niscai conferinţe plătite, ca să mai pună mâna pe un ban. Dă-l încolo.

— Desigur, spuse Mundt. Glumeam doar.

— Eu nu. Pentru poliţie şi pentru presă el este acum doar un pisălog bătrân, cu un fişet plin de dosare cu stafii; ucide-l - şi probabil că îl transformi într-un erou uitat pe nedrept, cu duşmani în viaţă, care duşmani trebuie să fie prinşi.

— N-am auzit niciodată de ticălosul ăsta de ovrei.

— Aş dori să pot spune la fel.

Râseră cu toţii.

Bărbatul în alb înmână ultimele două file lui Hessen şi îi spuse zâmbind:

— Iar pentru dumneata optsprezece: doisprezece în Statele Unite şi şase în Canada. Contez pe faptul că eşti fratele fratelui dumitale.

— Sunt, spuse Hessen, înălţându-şi capul argintiu, cu trăsăturile ascuţite însufleţite de mândrie. Veţi vedea că sunt.

Omul în alb îi privi pe rând şi spuse:

— V-am zis că ei trebuie să fie ucişi în data sau aproape de data înscrisă lângă fiecare nume. La data exactă ar fi mai bine, desigur, dar asta e mai puţin

important. O săptămână mai devreme sau mai târziu nu contează cu adevărat - şi chiar o lună, dacă aveţi motive să credeţi că astfel de se reduce riscul misiunii. Metodele rămân la alegerea voastră, cu condiţia ca ele să varieze şi să nu lăsaţi niciodată indiciul vreunei premeditări. Autorităţile niciunei ţări nu trebuie să suspecteze că are loc o operaţiune. N-ar avea de ce să vă fie greu. Ţineţi minte că este vorba de oameni de şaizeci şi cinci de ani: au vederea slăbită, reflexele încetinite, nu mai au putere; probabil că şofează prost şi traversează neatenţi străzile, cad sau sunt înjunghiaţi şi prădaţi de vagabonzi. Sunt zeci de moduri în care asemenea oameni pot fi ucişi, fără a atrage atenţia la nivele înalte. Zâmbi. Sunt încredinţat că le veţi găsi.

Kleist spuse:

— Putem tocmi pe altcineva pentru a prelua o însărcinare sau pentru a ne da o mână de ajutor, atunci când asta pare a fi cea mai bună cale de rezolvare?

Bărbatul în alb îşi întoarse mâinile a surpriză nedumerită.

— Sunteţi oameni raţionali, cu o judecată sănătoasă - îi reaminti lui Kleist, de aceea v-am ales. Faceţi treaba oricum consideraţi că trebuie făcută. Atâta vreme cât ei mor la momentul potrivit şi autorităţile nu suspectează că ar fi vorba de o operaţiune, aveţi mâna complet liberă.

Ridică un deget.

— Nu, nu complet - îmi pare rău. Cu o condiţie, şi anume una importantă. Nu vrem ca familiile lor să fie implicate, nici ca victime în vreun soi de accident şi nici în calitate de complici. Cum ar fi de exemplu în cazul unor soţii mai tinere, care s-ar arăta gata de aventuri romanţioase. Repet: familiile nu vor fi implicate în nici un fel, iar în calitate de complici se vor folosi numai străini.

— De ce am avea nevoie de complici? întrebă Traunsteiner.

— Nu ştii peste ce poţi să dai, îi răspunse Kleist.

— Am fost în toată Austria, spuse Mundt, privind una din filele sale - şi sunt locuri de care n-am auzit niciodată.

— Da, mormăi Farnbach, uitându-se la fila sa. Cunosc Suedia, dar în mod sigur n-am auzit de nici un „Rasbo”.

— Este un orăşel la circa cincisprezece kilometri spre nord-est de Uppsala, spuse bărbatul în alb. Este vorba de Bertil Hedin, nu-i aşa? Este dirigintele poştei de acolo.

Farnbach îl privi încruntat.

Omul în alb îi înfruntă privirea, zâmbi răbdător şi spuse:

— Iar asasinarea dirigintelui de poştă Hedin este exact atât de importantă - corectez, atât de sfântă - pe cât am spus că este. Hai, Farnbach, fii bun soldat, aşa cum ai fost întotdeauna.

Farnbach ridică din umeri şi îşi privi din nou fila.

— Dumneavoastră sunteţi... doctorul, spuse el.

— Asta aşa este, spuse bărbatul în alb, întorcându-se zâmbind spre servieta lui.

Hessen îşi privi filele şi spuse:

— Iată un nume grozav: „Kankakee”.

— Este chiar lângă Chicago, spuse bărbatul în alb, scoţând un teanc de plicuri de hârtie groasă.

Le răspândi pe masă - o jumătate de duzină de plicuri mari umflate, fiecare inscripţionat într-un colţ cu un nume: Cabral, Carreras, de Lima. Şuvoiul de plicuri alunecă, lovind un pahar. Doctorul se scuză, lăsându-se pe spate.

Ceru printr-un gest ca plicurile să fie distribuite, îşi scoase ochelarii, îşi ciupi şi îşi frecă nasul, apoi spuse:

— Nu le deschideţi aici. Am verificat personal totul în dimineaţa aceasta. Sunt paşapoarte germane cu

ştampilele de intrare braziliene şi cu vizele corecte, autorizaţii de lucru, permise de conducere, cărţi de vizită şi documente - totul se află acolo. Când vă întoarceţi în camerele voastre, exersaţi-vă noile semnături şi semnaţi tot ce trebuie semnat. Tot acolo se află biletele voastre de avion şi ceva bani în moneda ţărilor de destinaţie, în valoare de câteva mii de cruzeiros.

— Şi diamantele? întrebă Kleist, ţinând cu ambele mâini plicul lui, inscripţionat *Carreras*.

— Sunt în casa de fier a cartierului general.

Bărbatul în alb îşi puse ochelarii la loc în tocul brodat.

— Le veţi lua în drum spre aeroport. Veţi pleca mâine; îi veţi lăsa în păstrare lui Ostreicher paşapoartele şi documentele voastre personale de acum, să vi le ţină până la întoarcere.

Mundt spuse rânjind:

— Şi tocmai mă obişnuisem cu „Gomez”.

Ceilalţi râseră.

— Cât primim? întrebă Schwimmer, trăgând fermoarul portofelului său. Sub formă de diamante, vreau să spun.

— Cam patruzeci de carate fiecare.

— Aoleu! exclamă Farnbach.

— Nu, tuburile sunt destul de mici: cam o duzină de pietre de câte trei carate, asta este tot. Valorează fiecare cam şaptezeci de mii de cruzeiros la preţul pieţii de acum - şi mai mult în viitor, datorită inflaţiei, aşa că veţi avea echivalentul a cel puţin nouă sute de mii de cruzeiros vechi, pentru cei doi ani şi jumătate. O veţi duce foarte bine, aşa cum se cuvine să trăiască reprezentanţii comerciali ai unor mari firme germane şi veţi avea bani cu prisosinţă pentru orice echipament necesar. Pentru că veni vorba, aveţi grijă să nu luaţi vreo armă cu voi în avion: acum *toată lumea* este percheziţionată. Lăsaţi-i lui

Ostreicher tot ce aveţi. Nu veţi avea probleme cu vânzarea diamantelor; de fapt, o să aveţi probabil prea mulţi amatori. S-a lămurit totul?

— Raportul? întrebă Hessen, aşezându-şi alături geanta-diplomat.

— Nu v-am spus? Veţi da raportul în prima zi a fiecărei luni, telefonând filialei braziliene a firmei voastre - bineînţeles cartierului general. Veţi vorbi ca despre afaceri, mai ales dumneata, Hessen; sunt sigur că nouă din zece telefoane din Statele Unite sunt ascultate.

Traunsteiner spuse:

— N-am mai vorbit norvegiana de la război încoace.

— Studiază, zâmbi bărbatul în alb. Altceva? Nu? Ei bine, să bem nişte coniac şi mă voi gândi la o urare de drum bun.

Îşi luă tabachera, o deschise şi scoase o ţigară. Închise tabachera, o privi şi îi lustrui rapid cu mâneca albă inscripţia.

***

Tsuruko se înclină şi îi mulţumi Senhor-ului. Înghesuind bancnotele împăturite în brâul chimonoului, trecu pe lângă el şi se grăbi spre masa de serviciu, unde Yoshiko strângea resturile.

— Mi-a dat douăzeci şi cinci! îi şopti Yoshiko în japoneză. Tu cât ai primit?

— Nu ştiu, şopti Tsuruko, ghemuindu-se şi acoperind cu capacul un castron de orez, pus sub măsuţă. Încă nu m-am uitat.

Luă cu ambele mâini castronul mare, puţin adânc, din lac roşu.

— Pun pariu că cincizeci!

— Aşa sper.

Tsuruko se ridică şi se grăbi cu castronul pe lângă senhor şi unul dintre invitaţii săi, care glumeau cu Mori, apoi ieşi în hol. Făcu slalom printre ceilalţi invitaţi - care îşi dădeau din mână în mână încălţătorul, aplecându-se şi ghemuindu-se - şi deschise uşa batantă cu umărul.

Coborî cu castronul nişte scări înguste, iluminate de becuri fără abajur, agăţate de sârme - şi o luă în lungul unui coridor tot atât de îngust, cu pereţii placaţi cu scânduri şi tencuiţi cu ipsos.

Coridorul dădea într-o bucătărie zgomotoasă, plină de aburi, unde vechi ventilatoare de tavan îşi roteau încet palele deasupra unei învălmăşeli de chelneriţe, bucătari şi ajutoare. Tsuruko, în chimonoul ei roz, merse cu castronul larg şi roşu printre ei, trecu pe lângă un ajutor de bucătar, care toca rapid zarzavaturi şi pe lângă un altul, care o privi, în timp ce scotea o tavă cu farfurii dintr-un spălător de sticlă plin de spumă.

Aşeză castronul pe o masă pe care erau stivuite cutii cu ciuperci; se întoarse şi scoase dintr-o taşcă de pânză un şervet folosit, pe care îl desfăcu şi îl întinse pe tăblia metalică a mesei. Ridică capacul castronului şi îl aşeză într-o parte. În interior se afla un casetofon negru şi cromat, un Panasonic cu comenzile inscripţionate în engleză; cei doi tamburi ai casetei se roteau lent în compartimentul cu geam transparent. Tsuruko îşi plimbă mâna deasupra butoanelor, se încruntă nehotărâtă, scoase casetofonul din castron şi îl aşeză pe şervet, în care îl împături.

Ţinând casetofonul strâns înfăşurat la sân, se duse la o uşă de sticlă şi puse mâna pe clanţă. Un om care şedea lângă uşă, cosând ceva la un şorţ, îşi ridică privirea.

— Resturi, spuse ea, agitând pachetul învelit în şervet înspre el. Pentru o băbuţă care vine pe-aici.

Omul cu faţa galbenă, ciupită, îi aruncă o privire obosită, apoi şi-o plecă din nou asupra lucrului.

Ea deschise uşa şi ieşi în curtea interioară. O pisică sări de pe nişte lăzi de gunoi şi se refugie spre un pasaj îndepărtat, unde se zăreau felinare şi reclame luminoase.

Tsuruko închise uşa în urma ei şi se aplecă în întuneric.

— Ei, sunteţi aici? strigă ea încet în portugheză. Domnule Hunter?

O siluetă se apropie în grabă dinspre latura pasajului; era un bărbat înalt, uscăţiv, cu o geantă pe umăr.

— Ai reuşit?

— Da, spuse ea, despachetând casetofonul. Mai merge încă; n-am ştiut cu care buton se opreşte.

— Bine, bine, n-are nici o importanţă.

Era un tânăr cu trăsături fine şi cu păr castaniu, creţ, care se zăreau în lumina ce străbătea prin uşă.

— Unde l-ai pus? întrebă el.

— În castronul de orez, sub masa de serviciu.

Îi dădu casetofonul.

— Cu capacul rezemat într-o parte, în aşa fel încât să nu se vadă.

Înclină casetofonul spre uşă şi apăsă unul din butoane, apoi altul; se auzi un ciripit de tonalitate înaltă. Tsuruko îl urmări şi se dădu la o parte, pentru a-i lăsa mai multă lumină.

— Au stat aproape, sau unde? o întrebă el într-o portugheză stricată.

— Ca de aici până acolo.

Gesticulă spre cea mai apropiată ladă de gunoi.

— Bine, bine.

Tânărul apăsă un buton, oprind ciripitul şi apăsă altul; se auzi vocea bărbatului în alb în germană, îndepărtată şi însoţită de un ecou.

— Foarte bine, spuse tânărul şi opri vocea cu un alt buton. Arătă spre casetofon.

— Când ai început cu asta?

— După ce au terminat de mâncat, chiar înainte de a ne trimite afară. Au vorbit timp de aproape o oră.

— Au plecat?

— Erau pe cale, când am coborât.

— Bine, bine.

Tânărul trase un fermoar al genţii sale de voiaj, albastră cu alb. Purta un costum de blugi; părea a fi nord-american, în jur de douăzeci şi trei de ani.

— Mi-ai fost de mare ajutor, îi spuse lui Tsuruko, băgând casetofonul în geantă. Cei de la revista mea sunt foarte bucuroşi, dacă le aduc un reportaj despre domnul Aspiazu; este cel mai celebru producător de filme.

Scoase de la şold un portofel şi îl deschise spre lumină.

Tsuruko aşteptă, ţinând şervetul făcut ghem.

— O revistă nord-americană? întrebă ea.

— Da, spuse tânărul, separând nişte bancnote. *Movie Story*, o revistă foarte importantă de cinematografie.

Îi zâmbi larg lui Tsuruko şi îi dădu bancnotele.

— O sută cincizeci de cruzeiros. Mulţumesc mult, ai fost o mare ajutoare la mine.

— Mulţumesc.

Privi bancnotele şi îi zâmbi, dând repede din cap.

— Restaurantul vostru miroase a restaurant bun, spuse el, băgând portofelul în buzunar. Mi-a fost foarte foame, în timp ce am aşteptat.

— Doriţi să vă aduc ceva? Îşi înghesui bancnotele în chimonou. Aş putea...

— Nu, nu.

Îi atinse mâna.

— Voi mânca la hotel. Mulţumesc, mulţumesc mult.

Îi strânse mâna, se întoarse şi trecu cu paşi mari spre pasaj.

— Cu plăcere, domnule Hunter - strigă în urma lui. Îl privi o clipă, apoi se întoarse, deschise uşa şi intră.

*

Mai luară un rând de băuturi la bar, convinşi s-o facă nu atât de insistenţele japonezului în frac, care se prezentă ca Hiroo Kuwayama, unul din cei trei patroni ai restaurantului Sakasi, ci de prezenţa unui modern joc electronic de ping-pong - iar acesta se dovedi atât de interesant, încât comandară şi băură încă un rând; mai discutară despre încă unul, dar hotărâră că nu mai e cazul.

Cam la douăsprezece şi jumătate se duseră în grup la garderobă să-şi ia pălăriile. Fata în chimono i-o dădu lui Hessen pe a lui, zâmbi şi spuse:

— Un prieten a sosit după dumneavoastră, dar n-a vrut să urce neinvitat.

Hessen o privi o clipă şi exclamă:

— Oh!?!

Ea dădu din cap.

— Un tânăr, cred că era nord-american.

— O, desigur. Da, ştiu despre cine vorbiţi. Spui că a sosit după mine?

— Da, domnule; în timp ce dumneavoastră urcaţi scările.

— A întrebat desigur unde mă duc.

Ea dădu din cap.

— I-ai spus?

— La o petrecere particulară. El credea că ştie cine o organizează, dar greşea. I-am spus că era vorba de domnul Aspiazu. Îl cunoştea şi pe dânsul.

— Da, ştiu - spuse Hessen. Suntem cu toţii buni prieteni. Ar fi trebuit să urce.

— A spus că era vorba probabil de o întâlnire de afaceri şi că nu vroia să deranjeze. Şi apoi, nici nu era îmbrăcat potrivit.

Gesticula cu regret.

— Blugi.

Îşi agită degetele subţiri la gât.

— Fără cravată.

— O! Păcat oricum, că n-a urcat măcar să ne salute. A ieşit imediat?

Ea dădu din cap.

— Păi, e bine - spuse Hessen, zâmbi şi îi dădu un cruzeiro.

Se duse să-i vorbească bărbatului în alb. Ceilalţi, cu pălăriile şi genţile-diplomat în mâini, se strânseră în jurul lor.

Blondul şi brunetul se duseră repede spre uşile de intrare sculptate; Traunsteiner intră grăbit în bar şi ieşi după o clipă cu Hiroo Kuwayama.

Bărbatul în alb îşi puse mâna înmănuşată în alb pe umărul negru al lui Kuwayama şi îi vorbi cu multă seriozitate. Kuwayama ascultă, îşi ţinu respiraţia, îşi muşcă buza şi îşi clătină capul.

Vorbi, făcu gesturi liniştitoare şi se grăbi spre partea din spate a restaurantului.

Bărbatul în alb făcu semn celorlalţi să se îndepărteze. Se mută într-o parte a holului şi îşi aşeză pălăria şi servieta, acum mai puţin umflată, pe o măsuţă neagră. Stătea uitându-se spre spatele restaurantului, încruntându-se şi frecându-şi una de alta mâinile înmănuşate în alb. Le privi şi apoi le lăsă în jos.

Din spatele restaurantului veniră Tsuruko şi Mori, în pantaloni largi şi în bluze viu colorate şi Yoshiko, încă în

chimono. Kuwayama le îndemna să înainteze. Arătau încurcate şi îngrijorate; mesenii le priveau.

Omul în alb le zâmbi prietenos.

Kuwayama îi aduse cele trei femei şi se dădu la o parte, privind, cu braţele încrucişate.

Bărbatul în alb zâmbi şi îşi clătină necăjit capul; îşi trecu mâna înmănuşată prin părul sur, tuns scurt, apoi spuse:

— Fetelor, s-a întâmplat un lucru cu adevărat rău. Rău pentru *mine*, vreau să spun, nu pentru voi. *Bun* pentru voi. Vă explic.

Respiră adânc.

— Sunt producător de maşini agricole, unul din cei mai mari din America de Sud. Domnii care sunt cu mine în seara aceasta - arătă înapoi, peste umăr - sunt comis-voiajorii mei. Ne-am adunat aici ca să le pot spune despre nişte maşini noi, a căror producţie o începem; ştiţi, pentru a le da toate detaliile şi specificaţiile. Totul este strict secret. Am aflat acum, că un *spion al unui concern nord-american rival* a aflat despre întâlnirea noastră chiar înainte de a începe - şi ştiind cum lucrează oamenii aceştia, sunt dispus să pariez că s-a dus la bucătărie şi a abordat-o pe una dintre voi sau chiar pe toate şi v-a cerut să trageţi cu urechea la conversaţia noastră din vreo... ascunzătoare secretă - sau poate să ne fotografiaţi.

Ridică un deget şi le explică:

— Vedeţi, unii dintre comis-voiajorii mei au lucrat înainte pentru acest concern rival şi ei nu ştiu - concernul nu ştie - cine este acum cu mine, aşa că şi pozele noastre le-ar fi utile.

Dădu din cap, zâmbind cu regret.

— E o concurenţă feroce, spuse el. Câinii se mănâncă între ei.

Tsuruko, Mori şi Yoshiko îl priviră fără expresie, clătinându-şi uşor şi încet capetele.

Kuwayama, care se apropiase din spate de bărbatul în alb, spuse aspru:

— Dacă vreuna dintre voi a făcut ceea ce senhor...

— Lăsaţi-mă pe mine!

Bărbatul în alb îşi întinse mâna în spate, dar nu se întoarse.

— Vă rog.

Lăsă mâna în jos, zâmbi şi făcu o jumătate de pas înainte.

— Acest om, spuse el binevoitor - un tânăr nord-american, v-o fi oferit desigur ceva bani şi v-o fi spus vreo poveste oarecare despre o farsă sau cam aşa ceva, despre un mic renghi nevinovat, jucat nouă. Pot deci înţelege pe deplin nişte fete care sunt sigur că nu sunt plătite prea bine - nu sunteţi, nu-i aşa? Prietenul meu de aici plăteşte pe vreuna din voi prea bine?

Ochii săi căprui clipiră spre ele, aşteptând un răspuns.

Yoshiko îşi clătină capul vehement, chicotind.

Omul în alb râse odată cu ea, întinse mâna spre umărul ei, dar o retrase chiar înainte de a-l atinge şi spuse:

— Nu cred asta! Nu, eram al naibii de sigur că n-o face!

Îi zâmbi lui Mori şi lui Tsuruko; ele surâseră nesigure.

— Deci pot înţelege pe deplin, spuse el, din nou serios, cum nişte fete în situaţia voastră, fete care muncesc din greu, cu responsabilităţi familiare - tu, Mori, cu cei doi copii ai tăi - pot înţelege pe deplin, cum aţi putut da curs unei asemenea oferte. De fapt, nu pot înţelege, cum *n-aţi putea* să-i daţi curs; aţi fi proaste să n-o faceţi! O mică glumă inofensivă, câţiva cruzeiros în

plus. Totul este costisitor în ziua de azi, ştiu asta. De aceea v-am dat bacşişuri frumoase sus. Aşa că, dacă s-a făcut oferta şi aţi acceptat-o, credeţi-mă fetelor, nu este nici o supărare din partea mea, nu am nici un resentiment, ci numai înţelegere şi *nevoia de a şti*.

— Domnule, protestă Mori - vă dau cuvântul meu, nimeni nu mi-a oferit nimic şi nu mi-a cerut să fac nimic.

— Nimeni, spuse Tsuruko, clătinând din cap, iar Yoshiko, dând şi ea din cap, spuse:

— Pe cinstea mea.

— Ca dovadă a înţelegerii mele, spuse bărbatul în alb, - băgând mâna în buzunarul interior al hainei - vă voi da dublu faţă de ce v-a dat el sau faţă de ceea ce doar v-a oferit.

Scoase un portmoneu gros, negru, din piele de crocodil, îl desfăcu şi dădu la iveală marginile a două teancuri de bancnote.

— Asta am avut în vedere mai înainte ca fiind un lucru rău pentru mine, dar bun pentru voi.

Se uită de la o femeie la alta.

— De două ori cât v-a dat pentru voi - şi aceeaşi sumă şi pentru domnul...

Făcu un semn cu capul spre Kuwayama, care spuse:

— Kuwayama.

— Astfel nici el nu va fi supărat pe voi. Fetelor? Vă rog?

Omul în alb îi arătă banii lui Yoshiko.

— S-au investit ani în aceste - în aceste maşini noi. Milioane de cruzeiros!

Îi arătă banii lui Mori.

— Dacă ştiu cât cunoaşte rivalul meu, iau măsuri pentru a mă proteja.

Îi arătă banii lui Tsuruko.

— Pot accelera producţia, sau poate să-l găsesc pe tânărul acela şi... să-l aduc de partea mea, să-i dau bani *lui*, ca şi vouă şi domnului...

— Kuwayama. Haideţi fetelor, nu vă temeţi. Spuneţi-i domnului Aspiazu; n-o să mă supăr pe voi.

— Vedeţi? le îndemnă omul în alb. Nu poate fi decât bine pentru toată lumea!

— N-am ce să spun, repetă Mori, iar Yoshiko, privind portofelul deschis, cu teancurile de bancnote din el, spuse tristă:

— Nimic, pe cinstea mea.

Privi în sus.

— V-aş spune bucuroasă, domnule, dar chiar n-am ce.

Tsuruko se uita la portofel.

Bărbatul în alb o urmărea.

Ea îl privi şi dădu din cap şovăind, stânjenită.

El expiră puternic, uitându-se intens la ea.

— A fost chiar cum aţi spus, admise ea. Eram în bucătărie, ne pregăteam să vă servim şi unul dintre băieţi a venit la mine şi mi-a spus că afară e un om care vrea să vorbească cu cineva care vă serveşte. Cineva foarte important. Aşa că am ieşit, iar acolo era nord-americanul. Mi-a dat două sute de cruzeiros, cincizeci înainte şi o sută cincizeci după aceea. A spus că e reporter la o revistă şi că dumneavoastră faceţi filme şi nu daţi niciodată interviuri.

Bărbatul în alb spuse privind-o:

— Continuă.

— Mi-a spus că ar face un reportaj bun, dacă ar afla ce filme noi plănuiţi. I-am spus că urmează să discutaţi mai târziu cu invitaţii dumneavoastră - domnul K. ne spusese că o veţi face - şi el.

— Ţi-a cerut să te ascunzi şi să asculţi.

— Nu, domnule, mi-a dat un casetofon şi eu l-am adus înăuntru şi l-am scos afară, când aţi terminat de discutat.

— Un... casetofon?

Tsuruko dădu din cap.

— Mi-a arătat cum să-l pornesc: două butoane deodată.

Mimă apăsarea lor cu ambele arătătoare.

Omul în alb închise ochii şi stătu nemişcat, cu excepţia unei uşoare balansări laterale.

Deschise ochii, o privi pe Tsuruko cu un surâs uşor şi întrebă:

— Un casetofon a înregistrat în timpul conferinţei noastre?

— Da, domnule - într-un castron de orez de sub masa de serviciu. A funcţionat foarte bine. Omul l-a încercat, înainte de a mă plăti şi a fost foarte încântat.

Bărbatul în alb trase aer pe gură, îşi linse buza superioară, expiră, închise gura şi înghiţi. Duse mâna înmănuşată în alb la frunte şi şi-o şterse încet.

— Două sute de cruzeiros în total, spuse Tsuruko.

Bărbatul în alb o privi, se apropie de ea şi inspiră puternic. Îi zâmbi; era cu o jumătate de cap mai scundă decât el.

— Dragă, spuse el blând. Vreau să-mi spui tot ce poţi despre bărbat. Era tânăr - cât de tânăr? Cum arăta?

Tsuruko, stânjenită de apropierea lui, spuse:

— Cred că avea douăzeci şi doi sau douăzeci şi trei de ani. Era foarte înalt, chipeş, prietenos. Avea părul castaniu, foarte creţ.

— Asta este bine, este o descriere bună. Purta blugi...

— Da, un costum de blugi; ştiţi cum e - şi avea o geantă a unei linii aviatice, agăţată de o curea.

Îşi arătă umărul.

— Acolo avea casetofonul.

— Foarte bine. Eşti o foarte bună observatoare, Tsuruko. Ce linie de aviaţie era?

Ea păru necăjită.

— N-am observat; era albastră cu alb.

— O geantă albastră - albă a unei linii de aviaţie. Destul de bine. Altceva?

Se încruntă, îşi clătină capul şi îşi aminti bucuroasă:

— Se numeşte Hunter, domnule.

— Hunter?

— Da, domnule! Hunter, a spus-o foarte clar.

Bărbatul în alb surâse strâmb.

— Sunt sigur că a făcut-o. Continuă. Altceva?

— Vorbea prost portugheza. A spus că i-am fost o „mare ajutoare”; făcea tot felul de greşeli de astea, şi pronunţa greşit.

— Deci nu a stat prea mult timp pe aici, nu-i aşa? Eşti o „mare ajutoare” pentru *mine*, Tsuruko. Ţine-o tot aşa.

Ea se încruntă şi ridică neputincioasă din umeri.

— Asta e tot, domnule.

— Te rog încearcă să-ţi mai aminteşti şi altceva, Tsuruko. *N-ai idee* cât de important este pentru mine.

Ea îşi muşcă încheietura pumnului, îl privi şi îşi clătină capul.

— Nu ţi-a spus cum să iei contact cu el în caz că aş aranja altă petrecere?

— Nu, domnule! Nimic de felul ăsta. Nimic. V-aş spune.

— Mai gândeşte-te.

Faţa ei mâhnită se lumină brusc.

— Stă la un hotel; asta vă e de folos?

Ochii căprui o priviră întrebător.

— A spus că va mânca la hotel. L-am întrebat dacă vrea ceva de mâncare - i se făcuse foame aşteptând - şi asta e ce mi-a spus, că va mânca la hotel.

Bărbatul în alb se uită la Tsuruko şi spuse:

— Vezi? *Mai era* şi altceva.

Păşi înapoi, privi în jos şi deschise portofelul. Scoase patru bancnote de câte o sută de cruzeiros şi i le dădu.

— Mulţumesc, domnule!

Kuwayama se apropie, zâmbind.

Bărbatul în alb îi dădu patru bancnote şi câte una lui Mori şi lui Yoshiko. Punându-şi portofelul în interiorul sacoului, îi zâmbi lui Tsuruko şi o dojeni:

— Eşti fată bună, dar pe viitor ar trebui să te gândeşti puţin mai mult la interesele patronului tău.

— Aşa voi face, domnule! Promit!

Lui Kuwayama îi spuse:

— Să nu fii aspru cu ea, te rog.

— O nu, acum nu! rânji Kuwayama, scoţând mâna din buzunar.

Bărbatul în alb îşi luă pălăria şi servieta de pe măsuţă, le zâmbi femeilor care se înclinau şi lui Kuwayama, se întoarse şi se duse spre bărbaţii care îl aşteptau, urmărindu-l.

Surâsul i se stinse; ochii i se îngustară. Ajungând la ei, şopti în germană:

— Nenorocita de curvă galbenă împuţită, i-aş tăia ţâţele!

Le povesti despre casetofon.

Blondul spuse:

— Am verificat strada şi toate maşinile; nu e nici un nord-american în blugi.

— Îl găsim noi, spuse bărbatul în alb. Este un singuratic: grupurile care mai sunt active sunt toate din Rio şi din Buenos Aires. Şi e amator, nu numai din cauza

vârstei - douăzeci şi doi sau douăzeci şi trei - dar şi pentru că îşi dă numele de „Hunter”, ceea ce înseamnă vânător în engleză; nimeni cu experienţă nu şi-ar bate capul cu asemenea glume. Şi e prost, altminteri n-ar fi lăsat-o pe târfă să afle că stă la hotel.

— Doar dacă nu stă la hotel, spuse Schwimmer.

— În care caz e isteţ şi nu-mi mai rămâne decât să mă spânzur mâine dimineaţă. Hai să aflăm. Hessen, *Paulista*[4] al nostru, care se lasă urmărit de un „vânător” amator, va ispăşi acum dându-vă fiecăruia numele unui hotel.

Se uită la Hessen, care îşi ridică privirea de la pălăria pe care o tot examinase.

— Un hotel destul de bun ca să servească mâncare la ore târzii, îi spuse bărbatul în alb - dar nu atât de bun, încât să nu primească oameni în blugi. Pune-te în locul lui: eşti un băiat din Statele Unite, care a venit la São Paulo ca să-l vâneze pe Horst Hessen sau poate chiar pe Mengele. La care hotel ai trage? Ai bani destui pentru a da bacşişuri generoase chelneriţelor - nu *cred* că târfa a minţit în privinţa sumei - dar eşti romantic; vrei să simţi că eşti un nou Yakov Liebermann şi nu un turist dornic de confort. Te rog, Hessen, cinci hoteluri în ordinea probabilităţii.

Îi privi pe ceilalţi.

— Când Hessen vă numeşte hotelul, luaţi o cutie de chibrituri[5] din castronaşul acela, vă duceţi afară şi-i spuneţi numele unui şofer de taxi. Când ajungeţi la hotel, aflaţi dacă au sau nu acolo *un tânăr nord-american înalt, cu păr castaniu foarte creţ*, care a sosit de curând şi poartă blugi şi o geantă albastră cu alb pe umăr.

---

[4] Locuitor din São Paulo (n. trad.).

[5] Numeroase localuri de lux pun la dispoziţia clienţilor cutii de chibrituri cu adresa şi telefonul localului (n. ed.).

Telefonaţi apoi la numărul de pe cutia de chibrituri; voi fi aici. Dacă răspunsul este afirmativ, Rudi, Tin-tin şi cu mine venim imediat acolo; dacă este negativ, Hessen vă va da numele altui hotel. Totul este clar? Bine. Îl prindem într-o jumătate de oră şi nici nu va apuca să asculte întreaga casetă blestemată. Hessen?

Hessen îi spuse lui Mundt „Nacional”, Mundt repetă „Nacional” şi se duse să ia o cutie de chibrituri. Hessen îi spuse lui Schwimmer „Del Rey”, lui Traunsteiner „Marabá”, lui Farnbach „Comodora” şi lui Kleist „Savoy”.

***

Ascultă circa cinci minute, apoi opri caseta, o rebobină şi reîncepu din locul în care, terminând să admire naiba ştie ce lucru, „Aspiazu” spunea:

— Lasst uns jetzt Geschäft reden, meine Jungens[6]

Şi chiar trecea la afaceri. Afaceri! Isuse!

De data aceasta ascultă totul - spunând din când în când „Isuse!” şi „Dumnezeule Atotputernic!” şi „O, nemernic ce eşti!” - iar după un clămpănit şi o lungă tăcere, în care timp probabil chelneriţa adusese castronul pe scări, opri banda, o rebobină parţial şi ascultă fragmente şi porţiuni, doar pentru a se asigura că există cu adevărat şi că nu aiurează din cauza foamei sau din alt motiv.

Apoi se plimbă de jur împrejurul camerei, clătină din cap, se scărpină la ceafă, întrebându-se ce naiba să facă în viesparul ăsta de duşmani necunoscuţi.

Se decise în cele din urmă că nu avea decât un lucru de făcut - şi cu cât mai repede, cu atât mai bine. Indiferent de diferenţa de fus orar. Aduse casetofonul pe noptieră şi îl aşeză lângă telefon; îşi scoase portofelul şi

[6] Să trecem acum la afaceri, băieţi - l. germ. (n. ed.).

se aşează pe pat. Găsi cartea de vizită cu numele şi numărul de telefon, o prinse sub baza telefonului şi ridică receptorul, punând portofelul la loc în buzunar. Ceru telefonista internaţională.

Avea o voce drăgălaşă şi sexy.

— Vă sun când obţin legătura.

— Rămân la telefon, spuse el, neavând încredere; nu cumva să plece să danseze samba pe undeva. Te rog să te grăbeşti!

— Va dura cinci sau zece minute, domnule.

Auzi cum comunica numărul unei telefoniste de dincolo de ocean şi repetă mintal ce voia să spună, desigur presupunând că Liebermann era acasă şi nu era plecat să vorbească pe undeva sau să urmărească vreun nazist. Te rog să fii acasă, domnule Liebermann!

Se auzi o uşoară bătaie în uşă.

— Şi-a găsit momentul, mormăi el în engleză, se ridică ţinând receptorul şi reuşi să rotească butonul uşii atât încât s-o descuie. Uşa se deschise imediat şi intră un chelner cu mustaţa pleoştită, cu un platou acoperit cu un şervet şi cu o sticlă de bere Brahma, dar fără pahar pe tavă.

— Îmi pare rău că a durat atât de mult, spuse el. La ora unsprezece o întind cu toţii; a trebuit să-l pregătesc chiar eu.

— E în ordine, spuse tânărul în portugheză. Pune te rog tava pe masă.

— Am uitat paharul.

— E în regulă, nu am nevoie de pahar. Dă-mi te rog cecul şi creionul.

Îl semnă pe perete, ţinându-l cu mâna în care avea receptorul, adăugă un bacşiş peste taxa de serviciu.

Chelnerul ieşi fără să-i mulţumească şi râgâi când închise uşa.

Tânărul se gândi că n-ar fi trebuit să se mute de la hotelul Del Rey.

Se aşeză din nou pe pat; telefonul ţiuia în gol. Se întoarse să aşeze tava mai bine şi se uită cu reproş la şervetul galben, cu ştampila anti-furt *Miramar*, mare şi neagră, aplicată într-un colţ. Îl apucă şi îl aruncă cât colo; sandvişul era gros şi frumos, numai cu pui, fără lăptucă sau alte tâmpenii. Iertându-l pe chelner, rupse jumătate şi muşcă din mijlocul delicios. Doamne, era mort de foame!

— *Ich möchte* Wien[7], spuse o telefonistă. *Wien!*

Se gândi la casetă şi la ce îi va spune lui Yakov Liebermann. Dintr-o dată, îmbucătura căpătă gust de mucava; mestecă şi mestecă şi reuşi cumva să înghită. Aşeză jos sandvişul şi luă berea; era una din berile cu adevărat bune - dar i se păru că are un gust mizerabil.

— Nu mai durează mult, spuse telefonista cea isteaţă şi sexy.

— Aşa sper. Mulţumesc.

— Poftiţi, senhor.

Telefonul suna. Mai luă o înghiţitură şi puse sticla jos, îşi şterse mâna de pantaloni şi se întoarse mai mult către telefon.

Acesta sună şi sună; în cele din urmă cineva răspunse:

— *Ja?*[8]

Clar, de parcă era după colţ.

— Domnul Liebermann?

— *Ja. Wer'st da?*[9]

— Sunt Barry Koehler. Vă amintiţi, domnule Liebermann? Am venit să vă văd la începutul lui august,

---

[7] Vreau Viena – l. germ. (n. ed.).

[8] Da – l. germ. (n. ed.).

[9] Cine este? – l. germ. (n. ed.).

voiam să lucrez pentru dumneavoastră. Barry Koehler din Evanston, Illinois.

Tăcere.

— Domnule Liebermann?

— Barry Koehler, nu ştiu cât e ceasul în *Illinois*, dar la Viena e atât de întuneric, încât nu pot vedea ceasul.

— Nu sunt în Illinois, sunt la São Paulo, în Brazilia.

— Asta nu face lucrurile mai uşoare la Viena.

— Îmi pare rău, domnule Liebermann, dar am un motiv temeinic pentru a telefona. Aşteptaţi până auziţi.

— Nu mai spune, ghicesc: l-ai văzut pe Martin Bormann într-o staţie de autobuz.

— Nu, nu pe Bormann, pe Mengele. Şi nu l-am văzut, dar am o casetă pe care vorbeşte, într-un restaurant.

Tăcere.

— Doctorul Mengele, repetă. Şeful de la Auschwitz. Îngerul morţii.

— Mulţumesc. Credeam că ai în vedere un cu totul alt Mengele. Îngerul vieţii!

Barry spuse:

— Îmi pare rău. Eraţi atât de...

— L-am alungat în junglă; îl cunosc pe Josef Mengele.

— Credeam că aţi amuţit; am zis şi eu aşa... A ieşit din junglă, domnule Liebermann. Aseară a fost într-un restaurant japonez. Nu foloseşte el numele de Aspiazu?

— Foloseşte o mulţime de nume: Gregory, Fischer, Breitenbach, Rindon...

— Şi Aspiazu, nu-i aşa?

Tăcere.

— Da. Dar cred că poate e folosit şi de oameni din jurul lui.

— *El* este, insistă Barry. Avea jumătate din SS acolo şi îi trimitea să ucidă nouăzeci şi patru de oameni. Erau acolo Hessen, Kleist, Traunsteiner şi Mundt.

— Ascultă, nu sunt sigur că sunt treaz. Dumneata eşti? Ştii despre ce vorbeşti?

— Da! Vă pun caseta! Este chiar aici!

— Stai un minut. Începe cu începutul.

— În ordine.

Luă sticla şi bău puţină bere; venise şi rândul lui să tacă la telefon.

— Barry?

— Aha! Sunt aici; am băut şi eu puţină bere.

— O!

— O *înghiţitură*, domnule Liebermann; mor de sete. Încă n-am cinat şi caseta m-a îmbolnăvit, nu alta, încât nu pot nici să mănânc. Am aici un minunat sandvici cu pui şi nu pot măcar să-l ating.

— Ce faci în São Paulo?

— N-aţi vrut să mă angajaţi, aşa că m-am gândit să vin aici pe cont propriu. Sunt mai puternic motivat decât credeţi.

— Este vorba de finanţele *mele*, nu de motivaţia *dumitale*.

— Am *spus* că lucrez pe gratis; cine mă plăteşte acum? Vedeţi? Să trecem peste asta. Am venit aici, am adulmecat prin preajmă şi în final m-am gândit că cel mai bun lucru era să dau târcoale pe la uzina Volkswagen, cea la care a lucrat Stangl. Aşa am făcut, iar acum câteva zile l-am depistat pe Horst Hessen. Aşa am crezut cel puţin; nu eram sigur. Părul lui este acum oarecum argintiu şi trebuie să-şi fi făcut o operaţie de chirurgie estetică, dar am avut impresia oricum că este el şi am început să-l urmăresc. Astăzi a plecat acasă mai devreme - stă în cea mai drăgălaşă casă pe care aţi văzut-o vreodată, cu o nevastă trăsnet şi cu două fiice. La şapte şi jumătate a ieşit din nou şi a luat un autobuz spre centru. L-am urmărit până la restaurantul ăla japonez

elegant, iar el a urcat scările la o petrecere particulară. Un nazist păzea scara, iar petrecerea era dată de „domnul Aspiazu”. Un Aspiazu de la Auschwitz.

Tăcere.

— Continuă.

— Aşa că am ocolit prin spate şi am mituit pe una din chelneriţe. După ce a primit două sute de cruzeiros, mi-a dat o casetă întreagă cu Mengele, dând ordine de marş trupelor. Mengele se aude clar ca un cristal, iar trupele de la destul de clar, la mormăit. Domnule Liebermann, ei pleacă mâine - în Germania, Anglia, Statele Unite, Scandinavia, peste tot! Este o operaţie de tip Kameradenwerk[10] şi este de amploare şi nebunească, iar mie aproape că îmi pare rău că am intrat în toată chestia asta. Ei zic că...

— Barry.

— ..o să împlinească destinul rasei ariene. Sfinte Doamne!

— Barry!

— Ce este?

— Calmează-te.

— *Sunt* calm. Nu, nu sunt. În regulă. *Acum* sunt calm. Cu adevărat. Rebobinez banda şi v-o pun s-o ascultaţi. Apăs butonul. Vedeţi?

— Cine era acolo, Barry? Câţi?

— Şase: Hessen, Traunsteiner, Kleist, Mundt - şi doi alţii, Schwimmer şi Farnbach. Aţi auzit de ei?

— Nu de Schwimmer, Farnbach şi Mundt.

— Mundt? N-aţi auzit de Mundt? E în cartea dumneavoastră, domnule Liebermann! Acolo am auzit *eu* de el!

— Un Mundt în *cartea mea*? Nu!

---

[10] Organizaţia Camarazilor - l. germ. (n. ed.).

— Da! În capitolul despre Treblinka. O am în valiza mea; doriţi să vă dau numărul paginii?

— N-am auzit *niciodată* de un Mundt, Barry; greşeşti.

— O, Isuse! În ordine, nu-i nimic; sunt oricum şase, pleacă pentru doi ani şi jumătate şi au anumite date când trebuie să asasineze anumiţi oameni - şi aici începe partea nebunească! Staţi jos, domnule Liebermann? Aceşti oameni pe care urmează să-i asasineze - *nouăzeci şi patru* - sunt toţi *funcţionari publici, de şaizeci şi cinci de ani*. Ce ziceţi de bazaconia asta?

Tăcere.

— Bazaconie? Ce bazaconie?

Koehler oftă.

— Este o vorbă.

— Barry, hai să te întreb ceva. Banda este în germană da? Tu...

— O înţeleg perfect! Nu spreche[11] prea bine, dar înţeleg perfect. Bunica vorbeşte numai nemţeşte, iar părinţii mei tot aşa, când vor să nu-i înţeleg. Nu le-a mers nici măcar când eram copil!

— *Kameradenwerk* şi Mengele trimit oamenii...

— Să ucidă funcţionari publici de şaizeci şi cinci de ani. Banda s-a rebobinat acum şi v-o pun - şi să-mi spuneţi cui s-o duc, cineva sus-pus şi de încredere. Iar dumneavoastră să-l sunaţi şi să-i spuneţi că vin, aşa încât să mă primească - şi încă repede. Trebuie opriţi, înainte de a face primul pas. Primul asasinat este prevăzut pentru şaisprezece octombrie. Aşteptaţi acum, trebuie să găsesc locul potrivit pe bandă.

— Barry, este ridicol. Ceva nu este în ordine cu înregistrarea asta. Sau poate - sau poate - nu sunt oamenii care crezi tu că sunt.

Cineva bătu de trei ori în uşă.

---

[11] Vorbesc - l. germ. (n. ed.).

— Pleacă! strigă tânărul, acoperind microfonul. Apoi ţipă în portugheză: Vorbesc pe internaţional!

— Sunt alte persoane, se auzi la telefon. Ţi-a făcut cineva o farsă.

— *Domnule Liebermann, vreţi măcar să ascultaţi caseta?*

Se auziră bătăi mai puternice. Nu se mai putea vorbi la telefon de atâta zgomot.

— La naiba. Rămâneţi la telefon.

Puse receptorul pe pat, se ridică şi se duse la uşa în care se bătea şi apucă butonul.

— Ce este?

O voce de bărbat vorbi într-o portugheză rapidă.

— Vorbiţi mai rar!

— Domnule, este o japoneză aici, care caută pe cineva care arată ca dumneavoastră. Spune că vrea să vă avertizeze că cineva va...

Roti butonul şi pe uşă năvăli un brunet cât un taur, care îl aruncă înapoi; îl înhăţă, îi puse o mână la gură şi îi răsuci braţul, rupându-i-l. Nazistul de pe scări îl lovi cu un cuţit lucios şi tăios, cu lama de cincisprezece centimetri. Tânărul îşi lăsă capul pe spate: tavanul alunecă prin faţa ochilor lui, însemnat cu pete maronii de umezeală; braţul îl durea. Şi stomacul.

Bărbatul în alb intră în cameră, cu pălăria pe cap şi servieta în mână. Închise uşa, se postă în faţa ei şi se uită la blond cum îl înjunghia pe tânărul american. Înfigea pumnalul, îl răsucea şi îl scotea, apoi îl înjunghia din nou. Apoi în partea cealaltă a pieptului, cu cuţitul pătat de sânge în coastele acoperite de cămaşa albă.

Blondul se opri gâfâind din înjunghiat, iar brunetul îl coborî încet pe podea pe tânărul în ai cărui ochi stăruia o expresie de surprindere; îl aşeză pe jumătate pe covorul cenuşiu şi pe jumătate pe lemnul lăcuit. Blondul ţinu

mâna cu cuţitul însângerat deasupra tânărului şi îi spuse brunetului:

— Un prosop.

Bărbatul în alb se uită spre pat, se apropie şi îşi aşează servieta pe podea.

— Barry? se auzi din receptorul de pe pat.

Bărbatul în alb privi casetofonul de pe noptieră şi apăsă cu un deget în alb butonul de stop. Geamul se deschise şi caseta se deblocă; o luă, o privi şi o puse în buzunarul sacoului. Citi cartea de vizită de sub telefon, o luă şi se uită la receptorul negru de pe pat.

— Barry! se auzi. Eşti acolo?

Bărbatul în alb întinse încet mâna şi ridică receptorul la ureche. Ascultă, cu ochii căprui îngustaţi, cu nările, presărate cu vinişoare, fremătând. Buzele i se deschiseră spre microfon, rămaseră aşa şi se închiseră, strângându-se ferm, zburlind mustaţa.

Aşează receptorul la loc, îşi retrase degetele şi privi fix telefonul. Se întoarse şi spuse:

— Aproape că aş fi vorbit cu el; tânjeam s-o fac.

Blondul, ştergând cuţitul de sânge cu prosopul, îl privi curios.

Bărbatul în alb spuse:

— Ne urâm de atâta vreme. Şi era *aici*, în mâna mea, puteam *în fine* să vorbesc cu el.

Se întoarse din nou spre telefon şi îşi clătină capul cu regret. Spuse încet:

— Liebermann, evreu ticălos, turnătorul tău e mort. Cât ţi-a spus? Nu are nici o importanţă; nimeni nu te va asculta, nu fără probe, iar dovada e în buzunarul meu. Mâine oamenii vor pleca cu avionul. Începe al patrulea Reich. La revedere, Liebermann. Ne vedem la uşa camerei de gazare!

Îşi clătină capul, zâmbi, se întoarse, puse cartea de vizită în buzunar şi spuse:

— Ar fi fost totuşi o prostie; m-ar fi putut înregistra şi el pe casetă!

Brunetul, lângă o debara deschisă, arătă o valiză dinăuntru şi întrebă în portugheză:

— Să-i împachetez lucrurile, domnule doctor?

— O va face Rudi. *Tu* du-te jos la Traunsteiner. Găsiţi o uşă prin spate pe care s-o puteţi deschide şi duceţi maşina lângă ea. Apoi unul dintre voi să vină sus, să ne ajute să-l ducem jos. Şi *nu-i spune că băiatul era la telefon!* Spune-i că asculta caseta.

Brunetul dădu din cap şi ieşi.

Blondul spuse în germană:

— Oamenii noştri... nu riscă să-i prindă poliţia?

— Treaba trebuie făcută, spuse bărbatul în alb, scoţându-şi tocul de ochelari. Cât mai mult din ea şi cu orice preţ. Cu puţin noroc, o vor face toată. Îl va asculta cineva pe Liebermann? *El* n-a crezut; ai auzit cum încerca băiatul să-l convingă. Dumnezeu ne va ajuta; vor muri destui din cei nouăzeci şi patru.

Îşi puse ochelarii, scoase o cutie de chibrituri din buzunar şi se întoarse spre telefon. Ridică receptorul şi-i dădu telefonistei un număr.

— Alo, prietene - spuse el vesel. Cu domnul Hessen, te rog.

Privi într-o parte, acoperind microfonul cu degetele înmănuşate în alb.

— Goleşte-i buzunarele, Rudi. Vezi că e un pantof sub biroul de colo. Hessen? Aici doctorul Mengele. Totul este bine, nu trebuie să ne facem griji pentru nimic. Era amator, aşa cum mă aşteptam. Nu cred că înţelegea măcar germana. Trimite-i pe băieţi acasă să-şi exerseze semnăturile; n-a fost decât o emoţie care să încheie

plăcut seara. Nu, nu până în 1977, cred că nu. Plec înapoi la complex cu avionul, de îndată ce facem curăţenie, aşa că du-te cu Dumnezeu, Horst. Şi spune-le din partea mea şi celorlalţi: „Mergeţi cu Domnul!”.

Puse receptorul la loc, rostind: „Heil Hitler”.

2

Parcul Burggarten, cu iazul său şi cu monumentul lui Mozart, cu gazonul, aleile şi cu statuia ecvestră a împăratului Franz, este destul de aproape de birourile din Viena ale agenţiei internaţionale de presă Reuter, pentru ca secretarele şi corespondenţii să-şi aducă aici mâncarea, în lunile mai blânde ale anului. Luni, 14 octombrie, era o zi rece şi înnorată, dar patru angajaţi de la Reuter veniră totuşi în parc. Se aşezară pe o bancă, îşi despachetară sandvişurile şi turnară vin alb în pahare de carton.

Unul dintre cei patru, cel care turna vinul, era Sidney Beynon, corespondentul-şef din Viena al agenţiei Reuter. La patruzeci şi patru de ani, originar din Liverpool, divorţat de două soţii vieneze, Beynon semăna foarte mult cu abdicatul rege Edward, cu ochelarii cu ramă de baga. Pe când aşeza sticla alături de el pe bancă şi sorbea apreciativ din pahar, îl văzu cu o senzaţie de vină brusc reprimată pe Yakov Liebermann, târşindu-şi paşii spre el, într-un impermeabil negru descheiat şi cu o pălărie cafenie pe cap.

Cam de o săptămână încoace lui Beynon i se spusese de câteva ori că îi telefonase Liebermann şi că îl roagă să-l sune. Încă nu o făcuse, cu toate că de obicei răspundea prompt la telefoane. Confruntat cu această

evitare neintenţionată a omului, se simţea dublu vinovat. Odată, pentru că Liebermann, în anii lui de glorie, pe vremea capturării lui Eichmann şi Stangl, îi furnizase informaţiile pentru unele dintre cele mai bune articole pe care le scrisese, iar pe de altă parte, pentru că vânătorul de nazişti făcea ca întotdeauna *toată lumea* să se simtă vinovată. Cineva spusese despre el - fusese oare Stevie Dickens? - că târâie după el toată istoria blestemată a lagărelor de concentrare şi că toţi evreii aceia te privesc jelind din morminte, de fiecare dată când intră Liebermann.

Era trist, dar adevărat.

Şi poate că Liebermann era conştient de aceasta, căci se prezenta întotdeauna aşa cum făcea acum faţă de Beynon, puţin mai de departe decât se obişnuieşte şi cu un uşor aer de scuză, cam ca un urs politicos, bolnav de o boală contagioasă, gândi Beynon.

— Bună, Sidney - spuse Liebermann-ursul, atingând borul pălăriei. Te rog, nu te ridica.

Vinovăţia lui Beynon era mai sâcâitoare decât poala plină de sandvişuri, aşa încât făcu oricum efortul, ridicându-se pe jumătate.

— Bună, Yakov! Ce bine că te văd. Îi întinse mâna, iar Liebermann se înclină şi o învălui în căldura propriei mâini mai mari, fără s-o strângă.

— Îmi pare rău că încă nu te-am sunat, se scuză Beynon. Toată săptămâna trecută am tot făcut naveta spre Linz.

Se aşeză din nou şi schiţă un gest de prezentare cu mâna în care ţinea paharul:

— Freya Neustadt, Paul Higbee, Dermot Brody. Dumnealui este Yakov Liebermann.

— O, vai!

Freya îşi şterse mâna osoasă de fustă şi i-o întinse, zâmbind vioi.

— Cum merge? Mă bucur să vă cunosc.

Arăta vinovată.

Privindu-l pe Liebermann dând din cap şi strângând mâinile, Beynon era mâhnit să vadă cât de mult îmbătrânise şi se împuţinase omul, de la ultima lor întâlnire de acum circa doi ani. Mai era încă o prezenţă, dar nu atât de masivă şi de autoritară cum fusese atunci; umerii largi păreau acum căzuţi sub greutatea neînsemnată a impermeabilului, iar faţa, pe atunci puternică, era brăzdată, plină de riduri cenuşii; ochii îi erau obosiţi, sub pleoapele căzute. Măcar nasul era neschimbat - proeminent şi coroiat semitic - dar mustaţa era căruntă şi netunsă. Bietul om îşi pierduse soţia, un rinichi pare-se, şi fondurile Centrului de Informare asupra Crimelor de Război. Puteai citi pe el urmele atâtor pierderi: vechea pălărie strivită şi plină de urme de degete, nodul cravatei murdar. Beynon, văzând acestea, înţelese de ce, inconştient, evitase să-i dea telefon. Vinovăţia lui se amplifică, dar el o suprimă, spunându-şi că evitarea învinşilor era un instinct natural şi sănătos, chiar şi - sau poate în special - în cazul învinşilor care fuseseră învingători.

Totuşi, trebuia să se arate amabil.

— Ia loc, Yakov - îl invită el cordial, făcând semn spre capătul băncii de lângă el şi trăgând sticla de vin mai aproape.

— Nu vreau să te deranjez de la masă, spuse Liebermann în engleza lui cu accent puternic. Am putea discuta mai târziu?

— Stai jos, spuse Beynon. M-am săturat de tipii ăştia de la birou.

Se întoarse cu spatele la Freya şi o împinse puţin: ea se retrase cu câţiva centimetri şi se întoarse în partea cealaltă. Beynon se dădu mai într-o parte şi îi făcu zâmbind semn lui Liebermann spre capătul băncii.

Acesta se aşează şi oftă. Cu mâinile sale mari pe genunchi, se aplecă posomorât, legănându-şi picioarele.

— Pantofii ăştia noi mă omoară.

— Cum îţi merge în rest? întrebă Beynon. Şi ce face fiica ta?

— Sunt în regulă; şi ea e bine - are acum trei copii, două fete şi un băiat.

— O, ce drăguţ.

Beynon atinse gâtul sticlei dintre ei.

— Mă tem că nu mai avem alt pahar.

— Nu, nu. Oricum nu am voie să beau alcool.

— Am auzit că ai fost internat în spital...

— Internat, externat şi tot aşa.

Liebermann ridică din umeri, îşi îndreptă privirea ostenită spre Beynon şi spuse:

— Acum câteva săptămâni am primit un telefon absolut ţicnit la miezul nopţi. Un băiat din Illinois, Statele Unite, m-a sunat din São Paulo; avea o casetă cu Mengele. Ştii cine e Mengele, nu-i aşa?

— Unul dintre naziştii căutaţi de tine, nu-i aşa?

— Unul căutat de toţi, spuse Liebermann - nu numai de mine. Guvernul german încă mai oferă şaizeci de mii de mărci pentru el. A fost medicul-şef la Auschwitz, supranumit „îngerul morţii”. Este doctor în medicină şi în filozofie şi a făcut mii de experienţe pe copii gemeni, încercând să fabrice buni arieni, să le schimbe culoarea ochilor din căprui în albastru cu ajutorul chimicalelor, prin manipulări genetice. Un om cu două doctorate! A ucis mii de gemeni din întreaga Europă, evrei şi neevrei. Totul e descris în cartea mea.

Beynon luă jumătate din sandvişul lui cu salată de ouă şi muşcă hotărât din el.

— După război s-a dus acasă, în Germania - continuă Liebermann. Familia lui e bogată acolo, în Günzburg: maşini agricole. Dar numele lui a început să apară prin procese, aşa încât ODESSA[12] l-a scos din ţară şi l-a dus în America de Sud. Noi l-am găsit acolo şi l-am vânat din oraş în oraş: Buenos Aires, Bariloche, Asunción. Din 1959 trăieşte în junglă, într-o aşezare lângă un râu, la graniţa dintre Brazilia şi Paraguay. Are o armată de gardieni şi cetăţenia paraguayană, aşa că nu poate fi extrădat, dar e nevoit oricum să stea pitit, întrucât grupuri de tineri evrei de acolo încearcă încă să-l prindă. Unii dintre ei sunt găsiţi plutind pe râul Paraná, cu beregăţile tăiate.

Liebermann făcu o pauză. Freya atinse braţul lui Beynon şi ceru vinul; el îi dădu sticla.

— Aşa că băiatul are o casetă, spuse Liebermann, privind drept înainte, cu mâinile pe genunchi. Mengele într-un restaurant, trimiţând foşti SS-işti în Germania, Anglia, Scandinavia şi Statele Unite pentru a ucide câţiva oameni de şaizeci şi cinci de ani.

Se întoarse şi îi zâmbi lui Beynon.

— O nebunie, da? Şi este o operaţiune foarte importantă. Nu numai Mengele este implicat, ci şi Kameradenwerk, care le asigură siguranţa şi slujbele acolo. Ce zici de bazaconia asta? Crezi?

Beynon clipi, zâmbi şi spuse:

— Mă tem că nu. Chiar ai auzit caseta asta?

Liebermann îşi clătină capul.

— Nu. Tocmai când era gata să mi-o pună, s-a auzit o bătaie în uşă - în uşa lui - şi s-a dus s-o deschidă. S-au

[12] ODESSA (Organisation der ehemaligen SS-Angehörigen) Organizaţia foştilor membri SS, reţea semi-fictivă clandestină nazistă de exfiltraţie apărută la sfârşitul celui de-al doilea război mondial.

auzit buşituri şi lovituri, iar puţin mai târziu telefonul a fost închis.

— Sincronizare perfectă; cam miroase a farsă, nu crezi? Cine e el?

Liebermann ridică din umeri.

— Un băiat care m-a auzit vorbind la universitatea lui, Princeton, cu doi ani în urmă. A venit la mine în august şi mi-a spus că vrea să lucreze pentru mine. Am eu nevoie de colaboratori noi? Folosesc doar pe câţiva dintre cei vechi. Presupun că ştii, toţi banii mei, toţi banii Centrului au fost la Allgemeine Wirtschaftsbank, iar acum tragem ponoasele.

Beynon dădu din cap.

— Centrul s-a mutat acum în apartamentul meu - toate dosarele, câteva birouri şi patul meu. Tavanul de la parter a început să crape. Proprietarul m-a dat în judecată. Singurii noi colaboratori de care am nevoie sunt colectorii de fonduri, ceea ce nu intră în domeniul de interes al băiatului. Aşa că s-a dus la São Paulo pe cont propriu.

— N-aş zice că e un tip în care aş avea mare încredere.

— Aşa mă gândeam şi eu, când vorbeam cu el la telefon - şi nici nu deţinea corect toate faptele. Spunea că unul din SS-işti se numeşte Mundt şi că ştie de acest Mundt din cartea mea, dar eu ştiam că în cartea mea nu există nici un Mundt. N-am auzit niciodată de vreun Mundt, aşa că asta nu-mi sporeşte încrederea. Însă totuşi... după buşiturile şi loviturile acelea, în timp ce îi strigam să se întoarcă la telefon, s-a auzit un anumit zgomot, nu prea tare, dar foarte clar - şi era vorba de un singur lucru şi de nimic altceva: era zgomotul unei casete dejectate din casetofon.

— Ejectate, spuse Beynon.

— Nu dejectate? Expulzate?

— Se spune ejectare. Dejectare înseamnă cu totul altceva.

— A, încuviinţă Liebermann. Mulţumesc. Ejectată dintr-un casetofon. Şi încă ceva: s-a lăsat apoi tăcerea pentru multă vreme, iar eu am tăcut de asemenea, făcând legătura între buşituri şi lovituri şi zgomotul casetei - şi în tăcerea aceea lungă...

Se uită prevestitor la Beynon.

— ... am simţit ură la capătul celălalt al firului, Sidney.

Dădu din cap.

— O ură cum n-am mai simţit niciodată înainte, nici chiar când mă privea Stangl în sala tribunalului. Venea înspre mine la fel de clar ca şi vocea băiatului - şi poate era din cauză a ceea ce spusese el, dar am fost absolut sigur că ura venea de la Mengele. Iar când telefonul a fost închis, am fost absolut sigur că îl închisese Mengele.

Se uită într-o parte şi se aplecă înainte, cu coatele pe genunchi, cuprinzând cu o mână pumnul celeilalte.

Beynon îl privi sceptic, dar mişcat şi îl întrebă:

— Şi ce ai făcut?

Liebermann se îndreptă, îşi frecă mâinile, îl privi pe Beynon şi ridică din umeri.

— Ce *puteam* să fac la Viena, la patru dimineaţa? Am notat ce spusese băiatul, tot ce mi-am putut aminti, am citit nota şi mi-am spus că el era nebun şi că eu eram nebun. Dar cine... ejectase caseta şi închisese telefonul? Poate n-a fost Mengele, dar a fost cineva. Mai târziu, când acolo era dimineaţă, l-am sunat pe Martin McCarthy de la ambasada Statelor Unite din Brazilia; el a telefonat poliţiei din São Paulo şi ei au sunat la telefoane şi au aflat de unde venise telefonul dat mie: de la un hotel. Băiatul a dispărut de acolo în timpul nopţii. L-am sunat pe Pacher

aici şi l-am întrebat dacă poate să-i roage pe brazilieni să-i urmărească pe cei din SS - băiatul spunea că ei pleacă în ziua aceea - iar Pacher n-a râs de mine, dar a spus nu; nu poate face asta fără un element concret. Un băiat care dispare dintr-o cameră de hotel, fără să plătească nu e ceva concret. Şi nici faptul că eu îi spun că SS-iştii pleacă din Brazilia, fiindcă aşa mi-a zis băiatul. Am încercat să-l găsesc pe procurorul german însărcinat cu cazul lui Mengele, dar era plecat. Dacă ar mai fi fost Fritz Bauer, ar fi fost acolo când îl căutam eu, dar procurorul nou era plecat.

Ridică din nou din umeri şi îşi frecă lobul urechii.

— Aşa că ei au plecat din Brazilia, dacă băiatul are dreptate - iar el încă n-a fost găsit. Tatăl lui s-a dus acolo şi face presiuni asupra poliţiei. Am înţeles că e un om înstărit. Dar fiul lui e mort.

Beynon spuse, scuzându-se:

— Nu prea pot insera un articol în Viena despre un...

— Nu, nu, nu - îl întrerupse Liebermann, punând mâna liniştitor pe genunchiul lui Beynon. Nu vreau să inserezi un articol. Iată ce vreau să faci, Sidney; sunt sigur că este posibil şi sper să nu-ţi cauzeze prea mult deranj. Băiatul a spus că primul asasinat va avea loc poimâine, în şaisprezece octombrie, dar nu a spus unde. Vrei să-i pui pe cei de la biroul vostru principal din Londra să-ţi trimită tăieturi din ziare sau rapoarte de la celelalte birouri ale lor? Despre oameni de la şaizeci şi patru până la şaizeci şi şase de ani, omorâţi sau decedaţi în accidente? Orice, în afară de morţi naturale, începând de miercuri; numai bărbaţi, de şaizeci şi patru până la şaizeci şi şase de ani.

Beynon se încruntă, îşi pipăi ochelarii. Chipul lui exprima îndoiala.

— N-a fost o farsă, Sidney. Nu era un băiat care să facă aşa ceva. A dispărut de trei săptămâni şi scria acasă regulat, telefona chiar atunci când schimba hotelurile.

— Admiţând că probabil e mort, spuse Beynon - nu s-ar putea totuşi să fi fost ucis pur şi simplu pentru că şi-a vârât nasul unde nu-i fierbea oala - ca şi alţi tinerei care umblă după Mengele? Sau chiar să fi fost prădat şi omorât de un hoţ ordinar? Moartea lui nu probează în nici un fel că un... complot nazist a fost pus în mişcare pentru a asasina oameni de o anumită vârstă.

— Avea asta pe casetă; de ce m-ar fi minţit?

— Poate că nici nu te-a minţit; caseta putea fi o festă care i se jucase *lui*, sau poate o interpreta greşit.

Liebermann inspiră adânc, expiră, dădu din cap şi spuse:

— Ştiu, este posibil; asta am crezut la început şi încă mai cred câteodată. Dar cineva trebuia să verifice niţel, şi dacă nu o fac eu, cine s-o facă? Dacă a greşit, a greşit; pierd puţin timp şi îl deranjez degeaba pe Sidney Beynon. Dar dacă avea dreptate, atunci am dat peste ceva foarte mare - şi Mengele are un motiv s-o facă. Iar eu trebuie să găsesc ceva *concret*, aşa încât procurorii să fie prezenţi şi nu plecaţi - şi să oprească lucrurile, înainte de a se finaliza. Îţi spun ceva, Sidney. Ştii ce?

— Ce?

— Există un Mundt în cartea mea.

Dădu sumbru din cap.

— Chiar acolo unde a spus el că ar fi, într-o listă a gardienilor de la Treblinka, care au comis atrocităţi. Hauptscharführerul SS Alfried Mundt. Îl uitasem; cine îşi poate aminti de ei toţi? Are un dosar foarte subţire: o femeie din Riga l-a văzut rupând gâtul unei fetiţe de paisprezece ani; un bărbat din Florida a fost castrat de el şi vrea să depună mărturie, dacă îl prind pe Alfried

Mundt. Aşa că băiatul a avut dreptate. *O dată*; poate că are dreptate de două ori. Vrei să-mi obţii tăieturile din ziare, te rog? Ţi-aş fi foarte recunoscător.

Beynon inspiră adânc şi cedă.

— Să văd ce pot face.

Îndesă paharul lângă el şi îşi scoase bloc-notesul şi stiloul din sacou.

— Ce ţări a pomenit?

— Păi, băiatul a menţionat Germania, Anglia şi Scandinavia - Norvegia, Suedia, Danemarca - şi Statele Unite. Dar felul în care le-a *spus* lăsa impresia că mai erau şi altele, pe care le omitea; ar trebui să ceri de asemenea din Franţa şi din Olanda.

Beynon îl privi pe Liebermann şi stenografie.

— Mulţumesc, Sidney - spuse Liebermann. Îţi sunt cu adevărat recunoscător. Tot ce aflu, vei şti primul; nu numai în privinţa asta, ci în toate.

Beynon spuse:

— Ai vreo idee câţi oameni la şaizeci şi ceva de ani mor în fiecare zi?

— Prin crime? Sau prin accidente, care *ar putea* fi crime?

Liebermann îşi clătină capul.

— Nu, nu prea mulţi. Sper că nu, iar pe unii voi putea să-i elimin pe baza profesiunii lor.

— Ce vrei să spui?

Liebermann îşi şterse mustaţa cu mâna şi se prinse de bărbie, cu un deget de-a curmezişul buzelor. După un timp, îşi lăsă mâna în jos şi ridică din umeri.

— Nimic; un alt detaliu pe care l-a dat băiatul. Ascultă. Arătă spre bloc-notesul lui Beynon - asigură-te că ai notat „între şaizeci şi patru şi şaizeci şi şase de ani”.

— Am notat, spuse Beynon, privindu-l. Ce alte detalii mai sunt?

— Nimic important.

Liebermann îşi băgă mâna în interiorul hainei.

— Zbor la Hamburg la patru şi treizeci, spuse el. Ţin conferinţe în Germania până în trei noiembrie.

Scoase un portofel gros şi uzat.

— Aşa că, orice obţii, trimite te rog la apartamentul meu, ca să le găsesc când mă întorc.

Îi dădu lui Beynon o carte de vizită.

— Şi dacă găseşti ceva care arată ca o crimă nazistă?

— Cine ştie?

Liebermann îşi puse portofelul la loc.

— Nu pot să înaintez decât pas cu pas.

Îi zâmbi lui Beynon.

— Mai ales în pantofii ăştia.

Se sprijini cu mâinile de coapse şi se ridică, privind în jur şi clătinându-şi capul dezaprobator.

— Hm, mohorâtă zi.

Se întoarse şi îi dojeni pe toţi:

— De ce mâncaţi afară într-o asemenea zi?

— Noi suntem clubul mozartian de luni, spuse Beynon surâzător arătând spre monumentul din spate.

Liebermann întinse mâna; Beynon i-o luă, Liebermann le zâmbi celorlalţi şi spuse:

— Îmi cer scuze că vi l-am răpit pe omul acesta fermecător.

— Puteţi să-l luaţi de tot, spuse Dermot Brody.

Liebermann îi spuse lui Beynon:

— Mulţumesc, Sidney, ştiam că mă pot bizui pe tine. Şi ascultă.

Se aplecă şi vorbi mai încet, ţinând mâna lui Beynon.

— Cere-le te rog să înceapă de miercuri şi zi-le să continue, pentru că băiatul a spus că pleacă şase bărbaţi - şi i-ar trimite oare Mengele pe toţi odată, dacă unii n-ar face nimic multă vreme? Aşa încât se vor mai comite încă

două asasinate curând după primul - asta dacă acţionează în echipe de câte doi - sau încă cinci, Doamne fereşte, dacă lucrează separat. Şi desigur, dacă băiatul a avut dreptate. Faci asta pentru mine?

Beynon dădu din cap şi întrebă:

— Câte asasinate urmează să se comită în total?

Liebermann îl privi şi spuse:

— O mulţime.

Eliberă mâna lui Beynon, se îndreptă şi dădu din cap spre ceilalţi în semn de rămas bun. Băgă mâinile în buzunare, se întoarse şi plecă repede spre aglomeraţia şi traficul Ring-ului.

Cei patru de pe bancă îl priviră cum pleacă.

— O, Doamne - spuse Beynon, iar Freya Neustadt îşi clătină tristă capul.

Dermot Brody se aplecă în faţă şi întrebă:

— Ce-a vrut să zică la urmă?

— Să le cer să *continue* să taie articole din ziare.

Beynon puse la loc bloc-notesul şi stiloul.

— Vor avea loc trei sau şase asasinate, nu doar unul - şi altele, pe lângă acestea.

Paul Higbee îşi scoase pipa din gură şi spuse:

— Mi-a venit o idee interesantă; că are absolută dreptate.

— O, las-o baltă - spuse Freya. Nazişti care îl urăsc prin telefon?

Beynon îşi luă paharul, ronţăi din jumătatea de sandviş şi spuse:

— Pentru el ultimii doi ani au fost groaznici.

— Ce vârstă are? întrebă Freya tăios.

— Nu sunt sigur, spuse Beynon. O, da, cred că în jur de şaizeci şi cinci.

— Vezi? îi spuse Freya lui Paul. Aşa că naziştii ucid bărbaţi de şaizeci şi cinci de ani; este o fantezie

paranoidă frumos elaborată. Într-o lună va zice că vin să-l omoare pe el.

Dermot Brody, aplecându-se din nou, întrebă:

— Chiar o să aduni tăieturile din ziare?

— Sigur că nu, spuse Freya şi se întoarse spre Beynon. Nu-i aşa?

Beynon sorbi din vin, îşi apucă sandvişul şi spuse:

— Păi, am zis că voi încerca. Şi dacă n-o fac, mă va sâcâi întruna, atunci când se întoarce. Şi apoi, dacă le cer asta, cei de la Londra vor crede că lucrez la ceva.

Îi zâmbi lui Freya.

— Nu strică niciodată să laşi impresia asta.

*

Spre deosebire de cei mai mulţi oameni de vârsta lui, Emil Döring, în vârstă de şaizeci şi cinci de ani, odinioară asistent administrativ secund al şefului Comisiei de Transporturi Publice din Essen, nu-şi permisese să devină robul tabieturilor. Era acum pensionar şi locuia în Gladbeck, un oraş la nord de Essen; se îngrijea în mod special să-şi varieze programul zilnic. Se ducea la ore diferite după ziarul de dimineaţă, nu avea zi fixă de vizită la sora lui din Oberhausen şi nu îşi petrecea serile - atunci când nu se decidea în ultimul moment să stea acasă - la vreun bar favorit din vecinătate. Avea de fapt trei baruri preferate şi alegea unul dintre ele doar în clipa când pleca din apartament. Uneori se întorcea într-o oră sau în două, alteori nu înainte de miezul nopţii.

În tot timpul vieţii, Döring fusese conştient de duşmanii care îl pândeau - şi se protejase nu numai umblând înarmat, de îndată ce ajunsese la vârsta când putea s-o facă, dar şi menţinându-şi mişcările cât putea mai imprevizibile. Mai întâi fuseseră fraţii mai mari ai

micilor lui colegi de şcoală, care îl acuzaseră pe nedrept că-i brutalizează. Apoi fuseseră camarazii din armată, toţi nişte prostănaci, care îl gelozeau din cauza iscusinţei lui de a se pune bine cu ofiţerii şi de a obţine misiuni uşoare şi fără riscuri. Apoi fuseseră rivalii lui de la Comisia de Transporturi, dintre care unii i-ar fi putut da lecţii de trădare lui Machiavelli. Döring putea povesti multe despre Comisia de Transporturi!

Iar acum, în ceea ce ar fi putut fi anii lui de aur, când crezuse că putea în fine să-şi coboare garda şi să se relaxeze, să-şi lase *Mauser*-ul vechi în sertarul noptierei - acum mai mult decât oricând se ştia în pericol real de a fi atacat.

A doua lui soţie, Klara, cu douăzeci şi trei de ani mai tânără decât el, cum nu obosea niciodată să-i reamintească în mod subtil, avea - era sigur - o legătură cu fostul profesor de clarinet al fiului lor, un cretin mârşav pe nume Wilhelm Springer, care era chiar mai tânăr decât ea - avea treizeci şi opt de ani şi era cel puţin pe jumătate evreu! Döring nu avea nici un fel de îndoieli: Klara şi evreul ei cretin de Springer ar fi fost încântaţi să-l vadă mort; nu numai că ar rămâne văduvă, dar ar fi şi bogată. El avea peste trei sute de mii de mărci, de care *ea* ştia, (plus cinci sute de mii, de care nu ştia *nimeni*, în două cutii de oţel îngropate în grădina din spatele casei surorii lui). Banii o împiedicau pe Klara să divorţeze. Aştepta - şi asta tot făcuse căţeaua, de când se căsătoriseră.

Ei bine, să tot aştepte; el e sănătos şi gata să înfrunte o duzină de Springeri care ar sări asupra lui din cine ştie ce colţ. Se ducea la sala de gimnastică de două ori pe săptămână - nu în după-amiezile obişnuite - şi chiar dacă avea şaizeci şi cinci de ani, era încă al naibii de bun la luptele corp la corp, chiar dacă nu mai era atât de grozav

la lupta dintre bărbat şi femeie. *El* era încă al naibii de bun - şi *Mauser*-ul lui era încă la fel. Îi plăcea să-şi spună asta, zâmbind, în timp ce îi pipăia uşor prin haină tăria plăcută a metalului.

I-o spusese şi lui Reichmeider, negustorul de echipamente chirurgicale, pe care îl cunoscuse ieri seară la barul Lorelei. Ce tip plăcut era Reichmeider ăsta! Îl interesaseră cu adevărat poveştile lui Döring despre Comisia de Transporturi - aproape că picase de pe scaun de râs auzind cum se sfârşise afacerea de preluare din 1958.

La început fusese cam stânjenit de felul ciudat în care se mişca unul dintre ochii lui - era evident artificial - dar Döring se obişnuise repede şi îi povestise nu numai despre afacerea preluării, dar şi despre investigaţia de stat din 1964 şi de asemenea despre scandalul Zellermann. Apoi ajunseseră la un nivel mai personal - după ce dăduse pe gât cinci sau şase beri - iar Döring se destăinuise în privinţa Klarei şi a lui Springer. Atunci bătuse *Mauser*-ul cu palma şi spusese ce părere are despre sine însuşi şi despre pistol. Lui Reichmeider nu-i venea să creadă că are cu adevărat şaizeci şi cinci de ani.

— Aş fi jurat că nu ai mai mult de maximum cincizeci şi şapte! insistase el.

Ce tip de treabă! Păcat că urma să rămână în zonă doar câteva zile; ce noroc totuşi că stătea chiar în Gladbeck şi nu în Essen!

Döring se întorsese în seara aceasta la barul Lorelei, cu gând să se reîntâlnească cu Reichmeider şi să-i povestească despre ascensiunea şi prăbuşirea lui Oskar Vowinckel Ştie-Tot, dar ora nouă trecuse şi nu apăruse nici un Reichmeider, cu toată înţelegerea lor clară din seara trecută. Era o mulţime de băieţi zgomotoşi şi de

fete drăguţe, una cu ţâţele pe jumătate dezgolite - şi numai câţiva dintre vechii obişnuiţi ai localului - Fürst, Apfel, sau cum îl chema - nici unul dintre ei nu ştia cum să asculte o istorioară nostimă. Era lume ca într-o zi de vineri sau de sâmbătă, nu ca într-o miercuri. La televizor se transmitea un meci de fotbal; Döring îl urmări, bău încet şi se uită prin oglindă la sânii aceia tineri şi splendizi. Din când în când se lăsa pe spate pe scaun şi încerca să arunce o privire spre uşă, asupra noilor veniţi, tot sperând că Reichmeider îşi va face apariţia promisă.

Şi şi-o făcu, dar extrem de ciudat şi de brusc, apucându-l cu o mână de umăr, cu privirea aiurea şi şoptindu-i imperativ:

— Döring, vino repede afară! Trebuie să-ţi spun ceva!

Şi plecă din nou.

Încurcat şi contrariat, Döring îi atrase atenţia lui Franz printr-un semn, aruncă pe masă o bancnotă de cincizeci de mărci şi îşi făcu loc spre ieşire. Reichmeider făcea semne insistente, luând-o în jos pe strada Kirchengasse. Avea mâna stângă legată cu o batistă, ca şi când ar fi fost rănit; un praf albicios îi brăzda pantalonii şi umerii costumului său scump, cenuşiu.

Grăbindu-se spre el, Döring spuse:

— Ce este? Ce ţi s-a întâmplat?

— *Ţie* urmează să ţi se întâmple câte ceva, nu mie! spuse Reichmeider aferat. Am luat-o pe scurtătură, prin clădirea în curs de demolare, din josul străzii, dincolo de intersecţie. Ascultă, care e *numele* lui, al individului de care mi-ai povestit, cel care îşi face de cap cu nevastă-ta?

— Springer, spuse Döring, complet derutat, dar molipsindu-se de emoţia lui Reichmeider. Wilhelm Springer!

— *Ştiam* eu că aşa este! exclamă Reichmeider. *Ştiam* că nu mă înşel! Ce noroc că am nimerit pe-acolo... Ascultă, o să-ţi explic totul. Veneam pe strada asta, luând-o încoace şi mi-a venit cheful să mă uşurez. Pur şi simplu nu mai puteam să mă ţin, aşa încât atunci când am ajuns la clădire - cea în curs de demolare - m-am dus pe aleea de lângă ea, dar era prea multă lumină acolo, aşa că am găsit o deschizătură în gard şi m-am strecurat înăuntru. Mi-am făcut nevoile şi, tocmai când mă pregăteam să ies iarăşi, vin doi bărbaţi şi se opresc chiar în locul prin care intrasem; unul îi spunea celuilalt Springer...

Dădu încet, afirmativ din cap, în timp ce Döring îşi trăgea răsuflarea.

— ... şi ăsta îi spune celuilalt o chestie cam aşa: „Ticălosul ăla bătrân e la Lorelei chiar acum” şi „o să-l batem de scoatem şi rahatul din nasolul ăla gras”. Ştiam eu că Springer e numele de care mi-ai spus! Ăsta e drumul tău spre casă, nu-i aşa?

Döring, strânse din ochi, respiră adânc şi îşi înghiţi o parte din furie.

— Câteodată. Uneori merg pe drumuri diferite, şopti el şi deschise ochii.

— Ei bine, ei se aşteaptă s-o iei pe drumul ăsta în seara asta; stau acolo amândoi cu un fel de bâte, cu şepcile trase pe ochi şi gulerele ridicate; exact cum ai spus aseară, Springer plănuieşte să sară pe tine dintr-un colţişor. Am traversat clădirea şi am găsit o ieşire în partea asta.

Döring mai inspiră odată adânc şi îl bătu recunoscător pe Reichmeider pe umărul prăfuit.

— Mulţumesc, mulţumesc.

Reichmeider spuse zâmbind:

— Sunt sigur că ai putea să-i cafteşti pe amândoi cu o singură mână legată la spate. Celălalt tip e un slăbănog de nimic, dar cel mai înţelept lucru este, desigur, să te duci acasă pe un alt drum. Pot să vin cu tine, dacă vrei - adică dacă nu vrei mai degrabă să scapi de acest Springer o dată pentru totdeauna.

Döring îl privi întrebător.

— E o ocazie de aur, sublinie Reichmeider. Dacă nu o faci, sigur se va lua de tine în altă seară. E foarte simplu: te duci pe-acolo, ei atacă şi dumneata îi aranjezi.

Se uită la haina lui Döring şi îi zâmbi, privindu-l şaşiu.

— Eu voi fi la câţiva paşi în urma dumitale, ca să-ţi servesc ca martor, iar dacă îţi dau de furcă, deşi nu prea cred să fie cazul, eu voi avea grijă de ei şi dumneata vei fi martorul meu.

Se apropie, îşi ridică poala hainei şi îi arătă mânerul unui pistol, aşezat în toc.

— În ambele variante vei scăpa de el şi nu rişti decât să încasezi una sau două lovituri de bâtă.

Döring se uită fix la Reichmeider şi îşi pipăi pistolul dur de sub haină.

— Doamne, spuse el mirat - chiar să folosesc chestia asta!

Reichmeider desfăcu batista de la mână, suflă peste o zgârietură sângerândă de pe dosul ei şi remarcă:

— Asta îi va da de gândit nevestei dumitale.

— Doamne, se bucură Döring. Nici nu mă gândisem la asta! Va leşina la picioarele mele! Ia zi, Klara, îţi aminteşti de Wilhelm Springer, profesorul de clarinet al lui Erich? M-a atacat aseară în stradă - habar n-am de ce - şi l-am omorât.

Îşi strânse obrajii încântat şi fluieră.

— Doamne, asta o va ucide şi pe ea!

— Hai să-i dăm drumul! îl îndemnă Reichmeider. Înainte ca ei să-şi piardă curajul şi s-o şteargă!

Se grăbiră în josul pantei întunecate a străzii Kirchengasse. Se iviră luminile unor faruri, care trecură pe lângă ei.

— Ei, cine spune că nu există dreptate?

— Nasol gras? Cretin căcăcios, nasolul gras o să-ţi tragă un glonte drept în inimă!

Traversară Lindenstrasse, o stradă pustie, mergând acum încet şi tăcuţi, pe lângă vitrinele oblonite ale unor magazine şi ajunseră la o clădire de patru etaje, din piatră, a cărei siluetă întunecată şi crenelată se profila în lumina lunii. Pe faţadă şi lateral fuseseră amenajate pasaje grosolane din bârne, mărginite de panouri vopsite. Reichmeider îl trase pe Döring în întunecimea pasajului lateral.

— Stai aici, îi şopti. Eu trec să văd dacă n-au mai adus ajutoare.

— Da, mai bine.

Döring scoase pistolul.

— Cunosc acum drumul şi am o minilanternă; nu stau mult. Nu te mişca de-aici.

— Fii atent să nu te vadă!

Deja ajuns departe, Reichmeider şopti:

— Nu-ţi face griji.

Pasajul, acoperit cu scânduri şi mărginit de panouri, apăru în lumina slabă, tremurătoare. Silueta înaltă, subţire, pătrunse în el, se întoarse spre peretele interior şi dispăru, lăsând în urmă întunericul.

Alert şi excitat - şi simţind mare nevoie să urineze - Döring ţinea *Mauser*-ul minunat de greu, purtat atât de mulţi ani şi care acum avea să-i folosească, în sfârşit. Se duse mai aproape de deschiderea pasajului şi îl examină

la lumina slabă ce venea din Lindenstrasse; îi mângâie ţeava netedă şi îi mută cu grijă piedica în poziţia de foc.

Se întoarse la peretele unde îl lăsase Reichmeider. Ce prieten! Ce bărbat adevărat! Îl va invita la cină mâine seară la Kaiserhof şi îi va cumpăra ceva, ceva din aur, poate nişte butoni.

Stătea în pasajul a cărui vizibilitate era acum mai bună, cu pistolul cel mare în mână; se gândea cum va trage gloanţele mortale în Wilhelm Springer.

Iar după ce poliţia îşi va face treaba, se va duce acasă şi îi va spune Klarei:

— Piei, căţea!

Vor fi chiar articole în ziare! Administrator pensionat al Comisiei de Transporturi îşi ucide atacatorii. Şi cu poza lui. Interviuri la televiziune?

Chiar trebuia să urineze - berea. Ridică din nou siguranţa şi aşează pistolul în toc. Întorcându-se spre perete, îşi desfăcu fermoarul de la şliţ, îşi crăcănă larg picioarele şi urină. Ce uşurare!

— Eşti acolo, Döring? îl chemă Reichmeider încet, de undeva, de sus.

— Da! răspunse el, ridicând ochii spre eşafodajul de scânduri. Ce faci acolo sus?

— E mai uşor de traversat pe la etaj; jos sunt tot felul de gunoaie. Vin jos într-un minut. Stai acolo. Mi s-a terminat bateria de la lanternă şi nu te voi putea găsi, dacă te mişti de-acolo.

— I-ai văzut?

Nici un răspuns.

Continuă să urineze, privind o crăpătură între panourile pale. Va reuşi Reichmeider să coboare cu bine fără lanternă? Şi îl văzuse oare pe Springer şi pe celălalt? Grăbeşte-te, Reichmeider!

Deasupra se auzi un răpăit; privi din nou în sus. Nişte pietriş sau cam aşa ceva cădea pe scânduri; dintr-o dată, tot eşafodajul se prăbuşi pe el, cu un zgomot ca de tunet. Muri rapid, cuprins de mirare şi de durere.

*

Ultima oară când vorbise la Heidelberg - era în 1970 - fusese primit într-o aulă care semăna cu o splendidă catedrală veche, din stejar înnegrit, iar cele o mie de locuri nu erau îndeajuns pentru mulţimea de auditori. De data aceasta, conferinţa avea loc într-un fel de cochilie cu ziduri de culoarea nisipului, foarte modernă şi bine concepută. Avea doar cinci sute de locuri, iar ultimele două rânduri erau libere. Conferenţierea era desigur mult mai uşoară, ca şi când ar fi discutat într-un salon mare. Un contact mult mai direct cu toţi aceşti tineri inteligenţi. Şi totuşi...

Ei da, mersese bine, aşa cum mersese până acum în fiecare seară. Auditorii germani, cei tineri, erau întotdeauna cei mai buni: cu adevărat interesaţi, participativi, preocupaţi de trecut. Îl făceau să dea tot ce avea mai bun, regăsindu-şi adevărata simţire, pe când în faţa auditorilor englezi şi americani, mai puţin implicaţi, îşi debita mecanic textul. Faptul că vorbea în germană conta desigur şi el - putea să folosească liber cuvinte care-i veneau firesc, în loc să facă faţă capcanelor limbii engleze („ejectat” şi „dejectat”; îmi procuri tăieturile din ziare, Sidney?).

Se forţă să revină la subiect.

— La început n-am dorit decât răzbunare, se adresă el unei tinere din rândul doi, care asculta atentă. Răzbunare pentru moartea părinţilor şi a surorilor mele, răzbunare pentru propriii mei ani în lagărele de

concentrare - vorbi el celor din rândurile mai îndepărtate. Răzbunare pentru toate morţile, pentru anii tuturor. De ce fusesem oare cruţat, dacă nu exact pentru răzbunare?

Aşteptă.

— Mai mult ca sigur că Viena nu avea nevoie de încă un compozitor.

Se auziră obişnuitele râsete de uşurare; zâmbi şi el şi alese un tânăr şaten din partea dreaptă (semăna puţin cu Barry Koehler).

— Dar necazul cu răzbunarea, îi spuse, încercând să nu se gândească la Barry - este în primul rând că nu poţi s-o obţii, nu cu adevărat.

Îşi mută privirea de la tânărul ce semăna cu Barry, spre întreaga asistenţă.

— Şi în al doilea rând, chiar dacă ai putea, ar fi oare de vreun folos?

Îşi clătină capul.

— Nu, aşa că vreau acum altceva mai bun decât răzbunarea - şi anume ceva aproape tot atât de greu de obţinut.

Îi spuse tinerei din al doilea rând:

— Vreau aducerea aminte.

Le spuse tuturor:

— Amintirea. E greu, pentru că viaţa merge înainte; în fiecare an avem noi orori - un Vietnam, acţiuni teroriste în Orientul Mijlociu şi în Irlanda, asasinate (nouăzeci şi patru de oameni de şaizeci şi cinci de ani?).

Continuă, ridicând vocea:

— Iar cu fiecare an, oroarea ororilor, holocaustul, se îndepărtează, fiind niţel mai puţin oribil. Dar filozofii ne-au avertizat: dacă uităm trecutul, suntem condamnaţi să-l repetăm - şi de aceea este important ca un Eichmann şi un Mengele să fie capturaţi, în aşa fel ca ei să poată fi...

Îşi dădu seama ce spusese şi se pierdu, mormăind:

— Am vrut să spun... un Stangl. Mă scuzaţi, m-am lăsat antrenat de nişte dorinţe.

Râseră puţin, dar nu era bine, i se surpase construcţia; încercă s-o refacă:

— Şi de aceea este important ca un Eichmann şi un *Stangl* să fie capturaţi, în aşa fel încât ei să fie aduşi în faţa judecăţii - nu neapărat pentru a-i condamna, nu, ci pentru ca să poată aduce o *mărturie*, pentru a-i reaminti lumii - şi mai ales pentru a vă reaminti *vouă* - care nici măcar nu existaţi când s-au întâmplat aceste lucruri - că nişte oameni, care nu diferă la exterior de voi şi de mine, pot comite în anumite împrejurări cele mai barbare şi neomeneşti atrocităţi. În aşa fel încât dumneata (arătă) şi dumneata şi dumneata - veţi avea grijă să nu se mai permită niciodată apariţia acestor împrejurări.

Sfârşitul. Îşi înclină capul. Îl întâmpinară aplauzele şi se retrase cu un pas de la pupitru, cu mâna pe colţul lui rotunjit. Aşteptă cu respiraţia întretăiată, apoi păşi înainte, apucă din nou pupitrul cu ambele mâini şi se confruntă cu aplauzele până ce se răzleţiră, aproape amuţiră.

— Vă mulţumesc. Dacă aveţi acum întrebări, voi face tot ce pot ca să vă răspund. Privi în jur, alese un spectator cu mâna ridicată şi făcu semn spre el, arătând cu degetul.

*

Traunsteiner, cocoşându-se peste volanul strâns bine în mâini, acceleră şi îndreptă maşina spre spatele unui om cărunt, care mergea pe acostamentul şoselei. Mărindu-se pe măsură ce se apropia, în luminozitatea explozivă a farurilor, omul se întoarse, îşi apără ochii de lumină cu o revistă împăturită şi făcu un pas înapoi. Aripa

maşinii îl agăţă, şi îl aruncă într-o parte. Stăpânindu-şi un zâmbet, Traunsteiner readuse maşina complet pe asfalt, ferindu-se în ultima clipă de un indicator de presemnalizare a unei intersecţii, alb cu albastru. Frână puternic, coti la stânga cu cauciucurile scârţâind, intră într-o şosea mai lată, care indica Esbjerg - 14 km.

*

— Mai ales prin contribuţiile evreilor şi ale altor persoane îngrijorate din întreaga lume, spuse Liebermann. De asemenea din veniturile mele de scriitor şi din manifestări ca aceasta.

Arătă o mână din ultimul rând. O tânără dolofană, cu obrajii roz, se ridică. De îndată ce începu să vorbească, Liebermann înţelese că-l va întreba despre Frieda Maloney.

— Înţeleg că este important ca oamenii-cheie, cei care au deţinut poziţii importante, să fie daţi în judecată, dar nu sunteţi totuşi motivat de răzbunare într-un caz ca cel al Friedei Maloney, o gardiană de rang mic, care este readusă cu forţa aici, după ce fusese atâţia ani cetăţeancă americană? Indiferent de ceea ce a făcut în timpul războiului, n-a compensat oare aceasta prin ceea ce a făcut de atunci încoace? S-a comportat ca o cetăţeancă foarte folositoare comunităţii, predând la şcoală şi altele asemenea.

Tânăra se aşează.

Dădu din cap şi rămase tăcut o clipă netezindu-şi gânditor mustaţa - ca şi când nu i s-ar mai fi pus niciodată întrebarea, apoi spuse:

— Înţeleg din întrebarea dumitale că eşti conştientă de faptul că o femeie, care a fost profesoară la o şcoală de asistente medicale, a găsit cămine pentru copii fără

adăpost, care a fost o bună soţie şi gospodină, s-a purtat frumos cu câinii vagabonzi - poate de asemenea să fi fost - aceeaşi femeie - gardiană într-un lagăr de concentrare, vinovată poate de genocid - procesul ei ne-o va spune, atunci când va avea loc, în cele din urmă. Te întreb acum: ai fi fost conştientă de această posibilitate oarecum surprinzătoare, dacă Frieda Altschul Maloney n-ar fi fost găsită şi extrădată? Nu cred - şi nu cred că este lipsit de importanţă pentru dumneata, să fii conştientă de aceasta - şi nici guvernul dumitale nu crede aceasta.

Privi în jur, la mâinile care se ridicau, inclusiv la cea a tânărului care semăna cu Barry. Se uită în altă parte (nu acum, Barry, sunt ocupat) şi arătă spre un tânăr blond, cu un aer şmecher, din centru (este vorba de nouăzeci şi patru de inşi, insistă vocea lui Barry la telefon - şi sunt toţi funcţionari publici de şaizeci şi cinci de ani. Ce ziceţi de *bazaconia* asta?)

Blondul îi puse o nouă întrebare:

— Dar Frieda Maloney încă nu a fost pusă sub acuzare. Oare guvernul nostru este chiar atât de interesat de urmărirea criminalilor nazişti? Este interesat astăzi vreun guvern din lume, chiar şi israelienii? N-a scăzut oare interesul şi nu este acesta unul dintre motivele pentru care nu aţi putut redeschide Centrul de Informare?

Cine te pune să-i alegi pe cei cu aer şmecher?

— Înainte de toate, Centrul se află temporar într-un sediu mai mic, dar este încă deschis. Se lucrează: sosesc scrisori, se dau consultaţii. Aşa cum am spus înainte, suntem finanţaţi de persoane particulare şi nu depindem în vreun fel de vreun guvern. Apoi, cu toate că este adevărat că atât procurorii germani cât şi cei austrieci nu mai sunt atât de... sensibili cum erau odinioară, iar Israelul are alte probleme mai urgente, cauza justiţiei nu

a fost abandonată încă. Ştiu din surse sigure că Frieda Maloney va fi pusă sub acuzare prin ianuarie sau februarie şi va fi dată în judecată curând după aceea. Mărturiile s-au găsit - o treabă dificilă şi care cere timp, iar Centrul a jucat şi el un rol în asta.

Privi din nou mâinile ridicate, feţele tinere, inteligente şi dintr-o dată înţelese ce avea în faţa ochilor. Era o mină de aur, pentru Dumnezeu! Chiar în faţa lui!

Aici, în această cochilie luminoasă, erau aproape cinci sute dintre cei mai isteţi tineri germani, crema generaţiei lor, iar el încerca să descurce lucrurile de unul singur, el, un bătrân nebun, cu creierul obosit! Doamne Sfinte!

Să-i întrebe pe *ei?* Era o nebunie! Probabil că arătase spre cineva; se pusese o întrebare despre neonazism.

— Doi factori sunt necesari pentru ca nazismul să reînvie, recită el rapid - o înrăutăţire a condiţiilor sociale, asemănătoare celei survenite la începutul anilor treizeci - şi apariţia unui lider asemănător lui Hitler. Dacă aceste două condiţii ar interveni, grupurile neonaziste din întreaga lume ar deveni, desigur, focare de pericol, dar în prezent nu, nu sunt neliniştit în mod deosebit.

Se ridicară alte mâini, dar le potoli cu un gest.

— Doar un minut, vă rog; aş vrea să întrerup întrebările pentru un moment - şi să pun una, în loc să răspund.

Mâinile se lăsară în jos; tinerele feţe inteligente îl priviră în aşteptare.

Era o nebunie! Dar cum s-ar fi putut să *nu* facă uz de o asemenea putere mintală?

Apucă pupitrul cu ambele mâini, inspiră adânc, se gândi. Şi se adresă sălii în formă de cochilie, plină de asemenea perle rare:

— Aş vrea să fac apel la creierele voastre, pentru a rezolva o problemă, o problemă *ipotetică*, pe care mi-a

prezentat-o un tânăr prieten. Sunt foarte nerăbdător s-o rezolv, atât de nerăbdător, încât sunt dispus să şi trişez un pic ca să capăt un ajutor.

Râsete.

— Şi cine m-ar putea ajuta mai bine, decât studenţii acestei mari universităţi şi prietenii lor?

Dădu drumul pupitrului, se îndreptă şi îi privi detaşat, cu aerul cuiva care prezintă o problemă ipotetică, nu una reală.

— V-am relatat despre Organizaţia Camarazilor din America de Sud şi despre doctorul Mengele. Iată problema prezentată de prietenul meu. Organizaţia şi doctorul Mengele se hotărăsc să ucidă un mare număr de oameni din diferite ţări europene şi nord-americane. Nouăzeci şi patru de oameni, ca să fiu mai exact. Au toţi şaizeci şi cinci de ani şi sunt funcţionari publici. Asasinatele urmează să aibă loc într-o perioadă de doi ani şi jumătate şi au o motivaţie politică, o motivaţie nazistă. Care este aceasta? Puteţi să-mi găsiţi un răspuns? Cine sunt aceşti bărbaţi? De ce doresc Organizaţia Camarazilor şi doctorul Mengele moartea lor?

Auditoriul format din tineri tăcu nehotărât; apoi din mijlocul lor, se stârni un zumzăit de şoapte. Se auzi o tuse, urmată de alta, ca un ecou.

Se rezemă relaxat de pupitru.

— Nu glumesc; mi s-a pus problema, ca un exerciţiu de logică. Mă puteţi ajuta?

Se aplecară unii spre ceilalţi şi şoaptele se intensificară, ca într-un stup zumzăind de idei.

— Nouăzeci şi patru de bărbaţi, repetă el încet, în chip de îndrumare. De şaizeci şi cinci de ani. Funcţionari publici, din diferite ţări. Doi ani şi jumătate.

Se ridică întâi o mână, apoi alta.

Plin de speranţă, o alese pe prima - la câteva rânduri, spre stânga.

— Da?

Se ridică un tânăr într-un sveter albastru.

— Bărbaţii deţin funcţii cu responsabilităţi, spuse el cu o voce neaşteptat de înaltă. Asasinatele vor cauza direct sau indirect înrăutăţirea condiţiilor sociale, la care tocmai v-aţi referit, creând condiţiile necesare pentru renaşterea nazismului.

Îşi clătină capul.

— Nu, nu cred. Oare uciderea unor oameni aflaţi la nivele înalte ar putea continua luni de zile, ca să nu mai vorbim de doi ani şi jumătate, fără a atrage atenţia şi a cauza cercetarea faptelor? Nu, bărbaţii trebuie să fie mici funcţionari publici. Iar la şaizeci şi cinci de ani sunt oricum mai mult ca sigur pensionari, aşa că îndepărtarea din funcţie nu poate fi obiectivul asasinării lor.

— De ce să fie ucişi atunci? strigă o voce din spate, mai la dreapta. Vor muri în curând de moarte bună!

— Aşa este, vor muri în curând de moarte bună; atunci de ce să fie omorâţi? Tocmai asta vă întreb.

Arătă a doua mână ridicată; se mai ridicaseră acum şi alte mâini.

Se ridică un tânăr înalt şi spuse:

— Sunt simpatizanţi nazişti fără familie, care şi-au lăsat economiile de o viaţă grupurilor naziste. Sunt crime pentru bani. Există vreun motiv pentru care au nevoie de fonduri mai degrabă acum, decât în cinci sau zece ani.

— E posibil, cu toate că pare improbabil. Aşa cum am menţionat înainte, Organizaţia Camarazilor dispune de bogăţii enorme, scoase din Europa prin contrabandă, înainte de sfârşitul războiului.

Îşi scoase pixul din buzunarul interior al hainei şi îl apăsă.

— Totuşi, este o posibilitate.

Întoarse unul din cartonaşele cu note de pe pupitru şi scrise pe dosul lui: *Bani?* Ridică pixul şi arătă cu el spre dreapta.

Se ridică o tânără cu ochelari şi cu păr lung, castaniu.

— Mi se pare mai probabil ca bărbaţii să fie mai curând anti-nazişti, decât pro-nazişti - şi desigur că există o legătură de vreun fel între ei. Ar putea fi membrii unui grup internaţional evreiesc, care ameninţă Organizaţia Camarazilor în vreun fel?

— Cred că aş cunoaşte un asemenea grup şi nu am auzit niciodată de *nici* un grup de *nici* un fel, ai cărui membri să aibă toţi şaizeci şi cinci de ani.

Tânăra rămase în picioare.

— Poate nu faptul că au şaizeci şi cinci de ani este important. Legătura... s-a stabilit poate atunci când erau mai tineri, când ei toţi aveau... treizeci sau douăzeci de ani. Poate că au fost cu toţii implicaţi într-o anumită acţiune militară în timpul războiului, iar uciderea lor este un act de răzbunare.

— Unii sunt germani, alţii sunt englezi sau americani, iar unii sunt suedezi, care au fost neutri. Dar...

— O patrulă ONU! strigă cineva.

— Ar fi fost prea în vârstă, răspunse el şi o privi din nou pe tânăra cu părul lung, care se aşezase. Dar acesta este un punct de vedere interesant - şi anume că şaizeci şi cinci nu ar fi o vârstă semnificativă, căci desigur au fost cu toţii egali în vârstă toată viaţa, ceea ce deschide poarta altor posibilităţi. Vă mulţumesc.

Notă: *Legături la o vârstă anterioară?* - şi cineva exclamă:

— Sunt născuţi în ţările acelea sau doar trăiesc acolo?

Privi în sus.

— Un alt punct interesant. Nu ştiu. Poate au *fost* iniţial de aceeaşi naţionalitate.

Notă: *Unde s-au născut?*

— E bine, ţineţi-o tot aşa!

Arătă spre alt auditor.

Un tânăr, care şedea cu picioarele încrucişate în primul rând, spuse:

— Sunt oameni care vă ajută pe *dumneavoastră*, finanţatorii dumneavoastră principali.

— Mă flatezi. Nu sunt atât de important şi de asemenea nu am nouăzeci şi patru de finanţatori principali, de orice vârstă ar fi.

Arătă în altă direcţie.

Tânărul ce semăna cu Barry întrebă:

— Când începe perioada de doi ani şi jumătate, domnule?

— Acum două zile.

— Atunci se termină în primăvara lui 1977. Există vreun eveniment politic important, programat să aibă loc atunci? Poate că asasinatele urmează să fie anunţate, ca o demonstraţie de forţă sau ca un avertisment.

— Dar de ce tocmai aceşti oameni? Din nou un punct interesant. Cunoaşte cineva un eveniment important, politic sau de alt fel, programat pentru primăvara lui 1977?

Privi în jur.

Tăcere şi clătinături din cap.

— Absolvirea mea! strigă cineva.

Râsete şi aplauze.

Notă: *Primăvara lui '77* şi arătă din nou, zâmbind.

Din nou tânărul în sveter albastru, cu vocea ascuţită:

— Bărbaţii nu deţin ei înşişi poziţii înalte, ci le au fiii lor, care au patruzeci şi ceva de ani. Iar bărbaţii urmează

a fi uciși pentru ca fiii lor să fie nevoiți să neglijeze treburi importante, pentru a participa la funeraliile lor.

Râsete generale. Huiduieli şi fluierături dispreţuitoare.

— E cam trasă de păr, dar totuşi există un sâmbure care să dea de gândit.

Sunt ei înrudiţi cu oameni importanţi sau asociaţi cu ei în vreun fel?

Notă: *Relaţii? Prieteni?* Şi arătă spre alt tânăr.

Blondul cel şmecher se ridică şi spuse surâzând:

— Domnule Liebermann, este aceasta cu adevărat doar o problemă ipotetică?

Nu-l mai alege niciodată pe băiatul ăsta!

În sală se aşternu liniştea.

— Desigur că este.

— Atunci trebuie să-i cereţi prietenului dumneavoastră să vă dea ceva mai multe informaţii, spuse tânărul şmecher. Nici măcar marile creiere din Heidelberg nu pot soluţiona problema fără măcar încă un amănunt mai semnificativ despre cei nouăzeci şi patru de oameni. Date fiind informaţiile pe care le avem acum, putem doar face speculaţii oarbe.

— Ai dreptate, sunt necesare mai multe informaţii, dar şi speculaţiile ajută, sugerând noi posibilităţi.

Privi în jur.

— Are cineva şi alte speculaţii?

Se înălţă o mână în spate, la stânga.

Se ridică un bărbat mai în vârstă, cu părul alb şi cu un aspect fragil - poate un profesor al facultăţii sau poate bunicul vreunui student. Sprijinindu-se de speteaza scaunului din faţa lui, spuse cu glas ferm şi dispreţuitor:

— Nici una din sugestiile făcute până acum nu a ţinut seama de prezenţa doctorului Mengele în problemă. De ce este el introdus, dacă omuciderile sunt doar asasinate

politice de tip convenţional, pe care Organizaţia Camarazilor le-ar putea realiza fără el? Evident că este introdus din cauza *formaţiei lui medicale* şi de aceea sugerez un aspect medical al asasinatelor. Ele ar putea de pildă constitui testarea camuflată a unui nou *mijloc* de ucidere şi oamenii au fost aleşi exact *pentru* că sunt bătrâni, neimportanţi şi nu reprezintă o ameninţare pentru nazism. Poate că e un program de testări, ceea ce ar explica şi lunga perioadă planificată. În primăvara lui 1977 vor începe adevăratele asasinate.

Se aşează.

Liebermann îl privi o clipă, apoi spuse:

— Vă mulţumesc, domnule.

Spuse întregii asistenţe:

— Sper, de dragul vostru, că acest domn este unul din profesorii voştri.

— Este, îl asigurară mai multe voci cu amărăciune şi câţiva pronunţară numele Geirasch.

Notă: *DE CE M.???* şi privi din nou în direcţia bărbatului.

— Nu cred că un program de testare ar fi limitat la funcţionarii publici şi nici că ar fi efectuat în această parte a lumii şi nu în America de Sud, dar aveţi desigur dreptate privind existenţa unui motiv specific pentru implicarea doctorului Mengele. Îi vine cuiva în minte vreunul?

Privi în jur.

Tinerii şedeau tăcuţi.

— Un aspect medical al celor nouăzeci şi patru de asasinate?

Se uită la tânăra cu păr lung, care îşi clătină capul.

Tânărul care semăna cu Barry dădu şi el din cap. La fel făcu cel în sveter albastru.

Ezită - şi îl privi pe blondul şmecher, care îi zâmbi şi îşi clătină capul.

Privi cartonaşul de pe pupitru:

Bani.
Legături la o vârstă anterioară?
Născuţi unde?
Primăvara lui '77.
Relaţii? Prieteni?
DE CE M.???

Privi asistenţa.

— Vă mulţumesc; nu aţi rezolvat problema, dar mi-aţi dat sugestii care pot duce la soluţie, aşa că vă sunt recunoscător. Ne întoarcem acum la întrebările *voastre*.

Se ridicară mâini; arătă spre una dintre ele.

O tânără de lângă băiatul care semăna cu Barry se ridică şi întrebă:

— Domnule Liebermann, ce opinie aveţi despre Moshe Gorin şi Apărătorii Evrei?

— Nu l-am întâlnit niciodată pe rabinul Gorin, aşa că nu am nici o opinie privitoare la el personal - spuse automat. În ceea ce îi priveşte pe Tinerii Apărători Evrei - dacă apără, este bine, dar dacă - aşa cum sc relatează uneori - atacă, atunci nu este aşa de bine. Cămăşile brune nu sunt bune niciodată, indiferent cine le poartă.

*

Iar Horst Hessen, cel cu păr argintiu, transpirând în soarele puternic, duse un binoclu mare la ochii albaştri şi urmări un bărbat gol până la brâu, cu pălărie albă de soare, care conducea încet o maşină de tuns iarba de-a curmezişul gazonului de un verde crud. Pe un stâlp era arborat drapelul american; casa de alături arăta ca un cub monoetajat elegant, din sticlă şi lemn de secvoia. Un

nor negru înspicat cu fulgere portocalii răsări pe locul unde se afla omul, iar bufnetul exploziei sosi amortizat de distanţă.

3

Mengele mutase portretul Führerului, toate celelalte fotografii mai mici şi suvenirurile lui pe peretele dinspre vest, deasupra canapelei - ceea ce însemnase mutarea propriilor sale diplome, distincţii şi fotografii de familie peste tot unde putuse, între cele două ferestre de pe peretele dinspre sud, în jurul uşii şi gemuleţului de la laborator, de pe peretele estic. Pusese apoi ca peretele nordic golit să fie acoperit până la înălţimea taliei cu lambriuri de lemn, groase de opt centimetri, deasupra cărora tapetul de hârtie gri-pal fusese îndepărtat. Vopsise peretele cu două straturi de vopsea albă, primul opac, iar al doilea lucios. Lambriul fusese vopsit în gri-pal. Când toate vopselele se uscaseră, adusese din Rio cu avionul un pictor-grafician.

Acesta trase frumoase linii drepte, negre şi subţiri - şi scrisese caligrafic, dar când schiţase cuvintele în creion, se dovedise înclinat spre greşeală; pusese accentele şi celelalte semne ortografice aiurea, urmând propria lui manieră braziliană de ortografiere. De aceea Mengele şezuse timp de patru zile în spatele biroului, urmărindu-l, instruindu-l şi avertizându-l. Ajunsese să nu-l mai poată suferi pe grafician - şi din ziua a doua era încântat că prostănacul urma să fie aruncat din avion.

Când treaba a fost terminată şi masa cea lungă, cu teancurile ordonate de reviste, a fost pusă la locul ei, în lungul peretelui, Mengele se lăsă pe spate în fotoliul din

piele şi oţel - şi admiră graficul pe care îl concepuse. Cele nouăzeci şi patru de nume, fiecare cu ţara, data şi un pătrăţel pentru bifat, erau aşezate pe trei coloane, cea din mijloc (de nevoie) mai lungă cu un nume, decât cele două laterale (un mic necaz, dar era prea târziu ca să mai repari ceva). Erau toţi acolo, de la 1. Döring - Deutschland -16/10/74□, până la 94. Ahearn - Kanada 23/4/77□. Cât de mult tânjea să bifeze fiecare din aceste pătrăţele! Va face *aceasta* desigur el însuşi, cu vopsea roşie sau neagră, încă nu se decisese cu care; poate va încerca să bifeze şi, dacă primele câteva nu ieşeau uniforme, atunci va colora pătrăţelele.

Îşi roti scaunul şi zâmbi Führerului. *Sper că nu vă supăraţi că v-am mutat portretul din cauza asta, mein Führer? Desigur că nu; cum aţi putea?*

Apoi, din păcate, nu-i mai rămăsese decât să aştepte - până la întâi noiembrie, când telefoanele aveau să sune la cartierul general.

Se îndeletnicise - fără prea mare entuziasm - în laborator cu încercarea de a transplanta cromozomi în nuclee de celule de broască.

Într-o zi zbură la Asunción, se duse la frizer şi la o prostituată, cumpără un ceas digital, mâncă o friptură bună la La Calandria, cu Franz Shiff.

Iar acum sosise în fine ziua - una frumoasă, atât de orbitor de luminoasă, încât trăsese transperantele biroului. Aparatul de emisie-recepţie era pornit, acordat pe frecvenţa cartierului general, cu căştile pregătite lângă un bloc-notes şi un pix. Într-un colţ al tăbliei de sticlă a biroului era întins un prosop de in; pe el, într-o aliniere chirurgicală, se aflau: o cutie nedeschisă cu email roşu, o şurubelniţă, o pensulă nouă, subţire, cu peri scurţi, un cristalizator Petri fără capac şi un borcănaş cu capac filetat, plin cu terebentină. Capătul din stânga al

mesei celei lungi fusese tras de la perete; o scară dublă aştepta în faţa primei coloane de nume şi ţări.

Decisese să încerce întâi să bifeze.

Puţin înainte de prânz, când începuse să-l chinuie nerăbdarea, zgomotul unui avion străbătu prin perdele, din ce în ce mai tare. Era avionul *cartierului general* - ceea ce însemna fie veşti foarte bune, fie foarte rele. Ieşi grăbit din birou, trecu prin hol şi ieşi pe verandă, unde stăteau câţiva copii ai servitorilor, care-şi împărţeau între ei o prăjitură. Păşi peste ei, înconjură casa şi sări pe cele câteva trepte. Avionul tocmai cobora în spatele copacilor. Protejându-şi ochii, se grăbi să traverseze curtea - un servitor se ridică în grabă de jos şi începu să plivească - şi trecu de casa servitorilor, de barăci şi de şura generatorului. Alergă pe poteca invadată de iarbă, tăiată prin vegetaţia deasă a junglei. Auzi avionul aterizând. Începu să meargă repede. Îşi băgă cămaşa în pantaloni, la spate, scoase batista şi îşi şterse fruntea şi obrajii. De ce avionul şi nu radioul? Ceva dăduse greş, era sigur de aceasta. Liebermann? Reuşise cumva *gunoiul* acela să strice totul? Dacă o făcuse, se va duce personal la Viena, îl va găsi şi îl va omorî. Pentru ce altceva i-ar mai fi rămas să trăiască?

Ieşi pe latura pistei de iarbă la timp pentru a vedea bimotorul roşu cu alb rulând lent spre propriul lui avion, mai mic, argintiu şi negru. Doi gardieni tândăleau pe acolo cu pilotul, care îi făcu semn cu mâna. Dădu din cap. Un alt gardian stătea dincolo de pistă, lângă o îngrădire cu lanţuri, întinzând ceva printre ele, încercând să ademenească un animal. Era o încălcare a regulamentului, dar nu-i făcu observaţie; urmări uşa avionului roşu şi alb, oprit acum, cu elicele încetinind. Se rugă în tăcere.

Uşa basculă în jos şi unul din gardieni alergă să ajute la coborâre un bărbat înalt, într-un costum bleu.

Colonelul Seibert! Cu siguranţă că erau veşti rele.

Porni încet înainte.

Colonelul îl văzu şi îi făcu semn cu mâna - destul de voios - şi veni spre el. Ducea o geantă roşie.

Mengele merse mai repede şi strigă:

— Noutăţi?

Colonelul dădu din cap zâmbind.

— Da, veşti bune!

Slavă Domnului! Se grăbi.

— Eram îngrijorat!

Îşi strânseră mâinile. Colonelul, chipeş, cu figura de tip nordic, părul blond deschis, zâmbi şi spuse:

— Toţi „comis-voiajorii" au raportat. Clienţii lunii octombrie au fost toţi vizitaţi; patru în datele exacte, doi cu o zi mai devreme, iar unul cu o zi mai târziu.

Mengele îşi apăsă pieptul şi respiră adânc.

— Domnul fie lăudat! Eram îngrijorat, văzând avionul sosind.

— Am avut chef de zbor, spuse colonelul. Este o zi atât de frumoasă!

Merseră împreună spre cărare.

— Toţi şapte?

— Toţi şapte, fără nici o dificultate.

Colonelul îi dădu geanta.

— Asta e pentru dumneata; un colet misterios de la Ostreicher.

— O, spuse Mengele şi îl luă. Mulţumesc. Nu e nici un mister; l-am rugat să-mi facă rost de nişte mătase; una din slujnice îmi va face cămăşi. Rămâi la masă?

— Nu pot; la trei e repetiţia nunţii nepoatei mele. Ştiai că se mărită mâine cu nepotul lui Ernst Roebling? Totuşi o să beau o cafea şi vom discuta puţin.

— Stai să vezi graficul meu!

— Graficul?

— O să vezi.

Colonelul văzu şi se entuziasmă.

— Frumos! Absolut o operă de artă! Nu ai făcut asta de unul singur, nu-i aşa?

Punând geanta pe masă, Mengele spuse încântat:

— Doamne, nu, nu sunt măcar sigur dacă pot bifa ca lumea! Am adus un om cu avionul din Rio.

Colonelul Seibert se întoarse şi îl privi surprins şi întrebător.

— Nu-ţi face griji, spuse Mengele, ridicând mâna liniştitor - a avut un accident pe drumul de întoarcere.

— Unul grav, sper.

— Foarte grav.

Li se aduse cafeaua. Colonelul examină câteva din fotografiile Führerului, iar apoi se aşezară pe canapea şi sorbiră cafeaua aburindă, din ceşcuţe albe şi aurii.

— Stau cu toţii în apartamente, spuse colonelul - cu excepţia lui Hessen, care şi-a cumpărat o rulotă. I-am spus să telefoneze săptămânal, pentru eventualitatea că apare ceva. O să stea în rulotă doar până începe vremea rea.

— Am nevoie de datele în care au fost ucişi - pentru dosarele mele.

— Desigur.

Colonelul aşează ceşcuţa şi farfurioara pe măsuţă.

— Am totul dactilografiat.

Duse mâna la buzunarul interior al sacoului.

Mengele îşi aşează ceşcuţa şi farfuria jos şi luă foaia împăturită, oferită de colonel, o desfăcu, o ţinu la distanţă şi privi scrisul dactilografiat, cu ochii îngustaţi; îşi clătină capul zâmbind.

— Patru din şapte în datele exacte! se minună. E ceva, nu?

— Sunt băieţi buni. Schwimmer şi Mundt îi au deja pregătiţi pe următorii. Cu Farnbach a fost nevoie de nişte discuţii; cam pune întrebări.

— Ştiu; mi-a făcut probleme când i-am dat misiunea.

— Nu cred că va mai face; l-am prelucrat aşa cum trebuie.

— Bine ai făcut.

Mengele împături la loc fila plăcut foşnitoare şi o puse pe colţul măsuţei, paralel cu marginile. Privi graficul şi îşi imagină cele şapte bife roşii, pe care le va picta când va pleca colonelul. Îşi ridică ceşcuţa, sperând că Seibert va bea şi el.

— Ieri dimineaţa m-a sunat colonelul Rudel; este în Costa Brava.

— O?

Mengele îşi dădu seama dintr-o dată că nu plăcerea de a zbura era motivul venirii colonelului. Ce era oare?

— Cum îi merge? întrebă şi sorbi din cafea.

— Bine, dar e puţin îngrijorat. A primit o scrisoare de la Günther Wenzler, avertizându-l că Yakov Liebermann ar putea fi pe urma unei operaţiuni de-ale noastre. Liebermann a vorbit la Heidelberg acum două săptămâni; a pus asistenţei o „întrebare ipotetică”, destul de neobişnuită. Un prieten al lui Wenzler, a cărui fiică a fost acolo, i-a spus să transmită vestea pentru orice eventualitate.

— Ce anume a întrebat Liebermann?

Colonelul privi un moment la Mengele şi spuse:

— De ce noi - dumneata şi cu noi - am dori să ucidem nouăzeci şi patru de funcţionari publici de şaizeci şi cinci de ani. O „întrebare ipotetică”.

Mengele ridică din umeri.

— Aşa că evident nu ştie; sunt sigur că nimeni nu a dat răspunsul corect.

— Şi Rudel e sigur, dar ar vrea să ştie cum de Liebermann a pus întrebarea corectă. Pe *dumneata* nu pare să te surprindă prea mult.

Mengele îşi sorbi cafeaua şi spuse relaxat:

— Americanul nu asculta caseta, când l-am găsit - vorbea cu Liebermann.

Îşi aşează jos ceşcuţa şi îi zâmbi colonelului.

— De altfel, sunt sigur că ai verificat ieri la telefoane.

Colonelul oftă şi se aplecă spre Mengele, întrebând:

— De ce nu ne-ai spus?

— Sincer, mă temeam că veţi vrea să amânaţi totul, în caz că Liebermann întreprinde o investigaţie.

— Ai dreptate, este *exact* ceea ce am fi făcut; trei sau patru luni, ar fi fost atât de teribil?

— Ar fi putut schimba rezultatele complet. Crede-mă, e adevărat, colonele. Întreabă orice psiholog.

— Atunci am fi putut să renunţăm la oamenii aceia şi am fi urmat programul cu ceilalţi!

— Reducând rezultatul cu douăzeci la sută? Sunt optsprezece oameni în primele patru luni.

— Şi nu crezi că ai redus rezultatul mai mult în felul acesta? Liebermann vorbeşte doar studenţilor? Oamenii, oamenii noştri, ar putea fi arestaţi mâine! Iar rezultatul s-ar reduce cu nouăzeci şi cinci la sută!

— Te rog, colonele - îl calmă Mengele.

— Presupunând, desigur, că vom avea un rezultat. Ştii doar că până în prezent nu avem în privinţa asta decât cuvântul dumitale!

Mengele tăcu şi inspiră adânc. Colonelul luă ceşcuţa, o privi fix şi o puse din nou jos.

Mengele expiră.

— Va fi exact rezultatul pe care l-am promis. Colonele, stai şi gândeşte-te puţin. S-ar mai deranja Liebermann să pună întrebări studenţilor, dacă l-ar asculta altcineva? Oamenii sunt pe teren, nu-i aşa? Îşi fac treaba? Desigur că Liebermann a vorbit şi cu alţii, poate cu fiecare procuror şi poliţist din Europa! Dar evident că nu i-au dat nici o atenţie. Ce altceva ar putea ei face? Un bătrân antinazist vine la ei cu o poveste care trebuie să pară o nebunie, dacă nu le poate indica motivul din spatele ei. Pe asta am contat, când am luat decizia.

— Nu dumneata trebuia să iei decizia; ai pus şase dintre oamenii noştri într-un pericol mult mai mare decât ne înţelesesem.

— Şi făcând aşa, am asigurat marea voastră investiţie, ca să nu mai vorbesc de destinul rasei!

Mengele se ridică, se duse la birou şi luă o ţigară dintr-un pahar de alamă.

— Oricum, lucrurile au pornit.

Colonelul îşi sorbi cafeaua, privind spatele lui Mengele. Îşi lăsă ceşcuţa jos şi spuse:

— Rudel vrea să-i rechem astăzi pe băieţi.

Mengele se întoarse şi scoase ţigara aprinsă dintre buze.

— Nu-mi vine să cred aşa ceva.

Colonelul dădu din cap.

— Îşi ia foarte în serios responsabilităţile ofiţereşti.

— Are responsabilităţi ca arian!

— Adevărat, dar n-a fost niciodată atât de sigur ca noi ceilalţi că proiectul va funcţiona, ştii asta, Josef. Doamne, ce muncă de convingere a trebuit să ducem!

Mengele aştepta tăcut, ostil.

— I-am tot spus ceea ce tocmai mi-ai zis; dacă oamenii raportează că totul e în ordine, înseamnă că Liebermann n-a fost în stare să pună ceva în mişcare, aşa

că de ce să nu-i lăsăm să continue? În final a fost de acord, dar Liebermann va fi supravegheat de acum încolo - Mundt are grijă de asta - şi dacă există vreun semn că a descoperit ceva, atunci va trebui luată o decizie: ori să fie omorât, ceea ce n-ar face decât să agite şi mai mult lucrurile - ori să fie rechemaţi oamenii.

— Faceţi asta şi aruncaţi totul la canal, tot ce am realizat, toţi banii pe care i-aţi cheltuit pentru personal, pentru echipament, pentru plasamente. Cum ne putem gândi la asta? Am să trimit alţi şase oameni, dacă aceştia vor fi prinşi. Şi *încă* şase; şi *încă* şase!

— De acord, Josef, de acord - îl linişti colonelul. Şi mi-ar plăcea mult să ai un vot la decizie, dacă va trebui chiar să fie luată, un vot puternic. Dar dacă Rudel află acum că i-ai lăsat pe oameni să plece, ştiind că Liebermann e alertat, te scoate cu totul din operaţiune. Nu vei mai primi nici măcar rapoartele lunare, aşa că prefer să nici nu-i spun. Dar înainte de asta, trebuie să-mi promiţi că nu vei mai... lua alte decizii de unul singur.

— În ce privinţă? Nu mai sunt decizii de luat, decât ca oamenii să fie lăsaţi acolo să lucreze.

Colonelul surâse.

— Te cred în stare să te sui într-un avion şi să te duci în persoană după Liebermann.

Mengele trase din ţigară.

— Nu fi ridicol. Ştii că n-aş îndrăzni să mă întorc în Europa.

Se întoarse lângă birou şi scutură scrumul într-o scrumieră.

— Am promisiunea dumitale că nu vei face *nimic* care să afecteze operaţiunea, fără a te consulta cu organizaţia?

— Desigur că o ai; absolut.

— Atunci îi voi spune lui Rudel că e un mister cum de a aflat Liebermann.

Mengele îşi clătină capul, neîncrezător.

— Nu pot să cred că bătrânul ăla nebun - adică Rudel, nu Liebermann - ar da cu piciorul la atâţia bani, şi destinului rasei ariene pe deasupra, numai din consideraţie pentru siguranţa a şase oameni obişnuiţi.

— Banii erau numai o parte din ceea ce avem; le-am exagerat importanţa, ca să te determinăm să-i cheltuieşti cu economie. În ceea ce priveşte destinul rasei ariene, ei bine, aşa cum am spus, Rudel n-a crezut niciodată cu totul că proiectul va da rezultate. Cred că i se pare că e un fel de magie sau de vrăjitorie; nu prea e un om cu spirit ştiinţific.

— Aţi fi nebuni să-l lăsaţi să aibă ultimul cuvânt.

— Ne vom ocupa de asta când va veni momentul, *dacă* va veni. Să sperăm că Liebermann n-o să le mai vorbească nici măcar studenţilor şi că o să ajungi să bifezi de nouăzeci şi patru de ori acest frumos grafic.

Se ridică.

— Condu-mă la avion.

Întinse un picior ţeapăn, ca de robot şi se puse încet în mişcare, cântând: „iată că vine mireasa” - un pas - „toată în alb” - un pas. Ce corvoadă! Mie îmi plac nunţile simple, nu-i aşa? Dar încearcă să spui asta unei femei.

Mengele îl conduse la avion, îi făcu semne cu mâna, până când decolă şi se întoarse în casă. Masa îl aştepta în sufragerie, aşa că mâncă, îşi spălă minuţios mâinile la chiuveta din laborator şi se duse în birou. Scuturǎ bine cutia cu email şi îi deschise capacul cu şurubelniţa. Îşi puse ochelarii şi se urcă pe scară, ţinând cutia cu email roşu şi pensula nouă, subţire.

Muie pensula, o şterse puţin de marginea cutiei, inspiră adânc şi îi apropie vârful muiat în roşu de pătrăţelul de lângă Döring - Deutschland 16/10/74.

Bifa ieşi destul de bine: roşie aprinsă pe alb, cu margini drepte şi cu aspect degajat.

O mai retuşă puţin şi pictă o bifa similară în pătrăţelele lui Horve - Dänemark - 18/10/74 şi al lui Guthrie - USA - 19/10/74.

Coborî de pe scară, se dădu înapoi şi studie cele trei bife prin ochelari.

Da, era bine.

Se urcă din nou pe scară şi pictă bifele în pătrăţelele lui Runsten - Schweden - 22/10/74, Rausenberger - Deutschland - 22/10/74, Lyman - England - 24/10/74 şi Oste - Holland - 27/10/74.

Coborî din nou şi privi iarăşi.

Erau foarte frumoase cele şapte bife roşii!

Dar abia dacă simţea vreo plăcere.

Blestematul de Rudel! Blestematul de Seibert! Blestematul de Liebermann! Blestemaţi să fie cu *toţii!*

***

Într-un balamuc, iată unde se întorsese. Glanzer, proprietarul, care ar fi fost un minunat antisemit, dacă n-ar fi fost evreu, zbiera la micuţa Esther, în timp ce Max şi o tânără stângace, pe care Liebermann nu o mai văzuse niciodată înainte, împingeau biroul lui Lili, înghesuindu-l în colţul de lângă uşa dormitorului. Se auzea sunetul muzical al picăturilor de apă care cădeau în oalele şi castroanele aşezate pretutindeni sub tavanul plin de pete întunecate de umezeală. Un vas de faianţă se sparse în bucătărie.

— Aoleu, *şobolani!* (era vocea lui Lili).

Sună telefonul.

— Aha! ţipă Glanzer, întorcându-se şi îndreptând spre el un deget acuzator. A venit marea figură mondială, care n-are timp să-şi facă griji pentru oamenii obişnuiţi şi bunurile lor. Nu pune valiza jos, *podeaua nu rezistă!*

— Bine aţi venit acasă, spuse Max, rezemat de un capăt al biroului.

Liebermann îşi aşează valiza şi servieta jos. Se aşteptase să-şi găsească apartamentul liniştit şi gol, întrucât era duminica dimineaţa. Întrebă:

— Ce s-a întâmplat?

— Ce s-a întâmplat?

Glanzer se strecură spre el printre două dulapuri - clasoare, cu faţa butucănoasă roşie ca focul.

— Îţi spun eu ce s-a întâmplat! Sus a fost o inundaţie, asta s-a întâmplat! Supraîncarci planşeele, soliciţi ţevăria! Aşa că se sparge! Crezi că pot rezista la încărcătura pe care o ai aici?

— Se sparg ţevile din apartamentul de deasupra şi eu sunt de vină?

— Totul e în legătură! ţipă Glanzer. Presiunea se transmite! Toată casa se va prăbuşi din cauza supraîncărcării pe care o ai aici!

— Yakov?

Esther îi întinse microreceptorul, cu mâna pe microfon.

— Un domn von Palmen, din Mannheim; a telefonat şi săptămâna trecută.

O şuviţă de păr cărunt se ivea de sub peruca ei castaniu-roşcată.

— Cere-i numărul: o să-l sun eu.

— Tocmai am spart castronul roz, spuse Lili, venind abătută în uşa bucătăriei. Vasul preferat al lui Hannah.

— Afară! strigă Glanzer pe deasupra lui Liebermann, răspândindu-şi respiraţia împuţită. Afară cu toate birourile astea! Asta este o casă cu apartamente - şi nu o clădire de birouri! Afară şi cu fişetele!

— *Tu* să ieşi afară! strigă Liebermann tot atât de tare; ajunsese la concluzia că era cea mai bună metodă de a discuta cu Glanzer.

— Du-te şi repară-ţi instalaţiile putrede! Asta e mobila mea: birourile şi fişetele! Scrie în contractul de închiriere că trebuie să am doar mese şi scaune?

— O să vezi la tribunal ce scrie în contract!

— *Tu* o să vezi ce o să plăteşti pentru daunele cauzate de apă! *Ieşi afară!*

Liebermann arătă cu degetul spre uşă.

Glanzer clipi. Se uită la podea, ascultând parcă nişte zgomote care veneau de acolo, îl privi îngrijorat pe Liebermann şi dădu din cap.

— Ies, să n-ai nici o grijă, înainte să se întâmple ceva, şopti el.

Se strecură precaut în vârful picioarelor spre uşa deschisă.

— Prefer să-mi pierd proprietatea, decât viaţa.

Ieşi în vârful picioarelor şi închise uşa cu grijă.

Liebermann bătu cu piciorul în podea şi strigă:

— Bat în podea cu piciorul, Glanzer!

De departe se auzi:

— Cazi prin ea!

— Yakov, nu mai face asta, spuse Max, atingând braţul lui Liebermann. Suntem răspunzători.

Liebermann se întoarse, se uită în jur, în sus - şi lăsă să-i scape un jalnic: ai, ai, ai; îşi muşcă buza de jos.

Esther, întinzându-se să şteargă partea de sus a unui fişet, spuse:

— Am ajuns oarecum la timp, nu e atât de grav. Slavă Domnului, am copt nişte prăjituri în dimineaţa asta. Am adus aici un tort cu nucă. Când am văzut ce se întâmplă, i-am chemat pe Max şi pe Lili. S-a inundat numai aici şi în bucătărie, nu şi în celelalte încăperi.

Max o prezentă pe tânăra cea stângace, care avea ochi frumoşi, mari şi cenuşii; era nepoata lui şi a lui Lili, Alix, din Brighton, Anglia, care îşi petrecea vacanţa la ei. Liebermann îi strânse mâna şi îi mulţumi pentru ajutorul acordat; îşi scoase pardesiul şi porni la treabă alături de ei.

Şterseră birourile şi mobila, înlocuiră oalele şi castroanele pline cu altele goale şi tamponară petele ude de pe tavan cu mături învelite în prosoape.

Şezând apoi la birouri şi pe jumătatea liberă a canapelei, băură cafea şi mâncară prăjitură. Apa mai picura numai din câteva locuri din tavan. Liebermann povesti puţin despre călătorie, despre vechii prieteni pe care îi vizitase, despre schimbările pe care le văzuse. Alix răspunse într-o germană şovăielnică întrebărilor lui Esther despre munca ei de desenatoare de modă.

— Am primit o mulţime de contribuţii, Yakov - raportă Max, dând solemn din capul lui sur.

— Aşa e întotdeauna după Sfintele Sărbători, spuse Lili.

— Dar sunt mai multe anul ăsta decât anul trecut, dragă - spuse Max, iar lui Liebermann îi spuse: Lumea a aflat despre bancă.

Liebermann dădu din cap şi o privi pe Esther.

— Am primit ceva de la agenţia Reuter? Rapoarte? Tăieturi din ziare?

— A venit un plic de la Reuter, spuse Esther - unul mare; dar scrie pe el „personal”.

— Rapoarte? întrebă Max.

— Am vorbit cu Sidney Beynon înainte de a pleca - despre povestea băiatului aceluia, Koehler. Nu s-a auzit nimic despre *el*, nu-i aşa?

Îşi clătinară capetele.

Esther, ridicându-se cu ceaşca, farfurioara şi farfuria, spuse:

— Nu poate fi adevărat, prea e nebunesc.

Se duse la biroul lui Max. Lili se ridică, strângându-şi farfuriile, dar Esther spuse:

— Lasă totul; strâng eu. Du-te şi arată-i lui Alix oraşul.

Liebermann le mulţumi lui Max, Lili şi Alix, în timp ce îşi puneau pardesiele. O sărută pe Lili, îi strânse mâna lui Alix şi îi ură o vacanţă plăcută, îl bătu uşor pe Max pe umăr. După ce închise uşa după ei, îşi luă valiza şi o cără în dormitor.

Se duse la baie, îşi luă pilulele de ora douăsprezece, agăţă celălalt costum în debara şi se schimbă din sacou într-un sveter şi din pantofi în papuci. Cu ochelarii în mână, se duse în camera de zi, luă servieta şi trecu printre cele două birouri şi prin uşa cu geamuri, în sufragerie.

Esther îi strigă din bucătărie:

— Mai rămân pe aici să am grijă de scurgeri. Vrei să-l sun pe tipul acela din Mannheim?

— Mai târziu, spuse Liebermann şi se duse în sufrageria care îi servea acum drept birou.

Pe masă erau stivuite reviste şi teancuri de scrisori desfăcute. Îşi aşează servieta jos şi aprinse lampa; mută un teanc de scrisori de pe nişte plicuri mari şi găsi plicul gri de la agenţia Reuter, cu adresa scrisă de mână, burduşit. Erau atât de multe?

Se aşează şi dădu totul la o parte, împingând grămezile de scrisori în toate direcţiile. Poza lui Hannah se răsturnă; revistele căzură pe jos.

Rupse plicul, îl înclină spre mapa de birou verde, îl scutură şi trase din el o grămadă de tăieturi din ziare şi de formulare de telex, douăzeci, treizeci sau mai multe, unele dintre ele fotocopiate, cele mai multe fiind bucăţi decupate la repezeală din ziare. Mann getötet in Autounfull; Priest Slain by Robbers; Eldsvåa dödar man, 64[13]. Pe unele din tăieturi fuseseră lipite etichete albastre şi galbene, cu datele şi numele ziarelor; erau cu totul vreo patruzeci de bucăţi.

Se uită în plic şi mai găsi încă două tăieturi şi o filă de hârtie albă, în care fusese împăturit întregul teanc; în mijlocul paginii era scris, cu litere mici şi ordonate: *Ţine-mă la curent, S.B., 30 oct.*

O puse deoparte, alături de plic, împrăştie tăieturile şi telexurile cu ambele mâini, le despături ca să le vadă mai bine - un amestec de texte franţuzeşti, nemţeşti, englezeşti, suedeze, olandeze şi altele, indescifrabile, cu excepţia câte unui cuvânt.

Död, ca şi *tot* în nemţeşte sau *dead* în englezeşte, cu siguranţă că înseamnă mort.

O chemă pe Esther şi îi ceru dicţionarul suedez, cel olandez, cel danez şi cel norvegian.

Luă un fragment în germană: o explozie într-o uzină chimică din Solingen ucisese un paznic de noapte, August Mohr, de şaizeci şi cinci de ani. Nu; îl dădu la o parte.

Şi îl luă înapoi. Oare un funcţionar public de rang inferior nu putea avea o a doua slujbă de noapte? Puţin probabil pentru un om de şaizeci şi cinci de ani, dar

---

[13] Bărbat omorât într-un accident de maşină ; - l. germ. - Preot ucis de tâlhari; - l. engl. - Bărbat mort la Eldsvåa, 64 de ani -l. dan.

posibil. Explozia se produsese la unu noaptea, în ziua dinaintea apariţiei articolului, adică în 20 octombrie.

Lampa din tavan se aprinse şi Esther traversă încăperea, spunând:

— Trebuie să fie pe undeva pe-aici.

Se duse la masa mare de lângă perete şi citi inscripţiile laterale ale cutiilor de carton aşezate pe ea.

— Danez nu avem - Max îl foloseşte pe cel norvegian.

Liebermann scoase un bloc-notes din sertar.

— Mai bine dă-mi-l şi pe cel franţuzesc.

— Întâi să le găsesc.

Luă pixul dintre scrisori, uitându-se din nou la tăieturi, frecă mina pe hârtie, şi scrise pe fila mare, galbenă: 20; Mohr, August, Solingen, şi adăugă un semn de întrebare.

— Dicţionarele, anunţă Esther şi deschise capacul unei cutii de carton. Norvegian, suedez şi francez.

— Şi cel olandez, te rog.

Aşeză tăieturile în stânga, unde avea de gând să le ţină pe cele „posibile”. O căută pe cea în engleză despre preot, o găsi, o parcurse rapid şi o puse în dreapta.

Sosi Esther, ducând cu greu patru volume groase, albastre. El trase la o parte corespondenţa dintr-o parte a mesei, făcând loc pentru dicţionare.

— Erau puse toate la locul lor, se plânse ea, lăsându-le jos.

— O să le pun şi eu la loc. Mulţumesc.

Ea îşi aranjă părul pe sub perucă.

— Trebuia să-l fi reţinut aici pe Max, dacă vroiai traduceri.

— Nu m-am gândit.

— Să încerc să-l găsesc?

El îşi clătină capul şi luă o altă tăietură în engleză: *Ceartă încheiată cu înjunghiere mortală.*

Esther privi tulburată tăieturile răspândite şi spuse:

— Atât de mulţi oameni asasinaţi?

— Nu toţi, spuse el, punând tăietura în dreapta. Unele sunt accidente.

— Cum vei şti care sunt cei ucişi de nazişti?

— Nu voi şti; va trebui să mă duc să văd.

Luă un text în germană.

— Să vezi?

— Să văd dacă pot găsi un motiv.

— Pentru că a sunat un băiat şi a dispărut? spuse ea, cu ton de dojană.

— Lasă-mă-n pace, Esther dragă.

Plecă de lângă masă.

— În locul tău, aş scrie articole şi aş face ceva bani.

— Scrie-le şi eu le semnez.

— Vrei ceva de mâncare?

Clătină din cap.

Despre unele decese se vorbea în mai multe articole; câţiva dintre morţi erau în afara limitelor de vârstă. Mulţi erau negustori, fermieri, muncitori industriali pensionari, vagabonzi; mulţi fuseseră ucişi de vecini, cunoştinţe, bande de tineri golani. Cercetă dicţionarele bilingve cu lupa. *Makelaar in onzoerende goederen* însemna agent imobiliar, *tulltjänsteman* - funcţionar vamal. Îi puse pe cei imposibili în dreapta, iar pe cei posibili în stânga. Cele mai multe cuvinte din textele daneze le găsi în dicţionarul norvegian-german.

După-amiaza târziu aşeză ultima tăietură cu un caz posibil; erau unsprezece astfel de cazuri.

Rupse lista lor din bloc-notes şi începu o nouă listă, aranjată în ordinea datei decesului.

Trei muriseră în 16 octombrie: Hilaire Chambon la Bordeaux; Emil Döring la Gladbeck, lângă Essen şi Lars Person la Fagersta, în Suedia.

Sună telefonul; o lăsă pe Ester să răspundă.

Doi în 18: Guthrie Malcolm, în Tucson...

— Yakov? Iar Mannheimul.

Ridică receptorul.

— Aici Liebermann.

— Bună, domnule Liebermann - se auzi vocea unui bărbat. Cum aţi călătorit? Şi aţi găsit motivul pentru cele nouăzeci şi patru de asasinate?

Rămase nemişcat, privind stiloul din mână. Mai auzise vocea asta înainte, dar nu ştia unde.

— Cine sunteţi, vă rog?

— Mă numesc Klaus von Palmen. V-am auzit vorbind la Heidelberg. Poate vă aduceţi aminte de mine. V-am întrebat dacă problema este cu adevărat ipotetică.

Desigur: blondul şmecher.

— Da, îmi amintesc de dumneata.

— S-a descurcat vreun alt auditoriu mai bine decât noi?

— N-am mai pus nimănui întrebarea.

— Şi *n-a fost* ipotetică, nu-i aşa?

Vroia să răspundă că a fost ipotetică, sau să închidă telefonul - dar un impuls mai puternic puse stăpânire pe el: să vorbească deschis cu cineva care era dispus să creadă, chiar şi cu acest tânăr neamţ antipatic.

— Nu ştiu, admise el. Persoana care mi-a pus-o... a dispărut. Poate că avea dreptate sau poate că nu avea.

— Mă aşteptam la asta. V-ar interesa, poate, să aflaţi că la Pforzheim, în 24 octombrie, un bărbat a căzut de pe un pod şi s-a înecat? Avea şaizeci şi cinci de ani şi era în curs de pensionare din serviciul poştal.

— Adolf Müller, spuse Liebermann, privindu-şi lista de posibilităţi. Ştiu deja, la fel ca şi despre zece alţii: în Solingen, Gladbeck, Birmingham, Tucson, Bordeaux, Fagersta...

— Oh!

Liebermann zâmbi privindu-şi stiloul şi spuse:

— Am o sursă: agenţia Reuter.

— Asta e foarte bine! Şi aţi încercat să aflaţi dacă este normal, din punct de vedere statistic, ca unsprezece funcţionari publici, în vârstă de şaizeci şi cinci de ani, să moară violent în - cât timp? Într-o perioadă de trei săptămâni?

— Mai sunt şi alţii, omorâţi de rude - şi încă alţii, sunt sigur, pe care agenţia Reuter i-a scăpat. Şi dintre toţi aceştia, cred că cel mult şase ar putea fi... cei pentru care mă tem. Oare şase peste ceea ce este normal ar dovedi ceva? Şi apoi, cine întocmeşte asemenea statistici? Morţi violente pe două continente, pe vârste şi ocupaţii. Numai Dumnezeu ar şti poate ce este „statistic normal”. Sau o duzină de societăţi de asigurare, luate împreună; le-aş scrie, dar cred că mi-aş pierde vremea degeaba.

— Aţi discutat cu autorităţile?

— Dumneata ai fost acela, nu-i aşa, care ai arătat că autorităţile nu sunt în prezent interesate de vânătoarea de nazişti? Am vorbit, dar nu m-au ascultat. Poţi oare să-i condamni, când nu le puteam spune decât: „poate vor fi ucişi nişte oameni, nu ştiu de ce?”

— Atunci noi trebuie *să aflăm* de ce - şi anume cercetând unele din aceste cazuri. Trebuie să investigăm împrejurările deceselor şi - mai important - caracterele şi biografiile oamenilor.

— Mulţumesc! De asta mi-am dat seama şi singur, când eram numai „eu” şi nu „noi”.

— Pforzheim e la mai puţin de o oră de mers cu maşina de aici, domnule Liebermann, iar eu sunt student la drept, al treilea din grupa mea şi foarte capabil să fac observaţii şi să pun întrebări pertinente.

— Cunosc eu ce fel de întrebări pertinente pui, dar asta chiar că nu este treaba dumitale, tinere.

— Oh! Şi de ce? V-aţi asigurat cumva dreptul exclusiv de a vă opune nazismului? În ţara *mea?*

— Domnule von Palmen...

— Aţi prezentat problema în public; ar fi trebuit să ne informaţi că este proprietatea dumneavoastră exclusivă.

— Ascultă-mă.

Liebermann clătină din cap. Ăsta e un adevărat neamţ!

— Domnule von Palmen, persoana care mi-a prezentat *mie* problema era un tânăr ca dumneata; mai simpatic şi mai respectuos, dar altfel nu chiar atât de diferit. Şi este aproape sigur că a fost asasinat. *De aceea* nu este treaba dumitale - pentru că e o treabă pentru profesionişti, nu pentru amatori. Şi pentru că, dacă răscoleşti rahatul, s-ar putea să am *eu* greutăţi, atunci când o să ajung la Pforzheim.

— N-o să răscolesc rahatul şi o să încerc să mă feresc să fiu asasinat. Doriţi să vă sun şi să vă spun ce aflu, sau să păstrez informaţiile pentru mine?

Liebermann se încruntă fioros, încercând să se gândească la o modalitate de a-l opri, dar desigur că nu exista nici una.

— Ştii cel puţin ce informaţii să cauţi?

— Sigur că ştiu. Cui i-a lăsat Muller banii, cu cine era înrudit, care au fost activităţile lui politice şi militare.

— Unde s-a născut...

— *Ştiu*. Toate punctele sugerate în seara aceea.

— Şi dacă ar fi fost posibil să fi avut vreun contact cu Mengele, fie în timpul războiului, fie imediat după. Unde a făcut armata? Dacă a fost vreodată la Günzburg?

— Günzburg?

— Acolo a locuit Mengele. Şi încearcă să nu te porţi ca un procuror; e mai uşor să prinzi muştele cu miere, decât cu oţet.

— Pot fi fermecător dacă vreau, domnule Liebermann.

— Abia aştept o demonstraţie. Dă-mi te rog adresa dumitale; îţi voi trimite pozele a trei dintre presupuşii criminali. Sunt poze vechi de acum treizeci de ani şi cel puţin unul dintre ei a fost supus unei operaţii de chirurgie estetică, dar pot fi oricum utile, în caz că cineva a văzut străini prin preajmă. Îţi voi trimite, de asemenea, o scrisoare care să confirme că lucrezi pentru mine. Sau poate ai vrea să-mi trimiţi dumneata, mai bine, o scrisoare care să ateste că eu lucrez pentru dumneata?

— Domnule Liebermann, am cea mai mare admiraţie şi respectul cel mai profund pentru dumneavoastră. Credeţi-mă, sunt cu adevărat mândru să pot să vă fiu de ajutor.

— În regulă, în regulă.

— Nu-i aşa că am fost fermecător? Vedeţi?

Liebermann îi ceru lui von Palmer adresa şi numărul de telefon, îi mai dădu câteva indicaţii şi închise telefonul.

„Noi!” Dar poate că băiatul se va descurca. Cu siguranţă că era destul de deştept.

Termină a doua listă, o studie câteva minute, apoi deschise sertarul cel mai de jos din stânga biroului şi scoase plicul cu fotografiile pe care le extrăsese din dosare. Scoase câte una a lui Hessen, Kleist şi Traunsteiner - tineri în uniforma SS, zâmbitori sau serioşi,

în instantanee mărite, cu granulaţie puternică; erau aproape inutile, dar erau cele mai bune din câte existau. Le puse pe birou şi o strigă pe Esther. Hessen îi zâmbi din fotografie, brunet, cu figură de lup, îmbrăţişându-şi părinţii încântaţi. Liebermann întoarse poza şi scrise sub textul şapirografiat de pe verso: Părul este acum argintiu; a fost supus unei operaţii de chirurgie estetică.

— Esther?

Luă fotografiile, se ridică de pe scaun şi se duse la uşă.

Esther dormea la birou, cu capul pe braţele încrucişate, cu o tigaie plină cu apă lângă cot.

Se apropie în vârful picioarelor, puse pozele pe colţul biroului şi continuă să traverseze în vârful picioarelor camera de zi, spre dormitor.

— Unde te duci? strigă Esther.

Surprins că se trezise şi îl întreba, îi răspunse:

— La baie.

— Unde te duci ca să anchetezi, vreau să spun.

— Oh, la Gladbeck, lângă Essen şi la Solingen. Eşti de acord?

*

Farnbach se opri în faţa hotelului şi admiră amurgul luminos, albastru-violet. Recepţionerul îl asigurase că nuanţa aceasta va dăinui ore întregi. Îşi puse mănuşile, îşi ridică gulerul îmblănit şi îşi trase căciula pe urechi şi pe ceafa. Nu era chiar atât de frig la Storlien, pe cât se temuse, dar era destul de rece. Slavă Domnului, aceasta era cea mai nordică misiune a sa. Brazilia îl transformase într-o orhidee sensibilă la frig.

— Domnule?

Cineva îl bătu pe umăr. Se întoarse şi un bărbat cu pălărie neagră, mai înalt decât el, îi arătă o legitimaţie.

— Inspectorul-detectiv Löfquist; aş putea sta de vorbă cu dumneavoastră, vă rog?

Farnbach luă legitimaţia în învelitoarea ei de piele şi de plastic. Se prefăcu a avea dificultăţi mai mari s-o citească în lumina amurgului, decât avea de fapt, pentru a câştiga cel puţin acel răgaz de gândire. Îi restitui legitimaţia inspectorului-detectiv Lars Lennart Löfquist şi afişă un surâs (sperase el) plăcut, pentru a-şi masca spaima şi confuzia interioară.

— Da, desigur, domnule inspector. Mă aflu aici abia de la prânz; sunt sigur că încă n-am încălcat nici o lege.

Zâmbind şi el, inspectorul spuse:

— Sunt sigur că n-aţi făcut-o.

Puse la loc legitimaţia în mantaua neagră de piele.

— Putem să ne plimbăm, în timp ce vorbim, dacă vă convine.

— Bine. Mă duceam să arunc o privire cascadei; s-ar părea că este tot ce se poate face pe aici.

— Da, în acest anotimp.

Traversară curtea pavată a hotelului.

— Lucrurile se înviorează în iunie şi în iulie; atunci soarele luminează toată noaptea şi vin şi ceva turişti. Însă cum se sfârşeşte luna august, chiar şi centrul oraşului este mort după ora şapte sau opt, iar pe-afară te simţi ca într-un cimitir. Sunteţi german, nu-i aşa?

— Da, mă numesc Busch, Wilhelm Busch şi sunt comerciant; nu e nimic rău în asta, nu-i aşa domnule inspector?

— Nu, absolut nimic.

Trecură printr-un pasaj boltit.

— Puteţi să vă liniştiţi; este ceva complet neoficial.

Merseră unul lângă altul, spre dreapta, în lungul acostamentului şoselei pietruite. Farnbach zâmbi şi spuse:

— Chiar şi un om inocent se simte vinovat, când îl bate pe umăr un inspector-detectiv.

— Aşa cred. Îmi pare rău că v-am îngrijorat, dar îmi place să fiu cu ochii pe străini, în special pe germani. Găsesc că este... instructiv să discut cu ei. Ce anume vindeţi, domnule Busch?

— Echipament de mină.

— O?

— Sunt reprezentantul în Suedia al firmei Orenstein şi Koppel din Lübeck.

— N-aş putea spune că am auzit de ea.

— Este destul de importantă în domeniu; lucrez la ei de paisprezece ani.

Îl privi pe detectivul care mergea în stânga lui. Nasul arcuit în sus şi bărbia ascuţită a omului îi aminteau de un căpitan sub ordinele căruia fusese în SS, unul care îşi începea interogatoriile cu exact aceleaşi tâmpenii: „Nu trebuie să vă îngrijoraţi de nimic, este complet neoficial”. Mai târziu veneau acuzaţiile, întrebările, tortura.

— Şi de-acolo vă trageţi, din Lübeck?

— Nu, sunt originar din Dortmund, iar acum locuiesc în Reinfeld, care este aproape de Lübeck - adică atunci când nu sunt în Suedia. Am un apartament la Stockholm.

Farnbach se întreba ce anume ştia nemernicul ăsta - şi cum Dumnezeu aflase? Oare fusese deconspirată întreaga operaţie? Oare Hessen, Kleist şi ceilalţi erau puşi în faţa aceleiaşi situaţii chiar acum - sau era vorba despre un eşec particular, al lui?

— Luaţi-o pe aici, spuse Löfquist, arătând o potecă în pădurea din dreapta. Sunt locuri mai frumoase.

Intrară pe cărarea îngustă şi urcară pe ea într-un întuneric aproape ca noaptea. Farnbach îşi deschise un nasture de la palton, ca să-şi scoată cât mai repede pistolul în caz de nevoie.

— Am petrecut eu însumi câtva timp în Germania, spuse Löfquist. De fapt, chiar am luat odată vaporul de la Lübeck.

Vorbea acum în germană şi chiar destul de bine. Farnbach, descumpănit, se întrebă dacă, într-adevăr, n-avea de ce să-şi facă griji: era posibil ca Lars Lennart Löfquist să nu dorească decât o ocazie de a vorbi în germană? Se părea că spera prea mult. Spuse şi el în germană:

— Germana dumneavoastră este foarte bună; este acesta motivul pentru care vă face plăcere să vorbiţi cu noi, pentru a avea ocazia s-o folosiţi?

— Nu vorbesc cu *toţi* germanii, spuse Löfquist cu vocea plină de o veselie ascunsă. Numai cu foştii caporali care s-au îngrăşat şi pretind că se numesc „Busch” în loc de Farnstein!

Farnbach se opri şi se holbă la el.

Löfquist îşi scoase pălăria zâmbind, privi în sus şi se mută mai la lumină; râzând acum, se uită la Farnbach şi îşi puse degetul sub nas, în chip de mustaţă.

Farnbach era uluit.

— O, Doamne! gâfâi el. Tocmai m-am gândit la dumneavoastră cu o clipă în urmă! Presupun că - Doamne! Căpitanul Hartung!

Cei doi îşi strânseră mâinile entuziasmaţi, iar căpitanul îl îmbrăţişă râzând pe Farnbach şi îl bătu pe spate cu palmele; apoi îşi puse din nou pălăria, îl prinse pe Farnbach de umeri cu amândouă mâinile, rânji şi exclamă:

— Ce bucurie să revăd una din vechile figuri! La naiba, îmi vine să plâng!

— Dar... cum se poate una ca asta? întrebă Farnbach, acum complet dezorientat. Sunt... uluit!

Căpitanul râse.

— Poţi fi Busch, de ce eu să nu pot fi Löfquist? Doamne, ce accent am! Ascultă-mă, acum chiar că am ajuns un blestemat de suedez!

— Şi *sunteţi* detectiv?

— Asta sunt.

— Cristoase, ce m-aţi speriat, domnule.

Căpitanul dădu din cap cu regret, bătându-l uşor pe umăr.

— Da, încă ne mai temem că ar putea să cadă securea, ei, Farnstein? Chiar şi după toţi anii ăştia. De aceea sunt cu ochii pe străini. Din când în când, mai visez că sunt chemat în judecată!

— Nu-mi vine să cred că sunteţi dumneavoastră! spuse Farnbach, care încă nu-şi revenise. Nu cred că am mai fost vreodată atât de surprins!

Continuară să urce pe potecă.

— Nu uit niciodată o figură sau un nume.

Căpitanul îl luă pe Farnbach de umeri.

— Te-am depistat când stăteai lângă maşină, în benzinăria din Krondikesvägen. „Ia uite-l pe caporalul Farnstein în paltonul acela elegant” mi-am spus; „aş pune pariu pe o sută de coroane”.

— Farn*bach*, căpitane, nu Farnstein.

— Aşa? Ei bine, Farnstein e destul de aproape, după treizeci de ani, nu-i aşa? La câţi oameni am comandat. Fireşte că a trebuit să fiu absolut sigur, înainte de a putea vorbi. Vocea dumitale a fost cea care a lămurit chestiunea: nu s-a schimbat deloc. Şi n-ai vrea să-l mai

laşi pe „căpitane”? Cu toate că trebuie să admit că e frumos să-l auzi din nou.

— Cum naiba aţi ajuns aici - şi încă detectiv?

— Nu e cine ştie ce poveste, spuse căpitanul, luându-şi braţul de pe umerii lui Farnbach. Aveam o soră căsătorită cu un suedez, la o fermă în Scania. După ce am fost prins, am evadat din lagărul de internare şi am plecat cu vaporul din Lübeck la Trelleborg - aceasta a fost călătoria pe mare, de care-ţi spuneam adineaori - şi m-am ascuns la ei. Lars Löfquist n-a fost prea încântat. Era un adevărat nemernic; o chinuia îngrozitor pe sărmana Eri. După aproximativ un an ne-am certat rău de tot şi l-am omorât, accidental. Ei bine, pur şi simplu l-am îngropat cât am putut de adânc şi i-am luat locul! Semănam destul de bine, aşa că actele lui mi s-au potrivit, iar Eri s-a bucurat să scape de el. Când trecea cineva care îl cunoştea, îmi pansam faţa şi ea le spunea că explodase o lampă şi că nu puteam vorbi prea mult. După vreo două luni am vândut ferma şi am venit aici, în nord, întâi la Sundsvaal, unde am lucrat într-o fabrică de conserve, ceea ce a fost groaznic, iar trei ani mai târziu aici, la Storlien, unde erau locuri libere la poliţie şi slujbe la magazine pentru Eri. Asta este. Mi-a plăcut munca la poliţie - şi ce altă metodă mai bună exista pentru a afla dacă mă căuta cineva? Zgomotul pe care îl auzi este cascada; este chiar după cotitură. Şi acum dumneata, Farnstein! Farnbach! Cum ai devenit domnul Busch, negustorul cel înstărit? Paltonul ăsta trebuie să te fi costat mai mult decât câştig eu într-un an!

— Nu sunt „domnul Busch”, spuse Farnbach acru. Sunt „Senhor Paz” din Pôrto Allegre, Brazilia. Busch e o acoperire. Sunt aici pentru o misiune din partea Organizaţiei Camarazilor - şi e o misiune a naibii de nebunească.

Venise acum rândul căpitanului să se întoarcă şi să se holbeze uimit.

— Vrei să spui., că e reală? Organizaţia există? Nu sunt numai poveşti de prin ziare?

— E chiar adevărată; m-au ajutat să mă stabilesc acolo, mi-au găsit o slujbă bună...

— Şi ei sunt acum *aici*, în Suedia?

— *Eu* sunt aici; *ei sunt* încă acolo, lucrând cu doctorul Mengele să *împlinească destinul rasei ariene*. Cel puţin asta îmi spun mie.

— Dar asta e minunat, Farnstein! Doamne, sunt cele mai grozave veşti, pe care... Nu suntem terminaţi! *Nu vom fi* bătuţi! Ce se petrece? Poţi să-mi spui! Ţi-ai încălca ordinele dacă i-ai spune ceva unui ofiţer SS?

— *Fac ceva* pe ordine, m-am săturat de ordine - spuse Farnbach.

Îl privi o clipă pe căpitanul stupefiat, apoi spuse:

— Sunt aici, la Storlien, pentru a ucide un învăţător de şcoală. Un bătrân care nu e duşmanul nostru şi care nu ar putea afecta cursul istoriei nici cât un fir de păr. Dar asasinarea lui şi a multor altora e o „operaţie sfântă”, care urmează să ne readucă cumva la putere - aşa spune doctorul Mengele.

Se întoarse şi o luă în sus, pe cărare.

Căpitanul, nedumerit, îl privi plecând, apoi se grăbi în urma lui şi îl întrebă, înfuriat:

— Fir-ar să fie, ce mai e şi povestea asta? Dacă nu poţi să-mi spui, zi aşa! Nu-mi spune mie... Ce mai e şi rahatul ăsta? Îmi joci o festă urâtă, Farn*BACH!*

Farnbach, respirând cu greutate, ajunse pe o mică platformă de stânci, dominând de sus peisajul, apucă balustrada de fier cu ambele mâini şi privi cu amărăciune suprafaţa întinsă a apei lucioase, care se vărsa ca un torent, jos, în stânga lui. Urmări pânza strălucitoare a

apei alunecând din stâncă în stâncă până în bazinul ei tunător şi spumegând - şi scuipă în ea.

Căpitanul îl zgâlţâi.

— Asta e o festă *urâtă!* ţipă el tare, de aproape, pentru a întrece tunetul cascadei. Şi eu te-am crezut cu adevărat!

— N-a fost o festă, insistă Farnbach. Tot ce-am zis e adevărat! Am omorât un om la Göteborg, cu două săptămâni în urmă - tot un învăţător, Anders Runsten. Aţi auzit vreodată de el? Nici eu - şi nici altcineva. O nulitate totală, un pensionar de şaizeci şi cinci de ani, colecţionar de sticle de bere, pentru Dumnezeu! Mi s-a *lăudat* cu cele opt sute treizeci de *sticle de bere!* L-am împuşcat în cap şi i-am golit portofelul.

— La Göteborg, da, am văzut un raport despre asta!

Farnbach se întoarse spre balustradă, se ţinu de ea şi privi fix o stâncă de dincolo de prăpastia întunecată, tunătoare.

— Şi sâmbătă urmează să comit un alt asasinat. E lipsit de sens! Nebunesc! Cum ar putea... realiza asta ceva?

— Există o dată anume?

— Totul este extrem de precis.

Căpitanul se apropie mult de Farnbach.

— Şi ai primit ordinele de la un ofiţer de rang?

— De la Mengele, cu avizul organizaţiei. Colonelul Seibert ne-a strâns mâinile în dimineaţa în care am plecat din Brazilia.

— Nu eşti numai dumneata?

— Mai sunt şi alţii, în alte ţări.

Apucându-l pe Farnbach de braţ, căpitanul spuse furios:

— Atunci să nu te mai aud că spui „dă-le naibii de ordine”! Eşti un caporal căruia i s-a încredinţat o *misiune*,

iar dacă superiorii dumitale au preferat să nu-ţi spună motivele, atunci au un motiv şi pentru asta. Cristoase, eşti SS-ist, poartă-te ca atare! „Onoarea mea este loialitatea”. Aceste cuvinte trebuiau să ţi se fi întipărit în suflet!

Întorcându-se spre căpitan, Farnbach spuse:

— Războiul s-a terminat, domnule.

— Nu! strigă căpitanul. Nu, dacă organizaţia este reală şi lucrează. Nu crezi că acest colonel al tău ştie ce face? Doamne, bărbate, dacă există o şansă din o sută ca Reich-ul să fie restaurat, cum de poţi să *nu* faci tot ce-ţi stă în putinţă să ajuţi ca aceasta să se întâmple? Gândeşte-te, Farnbach! Reich-ul restaurat! Ne-am putea întoarce din nou acasă! Ca eroi, într-o Germanie a ordinii şi a disciplinei, în această lume blestemată, nedisciplinată!

— Dar poate uciderea unor bătrâni inofensivi...

— Cine e învăţătorul ăsta? Pun pariu că nu e chiar atât de inofensiv precum crezi! Cine e? Lundberg? Olafson? Cine?

— Lundberg.

Căpitanul tăcu un moment.

— Ei bine, admit că *pare* inofensiv, dar de unde să ştim ce învârte cu adevărat, ei? Şi de unde să ştim ce ştie colonelul dumitale? Şi doctorul! Hai, bărbate, stai drepţi şi fă-ţi datoria! Un ordin e un ordin!

— Chiar dacă nu are nici un sens?

Căpitanul închise ochii, inspiră adânc, deschise ochii şi îl privi fix pe Farnbach.

— Da, chiar dacă nu are sens; are sens pentru superiorii dumitale, altminteri nu ţi l-ar fi dat. Doamne, există iar speranţă, Farnbach. Să nu ducă aceasta la nimic din cauza slăbiciunii dumitale, Farnbach?

Încruntându-se stânjenit, Farnbach se apropie de căpitan, care se întoarse spre el.

— Nu vei avea nici un fel de probleme; ţi-l arăt eu pe Lundberg. Pot chiar să-ţi spun obiceiurile lui. Fiul meu l-a avut ca profesor timp de doi ani; îl cunosc foarte bine.

Farnbach îşi trase în jos căciula. Zâmbi batjocoritor şi spuse:

— Familia Löfquist... are un fiu?

— Da, de ce nu?

Căpitanul îl privi, apoi se îmbujoră şi spuse rece:

— Sora mea a murit în '57 şi apoi m-am căsătorit. Ai o minte murdară.

— Iertaţi-mă, îmi pare rău.

Căpitanul îşi băgă mâinile în buzunare şi spuse, încă îmbujorat:

— Ei bine! Sper că am reuşit să te mai fortific.

Farnbach dădu din cap.

— Restaurarea Reichului, la asta trebuie să mă gândesc mereu.

— Şi la ofiţerii şi camarazii dumitale soldaţi. Ei depind de executarea misiunii dumitale; doar n-o să-i laşi baltă, nu-i aşa? Te voi ajuta cu Lundberg. Sunt de serviciu sâmbătă, dar voi face un schimb cu unul din colegi - nu e nici o problemă.

Farnbach îşi clătină capul.

— Nu e Lundberg!

Făcu un salt înainte şi împinse cu mâinile înmănuşate pieptul în haină de piele neagră.

Căpitanul, holbându-se pe sub pălărie, căzu peste balustradă. Mâinile lui, ţâşnind din buzunare, bătură zadarnic aerul. Dându-se peste cap, se prăbuşi spre bazinul înspumat din adâncime.

Farnbach se aplecă peste balustradă, privi nefericit în jos şi spuse:

— Şi nu trebuie să se întâmple sâmbătă.

*

Coborând din cursa aeriană Frankfurt - Essen în aeroportul Essen - Mühlheim, Liebermann era surprins că se simte destul de bine. Nu grozav, dar nici mizerabil, murdărit; aşa se simţise în celelalte două ocazii când pusese piciorul în regiunea Ruhr. De aici porniseră toate: tunurile, tancurile, avioanele, submarinele. Acest loc fusese arsenalul lui Hitler - şi vălul lui de fum i se păruse lui Liebermann (în '59 şi din nou în '66) ca un semn, nu al industriei de pace, ci al vinovăţiei războiului. Giulgiul ce ascundea soarele părea mai curând să cadă de sus, decât să se ridice de jos. Intrând sub el, se simţise deprimat şi descurajat, mizerabil, ajuns din urmă de trecut.

De data aceasta se aşteptase să aibă aceleaşi reacţii, dar nu - se simţea destul de bine. Fumul nu era decât fum, nu era diferit de cel din Manchester sau din Pittsburgh, şi nimic nu-l ajungea din urmă. Din contră, el era acela care alerga în întâmpinarea evenimentelor, într-un taxi Mercedes care gonea lin. Şi cam era timpul. Cu aproape două luni în urmă ascultase sălbatica poveste a lui Barry Koehler din São Paulo şi simţise cum îl asalta ura lui Mengele, iar acum acţiona în fine, se ducea la Gladbeck ca să pună întrebări despre Emil Döring, cel de şaizeci şi cinci de ani, „făcând parte până de curând din Comisia de Transporturi Publice din Essen”. Fusese ucis? Era legat în vreun fel de oamenii din alte ţări? Exista vreun motiv pentru care Mengele şi Organizaţia Camarazilor ar fi vrut să-l vadă mort? Dacă urmau cu adevărat să moară nouăzeci şi patru de oameni, exista o şansă de unu la trei ca Döring să fi fost unul dintre ei. Iar în seara aceasta s-ar fi putut să afle.

Dar... dacă agenţia Reuter ratase pe unii dintre candidaţii zilei de 16 octombrie? S-ar putea ca probabilitatea să fie în realitate de unu la patru, cinci, şase sau zece. Nu te gândi la asta; păstrează-ţi buna-dispoziţie...

*

— A intrat în pasaj ca să se uşureze, spuse inspectorul Haas cu accentul său gutural din nordul Germaniei. A avut ghinion: a nimerit în locul greşit în momentul greşit.

Era un bărbat cu înfăţişarea dură, de aproape cincizeci de ani, cu faţa roşcovană ciupită de vărsat, cu ochi albaştri apropiaţi, cu părul blond aproape chelit. Îmbrăcămintea lui era ordonată, ca şi masa şi biroul. Se purta politicos cu Liebermann.

— O întreagă porţiune a zidului de la etajul trei a căzut peste el. Şeful de echipă al lucrării a declarat mai târziu că cineva s-ar fi putut să-l fi şubrezit şi împins cu o rangă, dar desigur că era *normal* să spună asta, nu-i aşa? N-a putut fi dovedit, pentru că primul lucru pe care l-am făcut, fireşte după ce l-am scos pe Döring de sub dărâmături, a fost să folosim chiar noi rângile pentru a da jos tot ce mai ameninţa să cadă. Am avut impresia că avem de-a face cu un simplu accident. Ceea ce aşa şi era; la concluzia asta s-a şi ajuns. Companiile de asigurare ale firmei de demolări au ajuns deja la o înţelegere cu văduva; dacă ar fi existat vreo suspiciune de crimă, puteţi fi sigur că nu s-ar fi grăbit aşa.

— Dar se poate totuşi concepe că *putea* să fi fost un asasinat.

— Depinde ce gen aveţi în vedere. Da, se poate ca nişte vagabonzi sau golani să fi cotrobăit prin clădire. Ei

văd un om intrând în pasaj şi se decid să se distreze în mod pervers. Da, este uşor de conceput. Dar o crimă cu un motiv mai firesc, dirijată în mod special asupra domnului Döring? Nu, asta nu este de conceput. Cum ar putea cineva, care îl urmărea, să ajungă la etajul trei şi să desprindă o întreagă porţiune de perete, în scurtul timp cât el s-a aflat în pasaj? Când a murit, tocmai urina - şi băuse *două* beri, nu două sute.

Haas zâmbi.

Liebermann spuse:

— Desprinderea se putea face înainte. Un om stă, aşteptând să dea ultimul brânci, iar un altul, cu Döring, îl determină cumva să... să se ducă în locul potrivit.

— Cum? „De ce nu te opreşti să faci pipi, prietene? Chiar acolo, la semnul făcut de cineva?" Iar el a plecat singur de la bar. Nu, domnule Liebermann, spuse Haas categoric - am mai trecut eu prin asta şi înainte; puteţi fi sigur că a fost un accident. Ucigaşii nu se complică atât de mult; ei aleg metode simple: împuşcă, înjunghie, lovesc - ştiţi asta.

Liebermann spuse gânditor:

— Doar dacă nu cumva au *multe* asasinate de comis şi vor ca acestea toate... să nu fie similare...

Haas îl privi cu ochii săi apropiaţi, pe jumătate închişi.

— Multe asasinate?

— Ce aţi vrut să spuneţi adineauri prin „am mai trecut eu prin astea şi înainte"?

— Sora lui Döring a venit la mine în ziua următoare, ţipând s-o arestez pe doamna Döring şi pe un bărbat numit Springer. El vă interesează cumva? Wilhelm Springer?

— E posibil; cine e?

— Un muzician; amantul doamnei Döring, după cum spune sora lui. Soţia este mult mai tânără decât era Döring - şi e arătoasă.

— Ce vârstă are Springer?

— Treizeci şi opt, treizeci şi nouă. În seara accidentului a cântat în locul altui muzician în orchestra operei din Essen. Cred că asta îl scoate din cauză, nu-i aşa?

— Puteţi să-mi spuneţi ceva despre Döring? Cine erau prietenii lui? Din ce organizaţii făcea parte?

Haas îşi clătină capul.

— Am doar datele biografice principale.

Întoarse o filă din dosarul deschis dinaintea lui.

— L-am văzut de câteva ori, dar nu l-am cunoscut niciodată; s-au mutat aici chiar acum un an. Iată: şaizeci şi cinci de ani, o sută şaptezeci de centimetri, şaizeci şi opt de kilograme...

Îl privi pe Liebermann.

— O chestiune care ar putea să vă intereseze: purta un pistol.

— Purta?

Haas zâmbi.

— O piesă de muzeu, un Mauser „Bolo”. Nu trăsese cu el, nu-l curăţase sau unsese de cine ştie câţi ani.

— Era încărcat?

— Da, dar probabil i-ar fi smuls mâna, dacă ar fi tras cu el.

— Puteţi să-mi daţi adresa şi numărul de telefon ale doamnei Döring? Şi ale surorii lui? Şi adresa barului? Apoi plec.

Se aplecă înainte şi duse o mână la servietă.

Haas notă pe un bloc-notes, copiind de pe un formular dactilografiat din dosar, apoi întrebă:

— Pot să vă întreb cum aţi ajuns să vă interesaţi de asta? Döring n-a fost „criminal de război”, nu-i aşa?

Liebermann îl privi pe Haas, care scria de zor şi spuse după o clipă:

— Nu, după câte ştiu n-a fost criminal de război; s-ar putea să fi intrat în contact cu vreunul. Verific un zvon; probabil că nu este întemeiat.

*

Îi spuse barmanului de la barul Lorelei:

— Cercetez cazul pentru un prieten de-al lui, care crede că prăbuşirea n-a fost un accident.

Ochii barmanului se măriră.

— Nu spuneţi! Credeţi că cineva... cu intenţie...? Ce chestie!

Era un om mic de statură, chel, cu o mustaţă cu capetele ceruite. Pe reverul roşu avea un nasture galben, înfăţişând o faţă zâmbitoare. Nu-l întrebă pe Liebermann de nume şi acesta nu i-l spuse.

— Era un client obişnuit?

Barmanul se încruntă şi îşi mângâie mustaţa.

— Aşa şi aşa. Nu venea în fiecare seară, ci o dată sau de două ori pe săptămână, câteodată după-masa.

— Înţeleg că a plecat singur de aici în seara aceea.

— Aşa este.

— A fost cu cineva *înainte* de a pleca?

— Era singur, chiar acolo unde staţi dumneavoastră acum; poate cu un scaun mai încolo - şi a plecat grăbit.

— Aşa?

— Urma să primească un rest de opt mărci jumate de la o bancnotă de cincizeci şi nu l-a aşteptat. Dădea bacşiş bun, dar nici chiar aşa. Aveam de gând să i-i dau, când venea data următoare.

— V-a spus ceva în timp ce bea?

Barmanul îşi clătină capul.

— Nu era o seară în care să stau de vorbă. Era o serată dansantă a şcolii de afaceri...

Arătă peste umărul lui Liebermann.

— ...şi avem clienţi mulţi după ora opt.

— Aştepta pe cineva, spuse un bărbat de la capătul tejghelei, un bătrân cu faţa rotundă, cu o şapcă de jocheu şi cu un pardesiu jerpelit, încheiat până sus. Se tot uita la uşă, să vadă dacă nu intră cineva.

— Îl cunoşteaţi pe Döring?

— Foarte bine, spuse bătrânul. M-am dus la înmormântare. A fost aşa de puţină lume! Am fost surprins.

Îi spuse barmanului:

— Ştii cine n-a fost acolo? Ochsenwalder; asta m-a surprins. Ce a avut aşa de important de făcut?

Apucă paharul de bere cu ambele mâini şi bău din el.

— Mă scuzaţi, îi spuse barmanul lui Liebermann şi plecă la celălalt capăt al tejghelei, unde şedeau câţiva bărbaţi.

Liebermann se ridică şi se mută cu paharul lui cu suc de roşii şi cu servieta lângă bătrân, dincolo de colţul tejghelei.

— De obicei stătea aici cu noi, spuse bătrânul, ştergându-se la gură cu dosul mâinii - dar în seara aceea a stat singur, acolo în mijloc - şi se tot uita la uşă, aşteptând pe cineva, privind ceasul. Apfel crede că e probabil vorba de negustorul din seara dinainte. Döring era cam palavragiu. Ca să fiu sincer, nu ne părea rău că stătea acolo şi nu aici, dar ar fi putut să treacă şi să ne salute, nu-i aşa? Să nu mă înţelegeţi greşit; ne plăcea de el - şi nu numai pentru că plătea câteodată consumaţia, dar spunea mereu şi mereu aceleaşi poveşti. Bune

poveşti, dar de câte ori poţi să le asculţi? Erau mereu aceleaşi poveşti despre cum fusese el mai isteţ decât alţii.

— Le povestea unui negustor cu o seară înainte?

Bătrânul dădu din cap.

— Un negustor de medicamente. Întâi a vorbit cu noi toţi, întrebând de oraş, iar apoi cu Döring; Döring povestea, iar el râdea. Când le auzeai prima oară, erau poveşti bune.

— Aşa este, uitasem - spuse barmanul, întors lângă ei. Döring a fost aici în seara *dinainte* de accident; asta era neobişnuit pentru el, să vină două seri la rând.

— Ştiţi câţi ani are soţia lui? întrebă bătrânul. Am crezut că era fiica lui, dar era soţia, văduva.

Liebermann îi spuse barmanului:

— Vă aduceţi aminte de negustorul cu care vorbea?

— N-am ştiut că era negustor, dar îmi amintesc. Avea un ochi de sticlă şi un fel de a pocni din degete, care mă enerva al naibii - ca şi când ar fi trebuit să-l fi servit deja de zece minute bune înainte.

— Câţi ani avea?

Barmanul îşi mângâie mustaţa, ascuţindu-i un capăt.

— Vreo cincizeci, aş zice, poate cincizeci şi cinci.

Se uită la bătrân.

— N-ai spune tot aşa?

Bătrânul încuviinţă:

— Cam aşa.

Liebermann îşi desfăcu servieta în poală şi spuse:

— Am nişte poze, făcute cu multă vreme înainte. Aţi vrea să vă uitaţi la ele şi să-mi spuneţi dacă vreunul din bărbaţii din ele ar putea fi negustorul?

— Cu plăcere, spuse barmanul, apropiindu-se.

Bătrânul veni şi el.

Scoţând fotografiile, Liebermann îi spuse bătrânului:

— Şi-a spus numele?

— Nu cred. Dacă a făcut-o, nu-mi amintesc - dar am o memorie bună a figurilor.

Liebermann îşi dădu la o parte sucul de roşii, întoarse pozele, le puse pe tejghea, separă trei dintre ele şi le împinse mai aproape de bătrân şi de barman.

Se aplecară deasupra fotografiilor lucioase, bătrânul ducând mâna la şapcă.

— Adăugaţi treizeci, treizeci şi cinci de ani, le spuse Liebermann, uitându-se la ei.

Îşi ridicară capetele, cu un aer nedumerit. Bătrânul se întoarse într-o parte şi spuse:

— Nu ştiu.

Îşi luă halba.

Privindu-l pe Liebermann, barmanul spuse:

— Nu, nu puteţi arăta pozele unor soldaţi tineri şi să vă aşteptaţi să recunoaştem un om de cincizeci şi cinci de ani, pe care l-am văzut cu peste o lună în urmă.

— Cu trei săptămâni în urmă, spuse Liebermann.

— Totuşi!

Bătrânul bău.

Liebermann le spuse:

— Aceşti oameni sunt criminali; sunt urmăriţi de guvernul vostru.

— De guvernul *nostru*, nu de al dumitale - spuse bătrânul, aşezându-şi berea pe cartonul umed.

— E adevărat; eu sunt austriac.

Barmanul plecă; bătrânul cu faţa rotundă privi în urma lui.

Liebermann îşi puse mâinile cu degetele răsfirate pe poze, se aplecă înainte şi spuse:

— S-ar putea ca negustorul ăsta să-l fi omorât pe prietenul dumitale Döring.

Bătrânul îşi privi berea, cu buzele pungite şi întoarse toarta halbei spre el.

Liebermann îl privi cu amărăciune, adună fotografiile şi le puse la loc în servietă, o închise şi se ridică.

Barmanul se întoarse şi spuse:

— Două mărci.

Liebermann puse o bancnotă de cinci mărci pe tejghea şi spuse:

— Nişte monezi pentru telefon, vă rog.

Intră în cabină şi formă numărul doamnei Döring; linia era ocupată.

Încercă la sora lui Döring, la Oberhausen; nu răspunse nimeni.

Stătea înghesuit în cabină, cu servieta între picioare, trăgându-se de ureche şi gândindu-se ce să-i spună doamnei Döring. Putea foarte bine să reacţioneze ostil faţă de Yakov Liebermann, vânătorul de nazişti - şi chiar dacă nu, după acuzaţiile aduse de cumnata ei, probabil că nu va mai avea chef să discute despre Döring şi moartea lui cu un străin. Dar ce putea să-i spună, dacă nu adevărul? Cum altfel să obţină o întâlnire cu ea? Îşi dădu seama că s-ar fi putut ca von Palmen să obţină rezultate mai bune decât el la Pforzheim. Asta-i mai trebuia, să fie întrecut de von Palmen!

Încercă din nou la doamna Döring, urmărind cifrele scrise ordonat de inspectorul-şef Haas; telefonul sună.

— Da? răspunse o voce de femeie plictisită, grăbită.

— Sunteţi, doamna Klara Döring?

— Da, cine sunteţi?

— Numele meu este Yakov Liebermann, din Viena.

Tăcere.

— Yakov Liebermann, omul care... vânează naziştii? spuse ea surprinsă şi uimită, dar nu ostilă.

— Care îi caută şi nu-i găseşte decât uneori. Sunt aici, în Gladbeck, doamnă Döring - şi mă întreb dacă aţi avea amabilitatea să-mi acordaţi puţin din timpul dumneavoastră, doar cam o jumătate de oră. Aş vrea să discutăm despre fostul dumneavoastră soţ. Cred că s-ar putea să fi fost implicat - complet nevinovat şi fără să ştie nimic - în afacerile anumitor persoane de care mă interesez. Aş putea veni să vorbim? Oricând este convenabil pentru dumneavoastră?

Se auzea un clarinet în surdină. Era Mozart?

— Emil a fost amestecat în ceva?

— Poate, fără s-o ştie. Mă aflu acum în vecinătatea dumneavoastră. Aş putea să trec? Sau aţi prefera să ieşiţi şi să vă întâlniţi cu mine undeva?

— Nu. Nu ne putem vedea.

— Doamnă Döring, vă rog, este foarte important.

— Mi-e imposibil. Nu acum; e cea mai nepotrivită zi cu putinţă.

— Atunci mâine? Am venit la Gladbeck numai ca să vorbesc cu dumneavoastră.

Clarinetul încetă să cânte, apoi o luă de la capăt, repetând ultimul pasaj; era sigur Mozart. Cântat de amantul Springer? Din care motiv era o zi atât de nepotrivită ca să-l primească pe *el?*

— Doamnă Döring?

— Bine. Lucrez până la ora trei; puteţi veni mâine la patru.

— În Frankenstrasse, la numărul doisprezece?

— Da, apartamentul treizeci şi trei.

— Vă mulţumesc. Mâine, la patru. Vă mulţumesc, doamnă Döring.

Ieşi din cabină şi îl întrebă pe barman cum să ajungă la clădirea unde murise Döring.

— A fost demolată.

— Atunci unde *era?*

Barmanul, aplecându-se să spele paharele, arătă cu degetul din care picura apa. Încolo, în jos.

Liebermann coborî pe o stradă îngustă şi traversă una mai lată, aglomerată. Gladbeck, sau cel puţin această parte a lui, era un oraş cenuşiu, lipsit de frumos. Fumul nu îmbunătăţea situaţia.

Privi la terenul plin de dărâmături, mărginit de pereţii de cărămidă ai unor fabrici vechi. Trei copii îngrămădeau pietre sfărâmate, construind un zid scund, în unghi; unul dintre ei purta o raniţă militară.

Îşi continuă drumul. La următoarea intersecţie era Frankenstrasse. O urmă până la numărul 12, un bloc lucitor, pătat de funingine, convenţional modem, în spatele unui spaţiu verde îngust, bine îngrijit. Din partea de sus a acoperişului se ridica o dâră de fum negru, unindu-se cu cupola de smog care stăruia deasupra oraşului.

Văzu o femeie care se lupta să strecoare un cărucior de copil prin uşa de sticlă şi continuă să meargă în direcţia hotelului său, Schultenhof.

Din camera lui curată, golaşă, în stil german, încercă din nou s-o sune pe sora lui Döring.

— Domnul să vă binecuvânteze, oricine aţi fi! îl salută o femeie. Chiar în clipa asta ne mutăm aici; sunteţi primul care ne telefonează.

Bine. Înţelegea ce avea să urmeze.

— Doamna Toppat este acolo?

— O, nu, îmi pare rău - a plecat. E în California sau în drum. Am cumpărat casa de la ea alaltăieri. *E pentru doamna Toppat!* A plecat să locuiască la fiica ei. Doriţi adresa? O am aici pe undeva.

— Nu, mulţumesc; nu vă deranjaţi.

— Totul este acum al nostru: mobila, peştişorul auriu - avem chiar şi zarzavaturi în grădină. Cunoaşteţi casa?

— Nu.

— E groaznică, dar e perfectă pentru noi. Ei bine, binecuvântarea mai e valabilă. Sunteţi sigur că nu vreţi adresa ei? O pot găsi.

— Sunt sigur. Vă mulţumesc. Noroc.

— Avem deja, dar mulţumesc; întotdeauna ne poate prinde bine ceva în plus.

Închise telefonul, oftă şi dădu din cap. Şi mie, doamnă!

După ce se spălă şi îşi luă pilulele de sfârşit de după-masă, se aşeză la birouaşul mult prea mic, îşi deschise servieta şi scoase ciorna unui articol pe care îl scria despre Frieda Maloney.

*

Uşa se deschise atât cât permitea lanţul scurt şi un băiat privi afară, dându-şi la o parte părul brun de pe frunte. Părea cam de treisprezece ani, era slăbuţ şi avea un nas ascuţit.

Liebermann se întrebă dacă nu cumva greşise numărul şi spuse:

— Este acesta apartamentul doamnei Döring?

— Sunteţi domnul Liebermann?

— Da.

Uşa se închise puţin şi se auzi zgomotul metalic al lanţului.

Liebermann presupuse că băiatul era un nepot sau poate - întrucât doamna Döring era mult mai tânără decât fusese Döring - un fiu. Sau poate numai un vecin invitat pentru a nu fi singură cu un bărbat necunoscut în vizită.

Indiferent cine era, băiatul deschise uşa complet şi Liebermann intră într-un hol cu pereţii formaţi din oglinzi, în care se reflectau două sau trei imagini ale lui, surprinzător de ponosite (Mai tunde-te! strigase Hannah. Aranjează-ţi mustaţa! Stai drept!) - şi câteva ale băiatului, în cămaşă albă şi pantaloni de culoare închisă, care închideau uşi şi puneau lanţuri. Se îndreptă de spate şi se întoarse spre băiatul real.

— Doamna Döring este acasă?

— Vorbeşte la telefon.

Băiatul întinse mâna după pălăria lui Liebermann.

I-o dădu, zâmbi şi îl întrebă:

— Eşti nepotul dânsei?

— Fiul.

Vocea băiatului trăda dispreţul faţă de întrebarea prostească. Deschise uşa cu oglindă a unei debarale.

Liebermann îşi aşeză servieta jos şi îşi scoase paltonul, aruncând o privire în camera de zi portocalie, cu mobile de crom şi sticlă, totul asortat, impersonal, ca într-un magazin.

Îi dădu zâmbind băiatului paltonul, iar copilul îl aşeză, cu un aer plictisit şi îndatoritor, pe un umeraş. Îi ajungea lui Liebermann până la piept. În debara atârnau câteva paltoane şi o haină de blană de leopard. Din spatele unor pălării şi cutii se iţea o pasăre - un corb împăiat sau cam aşa ceva.

— E o pasăre acolo în spate! exclamă Liebermann.

— Da; e a tatălui meu.

Închise uşa şi îl privi pe Liebermann cu ochii de un albastru şters.

Liebermann îşi luă mapa.

— Îi ucideţi pe nazişti, când îi prindeţi?

— Nu.

— De ce nu?

— Este contra legii. Şi apoi, este mai bine să fie daţi în judecată; în felul acesta lumea află despre ei.

— Ce află?

Băiatul se arăta sceptic.

— Cine au fost; ce au făcut.

Băiatul se întoarse spre camera de zi.

Acolo se afla o femeie scundă şi blondă, cu fustă şi bluză neagră şi cu un sveter bej cu model - o femeie drăguţă, de patruzeci şi ceva de ani. Îşi înclină capul şi zâmbi, ţinându-şi mâinile strâns încleştate.

— Doamna Döring?

Liebermann se îndreptă spre ea şi îi strânse mâna mică şi rece.

— Mulţumesc că m-aţi primit.

Avea obrazul neted şi discret fardat, cu câteva riduri la colţurile ochilor albaştri-verzui; răspândea un parfum plăcut.

— Vă rog, spuse ea jenată - v-aş putea ruga să-mi arătaţi un act de identitate?

— Desigur; este bine că o cereţi.

Îşi mută servieta în mâna stângă şi îşi duse dreapta la buzunarul interior.

— Sunt sigură că sunteţi... cine spuneţi că sunteţi, dar eu...

— Are iniţialele Y.S.L. în pălărie, spuse băiatul în spatele lui Liebermann.

Acesta îi surâse doamnei Döring, dându-i paşaportul.

— Fiul dumneavoastră este un adevărat detectiv.

Îi spuse băiatului:

— Ai fost grozav; nici n-am observat când te-ai uitat.

Băiatul îşi dădu la o parte bucla de păr brunet şi zâmbi încântat de sine.

Doamna Döring îi restitui paşaportul.

— Da, e isteţ - spuse ea, zâmbindu-i băiatului - dar puţin cam leneş. De pildă, chiar acum ar trebui să exerseze.

— Nu pot să deschid uşa şi să fiu în camera mea în acelaşi timp, mormăi băiatul, traversând camera de zi.

Doamna Döring îi netezi părul rebel, când trecu pe lângă ea.

— Ştiu dragă; te tachinam doar.

Băiatul ieşi în hol.

Doamna Döring îi surâse larg lui Liebermann, frecându-şi mâinile ca pentru a le încălzi.

— Veniţi să vă aşezaţi, domnule Liebermann, spuse ea, şi se îndreptă spre ferestrele încăperii.

Se auzi zgomot de uşă trântită.

— Doriţi puţină cafea?

— Nu, mulţumesc; tocmai am băut un ceai vizavi.

— La Bittner? Acolo lucrez - sunt chelneriţă de la ora opt la trei.

— E bine şi convenabil pentru dumneavoastră.

— Da - şi sunt acasă când ajunge Erich. Am început luni - şi până în prezent e perfect. Îmi place!

Liebermann se aşează pe o canapea nu prea confortabilă, iar doamna Döring luă loc pe un fotoliu alăturat. Stătea dreaptă, cu mâinile împreunate pe fusta neagră, cu capul înclinat, atentă.

— Înainte de toate aş vrea să vă exprim condoleanţele mele. Totul trebuie să fie foarte dificil în prezent pentru dumneavoastră.

Privindu-şi mâinile împreunate, doamna Döring spuse:

— Vă mulţumesc.

Se auziră sunetele introductive ale unui clarinet; Liebermann privi spre hol, de unde veneau sunetele

instrumentului şi din nou la doamna Döring, care îi zâmbi şi spuse:

— E foarte bun.

— Ştiu, l-am auzit ieri prin telefon. Credeam că este vorba de un adult. E singurul dumneavoastră copil?

— Da, spuse ea - şi adăugă mândră: are de gând să facă o carieră muzicală.

— Sper că tatăl lui i-a lăsat ceva avere, nu-i aşa? zâmbi Liebermann. V-a lăsat soţul dumneavoastră banii, lui Erich şi dumneavoastră?

Doamna Döring dădu din cap surprinsă.

— Şi unei surori. Câte o treime. Banii lui Erich se află în custodie. De ce aţi întrebat de asta?

— Caut motivul pentru care naziştii din America de Sud au vrut să-l ucidă.

— Să-l ucidă pe *Emil?*

Dădu din cap, privind-o pe doamna Döring.

— La fel ca şi pe ceilalţi.

Ea îl privi încruntată.

— Care ceilalţi?

— Grupul de care aparţinea; oameni din diferite ţări.

Încruntarea ei se transformă în stupefacţie.

— Emil n-a aparţinut nici unui grup. Ce spuneţi, că a fost comunist? Nici n-aţi putea să vă înşelaţi mai mult, domnule Liebermann.

— Nu primea corespondenţă sau telefoane din afara Germaniei?

— Niciodată; oricum, nu aici. Întrebaţi la biroul lui; poate că *ei* ştiu de vreun grup; *eu* sigur nu ştiu.

— Am întrebat acolo de dimineaţă; nici ei nu ştiu.

— *O dată*, acum trei sau patru ani, l-a sunat sora lui din America, unde era în vizită. Acesta este singurul telefon din străinătate de care îmi amintesc. Oh... şi o dată, chiar cu mai mult timp în urmă, fratele primei lui

soţii i-a telefonat de undeva din Italia, ca să-l convingă să investească în ceva legat de argint sau de platină, nu-mi amintesc.

— Şi a investit?

— Nu; era foarte grijuliu cu banii lui.

Sunetul clarinetului ajunse la urechile lui Liebermann; era piesa de Mozart din ziua precedentă: menuetul din „Cvintetul pentru clarinet”, interpretat foarte frumos. Se gândi la el însuşi; la vârsta băiatului, exersa două sau trei ore zilnic pe bătrânul pian Pleyel. Mama lui - odihnească-se în pace - spusese şi ea, tot atât de mândră: „Se gândeşte la o carieră muzicală”. Cine să ştie ce se va întâmpla? Şi când atinsese ultima oară un pian?

— Nu înţeleg asta, spuse doamna Döring. Emil n-a fost omorât.

— S-ar putea să fi fost. Un negustor s-a împrietenit cu el cu o seară înainte. S-ar putea ca ei să se fi înţeles să se întâlnească în faţa clădirii, dacă negustorul nu vine la bar până la ora zece; asta l-ar fi adus acolo chiar în momentul potrivit.

Doamna Döring îşi clătină capul.

— Nu s-ar fi întâlnit cu nimeni lângă o clădire ca aceea, nici măcar cu cineva cunoscut. Era prea neîncrezător în oameni. Şi pentru ce naiba s-ar interesa *naziştii* de el?

— De ce avea pistolul la el în seara aceea?

— Îl avea întotdeauna.

— Întotdeauna?

— *Întotdeauna*, de când îl cunoşteam. Mi l-a arătat la prima noastră întâlnire. Vă puteţi imagina? Să vii cu pistolul la întâlnire? Şi să-l arăţi? Şi ceea ce e mai rău, am fost impresionată.

Îşi clătină capul a mirare.

— De cine se temea?

— De oricine. De cei de la birou, de cei care îi aruncau o privire...

Doamna Döring se înclină spre el, şi-i spuse cu un ton confidenţial:

— Era puţin cam - ei bine, nu nebun, dar nici normal. Ştiţi, am încercat o dată să-l rog să se ducă la un doctor. Se transmisese un program la televizor despre cei ca el, cei care cred că... toată lumea complotează contra lor - şi după terminarea emisiunii, i-am sugerat foarte pe departe... Ei bine, a crezut că şi eu complotez, zău aşa! Ca să-l internez la azilul de nebuni! Aproape că m-a împuşcat în noaptea aceea!

Se lăsă pe spate şi inspiră adânc, zgribulindu-se, şi îl privi întrebător pe Liebermann.

— Ce a făcut, v-a scris că îl urmăresc naziştii?

— Nu, nu.

— Atunci ce vă face să credeţi asta?

— Un zvon pe care l-am auzit.

— E fals, credeţi-mă. Emil le-ar fi *plăcut* naziştilor. Era antisemit, anticatolic, contra libertăţii, contra a orice şi a oricui, cu excepţia lui Emil Döring însuşi.

— *Era* nazist?

— S-ar fi putut să fie. Spunea că nu e, dar l-am cunoscut abia în 1952, aşa că n-aş putea jura. Probabil că n-a fost; în general nu adera la nimic, pe cât posibil.

— Ce a făcut în timpul războiului?

— A fost în armată - caporal, cred. Se lăuda că s-a descurcat întotdeauna în aşa fel încât să capete numai însărcinări uşoare. Slujba lui principală a fost la un depozit de furnituri sau ceva de felul ăsta - un loc sigur.

— N-a fost niciodată pe front?

— Era prea „isteţ”; acolo se duceau „tâmpiţii”.

— Unde s-a născut?

— În Laupendahl, pe partea cealaltă a Essenului.

— Şi-a petrecut toată viaţa în zonă?
— Da.
— Atât cât cunoaşteţi, a fost vreodată la Günzburg?
— Unde?
— La Günzburg, lângă Ulm.
— Nu l-am auzit niciodată spunând aşa ceva.
— Numele de Mengele? L-a rostit vreodată?
Îl privi cu sprâncenele ridicate şi îşi clătină capul.
— Doar încă câteva întrebări. Sunteţi foarte amabilă. Mă tem că vânez cai verzi pe pereţi.
— Sunt sigură de asta, spuse ea zâmbind.
— Era înrudit cu vreo persoană importantă? Să zicem din guvern?
Se gândi o clipă.
— Nu.
— Prieten cu cineva important?
Ridică din umeri.
— Cu câteva oficialităţi ale municipalităţii Essen, dacă asta înţelegeţi prin importanţă. I-a strâns o dată mâna lui Krupp - a fost marea clipă a vieţii lui.
— Cât timp aţi fost căsătorită cu el?
— Douăzeci şi doi de ani, din 4 august 1952.
— Şi în tot acest timp nu aţi auzit *nimic* despre un grup internaţional, de care să aparţină, de bărbaţi de vârsta lui, aflaţi în posturi similare?
Îşi clătină capul.
— Niciodată, nici un cuvânt.
— Nici o activitate anti-nazistă de vreun fel?
— Nici una; era mai mult pro-nazist, decât anti-nazist. Îi vota pe naţional-democraţi, dar nu a aderat la ei; nu era genul de om care să participe.
Liebermann se lăsă pe spate pe canapeaua tare şi îşi frecă ceafa.
Doamna Döring spuse:

— Aţi vrea să vă spun cine l-a ucis cu adevărat?

O privi. Ea se înclină şi spuse:

— Dumnezeu, pentru a elibera o fată proastă de la ţară, după douăzeci şi doi de ani de nefericire - şi pentru a-i da lui Erich un tată, care să-l ajute şi să-l iubească, în locul unuia care îl făcea în tot felul. Aşa este, nu-l scotea din *poponar* şi *imbecil*, pentru că vroia să fie muzician şi nu un funcţionar public gras şi sigur pe el. Oare naziştii răspund rugăciunilor, domnule Liebermann?

Îşi clătină capul.

— Nu, asta e treaba lui Dumnezeu - şi i-am mulţumit în fiecare seară, de când a prăbuşit acel zid peste Emil. Ar fi putut s-o facă mai devreme, dar îi mulţumesc oricum. Mai bine mai târziu, decât niciodată.

Se lăsă pe spate, picior peste picior - avea picioare frumoase - şi zâmbi drăgălaş.

— Ei bine, nu cântă frumos? Ţineţi minte numele Erich Döring, într-o zi îl veţi vedea pe afişe, în faţa sălilor de concert!

Când Liebermann părăsi casa cu numărul 12 de pe Frankenstrasse, începea să se lase întunericul. Străzile erau pline de maşini şi de troleibuze; pietonii grăbiţi umpleau trotuarele. Se mişca încet printre ei, cu servieta sub braţ.

Döring fusese un nimeni: vanitos, intrigant, important doar pentru el însuşi. Nu se putea concepe nici un motiv pentru care să fi fost o ţintă pentru complotiştii nazişti din cealaltă parte a globului - nici măcar în propriile lui fantezii suspicioase. Negustorul din bar? Era pur şi simplu un negustor singuratic. Plecarea grăbită din seara accidentului? Existau zeci de motive pentru care cineva să iasă grăbit dintr-un bar.

Însemna că victima din 16 octombrie fusese fie Chambon în Franţa, fie Persson, în Suedia - sau altcineva, omis de agenţia Reuter - sau foarte posibil: absolut nimic!

Ei, Barry, Barry! De ce a trebuit să mă suni?

Merse puţin mai repede, pe trotuarul mai aglomerat din Frankenstrasse.

Pe trotuarul de vis-à-vis, Mundt grăbi şi el pasul, cu o ţigară neaprinsă în gură şi cu un ziar împăturit sub braţ.

***

Cu toate că noaptea era uscată şi senină, legătura nu era bună - şi Mengele auzi: „Liebermann a fost prrrrrr unde locuia Döring, primul nostru om. Liber prrrrr despre el şi a arătat poze ale unor soldaţi lui prrrrr Solingen, şi la fel a procedat în legătură cu un prrrrrr mort într-o explozie cu câteva săptămâni în urmă. Recepţie.”

Înghiţind acreala care îi ardea gâtlejul, Mengele apăsă butonul microfonului şi spuse:

— Vrei să repeţi, te rog, colonele? N-am înţeles totul. Recepţie.

În cele din urmă recepţionă tot.

— N-o să pretind că nu sunt îngrijorat, spuse el, ştergându-şi fruntea îngheţată cu batista - dar dacă s-a dus să verifice pe cineva cu care n-avem nimic de-a face, înseamnă că încă e în beznă. Recepţie.

— Prrrrr - apartamentul lui Döring, şi acolo nu era beznă. Era ora patru după-amiaza şi a stat acolo aproape o oră.

— O, Doamne, spuse Mengele şi apăsă butonul microfonului. Transmise:

„Atunci mai bine să avem grijă imediat de el, ca să fim siguri. Eşti de acord, nu-i aşa? Recepţie.”

— Noi prrrrrr posibilitatea cu multă atenţie, îţi comunic de îndată ce s-a luat o decizie. Am şi o mică veste bună. Mundt prrrrr, prrrrr doilea client, exact la dată. La fel şi Hessen. A raportat şi Farnbach, nu cu întrebări, slavă Domnului, doar cu o surprinzătoare infor prrrrrr pare că al doilea client *al lui* era fostul lui comandant, un căpitan care a obţinut o identitate suedeză după război. O întorsătură ciudată, nu-i aşa? Farnbach nu era sigur dacă ştim sau nu. Recepţie.

— Asta nu l-a făcut să se oprească, nu-i aşa? Recepţie.

— O, nu, el prrrrrr zile înainte de programare. Aşa că poţi face încă trei bife pe graficul dumitale. Recepţie.

— Cred că este imperios necesar să ne ocupăm imediat de Liebermann. Dacă nu se opreşte la omul ăsta din Solingen? Dacă Mundt face treaba cum se cuvine, sunt sigur că nu vor fi neplăceri, cel puţin nu mai multe decât avem deja. Recepţie.

— Nu sunt de acord să se facă în Germania. Ei vor prrrrr, toată ţara, pentru a arăta că sunt conştiincioşi; vor fi nevoiţi s-o facă. Recepţie.

— Atunci de îndată ce va pleca din Germania. Recepţie.

— Vom ţine desigur cont de sentimentele dumitale, Josef. Nu facem nimic fără dumneata. Ştim cât de prrrrrr, isprăvim acum. Terminat. Sfârşitul emisiei.

Mengele privi microfonul şi îl puse jos. Îşi scoase căştile, le aşează jos şi deconectă aparatul de emisie - recepţie.

Trecu din birou în baie, vomită întreaga cină semi-digerată, se spălă şi îşi clăti gura cu Vademecum. Ieşi apoi pe verandă, zâmbi, se scuză, se aşează şi jucă bridge cu generalul Farina, cu Franz şi cu Margot Schiff.

Când plecară, luă o lanternă şi coborî la râu, să cugete în linişte. Spuse câteva cuvinte omului de gardă şi coborî pe cărare spre râu, unde se aşeză pe un butoi metalic ruginit - la naiba cu pantalonii - şi aprinse o ţigară. Se gândi la Yakov Liebermann ducându-se pe la casele oamenilor deja eliminaţi, la Seibert şi la restul ofiţerilor organizaţiei, confruntaţi cu o necesitate, denumită de ei „posibilitate” - şi la devotamentul lui, timp de decenii, pentru cele mai nobile idealuri: urmărirea cunoaşterii şi ridicarea celor mai buni din rasa umană, idealuri care puteau fi frustrate de împlinirea finală de acest singur evreu băgăcios şi de o mână de arieni fricoşi. Erau mai răi decât evreul, întrucât Liebermann - ca să fim drepţi - îşi făcea datoria conform concepţiilor lui, pe când ei le trădau pe ale lor - sau se gândeau să le trădeze.

Aruncă a doua ţigară în întunecimea sclipitoare a râului, îi atrase atenţia gardianului să nu adoarmă şi o luă din nou spre casă.

Urmând un impuls, o luă într-o parte şi îşi făcu loc pe cărarea invadată de verdeaţă, ce ducea spre „fabrică”, acea cărare pe care el şi cu ceilalţi - tânărul Reiter, von Sweringen, Tina Zygorny - toţi morţi acum din păcate - merseseră în grup, atât de voioşi, în dimineţile de mult trecute. Luminându-şi drumul cu lanterna, se feri de crengile cu frunze late şi se împiedică de rădăcinile noduroase.

Şi iat-o, clădirea lungă şi joasă, înconjurată de copaci. Vopseaua se scorojise de pe pereţi, toate geamurile erau sparte (copiii servitorilor, lua-i-ar naiba) şi o bucată mare de acoperiş căzuse sau fusese dărâmată înspre capătul dormitorului.

Uşa din faţă era deschisă larg, atârnând în balamaua inferioară. Tina Zygorny izbucnea în râsul ei masculin;

von Sweringen tuna „Înalţă-te şi străluceşte! Ţi-ai făcut somnuleţul de înfrumuseţare!

Doar tăcerea. Insectele zbâmâiau, ţârâiau.

Luminând în faţa lui, Mengele urcă treapta şi trecu prin uşă. Erau cel puţin cinci ani, de când pusese ultima oară piciorul aici...

Beautiful Bavaria. Afişul era lipit de perete, plin de praf şi ferfeniţit: cerul, munţii, florile din prim-plan.

Zâmbi în direcţia lui şi mută fascicolul de lumină.

Dădu peste peretele din scânduri rupte, acolo unde fuseseră smulse rafturile şi dulapurile. Bucăţi de ţeavă ce ieşeau în evidenţă. Peretele cu petele maronii pe care le arsese Reiter, începând să deseneze o svastică cu microscopul. Idiotul, ar fi putut să ardă toată construcţia.

Merse cu grijă printre cioburi. O coajă putrezită de pepene - festin pentru furnici.

Se uită prin încăperile goale şi îşi aminti de viaţă, de activitate, de aparatura sclipitoare. Sterilizatorul şuiera, pipetele clincheteau - cu peste zece ani în urmă.

Totul fusese scos, aruncat la gunoi sau poate dat vreunei clinici pe undeva, în aşa fel încât, dacă bandele de evrei ajungeau aici - erau puternice în prezent, „comandoul Isaac” şi celelalte - să nu aibă nici un fel de indicii, nici o suspiciune.

Merse în lungul culoarului central.

Ajunse în dormitor, unde domnea o oarecare răcoare, datorită acoperişului spart. Rogojinile erau încă acolo, împrăştiate.

Faceţi ce vreţi cu o duzină de rogojini, ovreiaşilor!

Se plimbă printre ele, amintindu-şi şi zâmbind.

Ceva sclipi alb, lângă perete.

Se apropie, îndreptă raza lanternei spre obiect, îl ridică, îl suflă de praf şi îl examină, ţinându-l în mână. Era o brăţară formată dintr-un şirag de gheare de animal. Un

talisman? Puterea animalului transferată braţului purtătoarei?

Ciudat, copiii nu o găsiseră; se jucau desigur aici, se dădeau de-a rostogolul pe rogojini, ei le deranjaseră.

Da, era un noroc că brăţara asta zăcuse aici în toţi aceşti ani, în aşa fel încât el s-o găsească în această noapte de spaimă şi de incertitudine, de posibilă trădare. Îşi strânse degetele, petrecu brăţara peste ele, şi o împinse cu încheietura mâinii în care ţinea lanterna; cercul de gheare căzu peste brăţara de aur a ceasului. Îşi agită pumnul; ghearele dănţuiră.

Se uită prin dormitor şi în sus, prin acoperişul spart, spre vârfurile copacilor, la stelele care apăreau şi dispăreau printre ele, la cerul din care - poate că da, poate că nu - führerul său îl privea.

— Niciodată nu vă voi abandona, promise el.

Se uită în jur, la locul unde se realizaseră deja atât de multe, atât de glorios de multe şi, privind fix, spuse cu voce tare:

— Niciodată.

4

— Am eliminat doar patru din unsprezece, spuse Klaus von Palmen, tăind dintr-un cârnat gros, aflat în faţa lui. Nu credeţi că e prea devreme să vorbim despre sistare?

— Cine vorbeşte despre sistare?

Cu cuţitul, Liebermann îşi puse piure pe furculiţă.

— Tot ce am spus a fost că nu voi face tot drumul până la Fagersta. N-am spus că nu mă duc în alte locuri şi

nici n-am spus că nu voi ruga *pe altcineva* să se ducă la Fagersta, cineva care să nu aibă nevoie de interpret.

Duse furculiţa cu cârnat şi cu piure la gură.

Se aflau la „Cele cinci continente”, restaurantul aeroportului din Frankfurt. Sâmbătă seara, în 9 noiembrie, Liebermann aranjase o escală de două ore, la întoarcerea de la Viena şi Klaus venise cu maşina din Mannheim, pentru a se întâlni cu el.

Restaurantul era scump - Liebermann simţea cum îl apasă reproşul donatorilor necunoscuţi - dar băiatul merita o masă bună. Nu numai că îl verificase pe omul din Pforzheim, care sărise - şi nu căzuse - de pe un pod, sub ochii a cinci martori, dar, după ce Liebermann vorbise cu el joi seara din Gladbeck, se dusese şi la Freiburg, în timp ce el se dusese la Solingen. Şi apoi, aparenţa de şmecherie - trăsăturile mici, apropiate şi ochii lucioşi - poate trădau nu numai perspicacitatea, ci şi malnutriţie. Oare tinerii ăştia mănâncă destul? Deci, la „Cele cinci continente”! Nu puteau vorbi într-un bufet, nu-i aşa?

Ipoteza lui Liebermann se adeverise: August Mohr, paznicul de noapte de la uzina chimică din Solingen, se dovedise a fi funcţionar public ziua, - custode la spitalul în care murise. Dar pirotehniştii investigaseră temeinic explozia care îl ucisese şi o puseseră pe seama unui lanţ de coincidenţe nefericite, de care erau siguri că nu putuse fi aranjat în prealabil. Iar Mohr însuşi era o victimă tot atât de improbabilă a complotului nazist, cum fusese şi Emil Döring. Semianalfabet şi sărac, văduv de şase ani, locuise cu mama lui, ţintuită la pat, în două camere ale unei case părăginite, cu apartamente de închiriat. Cea mai mare parte a vieţii, inclusiv în anii războiului, lucrase într-o oţelărie din Solingen. Scrisori sau telefoane din străinătate? Proprietăreasa râsese.

— Nici măcar din ţară, domnule.

Klaus crezuse la început că dăduse de ceva la Freiburg. Omul de acolo, un funcţionar al departamentului de metrologie numit Josef Rausenberger, fusese înjunghiat şi jefuit lângă locuinţa lui, iar o vecină văzuse pe cineva ţinând casa sub observaţie în noaptea precedentă.

— Un om cu un ochi de sticlă?

— Nu putea să-şi dea seama, era prea departe. A relatat poliţiei despre un bărbat voinic, care fuma într-o maşină mică. N-a putut să spună nici măcar marca maşinii. În Solingen a fost un om cu un ochi de sticlă?

— În Gladbeck. Continuă.

Dar Rausenberger nu aparţinuse nici unei organizaţii internaţionale. Îşi pierduse picioarele mai jos de genunchi într-un accident de tren, pe când era copil; ca rezultat nu prestase serviciul militar şi nu pusese nici un picior, adică proteză, în afara Germaniei. („Te rog!” îl admonestase Liebermann.) Fusese un lucrător eficient şi conştiincios, un soţ şi un tată devotat. Îşi lăsase economiile văduvei sale. Îi dezaprobase pe nazişti şi votase contra lor, dar nimic mai mult. Se născuse în Schwenningen. Nu fusese niciodată în Günzburg. Avea o singură rudă notabilă: un văr, editorul-şef al ziarului Berliner Morgenpost.

Döring, Muller, Mohr, Rausenberger; nici unul dintre ei nu era o victimă a naziştilor, nici măcar făcând un efort de imaginaţie. Patru din unsprezece.

— Cunosc un om în Stockholm, un gravor foarte isteţ, originar din Varşovia - spuse Liebermann. Va fi încântat să se ducă la Fagersta. Omul de acolo, Persson - şi cel din Bordeaux - sunt principalii care trebuie să fie verificaţi. Data menţionată de Barry a fost şaisprezece octombrie. Dacă nici unul din cei doi nu e un om pe care naziştii ar fi

putut sau ar fi vrut să-l ucidă, atunci trebuie să ne fi înşelat.

— Doar dacă n-aţi auzit de adevărata victimă. Sau dacă a fost omorât în altă zi.

— Doar dacă nu... repetă Liebermann, tăind cârnatul. Toată chestiunea este plină de „doar dacă nu" asta, „dacă" aia, „poate" cealaltă. Aş dori al naibii de mult să nu mă fi sunat.

— Ce a spus exact? Cum s-a întâmplat totul?

Liebermann relată întreaga poveste.

Chelnerul luă farfuriile şi comenzile pentru desert.

După plecarea lui, Klaus spuse:

— V-aţi dat seama că s-ar putea ca numele dumneavoastră să fi fost adăugat pe listă? Chiar dacă la telefon nu a fost Mengele, şi nu v-a recunoscut prin telepatie - ceea ce nu cred, domnule Liebermann. Mă surprinde că *dumneavoastră* o credeţi. Dar dacă un nazist *oarecare* a închis telefonul, desigur că s-ar fi străduit să afle cu cine vorbise Barry. Telefonista hotelului ar fi ştiut.

Liebermann zâmbi.

— Am doar şaizeci şi doi de ani şi nu sunt funcţionar public.

— Nu glumiţi cu aşa ceva. Dacă au fost trimişi asasini, de ce să nu li se fi dat o însărcinare în plus? Cu prioritate absolută!

— Atunci faptul că mai sunt încă în viaţă sugerează că ei n-au fost trimişi.

— Poate că Mengele şi organizaţia au decis să mai aştepte un timp, pentru că dumneavoastră ştiaţi - sau chiar să contramandeze întreaga chestiune.

— Vezi ce vreau să spun cu toate aceşti „dacă" şi „poate"?

— V-aţi dat seama că aţi putea fi în pericol?

Chelnerul puse o farfurie cu tort de cireşe în faţa lui Klaus şi tort Linzer înaintea lui Liebermann; îi turnă cafea lui Klaus şi ceai lui Liebermann.

După ce plecă, Liebermann rupse un pliculeţ cu zahăr şi spuse:

— Sunt în pericol de multă vreme, Klaus. Am încetat să mă mai gândesc la asta, altminteri ar fi trebuit să închid Centrul şi să fac altceva cu viaţa mea. Ai dreptate: „dacă” există ucigaşi, sunt probabil pe listă, aşa că singurul lucru care mai rămâne de făcut este să aflăm. Mă voi duce la Bordeaux şi îl voi pune pe prietenul meu Piwowar din Stockholm să se ducă la Fagersta. Şi dacă nici aceşti doi oameni n-au cum să fie victime, voi mai verifica câţiva, pentru a fi sigur.

Klaus amestecă cafeaua şi spuse:

— Eu aş putea să mă duc la Fagersta; vorbesc puţin suedeza.

— Dar pentru tine ar trebui să cumpăr un bilet, nu-i aşa? Iar pentru Piwowar nu trebuie. Din nefericire, asta contează pentru mine. Şi apoi, n-ar trebui să lipseşti mereu de la cursuri.

— Aş putea lipsi de la toate cursurile timp de o lună şi totuşi să absolv cu distincţie.

— Ia te uită, ce mai creier! Ia spune-mi, cum ai ajuns să fii atât de deştept!

— Aş putea să vă povestesc ceva despre mine, care v-ar putea surprinde, domnule Liebermann.

Liebermann ascultă grav şi cu simpatie.

Părinţii lui Klaus erau foşti nazişti; mama lui fusese în bune relaţii cu Himmler, iar tatăl fusese colonel în Luftwaffe[14].

Aproape toţi tinerii germani care se ofereau să-l ajute pe Liebermann erau copiii unor foşti nazişti. Acesta era

[14] Aviaţie - l. germ. (n. trad.).

unul din puţinele lucruri care îl făceau să creadă că Dumnezeu există şi acţionează, chiar dacă nu se grăbeşte.

*

— Suntem groaznici.

— Nu - suntem teribili; ar trebui să ne filmeze cineva.

— Ştii ce vreau să spun. Uită-te la noi: unu, doi şi la pat. Fac pariu pe doi bani că ai uitat şi cum mă cheamă.

— Meg în loc de Margaret.

— *Numele de familie*.

— Reynolds. Dă doi bani încoace, te rog, asistentă Reynolds!

— E prea întuneric ca să-mi găsesc poşeta. Te mulţumeşti cu asta?

— Mda, sigur că da; mda, e drăguţ.

Roşind timidă, spuse:

— N-o să avem numai noaptea asta, domnule, nu-i aşa?

— La asta ţi-e gândul?

— Sigur că la asta; doar nu la preţul murăturilor! Ştii, nu ăsta e felul meu de viaţă.

— Ia te uită, „felul meu de viaţă”!

— Poţi să-mi dai un răspuns direct.

— Nu încercam să fiu evaziv, Meg. Mă tem că s-ar putea să avem numai această noapte, dar nu pentru că aşa vreau; în privinţa asta nu am de ales. Am fost trimis aici să... rezolv o afacere cu cineva, iar el zace în nenorocitul tău de spital, pus pe oxigen, fără alţi vizitatori decât membrii de familie cei mai apropiaţi.

— Harrington?

— El e individul. Când o să telefonez să anunţ că nu pot ajunge la el, probabil că voi fi rechemat imediat la Londra. Avem în prezent o lipsă acută de personal.

— Te întorci când îşi revine?

— Probabil că nu; atunci voi avea un alt caz. Pe el îl va prelua altcineva, presupunând că îşi revine. Înţeleg că e problematic.

— Da, ştii, are şaizeci şi şase de ani şi a avut un atac destul de grav; are totuşi o constituţie puternică. Alerga prin parc în fiecare dimineaţă exact la opt - puteai să-ţi fixezi ceasul după el. Se spune că ajută inimii, dar îţi spun eu că e obositor la vârsta asta.

— E păcat că nu pot ajunge la el; aş fi putut sta aici cel puţin două săptămâni. Crezi că ne-am putea întâlni de Crăciun? Atunci închidem biroul; poţi fi liberă?

— S-ar putea...

— Minunat! Ai vrea? Am un apartament în Kensigton, cu o saltea de pat mai moale decât asta.

— Allan, cu ce afaceri te ocupi?

— Ţi-am spus.

— Nu prea seamănă a negustorie. Comercianţii nu au „cazuri”. N-am observat nici un fel de lăzi, e drept că nici nu prea am avut timp. Ce vinzi, ei? Nu eşti un negustor adevărat, nu-i aşa?

— Eşti isteaţă, Meg. Poţi să păstrezi un secret?

— Sigur că pot.

— Cu adevărat?

— Da; poţi avea încredere în mine, Allan.

— Ei bine, sunt de la Finanţe. Am aflat că Harrington ne-a tras pe sfoară cu circa treizeci de mii de lire sterline în ultimii zece sau doisprezece ani.

— Nu pot să cred! Doar e magistrat!

— Ei sunt cei care fac asta mai des decât ai crede.

— Doamne, şi e Virtutea Civică întruchipată!

— Asta s-ar putea. Am fost trimis să aflu. Vezi, urma să-i pun un emiţător în casă, un microfon - şi să-l urmăresc de aici, din camera mea, să văd ce pot afla.

— Aşa lucraţi voi, paraziţilor?

— Este procedura standard în asemenea cazuri; am mandatul în mapă. Salonul de spital ar fi fost chiar mai bun decât domiciliul. Omul e cam nervos la spital; îi spune nevestei unde e ascunsă prada, îi mai şopteşte o vorbă, două, avocatului... Dar nu pot intra să ascund pe undeva drăcovenia. Aş putea să arăt mandatul directorului tău, însă chiar dacă nu e prieten cu Harrington, scapă o vorbă şi a zburat păsărică!

— Ticălosule! Eşti un nenorocit de ticălos bătrân.

— Meg! Ce...

— Crezi că nu-mi dau seama care e schema? Vrei ca eu să montez chestia aia pentru tine. De aceea s-a „întâmplat” să ne cunoaştem atât de întâmplător. Mi-ai împuiat capul cu... O, Cristoase, ar fi trebuit să-mi *dau seama* că urmăreşti ceva. Chipeşul de Allan să se dea în vânt după o vacă grasă şi bătrână ca mine!

— Meg! Nu spune asta, dragostea mea!

— Ia-ţi mâinile de pe mine. Şi nu îmi mai spune „dragostea mea” mulţumesc! O, Cristoase, ce tâmpită sunt!

— Meg, scumpo, te rog culcă-te şi...

— Mai termină! Mă *bucur* că te-a păcălit cu ceva. Ne luaţi destui bani şi - aşa, nenorociţilor! Ce glumă! Gâdilă-mă să râd!

— Meg! Da, ai dreptate, e adevărat; *speram* că îmi vei da o mână de ajutor - şi *de aceea* ne-am cunoscut, dar nu de aceea suntem acum aici. Crezi că sunt chiar atât de devotat faţă de împuţitul ăsta de Fisc, încât să mă culc cu cineva de care nu-mi place, doar ca să-l prind pe un nenorocit de escroc mărunt, ca Harrington? Şi să

vreau să continui s-o fac timp de două săptămâni sau mai mult? El e o plevuşcă, în comparaţie cu cei mai mulţi pe care îi urmărim. Meg, fiecare cuvânt pe care l-am spus a fost adevărat. *Prefer* femeile mature, mai dolofane! Doresc să vii să stai cu mine de Crăciun!

— Nu cred nici măcar un singur cuvânt.

— O, Meg, aş vrea... să-mi smulg limba! Eşti cel mai bun lucru care mi se întâmplă în cincisprezece ani şi acum am stricat totul cu prostia mea! N-ai vrea să te culci la loc, dragostea mea? N-am să mai aduc niciodată vorba de Harrington. Nu te-aş lăsa acum să mă ajuţi, chiar dacă m-ai implora!

— Nici n-am de gând, aşa că nu-ţi face griji!

— Culcă-te la loc, dragă - aşa te vreau - şi lasă-mă să te mângâi şi să sărut sânii ăştia mari şi frumoşi... mmm! Ah, Meg, eşti raiul pe pământ!

— Ticălosule...

— Ştii ce voi face? Voi telefona mâine şi îi voi spune şefului meu că starea lui Harrington se ameliorează şi că sper să pot să-i pun microfonul într-o zi sau două. Poate că mai pot rămâne până joi sau vineri, înainte de a mă rechema. Mmmm! Sunt nebun după asistente, ştiai? Mama mea era asistentă, la fel şi Mary, nevastă-mea. Mmmm!

— Ah...

— S-ar putea ca tu să nu mă placi, dar sfârcul tău mă place.

— Ticălosule, ai vorbit serios în privinţa Crăciunului?

— *Jur* că da, dragostea mea - şi oricând mai reuşim să ne aranjăm treburile. Poate ai putea chiar să te muţi la Londra; te-ai gândit vreodată s-o faci? Se găsesc mereu posturi de asistente, nu-i aşa? Aşa s-a întâmplat şi cu Mary.

— Oh, n-aş putea. N-aş putea pur şi simplu să-mi iau lucrurile şi să mă mut. Allan? Chiar ai putea... să stai cu adevărat două săptămâni?

— Aş putea să rămân şi mai mult, dacă aş avea microfonul instalat; aş fi obligat să aştept până e scos din cortul de oxigen şi începe să vorbească cu lumea... Dar nu te voi lăsa pe tine s-o faci, Meg; vorbesc serios.

— Ştiu deja.

— Nu! N-o să risc să stric relaţia noastră.

— Prostii; ştiu deja că eşti un ticălos, aşa că ce mai contează? De fapt, ajut guvernul şi nu pe tine.

— Ei bine... Presupun că n-ar trebui să stau în calea îndeplinirii sarcinii mele.

— Mă *gândeam* eu că te vei da pe brazdă. Ce trebuie să fac? Nu mă pricep să cablez chestii din astea.

— Nici nu e nevoie de asta; duci doar un pachet de mărimea unei cutii de bomboane în salon. *Este* de fapt o cutie de dulciuri, ambalată frumos în hârtie înfloratã. Tot ce trebuie să faci este s-o despachetezi şi s-o pui aproape de patul lui, pe un raft sau pe noptieră - cu cât mai aproape de capul lui, cu atât mai bine - şi s-o deschizi.

— Asta e tot? Doar s-o deschid?

— Porneşte automat.

— Eu credeam că astea sunt micuţe.

— Cele pentru telefoane, nu cele de genul ăsta.

— Nu scoate vreo scânteie, nu-i aşa? Ştii, oxigenul!

— O, nu. Nu e posibil să facă aşa ceva; este doar un microfon cu un emiţător, sub un strat de dulciuri. Nu trebuie s-o deschizi, până când nu ai adus-o în locul potrivit; nu trebuie fâţâit prea mult de colo-colo după ce începe să emită.

— L-ai pregătit? Îl aşez mâine; ar trebui să zic astăzi.

— Eşti o fată bună.

— Închipuiţi-l pe bătrânul Harrington în chip de evazionist fiscal! Ce senzaţie, când va fi pus sub acuzare!

— Nu trebuie să sufli nimănui o vorbă, până când nu avem dovezi.

— O, nu, niciodată - ştiu asta. Trebuie să presupunem că e nevinovat. Ce chestie interesantă! Allan, ştii ce voi face, după ce deschid cutia?

— Nu-mi pot imagina.

— *Voi şopti ceva în ea*, ceva ce mi-ar place să-mi faci la noapte, în schimbul ajutorului meu. O să mă auzi, nu-i aşa?

— Din momentul în care o deschizi; o să ascult cu respiraţia tăiată. Oare ce ai născocit, Meg, răutăcioaso? Oh, da, asta este într-adevăr grozav, dragă!

*

Liebermann se duse la Bordeaux şi la Orleans, iar prietenul său Gabriel Piwowar - la Fagersta şi Göteborg. Nici unul dintre cei patru funcţionari publici de şaizeci şi cinci de ani, care muriseră în aceste oraşe, nu putea fi considerat o victimă mai plauzibilă a naziştilor, decât cei patru care fuseseră deja verificaţi.

Sosi un alt lot de tăieturi din ziare şi formulare de telex, de data aceasta douăzeci şi şase, dintre care şase posibile. Se adunaseră acum şaptesprezece posibile, dintre care fuseseră eliminate opt, inclusiv cele trei din 16 octombrie. Liebermann era sigur că Barry se înşelase, dar reamintindu-şi de gravitatea situaţiei - *dacă era reală* - se decise să mai verifice cinci cazuri, cele mai uşor de investigat. Două erau în Danemarca. Îl trimise să vadă ce-i cu ele pe unul din donatorii lui de acolo, pe nume Goldschmidt; pe Klaus îl trimise la Trittau, lângă Hamburg, să se ocupe de alt caz. Două în Anglia le

verifică el însuşi, combinând treburile cu plăcerea, vizitând-o pe fiica lui Dora şi familia ei din Reading.

Cu cei cinci, rezultatul a fost la fel ca şi cu ceilalţi opt; erau alţii, dar cazurile erau la fel. Klaus raportă că văduva Schreiber îl îmbiase la mai mult decât o discuţie.

Sosiră alte câteva tăieturi, cu o notă de la Beynon: *Mă tem că nu mă mai pot justifica faţă de Londra. A ieşit ceva din asta?*

Liebermann îl sună; era plecat, dar telefonă o oră mai târziu.

— Nu Sidney, spuse Liebermann - erau doar cai verzi pe pereţi. Am verificat treisprezece din şaptesprezece posibili. Nici unul nu era un om pe care naziştii să aibă de ce să-l ucidă. Dar e bine că am verificat, doar că îmi pare rău că te-am deranjat atât de mult.

— Nici un pic de deranj. Băiatul încă nu a apărut?

— Nu. Am primit o scrisoare de la tatăl lui. A fost de două ori în Brazilia şi de două ori la Washington; nu vrea să renunţe.

— Păcat. Comunică-mi dacă găseşte ceva.

— Aşa voi face. Şi mulţumesc din nou, Sidney.

Nici una din ultimele tăieturi nu reprezenta o posibilitate, ceea ce era tot una. Liebermann se concentră asupra unei campanii de scrisori, având ca obiectiv să determine guvernul vest-german să reînnoiască încercările de a obţine extrădarea lui Walter Rauff - răspunzător pentru gazarea a nouăzeci şi şapte de mii de femei şi de copii - şi care trăia atunci (ca şi acum) sub propriul său nume în Punta Arenas, în Chile.

În ianuarie 1975, Liebermann plecă în Statele Unite pentru un turneu de conferinţe de două luni, un circuit contra cronometru în jumătatea estică a ţării, care începea şi se termina cu New York City. Biroul său de organizare a conferinţelor îi rezervase peste şaptezeci de

angajamente, unele la colegii şi universităţi, iar majoritatea la temple şi prânzuri ale comunităţilor evreieşti. Înainte de a fi trimis în turneu, fusese condus la Philadelphia şi luase parte la un program de televiziune (alături de un expert în nutriţie şi sănătate, un actor şi o femeie care scrisese un roman erotic - dar era o publicitate inestimabilă şi greu de obţinut, cum îl asigurase domnul Goldwasser de la biroul de organizare).

Joi seara, în 14 ianuarie, Liebermann vorbi la congregaţia Knesses Israel din Pittsfield, Massachusetts. O femeie care adusese un exemplar cartonat al cărţii lui, pentru a primi un autograf, îi spuse, în timp ce îl scria, că era din Lenox şi nu din Pittsfield.

— Lenox? o întrebă. E pe aici, pe aproape?

— La şapte mile, spuse ea zâmbind. Aş fi venit şi dacă erau şaptezeci.

Îi surâse şi îi mulţumi.

16 noiembrie; Jack Curry; Lenox, Massachusetts.

Nu adusese lista cu el, dar o avea în memorie.

În noaptea aceea stătu treaz în camera de oaspeţi a preşedintelui congregaţiei, ascultând cum fulgii de zăpadă ating geamurile. Curry. Se ocupase de impozite. Asesor sau controlor. Fusese ucis într-un accident de vânătoare, de un glonţ rătăcit. De un glonţ ţintit?

Verificase treisprezece din şaptesprezece cazuri, inclusiv trei din 16 octombrie. Dar ce mai înseamnă încă şapte mile? Călătoria cu autobuzul la Worcester n-o să-i ia mai mult de două ore şi nu era nevoie să fie acolo decât la ora cinei, sau chiar şi după aceea...

Devreme, în dimineaţa următoare, împrumută maşina gazdelor lui, un Oldsmobile mare - şi se duse la Lenox. Se aşternuseră mai mult de zece centimetri de zăpadă şi ningea întruna, dar şoselele erau acoperite doar de un strat subţire. Buldozerele dădeau zăpada la o

parte; alte maşini o aruncau departe, în jeturi lungi. Era incredibil; acasă, în Austria, ar fi încetat orice activitate.

În Lenox află că nimeni nu mărturisise că l-ar fi împuşcat pe Jack Curry. Iar neoficial, şeful poliţiei DeGregorio *nu era sigur* că fusese un accident. Împuşcătura fusese surprinzător de precisă, exact în mijlocul spatelui şepcii roşii de vânătoare. Semăna mai mult cu un tir precis decât cu un ghinion. Dar Curry murise de cinci sau şase ore când fusese găsit, iar prin zonă trecuse cel puţin o duzină de persoane, aşa că se putea aştepta poliţia să găsească? Nu dibuiseră nici măcar tubul cartuşului. Căutaseră pe cineva care să-l duşmănească pe Curry, dar nu găsiseră pe nimeni. Fusese un funcţionar corect şi echitabil, un concetăţean respectat şi îndrăgit. Aparţinuse vreunei grupări sau organizaţii internaţionale? Clubului Rotary. În rest, Liebermann trebuia s-o întrebe pe doamna Curry, dar DeGregorio nu credea că ea ar vrea să discute prea mult; auzise că moartea soţului fusese o grea lovitură pentru ea.

Înainte de masă Liebermann stătu pe scaun într-o bucătărie mică, dezordonată, sorbind un ceai slab dintr-o ceaşcă ciobită şi simţindu-se groaznic, întrucât doamnei Curry îi venea să plângă din minut în minut. Ca şi văduva lui Döring, trecuse de patruzeci de ani, dar aceasta era singura asemănare; doamna Curry era uscăţivă şi lipsită de farmec, cu părul şaten tuns băieţeşte, cu umerii ascuţiţi şi pieptul plat, într-un capot de casă înflorat, decolorat. Era îndureratã.

— *Nimeni n-ar fi vrut să-l omoare*, insistă ea, ştergându-şi ochii înecaţi de lacrimi cu vârfurile degetelor înroşite, cu unghii de pe care lacul se luase pe jumătate. Era... cel mai bun om de pe faţa pământului. Puternic,

bun, răbdător şi iertător; era o... *stâncă* - iar acum - o, Doamne! Eu... eu sunt...

Începu să plângă; luă un şerveţel de hârtie mototolit şi îl apăsă ba pe un ochi plin de lacrimi, ba pe celălalt, îşi sprijini fruntea de braţ, cu cotul ascuţit pe masă; plânse cu sughiţuri şi se zbuciumă.

Liebermann puse ceaiul jos şi se înclină neajutorat.

Ea se scuză plângând.

— E în regulă, spuse el - e în regulă.

Grozav ajutor căpătase! Să vină şapte mile prin zăpadă ca s-o vadă pe femeia aceasta cum plânge! Treisprezece din şaptesprezece nu ajungeau oare?

Se lăsă pe spate, oftă şi aşteptă; se uită abătut la mica bucătărie cu pereţi gălbui, la vasele murdare, frigiderul vechi şi cutia de carton plină de sticle goale, de lângă uşa din spate. Eşecul numărul paisprezece. O ferigă într-un pahar roşu pe pervazul din spatele chiuvetei. O cutie de Ajax. Desenul unui avion, un Boeing 747, lipit de uşă; părea bine desenat, privit din locul în care stătea. O cutie de fulgi, marca Cheerios, pe tăblia mesei.

— Îmi pare rău, spuse doamna Cuny, ştergându-şi nasul cu şervetul. Îl privi pe Liebermann cu ochii ei umezi, de culoarea alunei.

— Vă voi pune doar câteva întrebări, doamnă Curry. A aparţinut el vreunei grupări sau organizaţii internaţionale, formată din oameni de vârsta *lui?*

Ea îşi clătină capul şi lăsă şervetul jos.

— Aparţinea unor grupări americane: Legiunea Americană, Asociaţia Veteranilor, Rotary - nu, asta e internaţională. Clubul Rotary - asta e singura.

— Era veteran al celui de-al doilea război mondial?

Ea dădu din cap.

— În forţele aeriene. A primit Crucea de Merit a Aviaţiei.

— În Europa?

— În Orientul îndepărtat.

— Aceasta este o întrebare personală, dar sper să nu vă supăraţi. V-a lăsat banii *dumneavoastră?*

Ea dădu precaută din cap.

— Nu sunt prea mulţi...

— Unde s-a născut?

— În Berea, Ohio.

Privi dincolo de el şi spuse cu un surâs chinuit;

— De ce *te-ai sculat* din pat?

Privi în jur. Băiatul familiei Döring stătea în prag, Emil, ba nu - Erich Döring, slab şi cu nasul ascuţit, cu părul brunet ciufulit, într-o pijama în dungi albe şi albastre, desculţ. Se scărpina pe piept, privindu-l curios pe Liebermann.

Acesta se ridică surprins şi spuse automat în germană;

— Guten Morgen.

În timp ce o spunea şi băiatul intra în încăpere, realiză că *Emil Döring şi Jack Curry se cunoscuseră*. Trebuie să se fi cunoscut, altfel cum de era băiatul în vizită? Din ce în ce mai emoţionat, se întoarse spre doamna Curry şi întrebă:

— Cum de este băiatul *aici?*

— Are gripă - şi oricum nu se ţin cursuri la şcoală din cauza zăpezii. E Jack junior. Nu, nu te apropia prea mult, dragă. Dânsul e domnul Liebermann din Viena, din Europa; e un om celebru. Of, unde-ţi sunt papucii, Jack? Ce vrei?

— Un pahar cu suc de grapefruit, spuse băiatul într-o engleză perfectă, cu un accent ca al lui Kennedy.

Doamna Curry se ridică.

— Pe cinstea mea, o să-ţi rămână mici, şi tot n-o să apuci să-i porţi vreodată! Şi cu gripa asta!

Se duse la frigider.

Băiatul îl privi pe Liebermann cu ochii de un albastru palid ai lui Erich Döring.

— Pentru ce sunteţi celebru?

— Dânsul vânează nazişti; a fost în emisiunea lui Mike Douglas săptămâna trecută.

— Es ist doch ganz phantastisch[15]! spuse Liebermann în germană, iar în engleză: Ştiai că ai un geamăn? Un băiat exact ca tine, care trăieşte în Germania, în oraşul Gladbeck?

— *Exact* ca mine?

Băiatul părea sceptic.

— Exact! Niciodată n-am mai văzut înainte o asemenea... asemănare. Numai fraţii gemeni ar putea fi atât de... identici!

— Jack, acum întoarce-te în pat, spuse doamna Curry, stând zâmbitoare lângă frigider, cu o cutie de carton cu suc în mână. Ţi-l aduc acolo.

— Peste un minut, spuse băiatul.

— Acum! spuse ea tăios. Te îmbolnăveşti *mai rău*, în loc să te faci bine, dacă stai pe aici aşa, fără halat, fără papuci. Du-te.

Surâse din nou.

— Spune la revedere şi du-te.

— Isuse Cristoase, spuse băiatul. La revedere!

Ieşi ţanţoş din încăpere.

— Şi vorbeşte frumos!

Doamna Curry privi supărată în urma lui, apoi la Liebermann, se întoarse spre dulap şi îi deschise brusc uşa.

— Aş vrea să plătească el facturile doctorului; atunci s-ar gândi mai bine.

Scoase un pahar.

---

[15] E absolut fantastic – l. Germ. (n. trad.)

Liebermann spuse:

— E uluitor! Credeam că e băiatul din Germania, care vă vizitează. Chiar şi vocea e aceeaşi, privirea, mişcările...

— Toată lumea are un dublu, spuse doamna Curry, turnând cu grijă suc de grapefruit în paharul verde. Al meu e în Ohio - o fată pe care a cunoscut-o Jack senior, înainte de a ne întâlni.

Puse cutia de carton jos şi se întoarse, ţinând paharul plin.

— Ei bine, spuse ea zâmbind - îmi pare rău că nu prea sunt o gazdă bună, dar puteţi vedea că am o mulţime de treburi de făcut pe aici; în plus, îl mai am şi pe Jack acasă. Sunt sigură că nimeni nu l-a împuşcat intenţionat pe Jack senior; a fost un accident. Nu avea nici un duşman pe lume.

Liebermann clipi, dădu din cap şi întinse mâna după paltonul de pe speteaza scaunului.

Asemănarea era uluitoare: erau ca boabele de mazăre dintr-o păstaie.

Şi era chiar mai uluitoare, dacă, pe lângă asemănarea feţelor lor înguste şi a atitudinilor sceptice adăugai şi alte asemănări: taţi de şaizeci şi cinci de ani, funcţionari publici, răpuşi de moarte violentă la o lună distanţă unul de altul; şi vârsta mamelor lor: patruzeci şi unu sau patruzeci şi doi de ani. Cum puteau exista atâtea similitudini?

Volanul trase spre dreapta; îl îndreptă, privind printre mişcările rapide ale ştergătorului de parbriz. Concentrează-te asupra condusului!

Nu puteau fi numai coincidenţe; erau prea multe!

Dar ce altceva *putea* fi? Era oare posibil ca Mrs. Curry din Lenox (care venera amintirea răposatului ei soţ) şi Frau Döring din Gladbeck (care părea a nu fi un model de

fidelitate) să fi avut aventuri cu acelaşi bărbat slab, cu nasul ascuţit, cu nouă luni înainte ce fiii lor să se nască? Chiar în această eventualitate improbabilă (un pilot al societăţii Lufthansa, făcând naveta între Essen şi Boston!), băieţii n-ar fi semănat ca nişte gemeni. Şi erau absolut identici!

Gemeni!

Marea pasiune a lui Mengele. Subiectul experienţelor lui de la Auschwitz.

Deci?

Profesorul cu păr alb din Heidelberg spusese: „Nici una din sugestiile făcute până acum n-a ţinut seama de prezenţa *doctorului Mengele* în problemă".

Da, dar aceşti băieţi *nu erau* gemeni; *arătau* doar ca nişte gemeni.

Se luptă cu problema în autobuzul spre Worcester.

Trebuia să fie o coincidenţă. Toată lumea are un dublu, aşa cum spunea doamna Curry atât de nepăsătoare - şi cu toate că se îndoia de adevărul afirmaţiei, trebuia să admită că văzuse destule sosii în viaţa lui: un Bormann, doi Eichmanni, o jumătate de duzină de alţii (dar erau *asemănări*, nu *identităţi*; şi de ce turnase femeia sucul de grapefruit cu atâta atenţie? Poate că, din contră, era foarte concentrată, de teamă că un tremur al mâinii ar putea s-o dea de gol? Şi apoi îl dăduse afară rapid, dintr-o dată ocupată. Doamne, oare soţiile *ar putea* fi implicate? Dar cum? De ce?

Ninsoarea conteni şi ieşise soarele. Massachusetts trecu pe lângă el - coline şi case orbitor de albe.

Obsesia lui Mengele cu gemenii! Fiecare raport al acestui gunoi subuman îi menţiona: autopsiile unor gemeni ucişi pentru a găsi cauzele genetice ale uşoarelor deosebiri dintre ei, încercările de a provoca mutaţii genetice la gemenii vii...

Ascultă, Liebermann, ai cam luat-o razna. Cu mai mult de două luni în urmă l-ai văzut pe Erich Döring, mai puţin de cinci minute. Acum vezi un băiat de acelaşi tip - extrem de asemănător, să admitem - şi în mintea ta operezi un mic amestec, o mică potrivire - şi gata gemenii identici, Mengele, Auschwitz. Singurul lucru real era că doi bărbaţi de aproape şaptezeci de ani aveau întâmplător fii asemănători. Ce era deci atât de uluitor?

Dar dacă erau *mai mulţi* decât doi? Dacă erau trei?

Vezi? Ai luat-o razna! De ce să nu-ţi imaginezi gemeni cvadrupli, dacă tot o faci?

Văduva din Trittau pusese ochii pe Klaus şi îi oferise mai multe. Să fi avut ea şaizeci de ani? Poate, dar probabil că era mai tânără. Avea patruzeci şi unu de ani? Patruzeci şi doi?

Ajuns în Worcester, o întrebă pe gazda lui, doamna Labowitz, dacă poate da un telefon în Europa.

— Desigur că vă plătesc.

— Vă rog, domnule Liebermann! Simţiţi-vă ca acasă; este *telefonul dumneavoastră!*

Nu mai discută. Casa era practic un castel.

Era cinci şi un sfert după-amiaza - unsprezece şi un sfert seara în Europa.

Telefonista îi spuse că nu răspunde nimeni acasă la Klaus. Liebermann o rugă să mai încerce din nou într-o jumătate de oră, închise telefonul, se gândi o clipă şi o sună din nou. Întorcând paginile agendei, îi dădu numărul lui Gabriel Piwowar din Stockholm şi cel al lui Abe Goldschmidt din Odense.

Primi apelul chiar când se aşezase la cină cu patru membri ai familiei Labowitz şi cu cinci musafiri. Se scuză şi preluă apelul de la telefonul din bibliotecă.

Era Goldschmidt; vorbiră în germană.

— Ce este? Alţii pe care să-i verific?

— Nu, tot aceiaşi doi. Aveau fii de circa treisprezece ani?

— Cel din Bramminge, Horve, avea un fiu. Okking din Copenhaga avea două fiice în jur de treizeci de ani.

— Câţi ani are văduva lui Horve?

— E tânără; am fost surprins. Ia să văd; puţin mai tânără ca Nathalie. Să zicem patruzeci şi doi.

— L-ai văzut pe băiat?

— Era la şcoală; ar fi trebuit să vorbesc cu el?

— Nu, vroiam doar să ştiu cum arată.

— Un băiat slăbuţ. Avea fotografia lui pe pian, cântând la vioară. Am spus ceva şi ea a zis că e o poză veche, de când avea nouă ani; acum are aproape paisprezece.

— Păr brunet, ochi albaştri, nas ascuţit?

— Cum să-mi aduc aminte? Da, brunet. De ochi, n-aş putea oricum şti; nu era o poză color. Un băiat slăbuţ, brunet, cântând la vioară. Eşti mulţumit?

— Sunt. Mulţumesc, Abe. La revedere.

Închise telefonul, care sună imediat.

Era Piwowar; vorbiră în idiş.

— Cei doi oameni pe care i-ai verificat aveau fii de aproape paisprezece ani?

— Anders Runsten avea, Persson nu.

— L-ai văzut?

— Pe fiul lui Runsten? M-a desenat în timp ce o aşteptam pe mama lui. I-am spus în glumă că îl iau în atelier la mine.

— Cum arăta?

— Palid, slab, brunet, cu nasul ascuţit.

— Ochi albaştri?

— Un albastru deschis.

— Şi mama lui are patruzeci şi ceva de ani?

— Ţi-am spus?

— Nu.

— Atunci cum de ştii?

— Nu pot să-ţi spun acum; mă aşteaptă cu masa. La revedere, Gabriel. Cu bine.

Telefonul sună din nou; telefonista îl anunţă că nu răspunde nimeni la telefonul lui Klaus. Liebermann îi spuse că va face comanda mai târziu.

Se duse în sufragerie, simţindu-şi capul plutind golit, de parcă ar fi fost cu mintea în altă parte (la Auschwitz?) şi numai hainele, pielea şi părul s-ar fi aflat la Worcester, şezând împreună cu acei oameni.

Puse întrebările şi dădu răspunsurile uzuale, istorisi poveştile obişnuite, mâncă suficient pentru a nu o mâhni pe Dolly Labowitz.

Merseră la templu în două maşini. Îşi ţinu conferinţa, răspunse la întrebări şi dădu autografe pe cărţi.

Când ajunseră înapoi acasă, îi telefonă din nou lui Klaus.

— Acolo este ora cinci dimineaţa, îi aminti telefonista.

— Ştiu.

Klaus răspunse ameţit şi confuz.

— Ce? Da? Bună seara! Unde sunteţi?

— În Massachusetts, în America. Câţi ani avea văduva din Trittau?

— Ce?

— *Câţi ani avea văduva din Trittau?* Doamna Schreiber.

— Doamne! Nu ştiu, era greu să-ţi dai seama; era fardată tare. Era totuşi mult mai tânără decât fusese el, în jur de patruzeci.

— Cu un fiu de aproape patrusprezece ani?

— Cam de vârsta asta; neprietenos faţă de mine, dar nu poţi să-l condamni; ea l-a trimis acasă la sora ei, aşa încât noi să putem „discuta în particular”.

— Descrie-l.

Trecu un moment.

— Slab, înalt cam până la bărbia mea, ochi albaştri, nas ascuţit, palid. Ce se petrece?

Liebermann pipăi butoanele pătrate ale telefonului; se gândi că unele rotunde ar fi arătat mai bine - cele pătrate nu erau raţionale.

— Domnule Liebermann?

— Nu sunt cai verzi pe pereţi. Am găsit legătura!

— Dumnezeule! Care *este?*

Inspiră adânc şi expiră.

— Au acelaşi fiu.

— Acelaşi ce?

— Fiu! Acelaşi fiu! Exact acelaşi băiat! L-am văzut şi la Gladbeck. Şi este unul în Göteborg, altul în Suedia şi altul la Bramminge, în Danemarca. Exact acelaşi băiat! Cântă la un instrument sau desenează. Iar mamele au întotdeauna patruzeci şi unu - patruzeci şi doi de ani. Cinci mame diferite, cinci fii diferiţi, dar fiul este acelaşi, în locuri diferite.

— Eu... nu înţeleg.

— Nici eu! Dacă găseam legătura, trebuia să înţelegem şi motivul, da? Şi în loc de asta, e o nebunie mai mare decât cea de la care am pornit! Cinci băieţi exact la fel!

— Domnule Liebermann - cred că ar putea fi şase. Doamna Rausenberger, din Freiburg, are patruzeci şi unu sau patruzeci şi doi de ani şi are un fiu tânăr. Nu l-am văzut şi n-am întrebat ce vârstă are - nu-mi imaginam că ar putea avea vreo importanţă - dar a spus că poate va pleca şi el la Heidelberg - nu pentru a studia dreptul, ci arta scriitoricească.

— Cu ăsta fac şase, spuse Liebermann.

Între ei se lăsă tăcerea timp îndelungat.

— Nouăzeci şi patru?

— Şase sunt deja imposibili, spuse Liebermann - aşa că de ce nu? Dar chiar dacă *ar fi* posibil - şi nu este - de ce i-ar ucide pe taţi? Sunt sigur că o să mă culc în noaptea asta şi o să mă trezesc la Viena, în noaptea în care au început toate astea. Ştii care era marea pasiune a lui Mengele la Auschwitz? *Gemenii*. A ucis mii de gemeni, „studiindu-i”, pentru a afla cum să creeze arieni perfecţi. Vrei să-mi faci un serviciu?

— Desigur.

— Du-te la Freiburg şi uite-te un pic la băiatul de acolo; vezi dacă e la fel cu cel din Trittau. Apoi spune-mi dacă sunt nebun sau nu.

— Mă duc astăzi. Unde vă pot găsi?

— Te sun eu. Noapte bună, Klaus.

— Bună dimineaţa; dar noapte bună.

Liebermann închise telefonul.

— Domnule Liebermann? Dolly Labowitz îi zâmbi din prag. Vreţi să vedeţi ştirile cu noi? Şi să luaţi o mică gustare? Nişte prăjituri sau fructe?

*

Sânii lui Hannah erau secaţi şi Dena plângea, aşa că, desigur, Hannah era întoarsă pe dos; era de înţeles. Dar era acesta un motiv pentru a-i schimba Denei numele? Hannah insista s-o facă.

— Nu te certa cu mine, spuse ea. De acum încolo o vom numi Frieda; este un nume perfect pentru un copil, iar după aceea voi avea din nou lapte.

— Nu e *raţional*, Hannah - spuse el răbdător, târşindu-şi picioarele prin zăpadă, alături de ea. Un lucru nu are nimic de-a face cu celălalt.

— Numele ei e Frieda; îl schimbăm legal.

Zăpada se deschise în faţa ei, într-o râpă adâncă, şi ea alunecă în gol, cu Dena scâncindu-i în braţe. O Doamne! Privi zăpada, a cărei suprafaţă se închisese la loc - şi căzu pe spate în întuneric, într-un pat, într-o încăpere. Worcester. Labowitz. Şase băieţi. Dena crescuse. Hannah murise.

Ce vis! De unde îl scosese? Şi în plus Frieda! Şi Hannah şi Dena alunecând în râpa aceea...

Stătu nemişcat timp de un minut, clipind, pentru a îndepărta viziunea cumplită - şi apoi se sculă. O lumină palidă vărga partea de jos a storurilor. Se duse la baie.

Nu se sculase nici măcar o dată în timpul nopţii - un somn cu adevărat bun, cu excepţia visului aceluia.

Se întoarse în dormitor, îşi duse ceasul la o fereastră şi se uită la el cu ochii întredeschişi: era şapte fără douăzeci.

Se întoarse în patul cald, se înveli cu pledurile şi, cu mintea proaspătă după odihnă, începu să se gândească.

Şase băieţi identici - nu, şase băieţi foarte asemănători, poate identici - locuiau în şase locuri diferite, cu şase mame diferite, toate de aceeaşi vârstă - şi aveau şase taţi decedaţi prin moarte violentă, toţi de vârste asemănătoare, cu ocupaţii similare. Nu era imposibil; era real, era un fapt, aşa că trebuia luat în considerare, explicat, înţeles.

Stând comod, îşi lăsă mintea să zburde liberă. Băieţi. Mame. Sânii lui Hannah. Lapte.

Numele perfect pentru un copil...

Doamne Sfinte, desigur, asta *trebuia* să fie.

Toate detaliile îi veniră dintr-o dată în minte. Sau măcar o parte din ele.

Astfel se explica sucul de grapefruit şi modul în care îl dăduse afară; de asemenea şi felul în care îl gonise pe

băiat, pretextând că o supără faptul că stă desculţ şi fără halat de baie.

Stătea, cugetând şi spera că o să înţeleagă şi restul, partea principală, rolul lui Mengele. Dar nu înţelegea.

Fiecare lucru la timpul său...

Se sculă, făcu un duş, se bărbieri, îşi aranjă mustaţa, se pieptănă, îşi luă pilulele, se spălă pe dinţi, îşi puse proteza, se îmbrăcă şi îşi împacheta lucrurile.

La şapte şi douăzeci se duse în bucătărie. Acolo se aflau Frances, fata în casă şi Bert Labowitz, în cămaşă, mâncând şi citind. După ce îşi dădură bună dimineaţa, se aşeză la masă vizavi de Labowitz şi spuse:

— Trebuie să plec la Boston mai repede decât credeam. Pot pleca cu dumneata?

— Sigur; plec în cinci minute.

— E perfect. Am de dat un telefon, numai până în Lenox.

— Pun pariu că v-a speriat cineva spunându-vă cum conduce Dolly.

— Nu, s-a întâmplat ceva.

— O să vă placă mai mult să mergeţi cu mine.

La opt fără un sfert, o sună din bibliotecă pe Mrs. Curry.

— Alo?

— Bună dimineaţa, din nou Yakov Liebermann. Sper că nu v-am trezit.

O scurtă tăcere.

— Eram trează.

— Cum se simte fiul dumneavoastră în dimineaţa aceasta?

— Nu ştiu; doarme încă.

— E bine; cel mai bun lucru este somnul. Nu ştie că este înfiat, nu-i aşa? De aceea v-aţi speriat, când i-am spus că are un geamăn.

Tăcere.

— Nu vă faceţi griji, doamnă Curry; n-o să-i spun. Atât timp cât vreţi să rămână secret, nu voi sufla o vorbă. Spuneţi-mi doar un singur lucru, vă rog; este foarte important. Vi l-a încredinţat o femeie numită Frieda Maloney?

Tăcere.

— Aşa este, da?

— Nu! numai un minut.

Se auzi zgomotul telefonului aşezat jos. Paşi îndepărtându-se. Tăcere. Paşi întorcându-se. Apoi, mai încet:

— Alo?

— Da?

— L-am primit printr-o agenţie în New York. A fost o *înfiere perfect legată*.

— Agenţia Rush-Gaddis?

— Da?

— Frieda Maloney a lucrat acolo din 1960 până în 1963.

— N-am mai auzit numele ăsta până acum! De ce insistaţi în direcţia asta? Ce contează dacă are un geamăn?

— Nu ştiu.

— Atunci nu mă mai chinuiţi! Şi nu vă apropiaţi de Jack!

Telefonul ţăcăni. Tăcere.

Bert Labowitz îl duse la aeroportul Logan. Prinse cursa de ora nouă spre New York.

La zece şi patruzeci era în biroul directoarei adjuncte a agenţiei de înfiere Rush-Gaddis, o femeie zveltă, chipeşă, cu părul cărunt - doamna Teague.

— Nici unul, îi spuse ea.

— Nici unul?

— Nici unul. Nu răspundea de aşa ceva şi nici nu era calificată pentru asta; ţinea doar dosarele. Desigur că avocatul ei, pe vremea când ea se lupta să nu fie extrădată, a vrut s-o prezinte în lumina cea mai favorabilă, aşa că a dat de înţeles că a jucat aici un rol mai important, decât a avut în realitate - dar a fost o simplă funcţionară care se ocupa de dosare. I-am anunţat pe avocaţii guvernamentali - eram desigur foarte doritori să punem în adevărata lumină colaborarea ei cu agenţia noastră - iar şefa noastră de personal a fost citată ca martoră, dar n-a fost totuşi niciodată chemată să depună mărturie. După aceea ne-am gândit să dăm un fel de comunicat sau declaraţie de presă, dar am decis că în acel moment era mai bine să lăsăm chestiunea să fie dată uitării.

— Deci ea nu a găsit familii pentru copii?

Liebermann se trase de ureche.

— Nici măcar unul, spuse doamna Teague, zâmbindu-i. Şi puneţi problema greşit: este vorba de a găsi copii pentru familii, cererea depăşeşte cu mult oferta, mai ales de când cu modificarea legii avorturilor. Putem ajuta numai o mică parte a celor care apelează la noi.

— Şi atunci? Din 1960 până în 1963?

— Atunci şi întotdeauna, dar cel mai rău este chiar acum.

— Sunt multe cereri?

— Mai mult de treizeci de mii în ultimul an, din toate ţările, de fapt de pe tot continentul.

— Permiteţi-mi să vă pun o întrebare: vine la dumneavoastră sau vă scrie un cuplu în perioada aceea, 1961, 1962. Oameni buni, destul de înstăriţi. El este funcţionar public, cu o slujbă stabilă. Ea este - lăsaţi-mă să mă gândesc o secundă - *ea*... are cam douăzeci şi opt

sau douăzeci şi nouă de ani, iar el are cincizeci şi doi. Ce şanse au ei să primească un copil de la dumneavoastră?

— Nici una; nu dăm copilul unei familii, dacă soţul este atât de bătrân. Limita noastră este la patruzeci şi cinci de ani şi mergem *atât* de departe numai dacă sunt implicaţi factori speciali. Încredinţăm copiii mai ales cuplurilor de treizeci şi ceva de ani - destul de înaintaţi în vârstă pentru a avea căsătorii stabile şi destul de tineri pentru a asigura copilului o prezenţă părintească continuă; sau probabilitatea acesteia, ar trebui să spun.

— Atunci de unde ar putea obţine un copil un cuplu ca acela?

— Nu de la Rush-Gaddis. Unele din celelalte agenţii sunt mai flexibile - şi mai există desigur şi piaţa cenuşie. Avocatul sau medicul lor ar putea afla de vreo adolescentă care nu vrea să avorteze sau care poate fi plătită să n-o facă.

— Dar dacă ar veni la *dumneavoastră*, i-aţi refuza?

— Da; noi n-am încredinţat niciodată copii nimănui trecut de patruzeci de ani. Există mii de alte cupluri mai potrivite, care aşteaptă şi ne roagă.

— Iar cererile refuzate erau poate îndosariate de Frieda Maloney?

— De ea sau de una din celelalte funcţionare. Păstrăm toate cererile şi corespondenţa timp de trei ani. Pe atunci era vorba de cinci ani, dar acum am redus termenul la trei ani; ducem lipsă de spaţiu.

— Vă mulţumesc.

Liebermann se ridică, luându-şi servieta.

— M-aţi ajutat foarte mult; vă sunt recunoscător.

Dintr-o cabină telefonică de vizavi de muzeul Guggenheim, cu valiza şi servieta lângă el, îl sună pe domnul Goldwasser la biroul de conferinţe.

— Am veşti foarte proaste; trebuie să mă întorc în Germania.

— O, Doamne! Când?

— Acum.

— Nu se poate! În seara asta ţii o conferinţă la Universitatea din Boston. Unde eşti acum?

— În New York, iar diseară trebuie să fiu în avion.

— Nu poţi fi! Ai acceptat programarea! Biletele s-au vândut! Iar mâine...

— Ştiu, ştiu! Crezi că îmi place să anulez în felul acesta? Crezi că nu ştiu ce dureri de cap înseamnă asta pentru dumneata şi pentru ei - şi că ai putea chiar să mă dai în judecată? Este...

— Nimeni nu vorbeşte despre...

— Este o chestiune de viaţă sau de moarte, domnule Goldwasser. Viaţă sau moarte, poate chiar mai mult.

— Fir-ar să fie! Când te întorci?

— Nu ştiu. S-ar putea să trebuiască să stau acolo un timp - şi apoi să mă duc în altă parte.

— Vrei să spui că *anulezi tot restul turneului?*

— Crede-mă, dacă n-ar trebui...

— Asta nu mi s-a mai întâmplat decât o dată în optsprezece ani şi atunci a fost vorba de o *cântăreaţă* şi nu de o persoană serioasă ca dumneata. Ascultă, Yakov, te admir şi îţi doresc binele; nu vorbesc numai ca reprezentantul dumitale, ci ca un prieten, un prieten evreu. Te rog să te gândeşti cu multă atenţie: dacă anulezi în felul acesta un întreg turneu cu un preaviz de o clipă - cum mai e posibil să putem continua să te reprezentăm? Nimeni nu te va mai reprezenta. Nici o grupare nu va încheia un contract cu dumneata. Se termină cu cariera dumitale de conferenţiar în Statele Unite ale Americii! Te *implor, te rog să te gândeşti!*

— M-am gândit în timp ce vorbeai. Trebuie să plec; aş fi vrut să nu fiu obligat s-o fac.

Luă un taxi spre aeroportul Kennedy şi îşi preschimbă biletul de întoarcere la Viena cu unul spre Düsseldorf, via Frankfurt; primul zbor pleca la ora şase.

Cumpără un exemplar din cartea lui Farago despre Bormann şi petrecu după-amiaza citind lângă o fereastră.

5

Punerea sub acuzare a Friedei Altschul Maloney şi a altor opt persoane pentru genocid comis în lagărul de concentrare din Ravensbrück era aşteptată din moment în moment. Astfel, când Yakov Liebermann s-a prezentat vineri, 17 ianuarie, la birourile avocaţilor doamnei Maloney - Zweibel & Fassler din Düsseldorf - n-a avut parte de o primire caldă, ba nici măcar călduţă. Dar Joachim Fassler era în suficientă măsură om al legii, pentru a şti că Liebermann nu venise aici să-şi savureze triumful sau să-şi piardă vremea; vroia ceva şi de aceea va oferi ceva sau i se putea cere să dea ceva în schimb. Aşa încât, după ce conectă casetofonul, Fassler îl primi pe Liebermann în biroul său.

Avusese dreptate: evreul vroia să se întâlnească cu Frieda şi să-i pună nişte întrebări în legătură cu anumite probleme, nelegate în nici un fel de activităţile ei din timpul războiului şi neavând influenţă asupra procesului care se apropia - fapte întâmplate în America, în perioada din 1960 până în 1963. Ce fapte întâmplate în America? Înfieri, pe care ea sau altcineva le aranjase pe baza informaţiilor pe care le obţinuse din dosarele agenţiei Rush-Gaddis.

— Nu ştiu de nici un fel de înfieri de acest fel, spuse Fassler.

— Frau Maloney ştie, spuse Liebermann.

Dacă ea îi va acorda o întrevedere şi îi va răspunde complet şi onest la întrebările lui, îi va dezvălui lui Fassler unele din mărturiile care urmau a fi prezentate împotriva ei de către martorii aduşi de el.

— Ce martori?

— Nu numele lor, ci doar unele din mărturiile lor.

— Haide, domnule Liebermann, ştiţi doar că n-o să cumpăr mâţa în sac.

— Preţul este destul de redus, nu-i aşa? Cam o oră din timpul ei? Nu poate fi prea ocupată, stând în celulă.

— S-ar putea să nu vrea să vorbească despre aceste aşa zise înfieri.

— De ce n-o întrebaţi? Sunt trei martori ale căror mărturii le cunosc. Puteţi fie să le auziţi direct în sala de judecată, fie să aveţi mâine o primă audiţie.

— Sincer, cinstit, nu sunt chiar atât de interesat.

— Atunci presupun că nu putem face afacerea.

A durat patru zile ca totul să fie pus la punct. Doamna Maloney îi va vorbi lui Liebermann o jumătate de oră despre problemele care îl interesau, cu condiţia ca: A) Fassler să fie prezent; B) Nici o altă parte să nu fie prezentă; C) Nimic să nu fie notat; D) Liebermann îi va permite lui Fassler să-l percheziţioneze imediat înainte de întrevedere, ca să se asigure că nu are asupra lui nici un aparat de înregistrare. În schimb, Liebermann îi va spune lui Fassler tot ce ştie despre mărturiile probabile ale celor trei martori, va indica vârsta, sexul, ocupaţia şi starea mintală şi fizică a fiecăruia, şi mai ales cu ce cicatrici, diformităţi sau handicap au rămas în urma experienţelor de la Ravensbrück. Date despre mărturie şi descrierea unuia dintre martori vor fi date înainte de întrevedere.

Datele privitoare la ceilalţi doi - după aceasta. Ambele părţi îşi dădură acordul.

Miercuri dimineaţa, în 22 ianuarie, Fassler îl luă pe Liebermann în maşina lui sport, gri-argintie, şi îl duse la închisoarea federală din Düsseldorf, unde fusese închisă Frieda Maloney după extrădarea ei din Statele Unite în 1973. Fassler, un bărbat îndesat şi bine îngrijit, trecut de cincizeci de ani, avea obrajii roz ca de obicei, dar încă nu-şi recăpătase obişnuita siguranţă ţanţoşă, când se legitimară şi semnară la intrare. Liebermann îi dăduse mai întâi date despre martorul cel mai periculos, sperând că frica de mai rău îl va face pe Fassler - şi prin el pe Frieda Maloney - să fie mai cooperantă în timpul întrevederii.

Un gardian îi duse sus cu liftul şi îi conduse în lungul unui coridor mochetat, unde câţiva gardieni şi câteva supraveghetoare stăteau tăcuţi pe nişte bănci, între uşile marcate cu litere cromate. Gardianul deschise o uşă marcată cu G şi îi conduse pe Fassler şi pe Liebermann într-o încăpere pătrată cu pereţi bej, cu o masă de şedinţe, rotundă, şi câteva scaune. Două ferestre cu perdele din plasă, pe pereţi alăturaţi, luminau încăperea; una avea gratii iar cealaltă nu, lucru care i se păru ciudat lui Liebermann.

Gardianul aprinse plafoniera, ceea ce nu prea se simţi în camera deja plină de lumină. Se retrase şi închise uşa.

Îşi aşezară pălăriile şi servietele pe raftul cuierului din colţ, îşi scoaseră paltoanele şi le agăţară pe umeraşe. Liebermann întinse mâinile, iar Fassler îl percheziţionă cu un aer belicos şi hotărât. Pipăi buzunarele paltonului din cuier şi îi ceru să deschidă servieta. Liebermann oftă, dar o desfăcu, îi arătă hârtiile şi cartea lui Farago şi o închise.

Se lămuri în privinţa ferestrelor - cea fără gratii dădea spre curtea interioară cu pereţi înalţi, iar cealaltă dădea spre un acoperiş negricios, destul de apropiat. Se aşeză apoi la masă, cu spatele spre fereastra fără gratii, dar se ridică din nou, pentru a nu fi nevoit nici să se ridice, nici să refuze să se ridice la intrarea Fridei Maloney.

Fassler deschise puţin fereastra cu gratii şi se uită prin ea, dând la o parte perdeaua din plasă bej.

Liebermann îşi încrucişa braţele şi privi o carafă şi nişte pahare învelite în hârtie, de pe o tavă aflată pe masă.

În 1967, comunicase autorităţilor germane şi americane cazierul şi adresa Friedei Altschul. Cazierul era alcătuit pe baza dosarelor Centrului, cuprinzând conversaţiile şi corespondenţa cu zeci de supravieţuitoare din Ravensbrück (printre care şi cele trei viitoare martore); adresa îi fusese comunicată de alte două supravieţuitoare, surori, care o recunoscuseră pe fosta lor gardiană la o cursă de alergări din New York şi o urmăriseră până la domiciliul ei. El însuşi n-o întâlnise niciodată pe femeia aceasta. Nu ţinea să stea la aceeaşi masă cu ea. Peste toate celelalte, sora lui mijlocie, Ida, murise la Ravensbrück; era pe de-a întregul posibil ca Frieda Altschul Maloney să fi contribuit direct la moartea ei.

Şi-o scoase pe Ida din minte; îşi scoase totul din minte, în afara agenţiei Rush-Gaddis şi a celor şase sau mai mulţi băieţi care arătau la fel. Îşi spuse iar că femeia pe care avea s-o vadă era doar o fostă funcţionară care lucrase cu dosarele agenţiei Rush-Gaddis. Vor sta la această masă, vor vorbi un timp şi poate că va afla ce naiba se petrece.

Fassler se întoarse de la fereastră, îşi trase manşeta şi se încruntă la ceas.

Uşa se deschise şi intră Frieda Maloney, într-o uniformă albastru deschis, cu mâinile în buzunare. O supraveghetoare zâmbi peste umărul ei şi spuse.

— Bună dimineaţa, domnule Fassler.

— Bună dimineaţa, spuse Fassler, înaintând. Ce mai faceţi?

— Mulţumesc, bine - spuse supraveghetoarea.

Îi zâmbi lui Liebermann şi închise uşa în urma ei.

Fassler îi puse Friedei Maloney mâna pe umăr, o sărută pe obraz şi o conduse într-un colţ, vorbindu-i încet; femeia dispăru în spatele staturii lui înalte.

Liebermann îşi drese glasul şi se aşeză, trăgând scaunul spre masă.

Zărise ceea ce văzuse şi în fotografii: o femeie cu aspect obişnuit, de vârstă mijlocie, cu părul încărunţit pieptănat în sus şi încreţit, cu pielea albă-cenuşie, nesănătoasă, maxilarul pătrat, gura cu expresie dezamăgită şi ochii obosiţi, dar hotărâţi. În uniforma închisorii, Frieda Maloney părea o cameristă sau o chelneriţă surmenată. Se gândi că i-ar plăcea să întâlnească într-o zi un monstru care să *arate* ca un monstru.

Apucă marginea groasă de lemn a mesei şi încercă să audă ce spunea Fassler.

Veneau spre masă.

O privi pe Frieda Maloney, privi gura ei cu buze subţiri şi cu colţurile lăsate în jos. Ea îl măsură cu ochii albaştri, în timp ce Fassler trăgea scaunul de vizavi. Dădu din cap, în timp ce se aşeza.

Dădu şi el din cap ca răspuns.

Îi zâmbi recunoscătoare lui Fassler şi - cu coatele pe braţele scaunului - bătu repede cu vârfurile degetelor în muchia mesei, întâi cu degetele unei mâini, apoi cu ale

celeilalte, după care se opri, sprijinindu-le şi privindu-le; le privi şi Liebermann.

Fassler, aşezat în dreapta lui Liebermann, îşi studie ceasul de la încheietura ridicată a mâinii şi spuse:

— Acum este exact douăsprezece fără douăzeci şi cinci de minute.

Se uită la Liebermann, iar acesta la Frieda Maloney.

Ea îl privi cu sprâncenele subţiri ridicate.

Îşi dădu seama că nu putea vorbi. Nu mai avea aer - se gândea numai la Ida; inima îi bătea puternic.

Frieda Maloney îşi supse buza de jos, privi spre Fassler, se uită din nou la Liebermann şi spuse:

— Nu mă sfiesc să vorbesc despre afacerea cu copiii. Am făcut fericiţi o mulţime de oameni; nu e nimic de care să-mi fie ruşine.

Avea accentul moale din sudul Germaniei, mai uşor de ascultat, decât cel aspru, de Düsseldorf, al lui Fassler.

— În ceea ce priveşte Organizaţia Camarazilor, spuse ea cu dispreţ - nu mai sunt camarazii mei. Dacă ar fi, n-aş fi aici, nu-i aşa? Aş fi în *America de Sud* - ochii i se căscară - ducând o viaţă bună.

Îşi ridică mâna deasupra capului şi pocni din degete, legănându-şi torsul într-o imitaţie de ritm latino-american.

— Cred că cel mai bun lucru ar fi să relatezi totul aşa cum mi-ai spus mie, îşi dădu părerea Fassler.

Îl privi pe Liebermann.

— Şi apoi dumneavoastră puteţi pune ce întrebări doriţi, în limita timpului. Sunteţi de acord?

Lui Liebermann îi revenise respiraţia; spuse:

— Cu condiţia *să fie* timp pentru întrebări.

— Doar n-o să număraţi minutele, nu-i aşa? îl întrebă Frieda Maloney pe Fassler.

— Sigur că o s-o fac; o înţelegere e o înţelegere, îi răspunse acesta, iar lui Liebermann îi spuse: Va fi timp destul, nu vă faceţi griji.

Se uită la Frieda Maloney şi îi făcu semn cu capul.

Ea îşi încrucişă mâinile pe masă, îl privi pe Liebermann şi spuse:

— În primăvara anului 1960, un om din organizaţie a luat legătura cu mine. Un unchi de-al meu din Argentina, decedat acum, le spusese de mine. Vroiau să-mi iau o slujbă la o agenţie de înfieri. Alois, adică omul acela, avea o listă cu trei sau patru agenţii; oricare ar fi fost bună, dacă reuşeam să capăt un serviciu care să-mi permită accesul la dosare. Singurul nume cu care s-a recomandat a fost „Alois”, fără nume de familie. Avea peste şaptezeci de ani, părul alb - tipul de soldat bătrân, cu ţinută foarte dreaptă.

Îl privi întrebătoare pe Liebermann.

El nu reacţiona şi ea se lăsă pe spate, examinându-şi unghiile.

— M-am dus la toate acele agenţii. Nu aveau posturi libere, dar, la sfârşitul verii, cei de la Rush-Gaddis m-au chemat şi m-au angajat ca funcţionară la dosare.

Surâse gânditoare.

— Soţul meu a crezut că sunt nebună să-mi iau o slujbă în Manhattan. Lucram atunci la un liceu, nu departe de casă. I-am spus că îmi promiseseră la Rush-Gaddis că în câţiva ani voi...

— Numai esenţialul, da? spuse Fassler.

Frieda Maloney se încruntă şi dădu din cap.

— Deci Rush-Gaddis.

Îl privi pe Liebermann.

— Acolo am trecut în revistă corespondenţa şi dosarele, căutând cereri ale unor soţi născuţi între 1908 şi 1912, cu soţii născute între 1931 şi 1935. Soţul trebuia

să aibă un serviciu de funcţionar public, iar ambii trebuiau să fie creştini de rasă albă, de origine nordică. Aşa îmi spusese Alois. De fiecare dată când găseam o pereche de acest fel, ceea ce se întâmpla doar o singură dată sau de două ori pe lună, o copiam la maşina de scris, împreună cu toată corespondenţa dintre cuplu şi agenţia Rush-Gaddis. Făceam două seturi de copii, unul pentru Alois şi unul pentru mine; ale lui le expediam la o căsuţă poştală, pe care mi-o indicase.

— Unde? întrebă Liebermann.

— Chiar acolo, în Manhattan. La oficiul poştal al planetariului, în West Side. Am căutat cererile potrivite şi le-am expediat tot timpul cât am lucrat acolo. După circa un an au început să fie şi mai greu de găsit, pentru că parcursesem deja dosarele şi nu cercetam decât cererile noi. Atunci au schimbat condiţia cu serviciul de funcţionar public: dacă serviciul era *asemănător* cu cel de funcţionar public, era în ordine. Omul trebuia să lucreze la o organizaţie mare şi să aibă oarecare autoritate, de exemplu să fie funcţionarul care se ocupă de cererile de despăgubire la o societate de asigurări. Aşa că a trebuit să parcurg *din nou* dosarele. Trebuie să fi trimis în total patruzeci sau patruzeci şi cinci de cereri în trei ani.

Se înclină, luă unul din paharele învelite în şerveţele de pe tavă şi îl roti în mâini.

— Între... să zicem Crăciunul anului 1960 şi sfârşitul verii anului 1963, când am încetat să mai lucrez şi am plecat, mă suna Alois sau un alt bărbat, Willi. De obicei era Willi. Îmi spunea: „Vezi dacă familia „Smith” din California vrea unul în martie.” Sau într-o altă lună oarecare, de obicei la interval de două luni, „Întreabă şi familia „Brown” din New Jersey”. Îmi dădea cam trei nume.

Îl privi pe Liebermann şi explică:

— Cei ale căror cereri le trimisesem înainte prin poştă.

El dădu din cap.

— Aşa că telefonam familiilor Smith şi Brown.

Scoase şerveţelul din gura paharului şi continuă:

— Le ziceam că un fost vecin de-al lor îmi spusese că vroiau un copil. Mai erau oare interesaţi? Aproape întotdeauna mai erau.

Se uită provocator la Liebermann:

— Nu erau numai interesaţi - erau supraîncântaţi, mai ales femeile.

Apucă hârtia cu mâna şi trase paharul din ea, puţin câte puţin.

— Le spuneam că le pot procura un copil sănătos, de rasă albă, de câteva săptămâni, în martie sau oricând, cu documente de înfiere ale Statului New York. Dar înainte de asta, trebuia să-mi trimită cât mai curând posibil certificate medicale complete - le indicam numărul cutiei poştale a lui Alois - şi trebuia de asemenea să accepte să nu divulge niciodată copilului că fusese înfiat; le spuneam că mama copilului insista asupra acestui aspect. Şi trebuia desigur să-mi plătească ceva, când veneau să ia copilul, dacă îl primeau. De obicei un miar, câteodată mai mult, dacă îşi puteau permite - îmi dădeam seama după cerere. Destul încât să pară un aranjament obişnuit de piaţă neagră.

Puse şerveţelul mototolit pe tavă şi scoase dopul carafei.

— Câteva săptămâni mai târziu primeam un alt telefon: „Familia Smith nu e bună; familia Brown îl poate căpăta în 15 martie”. Sau poate...

Înclină carafa peste pahar, apoi mai mult; nu curse nimic.

— Tipic, spuse ea, întorcând carafa neagră cu fundul în sus. Tipic pentru modul cum este administrat tot locul ăsta blestemat! Pahare învelite, dar blestemata de sticlă e goală! Doamne!

Trânti carafa pe tavă; paharele învelite săriră în sus.

Fassler se ridică şi spuse:

— Fac eu rost de apă.

Luă carafa.

— Dumneata continuă.

Se îndreptă spre uşă.

Frieda Maloney îi spuse lui Liebermann:

— V-aş putea spune nişte lucruri despre ineficienţa crasă care domneşte aici... Doamne! Aşa. Da. El îmi spunea cine primeşte copilul şi când - sau poate amândouă perechile erau bune, aşa că îmi spunea s-o sun pe a doua şi să le spun că era prea târziu pentru acesta, dar că ştiu o altă fată, care urmează să nască în iunie.

Rostogoli paharul în palme, cu buzele pungite.

— În seara în care era predat un copil, totul era foarte atent pregătit dinainte, pe de o parte de mine, Alois şi Willi, iar pe de altă parte de mine şi de soţii respectivi. Luam sub numele Elizabeth Gregory o cameră la motelul Howard Johnson al aeroportului Kennedy (pe vremea aceea se numea Idlewild). O pereche de tineri, o femeie singură sau uneori o însoţitoare de bord îmi aducea copilul. Unii dintre ei aduceau mai mulţi - adică în momente diferite - dar de obicei era altcineva de fiecare dată. Aduceau şi documentele, care păreau cât se poate de autentice, completate pe numele soţilor. O oră sau două mai târziu venea perechea. Şi luau bucuroşi şi recunoscători copilul de la mine.

Îl privi pe Liebermann.

— Erau oameni cumsecade, care aveau să fie părinţi buni. Mă plăteau şi promiteau - îi puneam să jure pe Biblie - să nu spună niciodată băiatului că fusese înfiat. Erau întotdeauna băieţi, nişte drăgălaşi. Îi luau şi plecau.

Liebermann spuse:

— Nu ştiţi de unde veneau? Originea lor adică?

— Băieţii? Din Brazilia.

Frieda Maloney privi într-o parte şi întinse mâna.

— Cei care îi aduceau erau brazilieni, iar însoţitoarele de bord erau de la societatea de aviaţie braziliană Varig.

Luă carafa de la Fassler, o apropie de pahar şi turnă apa. Fassler înconjură masa şi se aşeză.

— Din Brazilia..., spuse Liebermann.

Frieda Maloney bău şi aşeză carafa pe tavă. Bău iarăşi, puse paharul jos şi îşi linse buzele, apoi spuse:

— Aproape întotdeauna totul mergea ca ceasul. O dată perechea n-a apărut. I-am sunat şi mi-au spus că se răzgândiseră, aşa că am luat copilul acasă la mine şi am aranjat să vină următoarea pereche, desigur refăcându-se documentele pe numele lor. I-am spus soţului că era vorba de o încurcătură de la Rush-Gaddis şi că nimeni altcineva nu avusese loc pentru copil. El nu ştia nimic; nu ştie nimic nici acum. Şi asta e; trebuie să fi fost vreo douăzeci de copii în total, la început câţiva aproape în acelaşi timp, apoi unul la fiecare două sau trei luni.

Luă paharul şi bău iarăşi o înghiţitură.

— E fără douăsprezece, spuse Fassler, zâmbindu-i lui Liebermann. Vedeţi? V-au mai rămas şaptesprezece minute.

Liebermann se uită la Frieda Maloney şi o întrebă:

— Cum arătau copiii?

— Frumoşi, cu părul brunet şi ochii albaştri; erau cu toţi asemănători, mai asemănători decât sunt copilaşii de

obicei. Arătau ca nişte europeni, nu ca brazilienii; aveau tenul deschis la culoare şi ochii albaştri.

— Vi s-a *spus* de unde anume din Brazilia erau, sau v-aţi bazat în privinţa asta numai pe...?

— Nu mi s-a spus nimic despre ei, doar în ce seară urmau să fie aduşi la motel - şi la ce oră.

— Ai cui copii credeţi că erau?

— Opinia ei nu contează, spuse Fassler.

Frieda Maloney dădu din mână şi întrebă:

— Ce importanţă mai are?

Îi spuse lui Liebermann:

— M-am gândit că sunt copiii unor germani din America de Sud, poate copii nelegitimi ai unor fete nemţoaice cu băieţi sudamericani. N-am reuşit să înţeleg niciodată motivul plasării lor în America de Nord şi nici de ce organizaţia le alegea părinţii cu atâta grijă.

— N-aţi întrebat?

— Chiar la început, când mi-a spus Alois ce cereri să caut, l-am întrebat despre ce era vorba. Mi-a spus să nu pun întrebări, ci să fac numai ce mi se spune - pentru patrie.

— Şi sunt sigur că ai fost conştientă că, dacă nu cooperai, te-ar fi supus la hărţuieli, ceea ce s-a şi întâmplat după câţiva ani - îi reaminti Fassler.

— Da, desigur - spuse Frieda Maloney, eram fireşte conştientă de asta.

Liebermann spuse:

— Cele douăzeci de perechi, cărora le-aţi dat copii...

— Cam douăzeci, spuse Frieda Maloney - poate cu câteva mai puţine.

— Erau toate americane?

— Adică din Statele Unite? Nu, unele erau canadiene - cinci sau şase; restul erau din Statele Unite.

— Nu erau europeni?

— Nu.

Liebermann tăcu, frecându-şi lobul urechii.

Fassler se uită la ceas.

Liebermann spuse:

— Vă aduceţi aminte de numele lor?

Frieda Maloney zâmbi şi spuse:

— Asta se întâmpla acum treisprezece, paisprezece ani. Îmi aduc aminte de unii pe nume Wheelock, pentru că mi-au dat în dar un câine şi i-am mai sunat uneori să le cer sfatul. Se ocupau cu creşterea câinilor Doberman. Familia Henry Wheelock, din New Providence, Pennsylvania. Îi spusesem la telefon că ne gândim să ne cumpărăm un câine şi, când au venit să ia copilul, ne-au adus-o pe Sally, care avea doar zece săptămâni. Era o căţea frumoasă; o mai avem şi acum - soţul meu încă o mai are.

— Familia Guthrie? întrebă Liebermann.

Frieda Maloney îl privi şi dădu din cap.

— Da, primii au fost soţii Guthrie, aşa este.

— Din Tucson.

— Nu, din Ohio. Nu, din Iowa. Da, din Ames, în Iowa.

— S-au mutat la Tucson. El a murit într-un accident în octombrie trecut.

— O?

— Cine a fost după familia Guthrie?

Frieda Maloney clătină din cap.

— Atunci veneau la puţin timp unii după alţii, la interval de doar două săptămâni.

— Curry?

Îl privi pe Liebermann şi spuse:

— Da, din Massachusetts, dar nu imediat după familia Guthrie. Staţi o clipă, Familia Guthrie a fost la sfârşitul lui februarie, apoi o altă pereche, de undeva din sud - cred

că din Macon; iar apoi familia Curry - şi apoi familia Wheelock.

— La două săptămâni după familia Curry?

— Nu, după trei luni; după primele trei cupluri, s-au mai rărit.

Liebermann îl întrebă pe Fassler:

— V-ar deranja foarte tare, dacă aş nota asta? N-o să-i facă nici un rău; s-a întâmplat în America, cu mult timp în urmă.

Fassler se strâmbă, oftă şi spuse:

— În regulă.

— De ce e important? întrebă Frieda Maloney.

Liebermann îşi scoase pixul, găsi o bucată de hârtie în buzunar şi întrebă:

— Cum se scrie „Wheelock”?

Ea îi spuse.

— New Providence, Pennsylvania?

— Da.

— Încercaţi să vă amintiţi exact: la cât timp după familia Curry şi-au primit copilul?

— Nu pot să-mi aduc aminte exact; la două sau trei luni. Nu aveam un program regulat.

— Erau mai degrabă două luni, sau trei?

— Nu-şi poate aminti, spuse Fassler.

— În regulă, spuse Liebermann. Cine a urmat după familia Wheelock?

Frieda Maloney oftă.

— Nu pot să-mi reamintesc cine urma după cine; au fost douăzeci, într-o perioadă de doi ani şi jumătate. Au fost soţii Truman, care nu erau rude cu preşedintele Truman. Cred că era una din perechile canadiene. A mai fost şi familia „Corwin” sau „Corbin”, ceva de felul ăsta *Corbett*.

Îşi mai aminti încă trei nume şi şase oraşe; Liebermann le notă.

— E timpul, spuse Fassler. Vreţi să mă aşteptaţi afară?

Liebermann îşi luă pixul şi hârtia. O privi pe Frieda Maloney şi dădu din cap.

Ea făcu la fel.

Se ridică, se duse la cuier, îşi puse paltonul pe braţ şi îşi luă pălăria şi servieta de pe raft. Se duse spre uşă, se opri, rămase nemişcat şi se întoarse.

— Aş vrea să vă mai pun o întrebare.

Ei îl priviră; Fassler dădu din cap.

Se uită la Frieda Maloney şi o întrebă:

— Când e ziua de naştere a câinelui dumneavoastră?

Ea îl privi fără expresie.

— Ştiţi? o întrebă el.

— Da; în douăzeci şi şase aprilie.

— Vă mulţumesc.

Îi spuse lui Fassler:

— V-aş ruga să nu dureze prea mult; vreau să termin cu asta.

Se întoarse, deschise uşa şi ieşi pe coridor.

Se aşeză pe o bancă şi desenă cu pixul figuri pe un calendar de buzunar. Supraveghetoarea, aşezată lângă el, îl întrebă:

— Credeţi că o scăpaţi?

— Nu sunt avocat.

Fassler, deplasând maşina pas cu pas prin circulaţia blocată, spuse:

— Sunt total perplex. Aţi vrea să-mi spuneţi ce făcea Organizaţia în afacerea cu copiii?

— Îmi pare rău, dar asta nu face parte din înţelegerea noastră.

Măcar de-ar fi ştiut!

*

Se întoarse la Viena. Aici, ca urmare a unor hotărâri judecătoreşti, mesele şi fişetele fuseseră mutate într-un birou, pe care îl găsise Max: două încăperi mici într-o clădire dărăpănată din sectorul cincisprezece. Şi *el* trebuia să se mute imediat, într-un apartament mai mic şi mai ieftin, pe care Lili deja îl căuta (adio Glanzer, ticălosule!). Plătind două luni de chirie în avans pentru birou, taxele legale, costul mutării, telefonul - abia rămăseseră bani pentru un bilet până la Salzburg, ca să nu mai vorbim de Washington, unde trebuia să se ducă în două săptămâni, în 4 sau 5 februarie.

Le explică totul lui Max şi lui Esther, în timp ce ei se străduiau să facă noul birou să arate ca Centrul de informare asupra crimelor de război, şi nu ca firma de reclame H. Haupt & fiul, care-l ocupase înainte.

— Soţii Guthrie şi Curry şi-au primit copiii la circa patru săptămâni unii de alţii, la sfârşitul lui februarie şi la sfârşitul lui martie 1961, iar Guthrie şi Curry au fost ucişi la patru săptămâni unul de altul, în aceeaşi ordine, le spuse el, răzuind cu o lamă al doilea H de pe uşă. Familia Wheelock şi-a primit copilul în jurul datei de cinci iulie - ştiu asta pentru că i-au dat lui Frieda Maloney o căţeluşă de zece săptămâni, care se născuse în douăzeci şi şase aprilie...

— Ce?

Ester se întoarse şi îl privi; ţinea o hartă pe perete, în timp ce Max o prindea cu pioneze.

— Iar de la sfârşitul lui martie până în cinci iulie sunt cam paisprezece săptămâni, spuse Liebermann răzuind în continuare. Aşa că putem paria cu succes că Wheelock urmează să fie ucis în jurul datei de douăzeci şi doi

februarie, la paisprezece săptămâni după Curry. Şi vreau să fiu la Washington cu două sau trei săptămâni înainte.

Ester spuse:

— Cred că încep să înţeleg.

Max spuse:

— E foarte simplu. Sunt omorâţi în aceeaşi ordine în care au primit copiii, la aceleaşi intervale. Întrebarea este: de ce?

Liebermann simţea că întrebarea trebuie să mai aştepte. Ce era important era să se stopeze asasinatele, indiferent de motivul lor - şi cea mai bună şansă de reuşită o avea trecând prin Biroul Federal de Investigaţii al S.U.A. Ei puteau confirma destul de uşor că doi bărbaţi morţi în „accidente” erau taţii unor fii cu aspect identic, înfiaţi ilegal - şi că Henry Wheelock era al treilea (sau al patrulea, dacă îl descopereau poate pe cel din Macon). În 22 februarie, plus sau minus câteva zile, puteau să-l prindă pe cel care trebuia să-l asasineze pe Wheelock şi să afle de la el identităţile şi poate chiar programele celorlalţi cinci (Liebermann credea acum că cei şase ucigaşi lucrau singuri, nu în perechi, din cauza apropierii în timp a asasinării lui Döring, Guthrie, Horve şi Runsten - toţi aflaţi în ţări diferite).

Putea de asemenea - chiar mai uşor - să meargă la Departamentul Federal de Investigare a Crimelor din Bonn, căci era sigur că o agenţie de înfieri germană (ca şi una engleză şi trei scandinave) avuseseră câte o Frieda Maloney care le cotrobăise prin dosare şi distribuise copiii. Klaus constatase că băiatul din Freiburg e identic cu cel din Trittau. Liebermann însuşi, în timp ce era la Düsseldorf, le sunase pe doamnele Döring, Rausenberger şi Schreiber, le întrebase dacă îşi înfiaseră fiii şi primise ca răspuns două confirmări surprinse şi prudente, o

negare furioasă şi trei îndemnuri de a-şi vedea de propriile treburi.

La Bonn nu avea însă de oferit o următoare victimă, iar explicaţia modului cum o determinase pe Frieda Maloney să vorbească, n-ar fi fost bine primită. Nici el însuşi n-ar fi fost aşa bine primit, pe cât spera să fie primit în Washington. Şi apoi, în adâncul inimii lui de evreu, nu avea atâta încredere în autorităţile germane ca în cele americane, în ceea ce privea problemele legate de nazişti.

Deci, Washingtonul şi FBI-ul.

Se aşeză lângă telefonul noului birou şi sună nişte vechi donatori.

— Nu-mi place să vă abordez în felul acesta, dar credeţi-mă că este important. Se petrece ceva suspect, în care sunt amestecaţi şase SS-işti şi Mengele.

Invocară inflaţia, recesiunea, cursul mizerabil al afacerilor. El începu să le vorbească de părinţii morţi, de cele şase milioane de victime; nu-i plăcea deloc să facă asta, să folosească sentimentul de vinovăţie pentru a strânge fonduri. Primi câteva promisiuni.

— Vă rog, imediat; este foarte important - le spuse el.

— Dar nu e *posibil*, spuse Lili, punându-i cu lingura o a doua porţie mortală de piure de cartofi în farfurie. Cum de pot fi atât de mulţi băieţi care să arate la fel?

— Dragă, îi spuse Max de dincolo de masă - să nu zici că nu e posibil; Yakov i-a *văzut*, la fel şi prietenul lui din Heidelberg.

— Şi Frieda Maloney i-a văzut, spuse Liebermann. Copiii semănau toţi între ei, mai mult decât seamănă copiii de obicei.

Lili mimă că scuipă pe podea şi exclamă:

— Femeia asta ar trebui să moară!

— A folosit numele de Elizabeth Gregory. Am avut de gând s-o întreb dacă aşa i s-a cerut sau dacă şi l-a ales singură, dar am uitat.

— Ce importanţă are? întrebă Max mestecând.

Lili spuse:

— *Gregory*. Numele pe care l-a folosit Mengele în Argentina.

— O, aşa e.

— *Trebuie* să fi venit de la el, spuse Liebermann. Totul trebuie să fi pornit de la el - întreaga operaţiune. A semnat-o, chiar dacă fără să vrea.

Sosiră nişte bani din Suedia şi din Statele Unite şi îşi rezervă un bilet spre Washington, via Frankfurt şi New York, pentru marţi, 4 februarie.

*

Vineri seara, în 31 ianuarie, Mengele îşi folosi propriul nume. Zburase cu gărzile lui la Florianópolis, pe insula Santa Catarina, aflată cam la mijlocul distanţei dintre São Paulo şi Pôrto Allegre. Acolo, în sala de bal a hotelului Novo Hamburgo, împodobit pentru ocazie cu svastici şi flamuri roşii-negre, fiii naţional-socialişti organizau o serată dansantă, cu bilet de intrare de o sută de cruzeiros. Ce emoţie, când îşi făcu apariţia Mengele! Marii nazişti, care jucaseră roluri de primă mărime în cel de-al treilea Reich, aveau tendinţa de a-i dispreţui pe fiii naţional-socialişti, refuzându-le invitaţiile pe motive de sănătate şi făcând comentarii iritate la adresa şefului lor, Hans Stroop; chiar şi fiii recunoşteau câteodată că Stroop cam exagera făcând pe Führer-ul. Dar aici era însuşi domnul doctor Mengele în carne şi oase, într-un smoching alb, strângând mâini, sărutând obraji, strălucind de bucurie, râzând, repetând nume noi. Ce

amabil din partea lui să vină! Şi ce sănătos şi fericit arăta!

Şi chiar era. Şi de ce nu? Era în ziua de 31, nu-i aşa? Mâine va picta încă patru bife pe grafic şi va ajunge la mai mult de jumătate din prima coloană - optsprezece. Se ducea la fiecare serată dansantă şi petrecere accesibilă în zilele acelea - era desigur o reacţie la teama prin care trecuse în noiembrie trecut şi la începutul lui decembrie, când se păruse pentru un moment că ticălosul de evreu, Liebermann, era pe cale să strice totul. Sorbind şampanie în această sală de bal festivă plină de admiratori arieni, unii dintre bărbaţi în uniforme naziste (dacă te uitai printre gene, parcă erai în Berlinul anilor treizeci), era uimit amintindu-şi starea în care fusese cu nici două luni în urmă. Absolut ca în Dostoievski! Complotase, făcuse planuri, şi tot felul de aranjamente cu care să facă faţă unei trădări a Organizaţiei (ceea ce fusese cât pe ce să se întâmple, fără nici o îndoială). Dar apoi Liebermann îl cărase după el pe Mundt într-un adevărat tur al Franţei, pe Schwimmer prin tot felul de oraşe din Anglia, în care se dusese degeaba iar în final renunţase, slavă Domnului - şi se dusese acasă, presupunând fără îndoială că tânărul lui turnător american greşise. (Slavă Domnului şi pentru că ajunseseră la el, înainte să-i pună caseta lui Liebermann). Aşa că bem şampanie şi mâncăm prăjiturelele astea delicioase (O plăcere să fiu aici! Mulţumesc!), în timp ce sărmanul Liebermann, conform ziarului *The New York Times*, e plecat prin coclaurile Americii într-un turneu de conferinţe. Şi dacă ştii să citeşti printre rândurile publicităţii controlate de evrei, era desigur un jalnic turneu de conferinţe de doi bani. Şi era iarnă acolo! Zăpadă, dă Doamne zăpadă din belşug!

Şedea pe estradă, la dreapta lui Stroop, care îi adresă o urare foarte elocventă. Omul nu era chiar atât de idiot, cum se aşteptase! Doctorul îşi îndreptă atenţia către blonda răpitoare din dreapta lui. Se dovedi a fi Miss Nazist de anul trecut - şi nu era de mirare. Cu toate că purta acum verighetă şi - ochiul *lui* nu se putea înşela, era gravidă în patru luni. Soţul se ocupa de afaceri la Rio. Era emoţionată de apropierea unui atât de distins... Cine ştie? Poate că o să rămână peste noapte... Şi să se întoarcă înapoi cu avionul, fericit, devreme dimineaţa.

În timp ce dansa cu Miss Nazist cea gravidă, coborând treptat mâna spre fundul ei minunat, Farnbach se apropie dansând de el şi spuse:

— Bună seara! Ce mai faceţi? Am auzit că sunteţi aici şi am venit cât am putut de repede. Pot să v-o prezint pe soţia mea Ilse? Dragă, domnul doctor Mengele.

Dansă pe loc şi zâmbi, gândindu-se că băuse prea mult, dar Farnbach nu dispăru şi nu se transformă în altcineva; rămase Farnbach - de fapt deveni din ce în ce mai mult Farnbach: cu capul ras, buzele groase, înclinându-se cu priviri lacome spre Miss Nazist, în timp ce femeiuşcă din braţele lui schelălăia ceva despre „onoare”, „plăcere” şi „chiar dacă l-aţi luat pe Bruno de lângă mine!”

Se opri din dansat şi se desprinse de partenera lui.

Farnbach îi explică vesel:

— Stăm la Excelsior; o mică a doua lună de miere.

Îl privi fix şi spuse:

— Trebuia să fii la Kristianstadt, pregătindu-te să omori pe Oscarsson.

Femeia cea urâtă tresări. Farnbach păli şi se holbă la el.

— Trădătorule! ţipă Mengele. Porc de...

Cuvintele nu rezolvau nimic. Se aruncă asupra lui Farnbach şi îl apucă de gât, îl împinse înapoi, printre dansatori, strangulându-l, în timp ce Farnbach îl trăgea cu mâinile de braţe, roşu acum la faţă şi rămas fără glas, cu ochii albaştri ieşiţi din orbite. Se auzi un ţipăt de femeie; lumea se întoarse, spunând: vai, Doamne! Farnbach se pocni de o masă, care se ridică în capătul celălalt; lumea se dădu înapoi. Îl împinse pe Farnbach în jos, sugrumându-l. Masa se răsturnă brusc, iar farfuriile, paharele şi tacâmurile se prăvăliră la pământ; supa şi vinul se revărsară peste capul ras al lui Farnbach, inundându-i faţa purpurie.

Nişte mâini traseră de Mengele; femeile ţipară; muzica se dezacordă şi încetă. Rudi îl trase pe Mengele de încheieturile mâinilor, privindu-l rugător.

Îi dădu drumul, se lăsă tras în sus şi la o parte, aşezat în picioare.

— Acest om este un trădător! striga el către cei din jur. M-a trădat pe *mine*, v-a trădat pe *voi!* A trădat *rasa! A trădat rasa ariană!*

Se auzi ţipătul femeii urâte, îngenuncheate alături de Farnbach, care îşi freca gâtul, roşu la faţă:

— I-au intrat cioburi de sticlă în cap! O, Doamne! Chemaţi un doctor! O, Bruno, Bruno!

— Acest om ar trebui ucis, le explică Mengele cu respiraţia întretăiată bărbaţilor din jur. A trădat rasa ariană. I se dăduse o misiune, o îndatorire de soldat; a ales să n-o facă.

Bărbaţii priveau derutaţi şi îngrijoraţi. Rudi îi ştergea lui Mengele încheieturile murdare.

Farnbach tuşi, încercând să spună ceva. Împinse mâna soţiei, care îi întindea un şervet şi se ridică pe un braţ, privind spre Mengele. Tuşi şi îşi frecă gâtul. Soţia îi strânse umerii umezi, închişi la culoare şi spuse:

— Nu te mişca. O, Doamne! Unde e un doctor?

— Ei! lătră Farnbach. M-au rechemat!

O picătură de sânge alunecă în faţa urechii lui drepte şi se transformă într-un mic cercel rubiniu, atârnând, crescând.

Mengele împinse lumea la o parte şi privi în jos.

— Luni! îi spuse Farnbach. Eram în Kristianstadt! Pregăteam cele trebuincioase pentru - îi privi pe ceilalţi - pentru ceea ce aveam de făcut!

Cercelul său de sânge căzu; în locul lui începu să crească altul.

— M-au chemat la Stockholm şi au spus - se uită la soţia lui, apoi la Mengele - i-au spus unui cunoscut al meu că trebuie să mă întorc imediat la biroul firmei mele.

— Minţi, spuse Mengele.

— Nu! strigă Farnbach; cercelul său de sânge căzu. Toţi s-au întors! Unul era la... birou, când am ajuns acolo; doi deja fuseseră. Ceilalţi doi urmau să vină.

Mengele se holbă la el şi înghiţi cu greu

— De ce?

— *Nu ştiu!* spuse Farnbach cu dispreţ. Nu mai pun întrebări; fac ce mi se spune.

— Unde e un *doctor?* ţipă soţia sa.

— E pe drum, strigă cineva de la uşă.

Mengele spuse:

— Eu... sunt doctor.

— Să nu te atingi de el! ţipă soţia lui Fambach.

— Taci din gură!

Privi în jur.

— Are cineva o pensetă?

În biroul directorului, scoase cioburile de sticlă din capul lui Farnbach folosindu-se de o pensetă şi o lupă, în timp ce Rudi ţinea o lampă alături.

— Doar încă câteva, spuse el, aruncând un ciob în scrumieră.

Farnbach stătea aplecat şi tăcea.

Mengele tampona tăieturile cu un dezinfectant, prinse un pansament cu leucoplast direct peste ele şi spuse:

— Îmi pare foarte rău.

Farnbach se ridică, trase de poalele sacoului încă umed şi întrebă:

— Şi când vom afla *de ce* am fost trimişi?

Mengele îl privi o clipă şi spuse:

— Credeam că ai terminat cu întrebările.

Farnbach făcu stânga împrejur şi ieşi.

Mengele îi dădu penseta lui Rudi şi îl expedie şi pe el afară, spunând:

— Găseşte-l pe Tin-tin; plecăm în curând. Trimite-l înainte să-l avertizeze pe Erico - şi închide uşa.

Puse totul înapoi în trusa de prim ajutor, se aşeză la masa în dezordine, îşi scoase ochelarii şi îşi şterse fruntea cu palma. Îşi scoase tabachera, aprinse o ţigară şi trase din ea; aruncă chibritul pe cioburile de sticlă. Îşi puse din nou ochelarii şi îşi scoase agenda.

Telefonă la numărul de acasă al lui Schreiber. O fată în casă braziliană îi spuse chicotind că domnul şi doamna ieşiseră; nu ştia unde.

Încercă la cartierul general, fără să se aştepte la un răspuns, dar îl primi.

Siegfried, fiul lui Ostreicher, îi dădu un alt număr, unde răspunse Ostreicher însuşi.

— Aici Mengele; sunt la Florianópolis şi tocmai l-am văzut pe Fambach.

Tăcere - şi apoi:

— La naiba. Colonelul urma să vă spună dimineaţa; a contramandat operaţiunea. E foarte amărât din cauza asta. S-a luptat din răsputeri.

— Îmi pot imagina. Ce s-a întâmplat?

— Nemernicul ăla de Liebermann a văzut-o pe Frieda Maloney în cursul săptămânii trecute.

— Liebermann e în America! strigă Mengele.

— Atunci s-o fi mutat Düsseldorf în America... Ea trebuie să-i fi spus întreaga poveste, tot ce ştie. Avocatul ei i-a întrebat pe unii dintre prietenii noştri de acolo cum de se ocupa ea de comerţul la negru cu copii prin 1960. I-a convins că e adevărat şi *ei* ne-au întrebat *pe noi*. Rudel a sosit duminică cu avionul. A avut loc o şedinţă de trei ore. Seibert vroia foarte mult să participi. Rudel şi unii dintre ceilalţi n-au vrut - şi asta a fost. Oamenii s-au întors marţi şi miercuri.

Mengele îşi împinse ochelarii în sus şi gemu, apăsându-şi ochii.

— *De ce n-au putut pur şi simplu să-l omoare pe Liebermann?* Sunt nebuni sau evrei ei înşişi, ori ce? Mundt s-ar fi *repezit* asupra ocaziei. Vroia s-a facă pe cont propriu, chiar de la început. El singur e mai isteţ decât toţi coloneii dumitale la un loc.

— Ai vrea să le asculţi raţionamentul?

— Dă-i drumul. Te rog să mă scuzi dacă vomit în timp ce vorbeşti.

— Şaptesprezece dintre bărbaţi sunt morţi, ceea ce înseamnă, conform *cifrelor dumitale*, că putem fi siguri de unul sau chiar de două succese - şi chiar de încă unul sau doi dintre ceilalţi, întrucât unii dintre ei vor muri de moarte naturală la şaizeci şi cinci de ani. Liebermann încă nu ştie totul, pentru că Maloney nu ştie, dar ea putea să fi amintit nişte nume - şi dacă a făcut-o, următorul lui pas logic este să-l prindă în capcană pe Hessen.

— Atunci readuceţi-l doar pe el! De ce pe toţi şase?

— Aşa a spus Seibert.

— Şi?

— Acum chiar ai să vomiţi. După Rudel, întreaga operaţiune a devenit prea riscantă; va ajunge să aducă organizaţia în bătaia reflectoarelor şi tot aşa ar face şi asasinarea lui Liebermann. Mai bine să ne mulţumim cu unul sau două succese sau chiar mai multe - care sunt suficiente, nu-i aşa? Şi să se încheie totul. Liebermann să fie lăsat să-l vâneze pe Hessen tot restul vieţii.

— Dar nu o va face. Se va prinde în cele din urmă şi se va concentra asupra băieţilor.

— Poate că da, poate că nu.

— Adevărul este - spuse Mengele, scoţându-şi ochelarii - că ei sunt o adunătură de moşnegi obosiţi care şi-au pierdut curajul. Tot ce vor este să moară de bătrâneţe în vilele lor de pe malul mării. Nici nu le pasă că nepoţii lor ajung să fie ultimii arieni într-o lume de gunoaie umane. I-aş aşeza în faţa unui pluton de execuţie!

— Hai, ei ne-au ajutat să ajungem până aici.

— Şi dacă cifrele mele sunt greşite? Dacă şansa nu este de unu la zece, ci de unu la douăzeci? Sau la treizeci? Sau la *nouăzeci şi patru?* Unde ne aflăm atunci?

— Uite, dacă ar depinde de mine, l-aş ucide pe Liebermann, indiferent de consecinţe şi aş continua cu ceilalţi. Sunt de partea ta, la fel şi Seibert. Ştiu că nu crezi asta, dar s-a bătut al naibii de tare; totul s-ar fi hotărât în cinci minute, dacă nu era el.

— Grozav mă mai consolează asta. Acum trebuie să plec. Noapte bună.

Închise telefonul.

Stătu cu coatele pe masă, cu bărbia pe degetele mari ale mâinilor împreunate, atingându-şi cu buzele interiorul

încheieturilor. Aşa este întotdeauna, dacă depinzi de alţii - se gândi el. Existase vreodată un om de geniu (da, de *geniu*, la naiba!), care să fie bine servit de Rudelii şi Seiberţii acestei lumi?

Dincolo de uşa închisă aşteptau Rudi, Hans Stroop, locţiitorii lui, şeful banchetului şi directorul general al hotelului, iar Miss Nazist stătea la o distanţă discretă şi nu-l asculta pe tânărul în uniformă care îi vorbea.

Când ieşi Mengele. Stroop se duse spre el cu braţele deschise, cu un zâmbet dulceag, spunând:

— Bietul băiat a plecat. Veniţi, vă aşteptăm ca să servim felul principal.

— N-ar fi trebuit; trebuie să plec.

Se grăbi spre ieşire, facându-i semn lui Rudi.

*

Klaus sună şi-i spuse că ştie totul: cum pot fi nouăzeci şi patru de băieţi atât de identici, ca nişte gemeni - şi de ce Mengele vroia ca taţii lor adoptivi să fie ucişi în anumite date.

Liebermann, care nu dormise noaptea trecută din cauza durerilor reumatice, îşi petrecea ziua în pat, iar primul lucru care îl frapă era frumoasa *simetrie* a lucrurilor: o întrebare care i se pusese telefonic de către un tânăr, în timp ce se afla în pat, va primi un răspuns telefonic de la un alt tânăr, în timp ce era în pat. Era sigur că Klaus va avea dreptate.

— Dă-i drumul, spuse el, în timp ce îşi ridica pernele în spate.

— Domnule Liebermann, spuse Klaus stânjenit - nu e genul de chestiune pe care s-o turui la telefon; este complicată şi n-o înţeleg complet nici eu. O ştiu indirect, de la Lena, fata cu care trăiesc. A fost ideea ei - a vorbit

despre asta cu un profesor de-al ei; el *ştie* cu adevărat. Aţi putea veni aici şi eu voi aranja o întâlnire? Vă promit că asta *trebuie* să fie explicaţia.

— Plec la Washington marţi dimineaţa.

— Atunci luaţi avionul mâine dimineaţă sau mai bine veniţi luni, staţi peste noapte şi plecaţi de aici marţi. Treceţi oricum prin Frankfurt, da? Vă iau de la aeroportul de acolo şi vă aduc şi înapoi. Ne putem întâlni cu profesorul luni seara. Veţi sta aici, cu Lena şi cu mine; veţi avea la dispoziţie patul, iar noi sacii de dormit.

— Spune-mi acum măcar miezul chestiunii.

— Nu. Chiar trebuie explicat de cineva care ştie despre ce vorbeşte. Pentru treaba asta vă duceţi la Washington?

— Da.

— Atunci desigur că doriţi pe cât posibil mai multe informaţii, nu-i aşa? Vă promit că nu vă veţi pierde timpul.

— În regulă, am încredere în dumneata. Îţi comunic când ajung acolo. Mai bine verifică dacă profesorul este sigur liber.

— Voi verifica, dar sunt sigur că va fi. Lena spune că profesorul abia aşteaptă să vă cunoască şi să vă ajute; la fel şi ea. E suedeză, aşa că e foarte interesată, din cauza celui din Göteborg.

— Ce predă profesorul ei, ştiinţele politice?

— Biologia.

— Biologia?

— Aşa e. Acum trebuie să ies, dar mâine vom fi acasă toată ziua.

— Voi telefona. Îţi mulţumesc, Klaus. La revedere.

Închise telefonul.

Până aici frumoasa simetrie.

Un profesor de biologie?

***

Seibert era uşurat că nu trebuise să-i comunice noutăţile lui Mengele, dar simţea în acelaşi timp că scăpase prea uşor; lunga asociere cu Mengele şi admiraţia pentru talentul lui cu adevărat remarcabil ar fi trebuit să-l determine să-i prezinte personal scuze şi încurajări. Sincer vorbind, ar fi vrut să-i facă şi o descriere mai completă a bătăliei înfierbântate pe care o dusese contra lui Rudel, Schwartzkopf şi a celorlalţi, mai abitir decât pretindea Ostreicher că dusese. Încercă să-l contacteze pe Mengele prin radio în cursul week-end-ului. Nereuşind, se duse cu avionul la complex la începutul după-amiezii de luni, luându-l cu el pe nepoţelul lui, Ferdi, în vârstă de şase ani - şi noi discuri cu *Walkiria* şi cu *Amurgul Zeilor*.

Pista de aterizare era pustie. Seibert se îndoia că Mengele rămăsese în Florianópolis, dar era posibil să se fi dus pentru o zi în Asunción sau în Curitiba - sau poate că-şi trimisese pilotul la Asunción după cumpărături.

Merseră pe cărare spre casă: Seibert, Ferdi zbenguindu-se. Copilotul, care vroia să se ducă la toaletă, venea în urma lor.

Nu era nimeni prin preajmă, nici gardieni şi nici servitori. Copilotul încercă uşile barăcilor, dar erau încuiate, iar casa servitorilor era şi ea încuiată şi oblonită. Seibert se îngrijoră.

Ambele intrări ale clădirii principale erau încuiate. Seibert bătu tare şi aşteptă. Pe scândurile podelei zăcea un tanc-jucărie. Ferdi se aplecă spre el, dar Seibert îi spuse tăios:

— Nu-l atinge!

Ca şi când ar fi putut fi infectat.

Copilotul sparse unul din geamuri, înlătură cu cotul restul de cioburi de sticlă şi intră cu grijă; o clipă mai târziu descuie şi deschise uşa.

Casa era părăsită, dar în bună orânduială, fără nici un semn de plecare precipitată.

În birou, masa acoperită cu geam era aşa cum o văzuse Seibert ultima oară, cu ustensilele de pictură aliniate pe un prosop în colţ. Se întoarse spre grafic.

Era împânzit de roşu. Dungi sângerii brăzdau pătrăţelele celei de-a doua şi a treia coloane. Cele ale primei coloane erau bifate până la jumătate cu linii roşii ordonate, iar mai jos cu unele mai mari şi mai dezordonate, care depăşeau pătrăţelele.

Fredi spuse necăjit:

— A depăşit pătrăţelele.

Seibert se uită la graficul distrus şi spuse, dând din cap:

— Da, sunt în afara liniilor. Da.

— Ce este asta?

— O listă de nume.

Seibert se întoarse şi puse pachetul de discuri pe masă. În mijlocul mesei se afla o brăţară din gheare de animal.

Strigă:

— Hecht!

Apoi, mai tare:

— Hecht!

Se auzi răspunsul slab al copilotului:

— Domnule?

— Termină ceea ce faci şi întoarce-te la avion!

Seibert luă brăţara.

— Adu-mi o canistră cu benzină!

— Da, domnule!

— Ia-l pe Schumann cu tine!

— Da, domnule!

Seibert examină brăţara şi o aruncă înapoi pe masă, oftând.

— Ce ai de gând să faci? îl întrebă Ferdi.

Seibert făcu un semn cu capul în direcţia graficului.

— Să ard asta.

— De ce?

— Ca să n-o vadă nimeni vreodată.

— O să ardă şi casa?

— Da, dar omul căruia îi aparţine nu se mai întoarce.

— De unde ştii? Se va supăra, dacă se întoarce.

— Du-te şi te joacă cu jucăria aia mică de afară.

— Vreau să mă uit.

— Fă cum îţi spun!

— Da, domnule.

Ferdi ieşi grăbit din încăpere.

— Stai pe verandă! strigă Seibert în urma lui.

Împinse masa lungă cu stivele ei de reviste lângă perete. Se duse apoi la sertarele cu dosare de sub fereastra laboratorului, se ghemui, deschise unul dintre ele, scoase un teanc de dosare şi apoi încă unul gros; le aduse la masă şi le aşeză între stivele de reviste. Se uită trist la graficul dungat cu roşu şi clătină din cap.

Aduse câteva încărcături de dosare pe masă şi, când nu mai rămase loc pentru altele, deschise restul sertarelor. Deschise ferestrele din spatele mesei.

Privi suvenirurile lui Hitler de deasupra canapelei, luă trei sau patru dintre ele de pe perete şi se uită gânditor la marele portret din centru.

Sosi copilotul cu canistra roşie de benzină; pilotul rămase în pragul uşii.

Seibert puse suvenirurile pe care le luase pe pachetul de discuri şi îi spuse copilotului:

— Du portretul afară.

Îl trimise pe pilot să se asigure că nu e nimeni în casă şi să deschidă toate ferestrele.

— Pot să mă urc cu picioarele pe canapea? întrebă copilotul.

— Doamne, de ce nu?

Turnă benzină peste dosare şi reviste, stând la distanţă şi stropi şi graficul. Numele luciră umede: *Hesketh, Eisenbud, Arlert, Looft*.

Copilotul duse portretul afară.

Seibert aşează canistra afară, lângă uşă şi se duse la sertarele deschise cu dosare. Scoase din unul câteva coli de hârtie şi le răsuci într-un mănunchi alb, în timp ce se îndrepta spre masă. Luă bricheta cilindrică, neagră, de pe tăblia mesei şi o aprinse de câteva ori, încercând-o.

Pilotul raportă că în casă nu se afla nimeni şi că deschisese ferestrele. Seibert îl puse să ducă afară discurile, suvenirurile şi canistra de benzină, apoi îi spuse:

— Asigură-te că nepotul meu e afară.

După ce aşteptă o clipă, cu bricheta într-o mână şi cu mănunchiul de hârtii în cealaltă, strigă:

— E cu tine, Schumann?

— Da, domnule?

Aprinse vârful mănunchiului de hârtii şi puse bricheta la loc; aplecă mănunchiul pentru a înteţi flacăra, făcu un pas înainte şi îl aruncă pe dosare şi reviste; grămada de hârtii izbucni în flăcări, care se urcară pe perete.

Seibert se retrase şi urmări cum coloana centrală a graficului, dungată cu roşu, se scorojeşte şi se colorează în cafeniu. Numele, datele şi liniile, cuprinse de flăcări, se înnegriră şi dispărură una câte una.

Se grăbi să iasă.

Se opriră în spatele casei şi priviră un timp, la distanţă sigură de căldura flăcărilor care trosneau şi

aruncau scântei. Seibert îl ţinea pe Ferdi de mână, copilotul ţinea pe braţe portretul lui Hitler, iar pilotul aştepta cu mâinile încărcate şi cu canistra roşie la picioare.

*

Esther, îmbrăcată în palton, îşi pusese pălăria şi tocmai ieşea pe uşă, când sună telefonul. Nu era ziua ei bună; nu mai ajunge odată acasă? Se retrase oftând din uşă, o închise şi se duse să răspundă, în lumina slabă ce venea de la geamul uşii.

Era o telefonistă, cu un apel telefonic din São Paulo pentru Yakov. Esther îi spuse că domnul Liebermann era plecat din oraş. Cel ce telefona spuse într-o germană bună că va vorbi cu doamna.

— Da, spuse Esther.

— Mă numesc Kurt Koehler. Fiul meu Barry a fost...

— O, da - *ştiu*, domnule Koehler! Sunt secretara domnului Liebermann, Esther Zimmer. Aveţi noutăţi?

— Da, am - şi sunt veşti proaste. Cadavrul lui Barry a fost găsit săptămâna trecută.

Esther gemu.

— Din păcate, ne aşteptam la asta - nu dăduse nici un semn de viaţă de multă vreme. Acum plec acasă. Cu... el.

— Vai! Îmi pare atât de rău, domnule Koehler!

— Vă mulţumesc. A fost înjunghiat şi apoi azvârlit în junglă, pare-se dintr-un avion.

— O, Dumnezeule...

— Mă gândeam că domnul Liebermann ar fi vrut să ştie...

— Desigur, desigur! Îi voi spune.

— De asemenea am informaţii pentru dânsul. Porcii împuţiţi de nazişti i-au luat fireşte lui Barry portofelul şi paşaportul, dar în blugii lui era o bucată de hârtie care le-a scăpat. Se pare că şi-a notat ceva, în timp ce asculta caseta aceea; sunt aici multe lucruri de care sunt sigur că se poate folosi domnul Liebermann. Puteţi să-mi spuneţi unde pot lua legătura cu dânsul?

— Da, în seara aceasta este la Heidelberg.

Esther aprinse lampa şi răsfoi agenda telefonică.

— De fapt în Mannheim; am numărul chiar aici.

— Se întoarce mâine la Viena?

— Nu, de acolo pleacă la Washington.

— Aşa? Ei bine, poate ar trebui să-i telefonez acolo. Sunt puţin... zguduit acum, aşa cum vă puteţi imagina, dar mâine voi fi acasă şi voi fi în stare să vorbesc mai uşor. Unde va locui?

— La hotelul Benjamin Franklin.

Întoarse paginile agendei.

— Am şi numărul hotelului.

Îl găsi şi îl citi rar şi clar.

— Vă mulţumesc. Şi când ajunge acolo?

— Cu voia Domnului, avionul lui aterizează la şase şi treizeci; ar trebui să fie la hotel mâine seara, pe la şapte sau şapte şi treizeci.

— Sper că se duce în legătură cu afacerea aceea pe care o cerceta Barry.

— Aşa este, Barry a avut dreptate, domnule Koehler; o mulţime de oameni au fost ucişi, dar Yakov este pe cale să oprească asasinatele. Puteţi fi sigur că fiul dumneavoastră nu a murit în zadar.

— E bine că aud asta, domnişoară Zimmer. Vă mulţumesc.

— Pentru puţin. La revedere.

Închise telefonul, oftă şi clătină trist din cap.

La capătul celălalt al firului, Mengele închise şi el telefonul, îşi ridică valiza cafenie de pânză groasă şi se aşeză la coada cea mai scurtă dintre cele două de la agenţia de bilete Pan Am. Avea părul şaten pieptănat într-o parte şi o mustaţă mare de aceeaşi culoare. Purta o atelă de gât, cu căptuşeala înaltă; era o metodă foarte bună de a face ca lumea să-i evite privirea.

Conform paşaportului său paraguayan, era Ramón Aschheim y Negrin, *comerciante en ántigüedades*, fapt pentru care avea un pistol în valiză, un Browning Hi-Power automatic, calibru nouă milimetri. Avea permis pentru el, ca şi un permis de conducere, un set complet de cărţi de credit şi recomandări de afaceri, iar paşaportul îi era plin de vize, pagină cu pagină. Domnul Aschheim y Negrin pleca într-un turneu multinaţional de achiziţii: în Statele Unite, Canada, Anglia, Olanda, Norvegia, Suedia, Danemarca, Germania şi Austria. Era bine garnisit cu bani (şi cu diamante). Vizele, ca şi paşaportul, fuseseră emise în decembrie, dar mai erau încă valabile.

Cumpără un bilet pentru New York la următorul avion care decola la 7:45; continuând cu o cursă a companiei American Airlines, avea să ajungă la Washington la 10:35 în dimineaţa următoare.

Avea timp din plin pentru a se instala la hotelul Benjamin Franklin.

6

Profesorul de biologie Nürnberger, cu barba castanie tunsă scurt şi ochelarii cu ramă de aur, nu părea să aibă

mai mult de treizeci şi doi - treizeci şi trei de ani. Îşi îndoi un deget:

— Înfăţişarea identică, spuse el şi îşi îndoi următorul deget. Similaritatea de interese şi de comportament, probabil într-o măsură mai mare decât sunteţi conştient în prezent. Îşi îndoi degetul următor. Plasarea în familii similare: iată indiciul. Puneţi toate acestea laolaltă şi există doar o singură explicaţie posibilă.

Îşi împreună mâinile pe picioarele încrucişate şi se aplecă confidenţial:

— Reproducere mononucleică, îi spuse lui Liebermann. S-ar părea că doctorul Mengele are un avans de zece ani buni în domeniu.

— Nu e surprinzător, spuse Lena, agitând o sticluţă în pragul uşii - întrucât făcea cercetări la Auschwitz în anii patruzeci.

— Da, încuviinţă Nürnberger (în timp ce Liebermann încerca să treacă peste şocul cauzat de auzirea cuvintelor „cercetare” şi „Auschwitz” într-o singură frază. Iart-o Doamne, e tânără şi e suedeză, ce ştie ea?).

— Ceilalţi cercetători, spuse Nürnberger - cei mai mulţi fiind englezi şi americani - n-au început până în anii cincizeci şi încă n-au lucrat cu ovule umane - sau măcar aşa spun; puteţi paria că au făcut mai mult decât recunosc. De aceea şi spun că Mengele are un avans de numai zece ani - şi nu de cincisprezece sau douăzeci.

Liebermann se uită la Klaus, care şedea în stânga lui, ca să vadă dacă *el* înţelege despre ce vorbeşte Nürnberger. Klaus mesteca, examinând restul unei grisine. Privirea lui o întâlni pe a lui Liebermann, exprimând un *vedeţi?* Liebermann îşi clătină capul.

— Desigur că sovieticii - spuse Nürnberger, legănându-se confortabil pe scaunul de camping, cuprinzându-şi genunchiul cu degetele împreunate - sunt

probabil chiar mai avansaţi, fără o biserică sau o opinie publică cu care să se lupte. Au desigur o întreagă şcoală de Ivani mici şi perfecţi, undeva în Siberia - poate chiar mai mari decât aceşti băieţi ai lui Mengele.

— Scuzaţi-mă, spuse Liebermann - dar nu înţeleg despre ce vorbiţi.

Nürnberger se arătă surprins; spuse răbdător:

— Reproducerea mononucleică. Crearea de copii genetic identice ale unui organism individual. Aţi învăţat ceva biologie?

— Puţină, acum patruzeci şi cinci de ani.

Nürnberger avu un zâmbet tineresc.

— Tocmai pe vremea aceea biologul englez Haldane şi-a dat seama pentru prima oară de posibilitatea aceasta, pe care a numit-o clonare, de la un cuvânt grecesc însemnând „butaş" de plantă. Reproducerea mononucleică este un termen mult mai explicit. De ce să inventăm un cuvânt nou, dacă cele vechi transmit mai mult?

— Clonare este mai scurt, spuse Klaus.

— Da, admise Nürnberger - dar nu este mai bine să rosteşti câteva silabe în plus şi să spui exact ceea ce ai în vedere?

Liebermann spuse:

— Vorbiţi-mi despre „reproducerea mononucleică", dar vă rog să ţineţi minte că am învăţat biologia numai pentru că eram obligat; interesul meu real se îndrepta spre muzică.

— Încercaţi să cântaţi despre asta, sugeră Klaus.

— Dacă aş putea, n-ar fi un cântec prea grozav, spuse Nürnberger - nu unul frumos, de dragoste, ca la reproducerea obişnuită. Atât ovulul cât şi spermatozoidul au un nucleu, care conţine douăzeci şi trei de cromozomi, filamente pe care sute de mii de gene sunt înşirate ca

mărgelele. Cele două nuclee fuzionează şi avem un ou fecundat: patruzeci şi şase de cromozomi. Vorbesc acum despre celule umane; numărul este diferit la diferitele specii. Cromozomii se dedublează, duplicând fiecare din genele lor - este cu adevărat miraculos, nu-i aşa? - iar celula se divide, fiecare jumătate conţinând câte un set de cromozomi identici. Această duplicare şi diviziune se petrece mereu şi mereu.

— Mitoza, spuse Liebermann.

— Da.

— Ce lucruri se pot ţine minte!

— Iar în nouă luni avem miliardele de celule ale unui organism complet, care au evoluat pentru a efectua funcţii diferite - pentru a deveni oase, muşchi, sânge sau păr; pentru a reacţiona la lumină, la căldură sau la dulce şi aşa mai departe. Dar fiecare din aceste celule, fiecare din miliardele de celule, care compun corpul, conţine în nucleul ei duplicatul exact al unui set iniţial de patruzeci şi şase de cromozomi, jumătate de la mamă şi jumătate de la tată: un amestec care este - cu excepţia gemenilor identici - absolut unic, ca un fel de matrice a unui individ absolut unic. Singurele excepţii ale regulii celor patruzeci şi şase de cromozomi sunt celulele sexuale, care au douăzeci şi trei, aşa încât să poată fuziona, să se poată completa şi să formeze un nou organism.

— Până aici este clar, spuse Liebermann.

Nürnberger se aplecă şi spuse:

— Aceasta este reproducerea obişnuită, aşa cum se petrece ea în natură. Acum trecem la laborator. În cazul reproducerii mononucleice se distruge nucleul unui ovul, lăsând nevătămat corpul celulei. Aceasta se face cu ajutorul radiaţiilor şi reprezintă, desigur, o microchirurgie ultrasofisticată. În ovulul denucleat se introduce *nucleul unei celule somatice a organismului ce urmează a fi*

reprodus - nucleul unei celule din corp, nu al uneia sexuale. Avem acum exact ceea ce avem în acest punct al reproducerii naturale: o celulă - ou fertilizată, care începe să se duplice şi să se dividă într-o soluţie nutritivă. Dacă atinge stadiul de şaisprezece sau de treizeci şi două de celule - aceasta durează patru sau cinci zile - poate fi implantată în uterul „mamei” ei, care nu este deloc mama ei din punct de vedere biologic. „Mama” a dat un ovul, iar acum pune la dispoziţie un mediu propriu pentru dezvoltarea embrionului, dar nu i-a dat nimic din propria zestre genetică. Când se naşte copilul, nu are nici mamă şi *nici* tată - doar un donator - furnizorul nucleului - al cărui replică genetică exactă este. Cromozomii şi genele lui sunt identice cu ale donatorului. În locul unui individ nou şi unic, avem repetarea unuia existent.

— Aceasta... se poate face? întrebă Liebermann.

Nürnberger dădu din cap.

— S-a *şi făcut*, spuse Klaus.

— La broaşte, spuse Nürnberger. Este o procedură mult mai simplă. Acesta este singurul exemplu *confirmat* şi a dus la un asemenea eşec la Oxford, în anii şaizeci, încât toate lucrările ulterioare s-au efectuat pe tăcute. Ca orice biolog, am auzit rapoarte despre iepuri, câini şi maimuţe - în Anglia, America, aici în Germania, oriunde. Aşa cum am spus înainte, sunt sigur că s-au făcut şi la oameni în Uniunea Sovietică, sau cel puţin au fost încercate. Care societate planificată ar putea rezista unei asemenea idei? Multiplicarea cetăţenilor superiori şi interzicerea reproducerii celor inferiori. Gândiţi-vă la economiile la asistenţa medicală şi la învăţământ, la calitatea ameliorată a populaţiei în două sau trei generaţii!

— Ar fi putut Mengele s-o facă la oameni, la începutul anilor şaizeci? întrebă Liebermann.

Nürnberger ridică din umeri.

— Teoria era deja cunoscută. Nu avea nevoie decât de echipamentele adecvate, de nişte femei sănătoase, care să fie de acord - şi de un grad înalt de iscusinţă microchirurgicală. Alţii au avut-o: Gordon, Shettles, Steptose, Chang... Şi desigur, îi trebuia un loc unde să poată lucra la adăpost de amestecul altcuiva şi de publicitate.

— Pe vremea aceea se afla în junglă, spuse Liebermann. S-a dus acolo în 1959, alungat de mine.

— Poate că n-a fost aşa, poate că el a *ales* să se ducă, spuse Klaus.

Liebermann îl privi stingherit.

— Dar n-are nici un rost să ne întrebăm dacă *ar fi* putut sau nu s-o facă, spuse Nürnberger. Dacă ceea ce mi-a spus Lena este adevărat, este evident că a *făcut-o*. O dovedeşte faptul că băieţii au fost plasaţi în familii similare.

Zâmbi, apoi continuă.

— Vedeţi, genele nu sunt singurul factor în dezvoltarea noastră finală; sunt sigur că ştiţi asta. Copilul conceput prin reproducere mononucleică va creşte, semănând fizic cu donatorul lui şi împărtăşind anumite caracteristici şi tendinţe cu el; dar dacă este crescut într-un mediu diferit, supus unor influenţe familiale şi culturale diferite - aşa cum se întâmplă obligatoriu, fie şi numai pentru că se naşte cu ani mai târziu - ei bine, se poate să iasă cu totul diferit din punct de vedere psihologic faţă de donator, în ciuda identităţii lor genetice. Desigur că Mengele nu era interesat să creeze o anumită rasă biologică, aşa cum cred că ar putea fi interesaţi sovieticii, ci să reproducă un individ anume, pe *el însuşi*. Familiile similare reprezintă o încercare de a maximiza şansele ca băiatul să crească în mediul potrivit.

Lena apăru în pragul bucătăriei, în spatele lui Nürnberger.

— Băieţii sunt... duplicări ale lui Mengele? întrebă Liebermann.

— Duplicări exacte, din punct de vedere genetic - spuse Nürnberger. Dacă vor creşte în aşa fel încât să fie duplicate în întregime, asta este o altă chestiune.

— Scuzaţi-mă, spuse Lena. Putem să trecem la masă.

Zâmbi în chip de scuză; faţa ei vulgară deveni drăguţă pe moment.

— De fapt, va trebui să mâncăm, altfel se răceşte mâncarea, dacă nu s-a şi răcit deja.

Se ridică şi trecură din cămăruţa cu mobilă uzată, cu afişe reprezentând animale şi cu rafturi de cărţi pe pereţi - cărţi - într-o bucătărie aproape de aceeaşi mărime, cu pereţii plini de alte afişe cu animale, cu o fereastră cu zăbrele de oţel şi o masă cu faţă de masă roşie, cu pâine, salată şi vin roşu în pahare desperecheate.

Aşezat incomod pe un scăunel cu spetează împletită, Liebermann se uită la Nürnberger care, în faţa lui, îşi ungea pâinea cu unt; îl întrebă:

— Ce aţi vrut să spuneţi despre creşterea băieţilor în mediul potrivit?

— Un mediu cât mai asemănător posibil cu al său propriu, spuse Nürnberger, privindu-l zâmbitor. Vedeţi, dacă aş vrea să fac un alt Eduard Nürnberger, n-ar fi suficient să iau puţină piele de pe degetul meu mare de la picior, să culeg un nucleu dintr-o celulă şi să trec prin întreaga procedură descrisă de mine - presupunând că aş avea iscusinţa şi echipamentele...

— Şi femeia, spuse Klaus, aşezându-şi o farfurie în faţă.

— Mulţumesc, spuse Nürnberger zâmbind. Aş putea face rost de femeie.

— Pentru acest gen de reproducere?

— Ei bine, e de presupus. Nu e nevoie decât de două mici incizii, una pentru a extrage ovulul şi alta pentru a implanta embrionul. Dar aceasta ar reprezenta doar *o parte* din treabă. Ar trebui apoi să găsesc un cămin potrivit pentru bebeluşul Eduard. Ar avea nevoie de o mamă foarte credincioasă - de fapt, aproape o fanatică - şi de un tată care bea prea mult, în aşa fel încât să se certe tot timpul. Şi va mai trebui ca în casă să existe un unchi minunat, un profesor de matematică, care îl scoate pe băiat de acolo cât poate de des: la muzee, la ţară... Aceşti oameni vor trebui să-l trateze pe băiat ca pe al lor, nu ca pe cineva conceput în laborator; apoi, „unchiul” va trebui să moară când băiatul are nouă ani, iar părinţii vor trebui să se despartă doi ani mai târziu. Băiatul va trebui să-şi petreacă adolescenţa făcând naveta între cei doi, împreună cu sora lui mai mică.

Klaus stătea cu farfuria în dreapta lui Liebermann, în faţa căruia se afla o farfurie cu o chiftea uscată şi morcovi aburinzi, cu iz de mentă.

— Şi chiar şi atunci, continuă Nürnberger - ar putea să iasă foarte diferit de acest Eduard Nürnberger. S-ar putea ca profesorul lui de biologie să nu-l îndrăgească, aşa cum a făcut al meu. S-ar putea ca o fată să-l lase să se culce mai repede cu ea decât m-a lăsat pe mine una. El ar citi alte cărţi, s-ar uita la televizor, în loc să asculte radioul, ar fi supus la mii de întâlniri întâmplătoare, care l-ar face mai mult sau mai puţin agresiv decât mine, mai mult sau mai puţin iubitor, glumeţ şi aşa mai departe.

Lena se aşează la stânga lui Liebermann, privindu-l pe Klaus deasupra mesei.

Mărunţind chifteaua cu furculiţa, Nürnberger spuse:

— Mengele a fost conştient de nesiguranţa întregii chestiuni, aşa încât a creat *mulţi*, dintre ei, băieţi şi le-a

găsit cămine. Presupun că va fi fericit dacă câţiva sau chiar numai unul iese exact cum trebuie.

— Vă daţi seama acum de ce sunt ucişi bărbaţii? îl întrebă Klaus pe Liebermann.

Liebermann dădu din cap.

— Pentru a - nu ştiu ce cuvânt să folosesc - pentru a-i *forma* pe băieţi.

— Exact, spuse Nürnberger. Pentru a-i forma, pentru a încerca de a face *psihologic*, nu numai genetic, nişte Mengele din ei.

Klaus spuse:

— Şi-a pierdut tatăl la o anumită vârstă, aşa că şi băieţii trebuie să păţească la fel - sau să-i piardă pe bărbaţii pe care îi cred taţii lor.

— Evenimentul a fost în mod sigur de importanţă covârşitoare în formarea lui sufletească, spuse Nürnberger.

— Este ca şi când ai descuia o casă de bani, spuse Lena. Dacă poţi roti butonul pe toate numerele corecte, în ordinea corectă, se deschide uşa.

— Doar dacă butonul n-a fost între timp poziţionat pe un număr eronat, spuse Klaus. Morcovii ăştia sunt grozavi.

— Îţi mulţumesc.

— Da, totul este delicios - spuse Nürnberger.

— Mengele are ochi căprui.

Nürnberger îl privi pe Liebermann.

— Sunteţi sigur?

— Am avut în mână buletinul lui de identitate argentinian „ochi-căprui”. Iar tatăl lui era un fabricant bogat de maşini agricole, nu un funcţionar public.

— E înrudit cu *acea* familie Mengele? întrebă Klaus.

Liebermann dădu din cap.

Nürnberger îşi puse salată în farfurie şi spuse:

— Nu e de mirare că şi-a putut permite un asemenea echipament. Ei bine, n-a putut fi el donatorul, dacă ochii nu se potrivesc.

— Ştiţi cine este şeful Organizaţiei Camarazilor?

— Colonelul Rudel, Hans Ulrich Rudel.

— Are ochi albaştri? întrebă Klaus.

— Nu ştiu: va trebui să verific, ca şi biografia lui şi istoria familiei.

Liebermann privi furculiţa din mâna lui, o înfipse într-o felie de morcov, o ridică şi o băgă în gură.

— Ştiţi în orice caz de ce sunt ucişi oamenii aceia, spuse Nürnberger. Ce plănuiţi să faceţi în continuare?

Liebermann tăcu un moment; lăsă furculiţa jos, luă şervetul din poală, îl puse pe masă şi spuse:

— Mă scuzaţi.

Se ridică şi ieşi din bucătărie.

Lena privi după el, se uită la farfuria lui, apoi la Klaus.

— Nu e asta, spuse acesta.

— Sper că nu, spuse ea şi îşi apăsa chifteaua cu latura furculiţei.

Klaus se uită dincolo de ea şi îl văzu pe Liebermann ducându-se la rafturile de cărţi din cealaltă încăpere.

— Nu că asta n-ar fi o carne foarte bună, spuse Nürnberger - dar într-o zi vom mânca o carne mult mai bună, datorită reproducerii mononucleice, care va revoluţiona zootehnia. Va păstra şi speciile care sunt în pericol, cum ar fi frumosul leopard de pe afişul ăsta...

— Luaţi apărarea acestui mod de reproducere? întrebă Klaus.

— Nu are nevoie de apărare, spuse Nürnberger. Este o tehnică - şi ca oricare tehnică, poate fi folosită în scopuri bune sau rele.

— Mă pot gândi la două din cele bune, pe care tocmai le-aţi menţionat. Daţi-mi un creion şi o hârtie şi în cinci minute vă furnizez cincizeci de scopuri rele.

— De ce trebuie să te situezi mereu de partea opusă? întrebă Lena. Dacă profesorul ar fi spus că este o chestiune cumplită, acum ai fi vorbit despre creşterea vitelor.

— Nu e deloc adevărat.

— Ba aşa e; ar argumenta şi împotriva propriilor lui afirmaţii.

Klaus se uită dincolo de Lena; îl văzu pe Liebermann din profil, cu capul aplecat deasupra unei cărţi deschise, legănându-se uşor: un evreu care se ruga. Nu era totuşi o Biblie; ei nu aveau nici una. Era propria carte a lui Liebermann? Cam pe-acolo era pusă în raft cartea lui. Verifica oare culoarea ochilor colonelului?

— Klaus?

Lena îi oferi castronul cu salată; el îl luă.

Lena se întoarse şi privi, apoi se întoarse iar spre masă.

Nürnberger spuse:

— Îmi va fi greu să-mi ţin gura despre toate astea.

— Totuşi trebuie, spuse Klaus.

— Ştiu, ştiu, dar nu va fi uşor. Doi colegi din secţie au încercat chiar ei cu ovule de iepuroaică.

Liebermann stătea în prag, cenuşiu şi abătut, cu ochelarii atârnându-i în mână într-o parte.

— Ce este?

Klaus lăsă castronul jos.

Nürnberger se uită; Lena se întoarse pe scaun.

Liebermann îi spuse lui Nürnberger:

— Permiteţi-mi să vă pun o întrebare prostească.

Nürnberger dădu din cap.

— Cel care dă nucleul, donatorul, trebuie să fie în viaţă, da?

— Nu, nu neapărat. Celulele individuale nu sunt nici vii, nici moarte - ci doar intacte sau nu. Cu o buclă din părul lui Mozart - nici măcar cu o buclă, cu un singur fir de păr - cineva dotat cu iscusinţă, echipamente *şi* cu femeia (îi zâmbi lui Klaus), ar putea concepe *câteva sute* de mici Mozarţi. Găsind căminele potrivite pentru ei, ne-am trezi cu cinci sau zece Mozarţi adulţi şi cu foarte multă muzică frumoasă în plus în lumea aceasta.

Liebermann clipi, făcu un pas nesigur înainte, îşi clătină capul şi spuse:

— Nu e vorba nici de muzică şi nici de Mozart.

Scoase la iveală o carte cartonată, cu trei dungi negre: *Hitler*, cu mustaţă, nas ascuţit şi cu o buclă pe frunte - şi spuse:

— Tatăl lui a fost funcţionar public la vamă. Avea cincizeci şi doi de ani când... s-a născut băiatul; mama lui avea douăzeci şi nouă de ani.

Căută în jur un loc unde să pună cartea, nu găsi nici unul şi o puse pe unul din arzătoarele maşinii de gătit. Îi privi din nou şi îşi şterse mâna de coaste.

— Tatăl lui a murit la şaizeci şi cinci de ani, când băiatul avea treisprezece, aproape paisprezece ani.

*

Lăsară totul pe masă, se duseră în cealaltă încăpere şi se aşezară, Liebermann şi Klaus din nou pe patul strâns, Nürnberger pe scaunul de camping, iar Lena pe podea.

Se uitară la paharele goale de pe cufărul din faţa lor, la castronaşele cu grisine şi alune. Se priviră unii pe alţii.

Klaus luă câteva alune şi le puse în palmă.

Liebermann îşi clătină capul şi spuse:

— Nouăzeci şi patru de Hitleri! Nu! Nu e posibil!

— Desigur că nu este, spuse Nürnberger. Sunt nouăzeci şi patru de băieţi cu *aceeaşi zestre genetică ca Hitler*. Ar putea să iasă foarte diferiţi; cei mai mulţi dintre ei chiar vor ieşi aşa.

— Cei mai mulţi, spuse Liebermann.

Făcu semn cu capul spre Klaus şi Lena.

— *Cei mai mulţi*.

Îl privi pe Nürnberger.

— Rămân câţiva.

— Câţi? întrebă Klaus.

— Nu ştiu, spuse Nürnberger.

— Aţi vorbit de cinci până la zece Mozarţi din câteva sute. Câţi Hitleri din nouăzeci şi patru? Unul? Doi? Trei?

— Nu *ştiu*. Discutăm doar; nimeni nu ştie cu adevărat.

Zâmbi strâmb.

— Broaştelor nu li s-au făcut testări de personalitate.

— Faceţi o estimare, spuse Liebermann.

— Dacă părinţii au fost potriviţi doar după vârstă, rasă şi ocupaţia tatălui, aş spune că şansele ar fi destul de slabe - adică din punctul de vedere al lui Mengele - şi destul de bune din al noastre.

— Dar nu perfecte.

— Desigur că nu.

— Chiar dacă ar fi numai unul, spuse Lena - tot ar exista o şansă ca el ...să fie influenţat aşa cum trebuie, adică în rău.

Klaus îi spuse lui Liebermann:

— Vă aduceţi aminte ce aţi spus la conferinţă? Unii v-au întrebat dacă grupările neo-naziste sunt periculoase, iar dumneavoastră aţi spus că nu acum, ci doar dacă se înrăutăţesc condiţiile sociale - ceea ce Dumnezeu ştie că

se întâmplă în fiecare zi - şi dacă apare un alt conducător ca Hitler.

Liebermann dădu din cap.

— Vorbind simultan întregii lumi prin televiziunea prin satelit. Dumnezeule din ceruri!

Închise ochii, îşi acoperi faţa cu mâinile şi îşi şterse pleoapele cu degetele, apăsându-le puternic.

— Câţi dintre taţi au fost de fapt ucişi? întrebă Nürnberger.

— *Corect!* spuse Klaus. Numai şase! Nu e atât de grav precum pare!

— Opt, spuse Liebermann, lăsându-şi mâinile în jos şi clipind din ochii înroşiţi. Îl uiţi pe Guthrie din Tucson şi pe cel dintre Guthrie şi Curry. Mai sunt şi alţii de care nu ştim, în celelalte ţări; mai mulţi la început, decât mai târziu - aşa a fost în Statele Unite.

Nürnberger spuse:

— Lotul iniţial trebuie să fi avut un succes mai mare decât se aşteptase el.

— Nu pot să nu simt că sunteţi un pic încântat de realizare, spuse Klaus.

— Ei bine, trebuie să admiţi că din punct de vedere strict ştiinţific este un pas înainte.

— Isuse Cristoase! Adică puteţi sta aici şi...

— Klaus, spuse Lena.

— Rahat!

Klaus azvârli alunele.

Liebermann îi spuse lui Nürnberger:

— Mâine mă duc la Washington să vorbesc cu Biroul Federal de Investigaţii. Ştiu cine este următorul tată de acolo; ar putea întinde o capcană ucigaşului; trebuie să-l prindă. Vreţi să veniţi cu mine să mă ajutaţi să-i conving?

— Mâine? Mi-e *imposibil*.

— Pentru a preveni apariţia unui nou Hitler?

— Doamne!

Nürnberger îşi frecă fruntea.

— Da, desigur; dacă aveţi absolută nevoie de mine. Dar uitaţi, există unii la Harvard, Cornell, Cal Tech, ale căror titluri sunt mai impresionante decât ale mele şi care oricum ar avea mai multă greutate în faţa autorităţilor americane, pur şi simplu pentru că sunt americani. Dacă doriţi, pot să vă dau nume şi facultăţi...

— Da, aş dori.

— Şi dacă din vreun motiv mă doriţi pe mine, *vin* acolo.

— Bine. Vă mulţumesc.

Nürnberger scoase din buzunarul interior al sacoului un pix şi un carneţel legat în piele neagră.

— Probabil că însuşi Shettles ar fi de acord să vă ajute.

— Notaţi-i numele şi locul unde îl pot găsi. Scrieţi-i pe toţi care vă vin în minte.

Îi spuse lui Klaus:

— Are dreptate, un american e mai bun. Doi străini ar fi daţi afară cu şuturi în fund.

— Nu cunoaşteţi pe nimeni acolo? întrebă Klaus.

— Acum nu. Am pierdut orice contact cu Departamentul Justiţiei. Dar mă voi descurca; voi forţa uşile. Doamne Sfinte! Gândiţi-vă! Nouăzeci şi patru de tineri Hitleri!

— Nouăzeci şi patru de *băieţi* cu aceeaşi *zestre genetică* ca şi Hitler - spuse Nürnberger scriind.

*

Ca hotel, ca loc unde să tragi, Benjamin Franklin nu merita, în ochii lui Mengele decât o zecime de stea - şi asta numai pentru că lavoarul din baie avea un anumit

farmec vetust. Însă ca loc în care să scape de un duşman pus să-i distrugă opera vieţii şi ultima speranţă (nu, ultima certitudine) a supremaţiei rasei ariene, merita trei stele şi jumătate, poate chiar patru.

Pe de o parte pentru că, în hol, clientela era parţial de culoare, ceea ce însemna desigur că delictele nu erau ceva necunoscut aici. Ca dovadă, dacă mai era nevoie de aşa ceva, uşa camerei lui, 404, purta urmele de daltă ale unei spargeri, iar în interior, un afiş scris cu litere roşii avertiza: *Pentru propria dumneavoastră protecţie vă rugăm să ţineţi tot timpul uşa încuiată*.

Mengele urmă acest sfat.

Pe de altă parte, serviciul în hotel era mizerabil: la ora prânzului, în faţa câtorva dintre uşile camerelor mai zăceau încă tăvi cu micul dejun. De îndată ce îşi scoase blestemata de atelă de gât (bună doar pentru trecerea frontierei şi, poate, dacă s-ar încumeta să meargă în Germania), se furişă afară şi îşi procură o tavă, un coşuleţ pentru pâine şi un cartonaş cu anunţul, *„Nu deranjaţi”*. Ascunse tava sub saltea, coşuleţul în punga pentru rufe de pe raftul dulapului, iar cartonul cu „Nu deranjaţi” în sertarul cu ustensile de scris, unde se mai găsea unul asemănător. Verifică planul etajului, de pe uşă; existau două scări, una chiar după colţ, alături de camera 404, marcată cu o săgeată. Ieşi din nou şi o găsi; deschise uşa, ieşi pe palier şi privi în sus şi în jos pe casa scărilor, zugrăvite în gri.

Serviciul la cameră era execrabil; până să i se aducă prânzul, avusese timp să excreteze şi să cureţe tubul cu diamante, să se spele, să-şi pudreze gâtul iritat; despachetase atât cât avea de gând, încercase televizorul şi făcuse o listă cu tot ce trebuia să cumpere şi să facă. Chelnerul care aduse prânzul (de o stea) era alb şi aproximativ de vârsta lui, cam de şaizeci de ani,

purtând un sacou alb de uniformă, din pânză de in, care se putea cumpăra desigur în orice magazin ieftin, de haine de lucru. Îl adăugă pe listă - era mai uşor aşa, decât să şterpelească unul.

De mâncare nici gând să se atingă - era calcan gătit.

Plecă din hotel puţin după ora unu, printr-o ieşire laterală, cu ochelari fumurii, fără mustaţă, cu pălărie, perucă, palton cu gulerul ridicat şi cu pistolul în toc. Nu lăsă nimic de valoare în încăperea aceea vulnerabilă - şi apoi era înţelept să umbli înarmat prin Statele Unite, nu numai pentru el, ci pentru oricine.

Washington-ul era mai curat decât se aşteptase şi destul de atrăgător, dar străzile erau umede din cauza zăpezii căzute în ajun. Se opri întâi la un magazin de încălţăminte şi cumpără o pereche de galoşi. Venise în zbor din vară în iarnă şi răcea întotdeauna uşor; avea şi vitamine pe listă.

Merse până ajunse la o librărie, intră, frunzări cărţile, schimbând ochelarii fumurii cu cei de vedere. Găsi un exemplar cartonat al cărţii lui Liebermann şi studie fotografia de mărimea unui timbru de pe coperta din spate; nu avea cum să confunde nasul ăsta coroiat evreiesc. Frunzări secţiunea de fotografii din mijlocul cărţii şi dădu de fotografia lui. Liebermann, la rândul său, va avea dificultăţi să-l recunoască *pe el*. Era o fotografie din Buenos Aires din 1959, cea mai bună, pare-se, pe care o putuse găsi Liebermann; nici cu peruca şatenă şi mustaţa, nici chiar cu propriul păr cărunt tuns scurt şi cu mustaţa rasă de curând nu prea arăta, din păcate, ca acest alter-ego al său, mai tânăr cu şaisprezece ani. Şi apoi, bineînţeles, lui Liebermann nici măcar nu i-ar trece prin cap că el e aici.

Puse cartea la loc în raft şi găsi un raion cu cărţi turistice. Alese ghiduri rutiere ale Statelor Unite şi ale

Canadei, le plăti cu o bancnotă de douăzeci de dolari şi luă restul, în bancnote şi monezi, aruncând o privire indiferentă asupra banilor.

Din nou cu ochelarii fumurii la ochi, se plimbă pe nişte străzi mai înguste, cu vitrine mai luminoase şi mai colorate. Nu reuşi să găsească ceea ce vroia şi în cele din urmă îl întrebă pe un tânăr negru - cine ar fi putut şti mai bine? Merse mai departe, urmând indicaţiile surprinzător de bine rostite.

— Ce fel de cuţit? îl întrebă negrul de după tejghea.

— De vânătoare.

Îl alese pe cel mai bun, de fabricaţie germană, cu priză bună, cu adevărat frumos şi atât de ascuţit, încât tăia fâşii dintr-o coală de hârtie ţinută uşor, cu vârful degetelor. Alte două bancnote de douăzeci şi una de zece.

Îşi cumpără vitaminele de la o farmacie alăturată.

Ceva mai departe era un magazin de uniforme şi haine de lucru..

— Aş zice că aveţi cam măsura patruzeci şi patru.

— Da.

— Vreţi să-l încercaţi?

— Nu (din cauza pistolului).

Cumpără şi o pereche de mănuşi albe din bumbac.

Un magazin de alimente era de negăsit; nimeni nu ştia - să-ţi vină să crezi că nu mănâncă.

Găsi în cele din urmă un supermagazin strălucitor plin de negri. Cumpără trei mere, două portocale, două banane şi - pentru consumul său propriu - un ciorchine arătos de struguri verzi fără seminţe.

Se întoarse cu un taxi la Benjamin Franklin - la intrarea laterală - şi la ora 3:22 se afla din nou în acea cameră sumbră de o zecime de stea.

Se odihni un timp, mâncând struguri, stând în aşa-zisul fotoliu şi uitându-se prin hărţi, consultând din timp în timp filele dactilografiate cu nume, adrese şi date. Îl putea prinde pe Wheelock aproape conform programării, presupunând că mai locuieşte la New Providence, în Pennsylvania, dar, de acolo, va fi contra cronometru. Va încerca să se încadreze în şase luni faţă de datele optime. Davis în Kankakee, apoi în Canada pentru Stroheim şi Morgan. Apoi în Suedia. Va trebui să-şi reînnoiască viza?

După ce se odihni, făcu o repetiţie. Îşi scoase peruca şi îşi puse sacoul alb şi mănuşile; făcu exerciţii cu dusul coşului de fructe pe tavă, spunând:

— Din partea direcţiei hotelului, domnule.

Repetă mereu, până când pronunţia îi reuşi în cele mai mici amănunte.

Stătu cu spatele la uşa încuiată, şi mimă că atârnă cartonul cu *Nu deranjaţi*, că bate la uşă.

— Din partea direcţiei hotelului.

Traversă camera cu tava, o aşeză pe bufet, scoase cuţitul din teaca de la centură, se întoarse cu cuţitul ascuns la spate; făcu doi, trei paşi, se opri, întinse mâna stângă.

— *Sank you sir*[16]

Apucă cu stânga, înjunghie cu dreapta.

— Thank you sir! *Th*ank you. Th, th, th.

Apuci cu stânga, înjunghii cu dreapta.

Oare evreii dădeau bacşiş?

Pentru orice eventualitate, exersă şi nişte mişcări diferite.

*

[16] Pronunţie greşită pentru *Thank you, sir* - mulţumesc, domnule - l. engl. (n. ed.).

Stratul însorit de nori se sfârşi brusc; dedesubt, apăru oceanul albastru închis, încreţit şi împestriţat cu spumă albă şi totuşi imobil. Liebermann îl privi, cu bărbia sprijinită în mână.

Stătuse treaz toată noaptea, gândindu-se la un Hitler adult, urlându-şi discursurile demonice în faţa unor mulţimi prea nemulţumite pentru a le mai păsa de istorie. Doi, poate chiar *trei* Hitleri, manevrând să ajungă la putere în locuri diferite, recunoscuţi de adepţii lor şi de ei înşişi ca fiind primele fiinţe umane create prin ceea ce prin 1990 va fi o procedură larg cunoscută, poate larg practicată. Mai asemănători decât fraţii, fiind acelaşi bărbat multiplicat, oare nu-şi vor uni forţele şi vor duce din nou (cu armele din 1990!) războiul rasial al primului Hitler? Desigur că aceasta era speranţa lui Mengele. Barry spusese cam aşa:

— Pentru Dumnezeu, asta urmează să ducă la triumful rasei ariene!

O istorie nostimă de povestit unui FBI al cărui personal fusese schimbat aproape în întregime de la moartea lui Hoover în 1972. Parcă auzea întrebarea nedumerită:

— Yakov *şi mai cum?*

Fusese destul de uşor să-i spună cu o seară înainte lui Klaus că se va descurca, că va forţa uşile - şi în realitate nu era cu totul lipsit de relaţii. Existau senatori pe care îi cunoscuse şi care mai erau în funcţie; unul dintre ei îi va deschide desigur uşile potrivite. Dar acum, după ce măsurase grozăvia situaţiei, se temea că s-ar putea pierde prea mult timp, chiar şi cu uşile deschise. Decesele lui Guthrie şi Curry vor trebui să fie cercetate, văduvele lor interogate, la fel soţii Wheelock... Urgenţa cea mai mare o reprezenta acum capturarea viitorului

ucigaş al lui Wheelock şi găsirea prin intermediul lui a celorlalţi cinci. Cei care scăpaseră dintre cei nouăzeci şi patru de bărbaţi trebuiau să rămână în viaţă; conform comparaţiei Lenei (bună de reamintit şi de folosit în zilele următoare), nu trebuia să se permită rotirea butoanelor casei de bani până la ultimul şi cel mai crucial număr al combinaţiei.

Iar ceea ce agrava şi mai mult lucrurile era faptul că ziua de 22 era doar o aproximare a datei morţii lui Wheelock. Dacă data reală era mai devreme? Dacă Frieda Maloney se înşelase cu privire la vârsta de zece săptămâni a căţeluşei? Ce ironie ca viitorul istoriei să depindă de un asemenea fleac! Dacă avusese nouă sau opt săptămâni, atunci când soţii Wheelock îşi primiseră copilul? Asasinul putea ucide şi dispărea peste câteva zile!

Se uită la ceas: era 10:28, ceea ce era eronat; nu-l dăduse încă înapoi. O făcu acum - dădu ceasul înapoi cu şase ore, respectând decalajul orar: era 4:28. Într-o jumătate de oră va fi la New York, la vamă; apoi urma scurta cursă la Washington. Spera să doarmă puţin la noapte. Dimineaţa va telefona la biroul senatorului; îl va suna de asemenea pe Shettles şi pe alţii de pe lista lui Nürnberger.

Dacă ar putea aranja *acum* ca ucigaşul lui Wheelock să fie urmărit, fără ezitări, explicaţii, verificări şi interogări. Ar fi trebuit să vină mai repede; desigur că ar fi venit, dacă ar fi cunoscut întreaga enormitate...

Ceea ce îi trebuia cu adevărat era un FBI evreiesc sau o filială americană a Mossad-ului din Israel, un loc în care să se ducă mâine şi să spună:

— Soseşte un nazist să omoare un bărbat pe nume Wheelock din New Providence, Pennsylvania. Păziţi victima şi capturaţi-l pe nazist. Nu-mi puneţi întrebări, voi

explica mai târziu. Sunt Yakov Liebermann - v-aş da eu oare indicaţii greşite? Iar ei ar face-o imediat.

Vise! Dacă ar fi existat o asemenea organizaţie!

Pasagerii avionului îşi prinseră centurile de siguranţă şi începură să vorbească între ei; se aprinsese semnalul de avertizare.

Liebermann rămase încruntat lângă hublou.

*

După o oră de somn înviorător, Mengele se spălă şi se bărbieri, îşi puse peruca şi mustaţa şi se îmbrăcă cu costumul de culoare închisă. Aşează totul pe pat: sacoul alb, mănuşile, cuţitul în teaca sa, tava cu coşul de fructe şi cartonaşul cu „*Nu deranjaţi*" - astfel ca, de îndată ce îl va vedea pe Liebermann trăgând la hotel şi îi va afla numărul camerei, să se poată repezi sus şi să-şi asume neîntârziat rolul de chelner.

Când părăsi încăperea, încercă clanţa şi atârnă de ea cel de al doilea cartonaş „*Nu deranjaţi*".

La ora 6:45 era aşezat în hol, frunzărind un exemplar al revistei *Time* şi ţinând sub observaţie uşa turnantă. Ocazionalii noi veniţi, care traversau holul cu valizele spre recepţie, erau aproape toţi bărbaţi neînsoţiţi, un adevărat manual de tipuri rasiale inferioare; nu numai negri şi semiţi, dar chiar şi o pereche de asiatici. Îşi făcu intrarea un tânăr arian arătos, dar după câteva minute, ca pentru a compensa o eroare, apăru un pitic negru, păşind alături de o valiză aşezată pe un cadru metalic cu rotile.

La şapte şi douăzeci apăru Liebermann - înalt, cu umerii căzuţi, mustaţa de culoare închisă, cu o şapcă maronie şi un pardesiu cu cordon. Oare să fie acesta

Liebermann? Era un evreu, dar arăta prea tânăr şi nu avea deloc nasul coroiat al lui Liebermann.

Se ridică şi traversă agale holul, luă un ziar *This Week în Washington* dintr-un teanc de pe tejgheaua de marmură fisurată.

— Rămâneţi până vineri seara? întrebă recepţionerul pe posibilul Liebermann.

— Da.

Răsună un clopot.

— Vrei să-l conduci pe domnul Morris la numărul şaptesprezece?

— Da domnule.

Se întoarse agale prin hol. Un libanez sau cam aşa ceva, obez şi unsuros, cu inele la fiecare deget, îi ocupase locul.

Găsi un alt loc.

Cel mai coroiat dintre toate nasurile coroiate intră pe uşă, dar aparţinea figurii unui tânăr, care ţinea de braţ o femeie căruntă.

La opt intră într-o cabină telefonică şi sună hotelul. Având grijă să nu atingă cu buzele microfonul, plin de Dumnezeu ştie ce microbi, întrebă dacă era aşteptat domnul Liebermann.

— Doar o clipă.

Se auzi un ţăcănit şi o sonerie. Recepţionerul de dincolo de hol ridică microreceptorul.

— Recepţia.

— Aţi rezervat o cameră pentru domnul Yakov Liebermann?

— Pentru seara aceasta?

— Da.

Recepţionerul privi în jos, ca şi când ar fi citit.

— Da, am rezervat. Sunteţi domnul Liebermann?

— Nu.

— Doriţi să-i lăsaţi un mesaj?

— Nu, mulţumesc. Voi telefona mai târziu.

Putea să pândească tot aşa de bine şi din cabină, aşa că introduse o altă monedă de zece cenţi în telefon şi o întrebă pe telefonistă cum poate afla numărul cuiva din New Providence, Pennsylvania. Îi dădu un număr lung de telefon, pe care îl notă pe marginea roşie a revistei *Time*. Scoase moneda din deschizătura de jos a aparatului, o introduse din nou sus şi formă numărul.

Exista un Henry Wheelock în New Providence; notă numărul sub celălalt. Femeia îi comunică şi adresa: calea Old Buck, fără număr de casă.

Un client cu figură de tip latin, cu un geamantan şi cu un pudel în lesă, se prezentă la recepţie.

Se gândi o clipă, apoi sună telefonista şi îi dădu instrucţiuni. Îşi examină colecţia de monede pe micul pupitru al cabinei şi le alese pe cele potrivite.

Abia când telefonul de la celălalt capăt al liniei sună pentru prima oară, îşi dădu seama că, dacă acesta era Henry Wheelock cel bun, s-ar putea să răspundă chiar băiatul. Într-o clipă putea să vorbească chiar cu führerul său renăscut! O bucurie ameţitoare îi tăie respiraţia şi îl făcu să se sprijine de peretele lateral al cabinei, când telefonul sună din nou. O, te rog, dragă băiete, vino şi răspunde!

— Alo!

Era o femeie.

Inspiră adânc şi expiră.

— Alo! insistă vocea.

Se stăpâni şi spuse:

— Domnul Henry Wheelock este acasă?

— Este acasă, dar a ieşit în grădină.

— Sunteţi doamna Wheelock?

— Da, eu sunt.

— Mă numesc Franklin, doamnă. Cred că aveţi un fiu de aproape paisprezece ani?

— Avem...

Slavă Domnului!

— Organizez excursii pentru băieţi de această vârstă. Aţi fi interesaţi să-l trimiteţi în Europa în vara aceasta?

Râsete.

— O nu, nu cred.

— Vă pot trimite o broşură?

— Puteţi, dar cred că degeaba o trimiteţi.

— Adresa este pe calea Old Buck?

— Da, asta e.

— Atunci, noapte bună. Îmi pare rău că v-am deranjat.

Luă un pliant de pe standul unei firme de închiriere a maşinilor, pustiu la ora asta, şi se aşeză să-l studieze, uitându-se de fiecare dată când scârţâia uşa turnantă.

Mâine va închiria o maşină şi va merge la New Providence. După ce se va ocupa de Wheelock, se va duce la New York, va restitui maşina, va vinde un diamant şi va zbura la Chicago, dacă Robert K. Davis o mai fi locuind la Kankakee.

Dar unde naiba *era Liebermann?*

La ora nouă se duse la cafenea şi se aşeză la tejghea, de unde putea vedea uşa turnantă prin uşa de sticlă. Mâncă ouă bătute cu pâine prăjită şi bău cea mai proastă cafea din lume.

La plecare schimbă un dolar în mărunţiş, intră din nou în cabina telefonică şi sună hotelul. Poate că Liebermann intrase prin uşa laterală.

Nu sosise; îl mai aşteptau încă.

Telefonă la ambele aeroporturi, sperând că avusese loc un accident aviatic - doar era posibil, nu?

Nu avu norocul acesta; toate avioanele aterizaseră la ora prevăzută.

Puiul ăsta de curvă trebuie să fi rămas la Mannheim - dar pentru câtă vreme? Era prea târziu ca să telefoneze la Viena pentru a afla de la acea domnişoară Zimmer; mai degrabă era prea devreme, acolo nu era nici măcar ora patru dimineaţa.

Începu să-şi facă griji că cineva ar putea să ţină minte că stătuse toată seara în hol şi urmărise uşa.

— Unde eşti, blestemat de ovrei ticălos? Vino să te omor!

Miercuri după-amiaza, la ora două şi câteva minute, Liebermann coborî dintr-un taxi blocat în mijlocul circulaţiei din Manhattan, în Carment Center[17] şi o luă pe trotuar, în ciuda lapoviţei. Împrumutase o umbrelă de la Marvin şi Rita Farb, prietenii la care dormise în noaptea aceea. Fiecare secţiune a umbrelei avea altă culoare stridentă; îşi spuse că, la urma urmei, era totuşi o umbrelă şi că trebuia să se bucure că i-o împrumutaseră.

Merse repede, împroşcând zloata, în partea de vest a Broadway-ului, croindu-şi drum printre alte umbrele (negre) şi oameni care împingeau cărucioare cu îmbrăcăminte, acoperite cu foi de plastic. Se uită la numerele clădirilor de birouri pe lângă care trecea şi acceleră pasul.

Trecu de şapte sau opt intersecţii, traversă o stradă şi privi clădirea din faţa lui: o agenţie de pariuri, un magazin de lustre şi lampadare; avea cam douăzeci de etaje din piatră înnegrită, şi Terestre înguste. Se îndreptă spre intrarea boltită, deschise cu spinarea uşa grea, batantă, de sticlă şi închise umbrela multicoloră.

---

[17] Cartier al New York-ului, cu ateliere de confecţii, în lungul lui 7-th Avenue, între străzile 23 şi 40 (n. ed.).

Traversă micul hol cu pardoseală neagră, ocupat aproape în întregime de un stand de ziare şi de dulciuri - şi se alătură celor câţiva inşi care aşteptau ascensoarele; tropăi cu pantofii uzi şi lovi pardoseala umedă de cauciuc cu vârful umbrelei, stârnind o ploaie de stropi.

La etajul doisprezece - jegos, cu zugrăveala cojită - urmări numerele de pe geamurile mate ale uşilor: *1202 - Aaron Goldmann. Flori artificiale; 1203 - C. & M. Roth. Import de sticlărie; 1204 - Păpuşi Youthhcraft. B. Rosenzweig*. Pe geamul încăperii 1205 scria cu litere metalice aplicate Y.J.D., cu litera J puţin mai mare decât Y şi D. *Young Jewish Defenders*, Tinerii Apărători Evrei. Bătu uşor în geam, de care se apropie o umbră roză şi albă.

— Da? se auzi vocea unei tinere.

— Sunt Yakov Liebermann.

Fanta pentru scrisori de sub geam zăngăni şi se deschise.

— Vreţi să introduceţi documentul dumneavoastră de identitate?

Îşi scoase paşaportul şi îl introduse prin fantă; cineva de dincolo i-l trase din mână.

Aşteptă. Uşa avea două încuietori, una care părea cea originală, iar sub ea una nouă, din alamă lucioasă.

Se auzi zgomotul unui zăvor şi uşa se deschise.

Intră. O fată grasă de vreo şaisprezece ani, cu părul roşu pieptănat pe spate, îi surâse şi îi spuse „Shalom”, restituindu-i paşaportul.

El îl luă şi spuse: „Shalom”.

— Trebuie să fim precauţi, se scuză fata.

Închise uşa şi o încuie. Purta un maiou alb şi blugi coloraţi; părul îi atârna pe spate, formând o coadă de cal roşie-portocalie, lucioasă.

Se aflau într-o mică anticameră în care domnea harababura: un birou, o maşină de copiat pe o masă, cu

teancuri de hârtie albă şi roz alături; rafturi din scânduri negeluite, pline cu foi volante şi extrase din ziare; o uşă aproape închisă pe peretele opus, cu un afiş al *Tinerilor Apărători Evrei* lipit de ea; reprezenta o mână ţinând o sabie şi, pe fond, steaua lui David.

Fata întinse mâna după umbrelă; Liebermann i-o dădu şi ea o puse într-un vas înalt de metal, împreună cu alte două umbrele negre, umede.

Liebermann îşi scoase pălăria şi paltonul - şi spuse:

— Eşti tânăra de la telefon?

Ea dădu din cap.

— Ai fost foarte eficientă. Rabinul este aici?

— Tocmai a sosit.

Luă pălăria şi paltonul lui Liebermann.

— Îţi mulţumesc. Ce mai face fiul lui?

— Încă nu se ştie; e în aceeaşi stare.

Liebermann îşi clătină compătimitor capul.

Fata găsi locuri pentru pălărie şi palton într-un cuier plin. Aranjându-şi sacoul şi netezindu-şi părul, Liebermann privi teancurile de foi volante de pe raftul de alături: *Noul Evreu*; KISSinger of DEATH[18]; *În veci fară compromisuri!*

Fata se scuză, trecu pe lângă el şi bătu la uşa cu afişul; o deschise mai mult şi privi înăuntru.

— Rabi? A sosit domnul Liebermann.

Deschise uşa complet, îi zâmbi lui Liebermann şi se dădu la o parte.

Un bărbat solid, cu barbă blondă, îl privi încruntat pe Liebermann, în timp ce acesta intra într-un birou supraîncălzit, plin de oameni, mese şi tot felul de hârburi. Din spatele mesei din colţ ieşi rabinul Moshe Gorin, chipeş, brunet, masiv, surâzător, cu fălcile vineţii; purta

---

[18] Joc de cuvinte între KISSINGER şi KISS OF DEATH – Sărutul morţii (n. ed.).

un sacou de stofă groasă şi o cămaşă galbenă, cu gulerul descheiat. Luă mâna lui Liebermann cu amândouă mâinile şi îl privi cu ochii căprui hipnotici, încercănaţi.

— Am vrut să te cunosc de când eram copil, spuse el cu voce blândă, dar intensă. Eşti unul dintre puţinii bărbaţi din lume pe care îi admir cu adevărat; nu numai pentru ceea ce ai făcut, ci fiindcă ai făcut-o fără vreun ajutor din partea instituţiilor; mă refer la instituţiile evreieşti.

Liebermann spuse stânjenit, dar încântat:

— Îţi mulţumesc. Şi eu vroiam să te cunosc, Rabi. Apreciez că ai venit.

Gorin îi prezentă pe ceilalţi. Cel cu barba blondă, cu nasul coroiat şi care-i strânse mâna să i-o strivească, era adjunctul lui, Phil Greenspan. Cel cu un început de chelie şi cu ochelari era Elliot Bachrach. Altul, voinic şi cu barbă neagră: Paul Stern. Cel mai tânăr, cam de douăzeci şi cinci de ani, cu mustaţa stufoasă, neagră, cu ochii verzui, şi care-i strânse mâna la fel de tare ca primul, era Jay Rabinowitz. Toţi erau în cămăşi cu mânecă scurtă şi purtau, ca şi Gorin, tichiuţa rituală.

Aduseră scaunele de la celelalte mese în jurul capătului biroului lui Gorin şi se aşeză. Ochelaristul înalt, Bachrach, se rezemă cu mâinile încrucişate de pervazul ferestrei din spatele lui Gorin, cu storurile trase complet. Liebermann, vizavi de Gorin, îi privi pe bărbaţii sobri şi puternici şi biroul răpănos şi plin de hârburi; pe pereţi atârnau planuri ale oraşului şi hărţi ale lumii; în jur erau stive de cărţi şi hârtii, cutii de carton, o tablă neagră pusă pe un şevalet.

— Nu te uita la ce e în jur, spuse Gorin, dând din mână.

— Cam la fel e şi în biroul *meu*, spuse Liebermann zâmbind. Poate este puţin mai mult spaţiu aici.

— Îmi pare rău pentru dumneata.

— Cum îi merge fiului dumitale?

— Cred că va fi bine; starea lui este staţionară.

— Apreciez cu atât mai mult că ai venit.

Gorin ridică din umeri.

— Mama lui este cu el. Eu m-am rugat deja.

Surâse.

Liebermann încercă să se aşeze confortabil pe scaunul fără cotiere şi spuse:

— Ori de câte ori vorbesc în public, sunt întrebat ce cred despre dumneata. De fiecare dată spun că nu te-am cunoscut niciodată şi deci n-am nici o părere.

Îi zâmbi lui Gorin.

— De acum încolo va trebui să dau un alt răspuns.

— Unul favorabil, sper.

Telefonul de pe birou sună.

— Nimeni nu este aici, Sandy! strigă Gorin spre uşă. Doar dacă e soţia!

Îl întrebă pe Liebermann:

— Nu aştepţi nici un telefon, nu-i aşa?

Liebermann îşi clătină capul.

— Nimeni nu ştie că sunt aici; trebuia să fiu la Washington.

Îşi drese glasul, şezând cu mâinile pe genunchi.

— Ieri după masă eram în drum spre Washington. Voiam să mă duc la FBI, în problema unor asasinate comise de foşti SS-işti, pe care le cercetez aici şi în Europa.

— Asasinate recente? întrebă Gorin îngrijorat.

— În curs de desfăşurare; aranjate de *Organizaţia Camarazilor* din America de Sud şi de doctorul Mengele.

— Nemernicul ăla... icni Gorin.

Ceilalţi se agitară. Cel cu barba blondă, Greenspan, îi spuse lui Liebermann:

— Avem o nouă secţie la Rio de Janeiro; de îndată ce va prinde destulă putere, vom forma o echipă de comando şi îl vom prinde.

— Vă urez succes. Deocamdată e bine merçi în viaţă, şi conduce personal afacerea asta. A ucis acolo în septembrie un tânăr evreu din Evanston, Illinois. S-a întâmplat în timp ce băiatul vorbea la telefon cu mine, relatându-mi aceste lucruri. Acum problema mea este că va dura să-i conving pe cei de la FBI că nu vorbesc prostii.

— De ce ai aşteptat atât de mult? Dacă ai ştiut din septembrie...

— *N-am* ştiut; totul era incert, existau doar presupuneri şi probabilităţi. Doar acum am pus totul cap la cap.

Clătină din cap şi oftă.

— Aşa că în avion mi-a venit ideea că poate voi, cei de la Y.J.D. - îi privi pe toţi - aţi putea da o mână de ajutor în chestiunea aceasta, în timp ce mă duc la Washington.

— Facem tot ce e posibil, spuse Gorin - doar cere şi vei primi.

Ceilalţi încuviinţară.

— Vă mulţumesc; asta şi aşteptam. Trebuie păzit cineva, un om din Pennsylvania, într-un orăşel de acolo, New Providence, lângă Lancaster.

— Cunosc, spuse cel cu barba neagră. Pennsylvania, comitatul Dutch.

— Acest om este următorul care trebuie să fie ucis în ţara aceasta, în douăzeci şi doi al lunii curente sau poate mai curând, peste numai câteva zile, aşa că trebuie păzit. Asasinul care soseşte nu trebuie însă speriat sau omorât, ci trebuie prins, pentru a putea fi interogat.

Îl privi pe Gorin.

— Ai oameni care ar putea face aşa o treabă? Să păzească pe cineva şi să prindă pe cineva?

Gorin dădu din cap. Greenspan spuse:

— Îi aveţi în faţa ochilor.

Îi spuse lui Gorin:

— Pune-l pe Jay să preia demonstraţia; eu mă ocup de asta.

Gorin surâse, îşi înclină capul spre Greenspan şi îi spuse lui Liebermann:

— Regretul lui principal este că n-a apucat cel de-al doilea război mondial; conduce cursurile noastre de lupte.

— Sper să nu dureze decât circa o săptămână, spuse Liebermann. Până intră în acţiune FBI-ul.

— Pentru ce aveţi nevoie de *ăia?* întrebă tânărul cu mustaţă, iar Greenspan îi spuse lui Liebermann:

— Vi-l prindem *noi* şi vă garantez că scoatem mai multe informaţii de la el - şi mai repede decât ei.

Sună telefonul.

Liebermann îşi clătină capul.

— Trebuie să-i folosesc, pentru că de la ei chestiunea trebuie să ajungă la Interpol. Sunt implicate şi alte ţări; mai există încă cinci oameni, în afara acestuia.

Gorin se uita spre uşă şi apoi îl privi pe Liebermann.

— Câte asasinate s-au comis?

— Opt de care ştiu.

Gorin arăta îndurerat. Cineva fluieră.

— *Şapte* de care ştiu, se corectă Liebermann. Unul este foarte probabil; poate mai sunt şi alţii.

— Evrei? întrebă Gorin.

Liebermann îşi clătină capul.

— Creştini.

— De ce? întrebă Bachrach de lângă fereastră. Pentru ce asta?

— Da, spuse Gorin. Cine sunt ei? Cine e ăsta din Pennsylvania?

Liebermann inspiră adânc, expiră şi se aplecă.

— Dacă vă spun că este foarte, foarte important, mai important pe termen lung decât antisemitismul sovieticilor şi presiunea exercitată asupra Israelului, este suficient pentru voi? Vă jur că nu exagerez.

Gorin se încruntă tăcut. Îşi ridică privirea spre Liebermann, îşi clătină capul, zâmbi în chip de scuză şi spuse:

— Nu. Îi cereţi lui Moshe Gorin să vă împrumute trei sau patru din cei mai buni oameni ai lui, poate şi mai mulţi. Bărbaţi, nu băieţi şi asta într-o perioadă când suntem şi aşa prea puţini, iar guvernul mă presează pentru că le stric preţioasa lor destindere. Nu, Yakov!

Îşi clătină capul.

— Îţi acord tot ajutorul pe care îl pot da, dar ce fel de şef aş fi, dacă mi-aş angaja oamenii orbeşte, chiar şi pentru Yakov Liebermann?

Acesta dădu din cap şi spuse:

— Mi-am închipuit că ai să vrei cel puţin să ştii, dar nu-mi cere dovezi, Rabi. Ascultă-mă doar şi ai încredere în mine - altminteri mi-am pierdut timpul.

Îi privi pe toţi, se uită la Gorin, îşi drese glasul şi întrebă:

— Aţi studiat vreodată biologia?

*

— Dumnezeule! spuse mustăciosul.

Bachrach spuse:

— În engleză se numeşte „clonare”; acum câţiva ani a fost un articol despre asta în ziarul *New York Times*.

Gorin zâmbi slab, înfăşurând o aţă desfăcută în jurul unui nasture de manşetă şi spuse:

— În dimineaţa asta, lângă patul fiului meu, am zis: „Oare ce mai urmează, Doamne?”

Făcu un semn spre Liebermann, dând din cap şi zâmbind amar.

— Nouăzed şi patru de Hitleri!

— Nouăzeci şi patru de băieţi cu genele lui Hitler, spuse Liebermann.

— Pentru mine asta înseamnă nouăzeci şi patru de Hitleri, spuse Gorin.

Greenspan îi spuse lui Liebermann:

— Sunteţi sigur că acest Wheelock mai e în viaţă?

— Sunt.

— Şi că nu s-a mutat? întrebă cel cu barba neagră.

— I-am aflat numărul de telefon; n-am vrut să vorbesc cu el personal, fără să ştiu dacă o să faceţi ceea ce vă cer...

Îl privi pe Gorin.

— ... dar am pus-o pe gazda mea să-l sune în dimineaţa aceasta. I-a spus că vrea să cumpere un câine şi că a auzit că el are o crescătorie. El este; i-a şi explicat cum să ajungă acolo.

Gorin îi spuse lui Greenspan:

— Va trebui să acţionăm din Philadelphia.

Iar lui Liebermann îi spuse:

— Singurul lucru pe care nu ne permitem să-l facem este să trecem cu arme peste o frontieră statală. Cel de la F.B.I. s-ar da în vânt după un pretext pentru a ne aresta pe noi şi pe nazişti.

Liebermann spuse:

— N-ar fi cazul să-l sunăm acum pe Wheelock?

Gorin dădu din cap. Greenspan spuse:

— Mă-ntreb dacă n-ar trebui să plasez un paznic chiar în casa lui, împreună cu el.

Tânărul mustăcios mută telefonul mai aproape de Liebermann, care îşi puse ochelarii şi scoase un plic din buzunarul sacoului. Bachrach glumi de la fereastră:

— Alo, domnule Wheelock, fiul dumitale e Hitler!

Liebermann spuse:

— Nici n-o să aduc vorba despre băiat; s-ar putea să-i vină cheful să-mi închidă telefonul în nas, din cauza modului cum s-a făcut înfierea. Formez direct, da?

— Dacă ştiţi prefixul.

Liebermann formă numărul, citindu-l de pe plic.

— Probabil că şcoala s-a terminat la ora asta, spuse Gorin. S-ar putea să răspundă băiatul.

— Suntem prieteni, spuse Liebermann sec. M-am întâlnit deja de două ori cu el.

Telefonul de la celălalt capăt al liniei sună; apoi se auzi din nou. Liebermann şi Gorin se priviră.

— Alo, spuse un bărbat cu voce de bas.

— Domnul Henry Wheelock?

— La telefon.

— Domnule Wheelock, mă numesc Yakov Liebermann şi telefonez din New York. Conduc Centrul de Informaţii pentru Crime de Război din Viena - poate că aţi auzit de noi? Strângem informaţii despre criminalii de război nazişti, ajutăm la găsirea lor şi la punerea lor sub acuzare.

— Am auzit; cu Eichmann ăla.

— Aşa este - cu el şi cu alţii. Domnule Wheelock, urmăresc acum pe cineva care se află în această ţară; sunt în drum spre Washington, pentru a relata F.B.I.-ului despre aceasta. Individul a ucis doi sau trei oameni aici cu puţin timp în urmă şi plănuieşte să omoare şi alţii.

— Căutaţi un câine de pază?

— Nu. Domnule Wheelock, următorul programat să fie ucis de acest om - se uită la Gorin - sunteţi dumneavoastră.

— În regulă, cine e la telefon? Ted? Ai un accent jidovesc destul de bun, nasolule!

— Nu este o glumă. Ştiu că nu credeţi că un nazist ar avea vreun motiv să vă omoare.

— Cine a zis asta? Am omorât pe mulţi dintre ei; pun pariu că ar fi ai naibii de bucuroşi să se răzbune, dacă mai e vreunul prin preajmă.

— Este unul...

— Haide, ajunge! Cine eşti?

— Sunt *Yakov Liebermann*, domnule Wheelock.

— Nu crede, spuse Gorin.

Ceilalţi vorbeau între ei, se tânguiau. Liebermann îşi puse un deget în ureche şi spuse:

— Vă *jur* că vine cineva la New Providence să vă ucidă, un fost SS-ist, poate doar peste câteva, zile. Încerc să vă salvez viaţa.

Tăcere.

— Mă aflu în biroul rabinului Moshe Gorin de la Tinerii Apărători Evrei. Până când reuşesc să determin F.B.I.-ul să vă protejeze, ceea ce poate dura cam o săptămână, rabinul vrea să trimită acolo nişte oameni de-ai lui. Vor fi acolo...

Se uită întrebător la Gorin, care spuse: „mâine dimineaţă”.

— ... mâine dimineaţă. Veţi coopera cu ei, până când ajung acolo cei de la F.B.I.?

Tăcere.

— Domnule Wheelock?

— Uitaţi, domnule Liebermann, dacă *sunteţi* domnul Liebermann. În regulă, poate că sunteţi. Să vă spun ceva. Se întâmplă să vorbiţi cu unul dintre oamenii cei mai în

siguranţă din S.U.A. În primul rând sunt fost ofiţer corecţional al unei închisori de stat, aşa că ştiu câte ceva despre cum să am grijă de mine. În al doilea rând, am casa plină de câini Doberman dresaţi. Doar o vorbă să spun, şi-i rup beregata oricui se uită chiorâş la mine.

— Mă bucur să aud asta, dar pot ei opri un zid care se prăbuşeşte peste dumneavoastră? Sau pe cineva care vă împuşcă de departe? Asta s-a întâmplat cu doi dintre ceilalţi bărbaţi.

— *Despre ce naiba* e vorba? Nici un nazist nu mă urmăreşte. Aţi nimerit peste un Henry Wheelock greşit.

— Mai există unul în New Providence care creşte câini dobermani, are şaizeci şi cinci de ani, o soţie mult mai tânără şi un fiu de aproape paisprezece ani?

Tăcere.

— Aveţi nevoie de protecţie, iar nazistul trebuie capturat - şi nu ucis de câini.

— Voi crede asta când îmi va spune F.B.I.-ul. Nu accept nişte puşti evrei cu bâte de baseball pe aici.

Liebermann tăcu un moment, apoi spuse:

— Domnule Wheelock, aş putea să trec să vă văd în drumul meu spre Washington? Vă voi explica mai multe.

Gorin îl privi întrebător; se uită într-o parte.

— Veniţi dacă vreţi, sunt întotdeauna aici.

— Când *nu* este soţia dumneavoastră prin preajmă?

— E plecată aproape toată ziua; predă la şcoală.

— Şi băiatul este şi el la şcoală?

— Când nu chiuleşte ca să se ducă să filmeze. Îşi închipuie că va fi următorul Alfred Hitchcock.

— Voi fi acolo mâine, cam pe la prânz.

— Cum doriţi; dar numai *dumneavoastră*. Dacă văd vreun „apărător evreu” prin jur, dau drumul câinilor. Aveţi un creion? Vă explic cum să ajungeţi.

— Ştiu; ne vedem mâine. Sper că în seara aceasta staţi acasă.

— Aşa aveam de gând.

Liebermann închise telefonul.

Îi spuse lui Gorin:

— Trebuie să-i spun că e vorba de înfierea băiatului şi mai bine să nu poată să-mi închidă telefonul.

Surâse.

— Va trebui apoi să-l conving că Tinerii Apărători Evrei nu sunt nişte puşti evrei cu bâte de baseball.

Îi spuse lui Greenspan:

— Trebuie să aşteptaţi pe undeva pe acolo, de unde să vă pot chema uşor.

— Trebuie să plec mai întâi la Philadelphia ca să-mi strâng oamenii şi echipamentul, spuse Greenspan, iar lui Gorin: Vreau să-l iau pe Paul cu mine.

Puseră la punct planul de bătaie: Greenspan şi Paul Stern urmau să plece cu maşina lui Stern de îndată ce terminau de făcut bagajele, iar Liebermann se va duce dimineaţa cu maşina lui Greenspan la New Providence. Când îl va fi convins pe Wheelock să accepte protecţia Tinerilor Apărători, va telefona la Philadelphia şi echipa va veni cu maşina să se întâlnească cu el acasă la Wheelock. De îndată ce lucrurile vor fi aranjate, se va duce la Washington, păstrând maşina lui Greenspan, până ce F.B.I.-ul va înlocui echipa.

— Ar trebui să telefonez la mine la birou, spuse el amestecând ceaiul. Ei cred că am ajuns deja la Washington.

Gorin făcu un gest în direcţia telefonului.

Liebermann îşi clătină capul.

— Nu, nu acum, este prea târziu acolo. Voi suna dimineaţa devreme.

Zâmbi

— Nu vreau să-i fac pagubă Y.J.D.-ului.

Gorin ridică din umeri şi spuse:

— Vorbesc tot timpul cu Europa, cu secţiile noastre de acolo.

Liebermann dădu din cap gânditor şi spuse:

— Donatorii m-au părăsit în favoarea dumitale.

— Presupun că unii au făcut-o, dar faptul că stăm aici şi colaborăm, înseamnă că încă servim aceeaşi cauză, nu-i aşa?

— Cred că da. Da, sigur.

Mai târziu spuse:

— Băiatul lui Wheelock nu pictează; suntem în 1975, face filme.

Zâmbi.

— Dar şi-a ales iniţialele potrivite; vrea să fie un alt Alfred Hitchcock, iar tatăl, funcţionarul public, nu crede că este o idee bună. Hitler şi tatăl lui se certau adesea pentru că vroia să devină artist.

*

Miercuri, dimineaţa devreme, Mengele traversase strada şi îşi luase o cameră la alt hotel, Kenilworth, dându-se drept domnul Kurt Koehler din calea Sheridan 18, Evanston, Illinois. I se ceruse să plătească în avans - destul de justificat, ţinând cont că tot ce avea cu el era o mapă subţire de piele (documentele, cuţitul, încărcătoarele pentru Browning, diamantele) şi o mică pungă de hârtie (strugurii).

N-ar fi fost prudent să telefoneze la biroul lui Liebermann din camera domnului Ramón Aschheim y Negrin, iar după moartea lui Liebermann n-aveau decât să tot verifice telefoanele date din camera lui Koehler.

N-avea chef nici să strângă monezi în valoare de şapte dolari şi să petreacă o oră înnegrindu-şi degetul, tot băgându-l într-un telefon public. În plus, sub numele de Kurt Koehler putea primi şi un răspuns telefonic, dacă era necesar.

Din cea de-a doua cameră a sa (*nici* o zecime de stea) o găsise pe domnişoara Zimmer şi îi explicase că zburase de la New York la Washington, expediind cadavrul lui Barry neînsoţit, din cauza importanţei covârşitoare a predării cât mai repede posibil a notiţelor sărmanului băiat în mâinile domnului Liebermann - notiţe chiar mai importante decât îşi dăduse seama la început. Deci, o implora să-i spună unde *era* domnul Liebermann?

Nu era la hotelul Benjamin Franklin? Domnişoara Zimmer fusese surprinsă, dar nu alarmată. Va suna la Mannheim şi va vedea ce putea afla. Poate domnule Koehler ar putea încerca şi la alte hoteluri, cu toate că nu-şi putea imagina de ce domnul Liebermann să fi plecat în altă parte. Fără îndoială că va telefona în curând; de obicei aşa făcea, când îşi modifica planurile. (*De obicei!*) Da, îl va suna pe domnul Koehler, de îndată ce va avea informaţii. La hotelul Kenilworth, dacă sunteţi amabilă, domnişoară; n-am găsit cameră la Benjamin Franklin, când am sosit, dar aveau desigur o cameră rezervată pentru domnul Liebermann.

Telefonase deja la treizeci de hoteluri, până să-l sune ea, iar la Benjamin Franklin de şase ori. Liebermann plecase din Frankfurt marţi dimineaţa cu cursa aeriană cu care intenţionase, aşa că se afla fie la Washington, fie se oprise la New York.

— Acolo unde stă?

— Uneori la hotelul Edison, dar de obicei pe la prietenii donatori; sunt o mulţime pe acolo. Ştiţi, e un oraş plin de evrei.

— Ştiu.

— Nu vă faceţi griji, domnule Koehler. Sunt sigură că îmi va da telefon curând şi îi voi spune că îl aşteptaţi. Pentru orice eventualitate, rămân aici până mai târziu.

Telefonă la Edison la New York, la alte hoteluri din Washington şi la Benjamin Franklin la fiecare jumătate de oră. Se repezi până acolo prin lapoviţă, pentru a vedea dacă hainele şi valiza mai erau în camera lui, prevăzută cu cartonaşul „*Nu deranjaţi*".

În noaptea de miercuri dormi la Kenilworth. *Încercă* să doarmă. Se simţi deprimat. Se gândi la pistolul de pe noptieră... Se aştepta oare *cu adevărat* să-l prindă pe Liebermann şi pe ceilalţi bărbaţi ce urmau să fie asasinaţi (în număr de şaptezeci şi şapte!), înainte de a fi ucis el însuşi? Sau chiar mai rău, să fie capturat şi supus hidoasei pseudo-judecăţi, căreia îi căzuseră victimă sărmanii Stangl şi Eichmann? De ce să nu sfârşească cu toată lupta, planurile şi grijile?

La unu dimineaţa găsi la televiziunea americană - şi aceasta se datora desigur lui Dumnezeu, era un semn care să-l ridice din disperare - un film glorios care-i arăta pe Führer şi pe generalul Blomberg, asistând la o paradă aeriană a Luftwaffe; amuţi urâciosul comentariu în limba engleză şi privi vechile imagini şterse şi mute, atât de dulci-amărui, sfâşietoare şi inspiratoare...

Adormi.

Joi dimineaţa, la opt şi câteva minute, tocmai când se gândea să comande o altă convorbire cu Viena, sună telefonul.

— Alo?

— Sunteţi domnul Koehler?

Era o voce de femeie, americancă, nu domnişoara Zimmer.

— Da...

— Alo, sunt Rita Farb. Sunt o prietenă a lui Yakov Liebermann. A stat la noi, la New York. M-a rugat să vă sun. A telefonat la biroul lui din Viena cu puţin timp înainte şi a aflat că îl aşteptaţi. Va fi la Washington în jurul orei şase seara. Doreşte să luaţi masa cu el. Vă va telefona de îndată ce soseşte.

Uşurat şi bucuros, Mengele spuse:

— Asta e minunat!

— Şi aţi putea, vă rog, să-i faceţi un serviciu? Vreţi să sunaţi hotelul Benjamin Franklin şi să le spuneţi că soseşte sigur?

— Da, cu plăcere! Ştiţi cu ce avion vine?

— Vine cu maşina, nu cu avionul. Tocmai a plecat. De aceea sun eu. Se cam grăbea.

Mengele se încruntă şi întrebă:

— Nu ajunge mai repede de ora şase, dacă a plecat deja?

— Nu, trebuie să facă un ocol prin Pennsylvania. S-ar putea chiar să întârzie după ora şase, dar va fi negreşit acolo şi primul lucru pe care îl va face va fi să vă sune.

Mengele tăcu, apoi spuse:

— Se duce să vorbească cu Henry Wheelock, în New Providence?

— Da. Eu sunt cea care a primit indicaţiile pentru dânsul. Este foarte interesant să-l ai pe Yakov în casă. Am impresia că se petrece ceva cu adevărat important.

— Da. Vă mulţumesc că aţi telefonat. O, ştiţi când se întâlneşte Yakov cu Henry?

— La prânz.

— Mulţumesc; la revedere.

Apăsă butonul telefonului, îl ţinu aşa, se uită la ceas, închise ochii şi rămase nemişcat. Deschise ochii, dădu drumul butonului şi formă numărul. Obţinu legătura cu

casieriţa şi îi ceru să-i pregătească factura pentru telefon şi mese.

Îşi puse peruca şi mustaţa; luă pistolul, sacoul, paltonul, pălăria şi mapa.

Traversă strada în fugă şi intră în hotelul Benjamin Franklin; se opri la ghişeul casieriei, să le spună ce se întâmplă cu camera, şi se grăbi spre standul de închiriat maşini. O tânără drăguţă, într-o uniformă galbenă cu negru, îi zâmbi larg.

Zâmbi ceva mai puţin larg când află că era paraguayan şi nu avea carte de credit. Costul estimat al închirierii va trebui achitat în avans, în numerar, probabil circa şaizeci de dolari - va calcula imediat mai exact. Aruncă bancnotele, îşi lăsă permisul, îi spuse să aibă maşina gata în nu mai târziu de zece minute şi se grăbi spre ascensoare.

La ora nouă era pe şoseaua spre Baltimore, într-un Ford Pinto alb, sub un cer albastra, strălucitor. Cu pistolul sub braţ, cuţitul în buzunarul hainei şi cu Dumnezeu alături.

Mergând cu viteza limită de optzeci şi opt de kilometri pe oră ajungea la New Providence cu aproape o oră înaintea lui Liebermann.

Alte maşini îl depăşiră încet. Americani! Limita era de optzeci şi opt şi ei mergeau cu o sută. Îşi clătină capul şi îşi permise să meargă mai repede. Mai bine să procedeze şi el la fel cu toată lumea.

Ajunse la New Providence - un grup de case decolorate, un magazin, un oficiu poştal cu etaj - la unsprezece fără zece, dar trebui apoi să găsească calea Old Buck fără a întreba pe cineva, care mai târziu ar fi putut să-l descrie poliţiei pe el şi/sau maşina. Harta rutieră pe care o luase de la o benzinărie din Maryland,

mai detaliată decât harta din ghidul rutier, indica un oraş numit Buck la sud-vest de New Providence; îşi îndreptă căutarea în direcţia aceasta, urmând o şosea denivelată cu dublu sens, care şerpuia printre câmpurile golaşe; încetini la fiecare intersecţie şi scrută indicatoarele şi marcajele aproape ilizibile. Din când în când era depăşit de maşini şi camioane.

Găsi calea Old Buck în stânga şi în dreapta unei intersecţii; o luă spre dreapta şi apoi înspre New Providence, urmărind cutiile poştale. Trecu pe lângă *Gruber* şi C. *Johnson*. Copacii desfrunziţi îşi arcuiau crăcile deasupra şoselei înguste. Un docar negru, tras de un cal, veni spre el. Văzuse unele similare pe afişierele şoselei principale; se părea că populaţia Amish[19] reprezenta o atracţie turistică locală. În docarul cu coviltir negru şedeau un bărbat bărbos cu pălărie neagră şi o femeie cu bonetă neagră, care priveau drept înainte.

Cutiile poştale de lângă aleile umbrite de copaci erau puţine şi departe una de alta, ceea ce era bine, întrucât putea folosi pistolul.

H. Wheelock. Steguleţul roşu de semnalizare de pe latura cutiei era coborât. CÂINI DE PAZĂ avertiza (sau anunţa?) un panou de sub cutie, cu litere negre pictate grosolan.

Ceea ce era rău, cu toate că nu pe de-a întregul, căci îi dădea un motiv mai acceptabil de a se afla aici, decât afacerea cu excursia de vacanţă de vară pentru băieţi, pe care avusese intenţia să o repete.

O luă spre dreapta, urmărind cu roţile maşinii făgaşele adânci ale unui drum neasfaltat denivelat, care urca treptat printre copaci. Spatele maşinii se frecă de o ridicătură; treaba firmei care-i închiriase maşina; dar şi a

---

[19] Sectă religioasă creştină, încă activă printre urmaşii colonilor olandezi din Pennsylvania (n. ed.).

lui, dacă maşina se defecta. Conduse încet şi se uită la ceas: era 11:18.

Da, îşi aminti vag că unul din cuplurile americane declarase că se ocupă şi de creşterea câinilor, printre altele; fără îndoială că fuseseră soţii Wheelock, iar gardianul de închisoare, acum desigur pensionat, îşi făcuse o preocupare permanentă din fosta lui pasiune.

„Bună dimineaţa”, spuse Mengele cu glas tare. „Panoul de jos anunţă *câini de pază* - şi exact asta caut”.

Îşi apăsă în jos mustaţa stufoasă, îşi aranjă peruca lateral şi în spate, înclină oglinda şi se privi; repuse oglinda în poziţie şi urmări încet drumul brăzdat de făgaşuri; băgă mâna pe sub palton şi haină şi desfăcu tocul pistolului, în aşa fel încât să-l poată scoate repede.

Dintr-un luminiş însorit, cu o casă cu două etaje, cu obloane albe şi şindrilă brună, aşezată în unghi faţă de el, se auziră lătrăturile şi îmbulzeala câinilor; în spatele lui, o duzină de câini asaltau o împrejmuire înaltă din plasă de sârmă, lătrând şi schelălăind. În spatele lor stătea un bărbat înalt, cu părul alb, care privea spre el.

Merse până la începutul aleii pavate cu dale de piatră - şi opri maşina acolo; puse maneta cutiei automate de viteză la poziţia de parcare şi roti cheia de contact. Se auzi un câine scheunând, un căţel după cum părea. În partea cealaltă a casei staţiona o camionetă roşie într-un garaj dublu, cealaltă jumătate era goală.

Deblocă portiera maşinii, o deschise şi coborî; se întinse şi se frecă pe spate, în timp ce maşina îl avertiza sonor să scoată cheia de contact. Pistolul i se mişcă sub braţ. Trânti portiera şi privi veranda vopsită în alb de la capătul aleii. Iată unde locuia unul dintre ei! Poate va vedea pe undeva o fotografie a băiatului. Ce minunat să zăreşti acea faţă de aproape paisprezece ani!

Dumnezeule, dacă nu era astăzi la şcoală? Un gând răscolitor, emoţionant!

Omul cu păr alb veni, ocolind partea laterală a casei, cu un câine negru şi lucios alături. Purta o jachetă cafenie largă, mănuşi negre, pantaloni cafenii; era înalt şi solid; faţa roşcovană era morocănoasă, neprietenoasă.

Mengele zâmbi şi strigă:

— Bună dimineaţa! Acel...

— Eşti Liebermann? întrebă omul cu voce de bas, apropiindu-se.

Mengele zâmbi mai larg şi spuse:

— *Ja*, da! Da! Domnul Wheelock?

Omul se opri lângă Mengele şi dădu din capul cu păr alb, mătăsos. Câinele, un frumos doberman negru-albăstrui, mârâi în direcţia lui Mengele, arătându-şi dinţii albi, ascuţiţi. Wheelock strângea lanţul în mâna înmănuşată în piele neagră. Mânecile jachetei maro, groase, erau sfâşiate şi rupte; prin rupturi se iţeau fibre de căptuşeală albă.

— Am sosit puţin mai devreme, se scuză Mengele.

Wheelock privi dincolo de el, spre maşină, apoi îl privi direct, cu ochii albaştri pe jumătate închişi sub sprâncenele albe, stufoase. Obrajii lui plini de ţepi albi erau brăzdaţi de cute.

— Intră, spuse el făcând semn cu capul albit spre casă. Recunosc că m-ai făcut al naibii de curios.

Se întoarse şi îl conduse pe alee, ţinând dobermanul negru-albăstrui de inelul lanţului.

— E un câine frumos, spuse Mengele, urmându-l.

Wheelock urcă pe verandă. Uşa albă avea un ciocănaş în formă de cap de câine.

— Fiul dumneavoastră este acasă?

— Nu e nimeni, spuse Wheelock, deschizând uşa. Cu excepţia lor.

Apărură doi sau trei dobermani, lingându-i mănuşa şi mârâind la Mengele.

— Uşurel, băieţi, e un prieten.

Le făcu semn câinilor să se dea înapoi şi ei se retraseră ascultători - apoi intră în casă cu celălalt câine, făcându-i semn cu mâna lui Mengele.

— Închide uşa.

Mengele intră, închise uşa şi îl privi pe Wheelock, ghemuit printre dobermanii negri care îl înghesuiau, mângâindu-le capetele şi lovindu-le uşor flancurile ferme, în timp ce îl lingeau şi îl amuşinau.

— Ce frumos, spuse Mengele.

— Aceşti tineri, spuse Wheelock încântat - sunt Harpo şi Zeppo; fiul meu le-a pus numele; e singura serie de pui pe care l-am lăsat să-i boteze. Bătrânul ăsta e Samson - uşor, Sam - iar ăla e Major. Acesta e domnul Liebermann, tipilor, un prieten.

Se ridică şi îi surâse lui Mengele, trăgând mănuşa de pe degete.

— Acum vă daţi seama de ce nu fac în pantaloni când spuneţi că cineva mi-a pus gând rău.

Mengele dădu din cap şi spuse:

— Da.

Privi cei doi câini care îi adulmecau paltonul.

— Câini ca aceştia reprezintă o protecţie minunată.

— Rup beregata oricui care se uită strâmb la mine.

Wheelock îşi desfăcu fermoarul jachetei; dedesubt avea o cămaşă roşie.

— Scoateţi-vă paltonul şi agăţaţi-l acolo.

În dreapta lui Mengele se afla un cuier înalt, cu cârlige mari, negre; prin oglinda sa ovală se vedea un scaun de la capătul unei mese de sufragerie din camera de vizavi. Mengele îşi agăţă pălăria de un cârlig şi îşi descheie paltonul. Zâmbi dobermanilor şi lui Wheelock,

care îşi scotea jacheta. În fundul holului, o scară abruptă ducea spre etaj.

— Deci dumneata eşti cel care l-ai prins pe Eichmann.

Wheelock îşi atârnă jacheta cu mânecile; zdrenţuite.

— Israelienii l-au prins, spuse Mengele, scoţându-şi paltonul - dar fireşte că i-am ajutat. Am aflat unde se ascundea în Argentina.

— Ai primit o recompensă?

— Nu.

Mengele îşi agăţă paltonul.

— Fac lucrurile astea pentru satisfacţia mea personală. Îi urăsc pe toţi naziştii; trebuie vânaţi şi distruşi ca nişte viermi.

— Nu pentru nazişti trebuie să ne mai facem griji acum, ci mai curând pentru negrotei. Intraţi aici.

Mengele îşi aranjă sacoul şi îl urmă pe Wheelock în dreapta, într-o încăpere. Doi dintre dobermani îl escortară, adulmecându-i picioarele; ceilalţi doi îl însoţiră pe Wheelock. Încăperea era o cameră de zi plăcută, cu perdele albe la ferestre, un şemineu de piatră, iar la stânga era un perete plin de eşarfele de toate culorile ale premiilor, de trofee aurite şi de fotografii în rame negre.

— O, e foarte impresionant, spuse Mengele şi se duse să le privească.

Pozele erau toate ale unor dobermani, nici una nu era a băiatului.

— Acum povestiţi-mi de ce vine nazistul acela să mă omoare.

Mengele se întoarse. Wheelock şedea pe un jilţ în stil victorian între cele două ferestre din faţă, scoţând tutun dintr-un vas de sticlă şlefuită de pe măsuţa din faţa lui şi îndesându-l într-o pipă neagră, grosolană. Unul din dobermani stătea de pază, cu labele din faţă pe măsuţă.

Un alt doberman, cel mai mare, stătea culcat pe carpeta rotundă croşetată dintre Wheelock şi Mengele, privindu-l pe doctor calm, dar cu interes.

Ceilalţi doi dobermani îi adulmecau picioarele şi vârfurile degetelor.

Wheelock îi aruncă o privire lui Mengele şi spuse:

— Ei bine?

Mengele spuse surâzând:

— Ştiţi mi-e foarte greu să vorbesc cu...

Făcu un gest spre dobermanii de lângă el.

— Nu-ţi face griji, spuse Wheelock, îndeletnicindu-se mai departe cu pipa. Nu te vor necăji, dacă nu mă necăjeşti pe mine. Stai jos şi vorbeşte; se vor obişnui cu dumneata.

Mengele se aşează pe un divan de piele, ale cărui arcuri scârţâiau. Unul din dobermani sări lângă el şi se tot învârti, pregătindu-se să se culce. Dobermanul de pe carpetă se ridică, se apropie şi îşi împinse capul lucios şi negru între genunchii lui Mengele, adulmecându-l.

— Samson! îl avertiză Wheelock, aprinzându-şi pipa cu un chibrit.

Dobermanul îşi retrase capul, se aşează pe podea şi se uită la Mengele. Un alt doberman, aşezat la picioarele lui Mengele, se scărpina pe sub zgardă cu laba din spate. Dobermanul de lângă Mengele stătea culcat, urmărindu-l pe cel aşezat în faţa doctorului.

Mengele îşi drese glasul şi spuse:

— Nazistul care vine este chiar doctorul Mengele. Va fi aici probabil...

— Un doctor?

Wheelock ţinu pipa şi stinse chibritul.

— Da, doctorul Mengele. Domnule Wheelock, sunt sigur că aceşti câini sunt perfect dresaţi - îmi pot da seama după toate aceste minunate premii - arătă cu

degetul spre peretele din spatele lui - dar fapt este că la vârsta de opt ani am fost atacat de un câine; nu de un doberman, ci de un ciobănesc german.

Îşi atinse coapsa stângă şi spuse:

— Toată coapsa asta este şi acum plină de cicatrici - şi am rămas cu cicatrici psihologice. Mă simt foarte neplăcut când se află un câine în cameră cu mine, iar prezenţa a *patru* - ei bine, este un coşmar pentru mine!

Wheelock îşi puse pipa jos şi spuse:

— Aşa trebuia să ziceţi de la început.

Se ridică şi pocni din degete. Dobermanii se repeziră, săriră şi se înghesuiră în jurul lui.

— Haideţi, băieţi - le spuse el, conducând haita prin cameră spre uşa de lângă canapea. Intraţi aici. Le arătă câinilor uşa, scoase cu vârful piciorului ceva de sub ea, o închise în urma lor şi încercă clanţa.

— Nu pot intra prin altă uşă?

— Nu.

Wheelock traversă din nou camera.

Mengele oftă şi spuse:

— Vă mulţumesc; acum mă simt mult mai bine.

Se aplecă pe canapea şi îşi desfăcu nasturii de la sacou.

— Zi repede povestea dumitale, spuse Wheelock, aşezându-se în jilţ, şi luând pipa. Nu-mi place să-i ţin acolo închişi prea multă vreme.

— Ajung direct la chestiune, dar înainte de asta - ridică un deget - aş vrea să vă împrumut un pistol, pentru a vă putea apăra în momente ca acesta, când câinii nu sunt cu dumneavoastră.

— Am un pistol - un Luger, spuse Wheelock, lăsându-se pe spate cu pipa între dinţi, cu braţele lăsate în jos pe lângă cadrul jilţului şi cu picioarele încrucişate.

Îşi scoase pipa din gură, suflând fumul.

— Mai am două puşti şi o carabină.

— Acesta este un Browning, spuse Mengele, scoţând pistolul din toc. Faţă de Luger are avantajul că încărcătorul conţine treisprezece cartuşe.

Lasă piedica în jos, ţinu pistolul în poziţie de tragere, îl îndreptă spre Wheelock şi spuse:

— Sus mâinile! Puneţi mai întâi încet pipa jos.

Wheelock se încruntă, cu sprâncenele zbârlite.

— Acum. Nu vreau să vă fac nici un rău; de ce aş vrea aşa ceva? Sunteţi complet străin faţă de mine. Liebermann este singurul care mă interesează.

Wheelock îşi desfăcu picioarele şi se aplecă încet, holbându-se la Mengele, roşu la faţă. Aşeză pipa jos şi ridică mâinile deasupra capului.

— Pe cap, îi sugeră Mengele. Aveţi un păr frumos; vă invidiez. Din păcate, eu port perucă.

Se ridică de pe canapea şi făcu semn în sus cu ţeava pistolului.

Wheelock se ridică, cu mâinile împreunate pe cap şi spuse:

— Nu-mi pasă de evrei şi de nazişti nici cât de un rahat.

— Bine, spuse Mengele, ţintind pistolul spre pieptul în cămaşă roşie al lui Wheelock. Dar totuşi aş vrea să vă duc într-un loc de unde nu puteţi să-l avertizaţi pe Liebermann. Există o pivniţă?

— Sigur.

— Să mergem acolo. Mergeţi în pas normal. Mai sunt şi alţi câini în casă, în afară de cei patru?

— Nu. Norocul dumneavoastră.

Wheelock merse încet spre hol, cu mâinile pe cap.

Mengele îl urmă cu pistolul.

— Unde vă este soţia?

— La Lancaster; predă la şcoală.

Wheelock ieşi pe hol.

— Aveţi fotografii ale fiului dumneavoastră?

Wheelock se opri un moment, apoi o luă la dreapta.

— Pentru ce îţi trebuie?

— Ca să mă uit la ele, spuse Mengele urmându-l cu pistolul. N-am de gând să-i fac nici un rău; eu sunt doctorul care l-a asistat la naştere.

— *Despre ce naiba* e vorba?

Wheelock se opri lângă o uşa laterală a casei scărilor.

— Aveţi fotografii?

— Există un album în camera de unde venim, sub masa cu telefonul.

— Asta e uşa pivniţei?

— Da.

— Lasă o mână în jos şi deschide-o numai puţin.

Wheelock se întoarse spre uşă, lăsă o mână în jos şi deschide uşa puţin; apoi puse mâna la loc, pe cap.

— Deschide-o de tot cu piciorul.

Mengele se duse la peretele de vizavi şi se rezemă de el, apropiind pistolul de spatele lui Wheelock.

— Intră.

— Trebuie să aprind lumina.

— Aprinde-o.

Wheelock întinse mâna şi trase de o sfoară; o lumină puternică inundă intrarea. Punând mâna la loc pe cap, Wheelock se aplecă şi coborî până la un palier cu scule casnice agăţate de peretele din scânduri.

— Coboară încet.

Wheelock se întoarse spre stânga şi începu să coboare încet scările.

Mengele închise uşa şi veni după el.

Wheelock cobora încet scările, cu mâinile pe cap.

Mengele ţinti cu pistolul spatele în cămaşă roşie şi trase - o dată, de două ori. Împuşcăturile răsunară asurzitor; tuburile cartuşelor zburară şi ricoşară.

Mâinile căzură de pe capul albit, bâjbâiră prin jur, găsiră balustrada scării. Wheelock se clătină.

Mengele mai trase o dată în spatele în cămaşă roşie.

Mâinile alunecară de pe balustradă şi Wheelock se prăbuşi înainte; fruntea lui se lovi cu zgomot de podeaua pivniţei în timp trupul şi picioarele rămaseră nemişcate, zăcând pe trepte.

Mengele, asurzit de zgomot, începu să-şi scormonească urechea cu degetul.

Deschise uşa şi ieşi în hol. Câinii lătrau sălbatic.

— Linişte! strigă Mengele, desfundându-şi cealaltă ureche. Câinii continuară să latre.

Mengele puse piedica şi băgă pistolul în toc; îşi scoase batista şi şterse clanţa interioară a uşii; trase de sfoara întrerupătorului luminii şi închise uşa cu cotul.

— Linişte! strigă el, punându-şi batista în buzunar. Câinii lătrară mai departe şi zgâriară uşa de la capătul holului, aruncându-se asupra ei.

Mengele se grăbi spre uşa de la intrare şi privi afară printr-un gemuleţ ca să vadă dacă are drum liber. Deschise uşa şi ieşi în fugă.

Se urcă în maşină, o porni şi ocoli pe lângă casă, garându-se în jumătatea goală a garajului.

Alergă în casă şi închise uşa. Câinii lătrau şi scheunau, zgâriau şi loveau în uşă.

Mengele se privi în oglinda cuierului, îşi scoase peruca şi mustaţa; le puse pe amândouă în buzunarul paltonului de pe cuier.

Se privi din nou în oglindă, aranjându-şi cu ambele mâini părul cărunt, tuns scurt - şi se încruntă.

Îşi scoase sacoul, îl agăţă de cuier şi îl acoperi cu paltonul, mutat pe acelaşi cârlig.

Îşi deznodă cravata cu dungi negre şi aurii, o scoase, o rulă şi o puse în buzunarul paltonului.

Desfăcu nasturele de la gulerul cămăşii bleu, apoi şi următorul nasture; îşi lărgi gulerul.

Câinii lătrau şi scheunau în spatele uşii.

Mengele îşi ajustă breteaua tocului, se privi în oglindă şi întrebă:

— Eşti Liebermann?

Întrebă din nou, mai americăneşte, cu accent german mai slab:

— Eşti Liebermann?

Încercă să-şi facă vocea să sune mai guturală, mai asemănătoare cu a lui Wheelock:

— Intră. Trebuie să recunosc că sunt al naibii de curios. Nu-i lua în seamă, latră mereu aşa. Repetă: nu-i lua în seamă, latră mereu aşa. Eşti Liebermann? Intră.

Trebuia să mai exerseze pronunţia englezească şi blestematul de *th*.

7

Liebermann privea cu coada ochiului kilometrajul micii maşini Saab. Casa lui Wheelock era la exact şapte sute de metri din punctul în care cotise la stânga pe calea Old Buck, *dacă* citea corect scrisul încâlcit al Ritei, ceea ce nu fusese întotdeauna cazul până în prezent. Tot descifrându-i scrisul şi oprindu-se din cauza hurducăturilor maşinii, trecuse deja de douăsprezece şi douăzeci.

Simţea totuşi că lucrurile se aşează în matca lor şi că totul merge strună. Se întristase desigur când auzise că fusese găsit cadavrul lui Barry, dar era recunoscător măcar pentru că se întâmplase la momentul potrivit: putea acum folosi acest punct de pornire concret pentru a-i convinge pe cei de la Washington. Iar Kurt Koehler se afla acolo, nu numai cu notiţele lui Barry, dar şi cu influenţa lui de cetăţean înstărit. Desigur că va vrea să mai stea şi să ajute în toate modurile posibile; faptul că era acolo, era o dovadă.

Iar Greenspan şi Stern erau la Philadelphia, pregătiţi probabil să sosească cu o echipă de comando eficientă a Tinerilor Apărători Evrei, de îndată ce Wheelock se convingea că se află în pericol.

— Domnule Wheelock, este implicată înfierea fiului dumneavoastră, aranjată pentru dumneavoastră şi pentru soţie de o femeie numită Elizabeth Gregory, nu-i aşa? Acum, credeţi-mă, nimeni...

Kilometrajul indică parcurgerea celor şapte sute de metri şi în stânga se apropie o cutie de scrisori, pe care scria sus: *H Wheelock*, iar pe un panou de sub ea, cu litere negre: CÂINI DE PAZĂ. Liebermann încetini şi opri, aşteptă până trecu un camion din direcţia opusă şi traversă şoseaua. Merse cu roţile prin făgaşele adânci ale drumului neasfaltat şi denivelat, care urca treptat printre copaci. Fundul maşinii se frecă de o ridicătură; Liebermann schimbă viteza şi merse încet. Îşi privi ceasul: era aproape douăsprezece şi douăzeci şi cinci.

Va dura să zicem o jumătate de oră pentru a-l convinge pe Wheelock (fără a vorbi de *gene*: „Nu ştiu de ce îi ucid pe taţii băieţilor, dar o fac, asta este tot”) şi apoi va dura cam o oră ca cei de la Tinerii Apărători să ajungă aici. Va fi puţin după ora două. Ar putea probabil să plece pe la trei şi să fie la Washington la cinci, cinci şi

jumătate. Să-l sune pe Koehler; abia aştepta să-l cunoască şi să vadă notiţele acelea ale lui Barry. Era surprinzător că Mengele nu le găsise; dar poate că Koehler le supraaprecia importanţa...

Lătratul şi zgomotul câinilor îl întâmpină într-un luminiş însorit, cu o casă de două etaje, cu obloane albe şi şindrilă maronie. În spatele lui, o duzină de câini se aruncau lătrând şi schelălăind asupra unei împrejmuiri din plasă de sârmă.

Merse până la începutul aleii casei, pavată cu dale de piatră, oprind maşina acolo; trecu maneta cutiei de viteză în punctul mort, roti cheia de contact şi trase frâna de mână. Câinii din spate lătrau în continuare. La celălalt capăt al casei, o camionetă roşie şi o limuzină albă stăteau în garaj.

Ieşi din maşină, închise portiera şi, cu servieta în mână, se uită la casa maronie, împestriţată cu alb. Va fi destul de uşor să-l apere pe Wheelock aici: câinii - care lătrau - reprezentau ei înşişi un sistem de alarmă şi o sperietoare. Ucigaşul va acţiona probabil în altă parte, în oraş sau pe drum. Wheelock va trebui să-şi urmeze programul obişnuit şi să-i ofere asasinului ocazia să se arate. Problema era să-l sperie îndeajuns, pentru a accepta protecţia celor de la T.A.E., dar nu atât de mult încât să stea acasă, încuiat într-un dulap.

Inspiră adânc şi urcă pe alee, apoi pe verandă. Uşa avea un ciocănaş - un cap de câine din fier şi un buton negru de sonerie lateral. Alese ciocănaşul şi îl acţionă de două ori; era vechi şi înţepenit, aşa că lovi prea tare. Aşteptă o clipă - se auzeau lătrături înăuntru - şi întinse un deget spre buton, dar uşa se deschise şi un bărbat mai scund decât se aşteptase, cu părul cărunt tuns scurt şi cu ochi căprui vioi şi veseli îl privi şi spuse cu o voce guturală:

— Eşti Liebermann?

— Da. Domnul Wheelock?

Capul cărunt tuns scurt se înclină şi uşa se deschise mai larg.

— Intră.

Intră într-un hol cu miros de câine, cu scări care urcau. Îşi scoase pălăria. Se auzeau cinci sau şase câini, lătrând, scheunând şi zgâriind în spatele unei uşi de la capătul holului. Se întoarse spre Wheelock, care închisese uşa, îi zâmbi şi spuse:

— Încântat să vă cunosc.

Era spilcuit, într-o cămaşă bleu cu gulerul desfăcut şi mânecile răsfrânte, cu pantaloni gri-închis bine ajustaţi, cu pantofi negri de calitate. În branşa crescătorilor de câini nu se simţea criza.

— Începusem să cred că nu mai veniţi.

— Am citit greşit instrucţiunile. Vă amintiţi de doamna care v-a telefonat de la New York?

Clătină din cap, zâmbind în chip de scuză.

— A telefonat în numele meu.

— O, spuse Wheelock şi zâmbi. Scoateţi-vă paltonul, îi arătă un cuier, de care atârnau o pălărie şi un palton negru, o jachetă maro căptuşită, cu mânecile ferfeniţite şi rupte.

Liebermann îşi agăţă pălăria, puse servieta pe podea şi îşi descheie paltonul. Wheelock era mai amabil decât fusese la telefon - părea de fapt cu adevărat încântat să-l vadă - dar ceva din felul cum vorbea îi contrazicea amabilitatea; Liebermann simţi aceasta, dar nu putu să-şi dea seama ce era. Privind uşa unde câinii lătrau şi schelălăiau, spuse:

— Asta aţi avut în vedere, când aţi vorbit de „o casă plină de câini”.

— Da, spuse Wheelock, trecând surâzător pe lângă el. Nu-i luaţi în seamă; latră mereu aşa. I-am izolat ca să nu vă plictisească; unele persoane se sperie. Veniţi aici.

Se duse la o uşa în dreapta.

Liebermann îşi atârnă paltonul, îşi luă servieta şi îl urmă pe Wheelock într-o cameră de zi plăcută, privind-i gânditor spinarea. Câinii începură să latre şi să se arunce asupra unei uşi în stânga, lângă o canapea de piele neagră, deasupra căreia atârnau pe un perete lambrisat bentiţele multicolore ale premiilor, printre trofee şi fotografii înrămate în negru. În capătul încăperii se afla un şemineu de piatră, pe care se aflau alte trofee şi un ceas. În peretele din dreapta erau ferestre cu perdele albe, cu un jilţ demodat între ele; lângă uşa din colţ se găseau un scaun şi o masă, telefonul, registre şi pipe într-un rastel.

— Ia loc, spuse Wheelock, gesticulând spre canapea, în timp ce se ducea spre jilţ - şi povesteşte-mi despre nazistul care vine să mă omoare.

Se aşează.

— Trebuie să recunosc să sunt al naibii de curios.

Curios - cu r-ul uşor înăsprit. Asta îl deranja; amabilul Henry Wheelock îl imita pe el, nuanţându-şi graiul american cu o urmă de „accent jidovesc”; foarte discret, doar abia perceputa înăsprire a r-urilor şi o anumită pronunţie a unor cuvinte. Liebermann se aşează pe canapeaua al cărei capitonaj scârţâi şi se uită la Wheelock, care stătea aplecat înainte pe jilţ, cu coatele pe genunchii îndepărtaţi, cu degetele alunecând de-a lungul muchiei unui album verde de poze sau tăieturi din ziare de pe măsuţa din faţa lui, aşteptând surâzător.

Oare imitaţia era neintenţionată? El însuşi se făcuse uneori ecoul ritmului şi inflexiunii germanei stângace a unui străin; se surprinsese făcând-o şi se simţise jenat.

Dar nu, aici nu era vorba de intenţie, era sigur de aceasta. Simţea radiind ostilitatea dinspre zâmbitorul Wheelock. Şi la ce te puteai aştepta de la un fost gardian de penitenciar antisemit, care dresa câini pentru a sfârteca beregăţile oamenilor? La amabilitate iubitoare? La bune maniere?

Ei bine, nu venise aici să-şi găsească un nou prieten. Îşi aşeză servieta la picioare şi îşi sprijini mâna de genunchi.

— Pentru a explica aceasta, domnule Wheelock, trebuie să intru în chestiuni personale, referitoare la dumneavoastră şi la familia dumneavoastră, privitoare la fiul dumneavoastră şi la înfierea lui.

Wheelock îşi ridică întrebător sprâncenele.

— Ştiu că dumneavoastră şi doamna Wheelock l-aţi obţinut în New York City de la „Elizabeth Gregory”. Credeţi-mă - se aplecă înainte - că nimeni nu va face caz de aceasta. Nimeni nu vă va lua fiul sau nu vă va acuza de vreo încălcare a legii. Este mult de atunci şi nu mai are importanţă, importanţă directă. Vă dau cuvântul meu că aşa este.

— Vă cred, spuse Wheelock grav.

Un individ foarte calm, tipul, primind asta atât de liniştit, şezând acolo şi plimbându-şi degetele ba unul câte unul, ba împreună, pe muchia coperţii verzi a albumului. Cotorul albumului era îndreptat spre Liebermann, iar coperta era înclinată în sus, sprijinindu-se parcă pe ceva din interior.

— Elizabeth Gregory, spuse Liebermann - nu era numele ei real, ci Frieda Maloney, Frieda Altschul Maloney; aţi auzit de ea?

Wheelock se încruntă gânditor.

— Adică nazista aia? Cea pe care au trimis-o înapoi în Germania?

— Da.

Liebermann ridică servieta.

— Am aici câteva fotografii de-ale ei. Veţi vedea că...

— Nu vă deranjaţi.

Liebermann îl privi.

— I-am văzut poza în ziar, explică Wheelock. Mi s-a părut cunoscută; acum ştiu de ce.

Zâmbi. Din nou acea pronunţare aparte.

Liebermann dădu din cap. (*Era* intenţionată? Cu excepţia imitaţiei, Wheelock se comporta destul de plăcut). Închise servieta, îl privi pe Wheelock şi spuse, încercând să pronunţe cât mai corect:

— Dumneavoastră şi soţia n-aţi fost singura pereche care a căpătat un copil de la ea. Au mai primit şi soţii Guthrie, iar domnul Guthrie a fost asasinat în octombrie trecut. Au mai primit şi soţii, Curry; domnul Curry a fost ucis în noiembrie.

Wheelock arăta acum îngrijorat; degetele lui stăteau nemişcate pe muchia coperţii albumului.

— Un nazist umblă prin ţară, spuse Liebermann, ţinând servieta în poală - un fost SS-ist, care îi omoară pe taţii băieţilor înfiaţi prin Frieda Maloney. Îi ucide în ordinea înfierilor şi la aceleaşi intervale de timp. Dumneavoastră sunteţi următorul, domnule Wheelock.

Dădu din cap.

— În curând. Şi după aceea mai urmează mulţi alţii. De aceea mă duc la F.B.I. şi de aceea trebuie să fiţi protejat, în timp ce sunt plecat. Şi nu numai de câinii dumneavoastră.

Făcu semn spre uşa de lângă capătul canapelei; acum câinii schelălăiau în spatele ei; unul sau doi lătrau fără tragere de inimă.

Wheelock îşi clătină uimit capul şi spuse:

— Dar asta e atât de ciudat!

Îl privi mirat pe Liebermann.

— *Taţii* băieţilor sunt asasinaţi?

— Da.

— Dar de ce?

Pronunţa perfect acum; şi el se străduia.

Desigur, Dumnezeule! Nu era deloc vorba de imitaţie, intenţionată sau nu - îşi suprima propriul accent, asemănător cu al lui!

Spuse:

— Nu ştiu...

Pantofii şi pantalonii erau ai unui orăşean şi nu ai unui om de la ţară; ostilitatea pe care o emana; câinii închişi ca să nu „deranjeze”.

— Nu ştiţi? întrebă nazistul pe post de Wheelock. Se comit asasinatele acestea şi dumneata *nu cunoşti motivul?*

Dar asasinii aveau peste cincizeci de ani, iar omul acesta avea şaizeci şi cinci de ani, poate ceva mai puţin. *Mengele?* Imposibil. Era în Brazilia sau în Paraguay şi nu ar *îndrăzni* să vină în nord, nu era *posibil* să fie aici, în New Providence, Pennsylvania.

Dădu din cap către omul acela care nu-nu-era-Mengele.

Dar Kurt Koehler fusese în Brazilia şi venise la Washington. Numele trebuie să se fi aflat în paşaportul sau portofelul lui Barry în calitate de ruda cea mai apropiată...

Din spatele coperţii albumului apăru un pistol, cu ţeava aţintită asupra lui.

— Atunci trebuie să ţi-l spun, grăi omul cu pistolul.

Liebermann îl privi; îi închise părul la culoare, îl lungi, îi desenă o mustaţă, îl făcu mai plin şi mai tânăr... Da, era Mengele! Mengele! Cel urât, cel atât de îndelung vânat.

Îngerul Morţii, ucigaşul de copii! Şezând aici surâzător, ţintindu-l cu pistolul.

— Ferească sfântul să mori neştiutor, spuse *Mengele* în germană. Vreau să ştii exact ce va urma în circa douăzeci de ani. Mă priveşti atât de fix numai din cauza pistolului sau m-ai recunoscut?

Liebermann clipi, inspiră adânc şi spuse:

— Te recunosc.

Mengele zâmbi.

— Rudel, Seibert şi ceilalţi sunt o şleahtă de babe obosite. I-au rechemat pe oameni fiindcă Frieda Maloney ţi-a vorbit de copii, aşa că trebuie să duc singur treaba la bun sfârşit.

Ridică din umeri.

— Nu-mi pasă cu adevărat; munca mă va menţine tânăr. Ascultă, lasă servieta jos foarte încet, aşează-te jos cu mâinile pe cap şi relaxează-te; mai ai cam un minut până să te ucid.

Liebermann puse servieta jos încet, în stânga picioarelor, gândindu-se că dacă avea o şansă să se mişte repede spre dreapta şi să deschidă uşa - presupunând că nu era încuiată - poate că acei câini, care schelălăiau dincolo, l-ar vedea pe Mengele şi l-ar ataca, înainte ca el să poată trage prea multe împuşcături. Desigur că poate câinii îl vor ataca şi pe *el*; poate că nu vor ataca pe nici unul din ei, fără ca Wheelock (mort acolo, înăuntru) să le dea ordin. Nu-i trecea prin cap ce altceva ar mai putea să încerce.

— Aş dori să dureze mai mult timp, spuse Mengele. Aş vrea cu adevărat. Aceasta este una din clipele din viaţă, care îmi oferă cele mai mari satisfacţii, aşa cum sunt sigur că îţi dai seama. Dacă ar fi practic s-o fac, aş sta bucuros de vorbă aşa o oră sau două, de pildă ca să

resping unele din exagerările groteşti din cartea aia a dumitale. Dar din păcate...

Ridică din umeri cu regret.

Liebermann îşi împreună mâinile pe creştet, stând drept pe muchia canapelei. Începu să-şi îndepărteze foarte încet picioarele. Canapeaua era joasă, aşa că nu va fi uşor să se ridice rapid de pe ea. Întrebă:

— Wheelock este mort?

— Nu, e în bucătărie şi ne pregăteşte masa. Ascultă cu atenţie acum, dragă Liebermann; îţi voi spune ceva ce ţi se va părea total incredibil, dar jur pe mormântul mamei mele că este absolut adevărat. M-aş osteni eu să mint un evreu? Mai ales pe unul mort?

Liebermann îşi aruncă privirea spre fereastra din dreapta jilţului, apoi îl privi atent pe Mengele.

Acesta oftă, clătină din cap şi spuse:

— Dacă vreau să privesc pe fereastră, întâi te omor şi apoi mă uit. Dar nu vreau să privesc pe fereastră. Dacă ar veni cineva, câinii de afară ar lătra, da? Da?

— Da, spuse Liebermann, stând cu mâinile pe cap.

Mengele surâse.

— Vezi? Totul se petrece aşa cum îmi convine mie. Dumnezeu este cu mine. Ştii ce am văzut la televizor la unu dimineaţă? Filme cu Hitler.

Dădu, din cap.

— Într-un moment de deprimare profundă, când ajunsesem un virtual sinucigaş. Dacă nici acesta n-a fost un semn ceresc, înseamnă că n-a fost nici unul. Aşa că nu-ţi pierde timpul uitându-te la ferestre; uită-te la mine şi ascultă. El este viu. Acest album - îl arătă cu mâna liberă, fară să-şi ia ochii de la Liebermann - e plin cu fotografiile lui, de la vârsta de un an la treisprezece. Băieţii sunt duplicări genetice exacte. N-o să-mi pierd timpul să-ţi explic cum am realizat asta - mă îndoiesc că

ai avea capacitatea de înţelegere dacă ţi-aş spune - dar pot să mă crezi pe cuvânt, am realizat lucrul ăsta. *Duplicări genetice exacte*. Au fost concepute în laboratorul meu şi aduse la termen de femei din tribul Auiti. Auiti sunt nişte creaturi sănătoase, docile, conduse de un şef iubitor de bani. Băieţii nu poartă nici o urmă din ele, sunt Hitleri puri, procreaţi în întregime din celulele lui. Mi-a permis să recoltez jumătate de litru din sângele lui şi o porţiune de piele de pe coastele lui - ne aflam într-o stare de spirit biblică - în 6 ianuarie 1943, în Vizuina Lupului. Refuzase să aibă copii...

Sună telefonul; Mengele rămase cu privirea şi pistolul aţintite asupra lui Liebermann.

— ... întrucât ştia că nici un fiu nu putea înflori în umbra unui asemenea...

Telefonul sună din nou.

— ... tată zeiesc; aşa încât, când a auzit că era teoretic posibil, că aş putea...

Sună telefonul.

— ... crea, într-o zi, nu pe fiul lui, ci un alt el însuşi, nici măcar o copie fidelă, ci...

Telefonul sună.

— ... un alt original, a fost tot atât de interesat de idee, precum eram şi eu. Atunci mi-a acordat poziţia şi facilităţile pe care le-am cerut ca să încep urmărirea ţelului meu. Chiar ai crezut că munca mea la Auschwitz a fost o nebunie fără ţintă? Cât de naivi sunteţi voi, oamenii! A comemorat donarea sângelui şi a pielii printr-un port-ţigaret frumos gravat: „Vechiului meu prieten Josef Mengele, care m-a servit mai bine decât cei mai mulţi şi care m-ar putea servi într-o zi mai bine decât toţi. Adolf Hitler”. Fireşte că este lucrul la care ţin cel mai mult; este prea riscant să-l trec prin vamă, aşa că se află în casa de fier a avocatului meu din Asunciòn,

aşteptându-mă să mă întorc din peregrinările mele. Vezi? Îţi dau mai mult de un minut.

Se uită la ceas.

Liebermann se ridică şi - detună o împuşcătură - ocoli capătul canapelei, întinzând mâna. Se auzi o împuşcătură, apoi alta; durerea îl aruncă de perete, o durere în piept, alta mai jos. Câinii lătrară tare în urechea lui lipită de perete. Uşa cafenie de lemn tresărea de lovituri; întinse mâna după butonul ei din sticlă faţetată. Detună o împuşcătură; butonul se sparse când îl atinse; în mână îi apăru o gaură care se umplu de sânge. Apucă strâns un ciob ascuţit al butonului. Se auzi o altă împuşcătură şi câinii lătrară sălbatic. Scâncind de durere, strângând din ochi, roti rămăşiţa de buton şi trase. Uşa se deschise brusc, lovindu-i braţul şi umărul; câinii urlară. Răsună o salvă tunătoare de împuşcături, lătrături, un ţipăt şi ţăcănitul pistolului gol, un zgomot surd şi un clinchet, mârâituri şi un strigăt. Dădu drumul restului tăios al butonului, se întoarse gâfâind cu spatele, se lăsă să alunece în jos, deschise ochii...

Câinii negri îl târau pe Mengele pe canapea - dobermanii mari, cu dinţii rânjiţi, cu priviri turbate şi urechile ascuţite ciulite. Obrazul lui Mengele se lovi de cotiera jilţului. Un ochi i se holbă la dobermanul din faţa lui, care se mişcă printre picioarele măsuţei răsturnate şi îl muşcă de încheietura mâinii; scăpă pistolul dintre degete. Îşi rostogoli ochiul şi se holbă la dobermanii care mârâiau lângă obrazul şi falca lui. Dobermanul de lângă obraz stătea între spinarea lui şi speteaza canapelei, căutând cu labele din faţă un punct de sprijin pe umărul lui. Alt doberman stătea cu labele din spate pe podea, între picioarele crăcănate ale lui Mengele, rezemat de coapsa lui, cu corpul pe pieptul lui. Îşi ridică obrazul

deasupra cotierei jilţului, privind fix în jos, cu buzele tremurânde.

Un al patrulea doberman se lăţise pe o parte pe podeaua dintre jilţ şi Liebermann, cu coastele negre fremătânde, cu botul pe carpeta croşetată. De sub el se lăţea ceva care reflecta lumina: o băltoacă de urină.

Liebermann se prăbuşi de tot în lungul peretelui şi se aşeză scâncind pe podea. Îşi întinse încet picioarele înaintea lui, urmărindu-i pe dobermanii care îl ameninţau pe Mengele.

Îl ameninţau, dar nu-l omorau.

— Ucideţi-l! ordonă Liebermann, dar nu izbuti decât o şoaptă. Durerea care îi săgeta pieptul se întinse şi se înteţi.

— Ucideţi-l! strigă el, luptându-se cu durerea; ieşi un ordin răguşit.

Dobermanii mârâiră, fără să se mişte.

Ochiul lui Mengele se închise de tot; îşi muşcă buza inferioară.

— UCIDEŢI-L! urlă Liebermann - şi durerea îi rupse pieptul, îl sfâşie.

Dobermanii mârâiră, dar nu se mişcară.

Din gura încleştată a lui Mengele izbucni un ţipăt strident.

Liebermann îşi rezemă capul de perete şi închise ochii, gâfâind. Îşi trase în jos nodul de la cravată şi îşi desfăcu nasturele de la guler. Mai desfăcu un nasture şi atinse locul dureros; dădu de ceva umed la capătul maioului. Scoase degetele, deschise ochii şi se uită la sângele de pe vârfurile lor. Glonţul îl străpunsese, lovind ce? Plămânul stâng? Indiferent ce nimerise, fiecare respiraţie amplifica durerea. Întinse mâna după batista din buzunar, se rostogoli într-o parte, încercând să ajungă

la ea; o durere mai rea îi explodă în şold; tresări la arsura ei.

Scoase batista, o ridică, o presă de rana din piept şi o ţinu acolo.

Îşi ridică mâna stângă; sângele curgea din ambele părţi, mai mult din ruptura zimţată din palmă, decât din perforaţia mai mică din dosul mâinii. Glonţul trecuse pe sub degetul mare şi arătător; erau amorţite şi nu le putea mişca; două zgârieturi sângerânde traversau palma.

Vroia să ţină mâna în sus, pentru a încetini sângerarea, dar nu putea; o lasă să cadă. Nu avea deloc putere - numai durere şi oboseală... Uşa de lângă el se închise încet.

Se uită la Mengele, ţintuit pe loc de dobermani.

Privirea lui Mengele îl urmărea.

Închise ochii, respirând cu grijă, în timp ce durerea îi ardea pieptul.

*

— Plecaţi...

Deschise ochii şi îl privi pe Mengele, zăcând pe jilţul din partea cealaltă a încăperii, printre dobermanii ce mârâiau de aproape.

— Plecaţi, spuse Mengele încet şi obosit. Privirea sa se mută de la dobermanul dinaintea lui la cel din dreptul fălcii.

— La o parte. Pistolul nu mai e. Nu am pistol. Plecaţi. La o parte. Fiţi câini buni.

Dobermanii negri-albăstrui mârâiră şi nu se clintiră.

— Sunteţi câini drăguţi, spuse Mengele. Samson? Bunule Samson, la o parte; pleacă!

Îşi întoarse încet capul spre cotiera jilţului. Dobermanii îşi retraseră puţin capetele, mârâind. Mengele le zâmbi vag şi întrebă:

— Major? Eşti Major? Bunul Major, bunul Samson, nişte câini buni. Sunt prieten; nu mai am pistol.

Mâna lui cu încheietura înroşită apucă partea din faţă a cotierei canapelei; cu mâna cealaltă se ţinu de cadrul spetezei. Începu să se ridice încet, răsucindu-se din poziţia lui laterală.

— Câini buni, la o parte; plecaţi!

Dobermanul din mijlocul încăperii zăcea acum nemişcat; coastele nu i se mai mişcau. Băltoaca de urină din jurul lui se fragmentase într-o puzderie de mici băltoace sclipitoare pe duşumelele late.

— Câini buni, câini drăgălaşi...

Stând culcat pe spate, Mengele începu să se ridice încet în colţul canapelei. Dobermanii mârâiră, dar rămaseră pe poziţii, găsindu-şi noi puncte de sprijin pentru labe, în timp ce el se mişca în sus, îndepărtându-se de dinţii lor.

— La o parte, spuse el. Sunt *prietenul* vostru. Vă fac rău acum? Nu, nu, îmi sunteţi dragi.

Liebermann închise ochii, abia respirând. Şedea în sângele care curgea în spatele lui.

— Bunul Samson, bunul Major. Beppo? Zarko? Câini buni, duceţi-vă. Plecaţi!

Dena şi Gary aveau probleme. Îşi ţinuse gura, când fusese acolo în noiembrie, dar poate n-ar fi trebuit. Poate...

— Eşti viu, ticălos de evreu?

Deschise ochii.

Mengele şedea drept în colţul jilţului, privindu-l, cu un picior ridicat şi cu celălalt pe podea, ţinându-se de cotieră

şi de spetează, dispreţuitor şi calm; doar că cei trei dobermani se rezemau de el, mârâind încet.

— Păcat, spuse Mengele - dar n-o să mai fii multă vreme, se vede de-aici; eşti vânăt. Aceşti câini îşi vor pierde interesul faţă de mine, dacă stau liniştit şi le vorbesc frumos. Vor voi să facă pipi sau să bea apă.

Le spuse dobermanilor în engleză:

— Vreţi apă? Câini buni, mergeţi să beţi apă.

Dobermanii mârâiră, nemişcaţi.

— Fii de căţea, spuse Mengele voios în germană.

Iar lui Liebermann:

— Aşa că n-ai realizat nimic, evreu ticălos, cu excepţia faptului că vei muri încet, în loc să mori repede şi că mi-ai zgâriat puţin încheietura mâinii. În cincisprezece minute voi ieşi de aici. Fiecare om de pe listă va muri la sorocul lui. Al patrulea Reich soseşte, va fi nu numai german, ci şi pan-arian. Voi trăi să văd asta şi să stau alături de conducătorii lui. Îţi poţi imagina groaza pe care o vor inspira? Autoritatea mistică pe care o vor avea? Cum o să mai tremure Sovieticii şi chinezii? Ca să nu mai vorbim de evrei!

Telefonul sună.

Liebermann încercă să se îndepărteze de la perete, să se târască, dacă putea, spre cablul care atârna de pe masa de lângă uşă, dar durerea din şold îl străfulgera şi îl ţintui pe loc; nu se putea deplasa învingând-o. Se aşează la loc în sângele lipicios şi închise ochii, gâfâind.

— Bine, mori cu un minut mai devreme, iar în timp ce mori, gândeşte-te cum vor ajunge nepoţii tăi în cuptoare.

Telefonul suna întruna. Poate erau Greenspan şi Stern, care telefonau să vadă ce se întâmplă, de ce nu-i sunase. Neprimind răspuns, vor fi oare îngrijoraţi şi vor veni, întrebând de drum în orăşel? Măcar de l-ar ţine dobermanii în loc pe Mengele...

Deschise ochii.

Mengele le zâmbea dobermanilor - un zâmbet relaxat, constant, prietenos; nu mai mârâiau acum.

Îşi lăsă ochii să se închidă.

Încercă să nu se gândească la cuptoare şi la armate, la mulţimi care ovaţionau. Se întreba dacă Max, Lili şi Ester vor reuşi să menţină Centrul în funcţiune. Ar putea apărea donatori. Memoriale.

*

Se auziră lătrături, mârâituri. Deschise ochii.

— Nu, nu! exclamă Mengele, lăsându-se pe spate în colţul canapelei, ţinându-se strâns de cotieră şi spetează, în timp ce dobermanii îl împingeau şi mârâiau.

— Nu, nu! Fiţi câini buni! Fiţi câini buni! Nu, nu, nu plec! Nu, nu! Vedeţi ce liniştit stau? Fiţi câini buni, câini buni!

Liebermann surâse şi închise ochii.

Câini buni.

— Greenspan? Stern? Haideţi odată...

*

— Evreu ticălos?

Batista stătea şi singură lipită de rană, aşa că îşi ţinu ochii închişi şi nu respiră - să *creadă* el aşa - apoi ridică mâna dreaptă şi îi făcu semn cu degetul mijlociu.

*

Se auziră lătrături în depărtare - erau câinii de afară.

Deschise ochii.

Mengele se holbă la el, cu aceeaşi ură care se transmisese prin telefon şi în noaptea aceea, atât de îndepărtată.

— Indiferent de ce se întâmplă, tot eu câştig. Wheelock era al optsprezecelea prevăzut să moară. Optsprezece şi-au pierdut tatăl, atunci când *el* l-a pierdut pe al *lui* - şi cel puţin unul din cei optsprezece va ajunge la maturitate aşa cum a ajuns el, va deveni ce a devenit el. Nu vei pleca viu de aici ca să-l opreşti. S-ar putea ca nici eu să nu plec, dar jur că *tu* nu vei pleca.

Se auziră paşi pe verandă.

Dobermanii mârâiră, rezemaţi de Mengele.

Liebermann şi Mengele se priveau fix.

Uşa din faţă se deschise şi se închise.

Se uitară la intrare.

În hol căzu ceva greu. Ceva metalic zăngăni.

Se auziră paşi.

Intră băiatul şi rămase în prag - slab, brunet şi cu nasul ascuţit. O panglică roşie lată îi cuprindea pieptul jachetei albastre cu fermoar.

Îl privi pe Liebermann.

Se uită la Mengele şi la dobermani.

Se uită la dobermanul mort.

Privi de la unul la altul, cu ochii albaştri şterşi larg deschişi.

Îşi dădu bucla neagră la o parte de pe frunte, cu mănuşa albastră de plastic.

— Fuuuu... spuse el.

— Mein... dragul meu băiat, spuse Mengele, privindu-l cu adoraţie - dragul, dragul, dragul, dragul meu băiat, nu este *posibil* să-ţi imaginezi cât de fericit sunt, cât de *bucuros* sunt, văzându-te stând acolo atât de puternic şi de chipeş! Vrei să-i scoţi afară pe aceşti câini? Aceşti

câini atât de loiali şi de admirabili? M-au ţinut aici nemişcat timp de ore, sub impresia greşită că eu - şi nu nemernicul de evreu de acolo - aş fi venit aici ca să-ţi fac rău. Vrei să-i chemi, te rog? Îţi voi explica totul.

Zâmbi drăgăstos, şezând între dobermanii care mârâiau.

Băiatul îl privi fix, apoi îşi întoarse capul încet spre Liebermann.

Acesta îşi clătină capul.

— Nu te lăsa înşelat de el, îl avertiză Mengele. E un criminal, un ucigaş, un om îngrozitor care a venit aici să-ţi facă rău ţie şi familiei tale. Cheamă câinii ăştia, Bobby. Vezi, îţi cunosc numele. Ştiu totul despre tine - că ai fost la Cape Cod vara trecută, că ai un aparat de filmat, că ai două verişoare drăguţe, care se numesc... Sunt un vechi prieten al părinţilor tăi. De fapt, sunt doctorul care te-a adus pe lume; tocmai m-am întors din străinătate! Doctorul Breitenbach. Nu ţi-au spus despre mine? Am plecat cu mult timp în urmă.

Băiatul îl privi nesigur şi întrebă:

— Unde sunt părinţii mei?

— Nu ştiu. Întrucât individul ăsta a avut un pistol pe care am reuşit să i-l iau, iar câinii ne-au văzut luptându-ne şi au ajuns la concluzia lor greşită - presupun că s-ar putea (dădu grav din cap) să-l fi lichidat pe tatăl tău. Am venit în vizită, abia întors din străinătate, aşa cum am mai spus, iar el mi-a dat drumul să intru, pretinzând că e un prieten. Când şi-a scos pistolul, am reuşit să-l înving şi să i-l iau, dar apoi a deschis uşa şi a lăsat câinii să iasă. Cheamă-i şi îl vom căuta pe tatăl tău. Poate este doar legat. Sărmanul Henry! Să sperăm că e bine. Bine că mama ta n-a fost aici. Mai predă la şcoala din Lancaster?

Băiatul se uită la dobermanul mort.

Liebermann îşi mişcă un deget, încercând să-i atragă atenţia băiatului.

Băiatul îl privi pe Mengele şi spuse:

— Suc de roşii.

Dobermanii se întoarseră, săriră şi se grăbiră spre el, doi aşezându-se de o parte a lui, iar unul de partea cealaltă. Mănuşile lui albastre atinseră capetele lor negre-albăstrii.

— Suc de roşii! exclamă Mengele fericit, aplecându-se înainte şi frecându-şi braţele. Nici într-o *mie* de ani nu m-aş fi gândit să zic suc de roşii!

Îşi sprijini picioarele de podea, îşi frecă coapsele şi zâmbi.

— Am spus *la o parte*, am spus *plecaţi*, am spus *duceţi-vă*, am spus *prieteni*, dar niciodată nu mi-a trecut, prin minte să spun suc de roşii!

Băiatul se încruntă, îşi scoase mănuşile şi spuse:

— Noi... mai bine chemăm poliţia.

Bucla neagră îi căzu pe frunte.

Mengele şedea şi se holba la el. Spuse:

— Cât de minunat eşti! Sunt aşa de...

Clipi, înghiţi şi spuse surâzând:

— Da, sigur că trebuie să chemăm poliţia. Fă-mi te rog un serviciu, dragul *meu* Bobby. Ia câinii, du-te în bucătărie şi adu-mi un pahar cu apă; poate găseşti şi ceva de mâncare pentru mine.

Se ridică în picioare.

— Voi chema poliţia şi apoi îl vom căuta pe tatăl tău.

Băiatul îşi băgă mănuşile în buzunarele jachetei şi întrebă:

— Maşina din faţă e a dumneavoastră?

— Da, iar a lui e cea din garaj - aşa cred. Sau e a voastră, a familiei?

Băiatul îl privi sceptic şi spuse:

— Cea din faţă are un afiş lipit pe tampon, pe care scrie că evreii nu cedează nimic din Israel. Aţi spus că *el* e evreu.

— Aşa şi este; cel puţin aşa pare.

Zâmbi.

— Nu prea este momentul să discutăm despre cuvintele pe care le-am folosit. Du-te şi adu apa, te rog, iar eu voi chema poliţia.

Băiatul îşi drese glasul şi spuse:

— Vreţi să staţi jos din nou? O chem eu.

— Bobby dragă...

— Murături, spuse băiatul.

Dobermanii se năpustiră mârâind spre Mengele, care se retrase spre jilţ, ascunzându-şi faţa după braţele încrucişate şi strigând:

— Suc de roşii! Suc de roşii! *Suc de roşii!*

Mârâind, dobermanii se rezemară de el.

Băiatul intră în cameră, îşi desfăcu fermoarul jachetei şi spuse:

— N-o să vă asculte pe dumneavoastră.

Se întoarse spre Liebermann şi îşi feri bucla brunetă de pe frunte.

Liebermann îl privi.

— A spus totul pe dos, nu-i aşa? spuse băiatul. El a avut pistolul şi v-a dat drumul în casă.

— Nu! exclamă Mengele.

Liebermann dădu din cap.

— Nu puteţi vorbi?

Îşi clătină capul şi arătă spre telefon.

Băiatul dădu din cap şi se întoarse.

— Omul ăla este duşmanul tău! strigă Mengele. Jur pe Dumnezeu că este!

— Credeţi că sunt înapoiat mintal?

Băiatul se duse spre masă şi ridică receptorul.

— Nu face asta!

Mengele se aplecă spre el. Dobermanii încercară să-l muşte şi mârâiră, dar el rămase aplecat.

— Te rog! Te implor! De dragul *tău*, nu al meu! Sunt prietenul tău! Am venit aici să te ajut! Ascultă-mă, Bobby! Numai un minut!

Băiatul se întoarse la el cu receptorul în mână.

— Te rog! Îţi voi explica! Da, am *minţit! Eu* am avut pistolul. Ca să te ajut *pe tine!* Te rog! Ascultă-mă doar un minut! Îţi jur că îmi vei mulţumi! *Un minut!*

Băiatul îl privi, lăsă receptorul în jos şi îl puse la loc.

Liebermann îşi clătină disperat capul şi şopti cu greutate:

— Telefonează!

— Îţi mulţumesc, îi spuse Mengele băiatului. Mulţumesc.

Se lăsă pe spate, zâmbind spăşit.

— Ar fi trebuit să ştiu că eşti prea isteţ, ca să te mint.

Se uită la dobermani, apoi la băiat.

— Te rog cheamă-i; voi sta aşezat aici.

Băiatul îl privi de lângă masă şi spuse:

— Suc de roşii.

Dobermanii se întoarseră şi se grăbiră spre el, aşezându-se toţi trei lângă el, în partea dinspre Liebermann, privindu-l pe Mengele.

Doctorul clătină din cap, îşi trecu mâna peste părul cărunt, tuns scurt; şi spuse:

— Este... foarte greu.

Îşi lăsă mâna în jos şi se uită temător la băiat.

— Ei bine? întrebă acesta.

— *Eşti* isteţ, nu-i aşa?

Băiatul îl privea, plimbându-şi degetele pe capul celui mai apropiat doberman.

— Nu te descurci acum prea bine la şcoală, zise Mengele; când erai mic învăţai bine, dar acum nu. Pentru că eşti *prea* isteţ.

Îşi ridică mâna şi se lovi uşor peste tâmplă.

— Ai propriile tale idei; de fapt eşti mai isteţ decât profesorii, da?

Băiatul privi dobermanul mort, se încruntă şi îşi pungi buzele, apoi se uită la Liebermann.

Acesta îi arătă telefonul cu degetul.

Mengele se înclină spre băiat şi spuse:

— Pentru ca *eu* să fiu sincer cu *tine*, trebuie ca şi *tu* să fii sincer cu *mine!* Nu eşti mai isteţ decât profesorii?

Băiatul îl privi, ridică din umeri şi spuse:

— În afară de unul,

— Şi ai ambiţii mari, da?

Băiatul dădu din cap.

— Vrei să devii un mare pictor sau arhitect.

Băiatul îşi clătină capul.

— Vreau să fac filme.

Mengele zâmbi.

— O da, desigur, să fii un mare producător de filme.

Îl privi pe băiat; zâmbetul i se şterse.

— Şi te-ai certat cu tatăl tău în privinţa asta; e un bătrân încăpăţânat, cu un punct de vedere mărginit. Pe bună dreptate eşti supărat pe el.

Băiatul îl privi.

— Vezi, eu te cunosc *într-adevăr* mai bine decât altcineva pe lume.

Băiatul îl întrebă intrigat:

— Cine sunteţi?

— Doctorul care te-a adus pe lume. Asta este adevărat. Dar nu sunt un vechi prieten al părinţilor tăi. De fapt nu i-am întâlnit niciodată. Nu ne cunoaştem.

Băiatul îşi înclină capul uşor, ca pentru a auzi mai bine.

— Vezi ce înseamnă asta? Omul pe care îl crezi tatăl tău...

Dădu din cap.

— ...nu este tatăl tău. Iar mama ta - cu toate că sunt sigur că o iubeşti şi că te iubeşte - nu este mama ta. Ei te-au înfiat; eu am fost cel care am aranjat înfierea, prin intermediari, prin ajutoare.

Băiatul se holba la el.

Liebermann îl urmări neliniştit pe băiat.

— Sunt nişte veşti dureroase, primite atât de brusc, dar poate... nu sunt noutăţi cu totul neplăcute? N-ai simţit niciodată că le eşti superior celor din jur? Ca un prinţ printre supuşi?

Băiatul se îndreptă, ridică din umeri şi spuse:

— Câteodată mă simt... diferit faţă de oricine.

— *Eşti* diferit, infinit de diferit şi infinit de superior. Tu ai...

— Cine sunt părinţii mei adevăraţi?

Mengele îşi privi gânditor mâinile, le împreună, îl privi pe băiat şi spuse:

— Ar fi mai bine pentru tine să nu ştii încă. Când vei fi mai mare, mai matur, vei afla, dar atât pot să-ţi spun, Bobby: ai fost născut din cel mai nobil sânge din toată lumea. Moştenirea ta - nu vorbesc de bani, ci de caracter şi de aptitudini - este incomparabilă. O porţi în tine pentru a realiza ambiţii *de mii de ori mai mari*, decât cele la care visezi acum. Şi le *vei* realiza! Dar numai dacă - şi trebuie să ţii minte cât de bine te cunosc şi să ai încredere în ceea ce-ţi spun - *numai* dacă vei ieşi acum de aici cu câinii şi mă vei lăsa... să fac ceea ce trebuie să fac şi să plec.

Băiatul îl privi.

— De dragul *tău*, spuse Mengele. *Bunăstarea ta* este tot ce am în vedere; *trebuie* să crezi asta. Mi-am consacrat întreaga viaţă ţie şi bunăstării tale.

— Cine sunt părinţii mei adevăraţi?

Mengele îşi clătină capul.

— Vreau să ştiu.

— În chestiunea asta trebuie să te supui judecăţii mele; la momentul potrivit vei...

— Murături.

Dobermanii se repeziră mârâind spre Mengele, care se ascunse în spatele antebraţelor încrucişate. Câinii se lipiră de el mârâind.

— Spuneţi-mi chiar acum. Altfel... le spun altceva. Vorbesc serios; dacă vreau, pot să-i fac să vă omoare.

Mengele se holba la băiat pe deasupra încheieturilor încrucişate.

— Cine sunt părinţii mei? Vă dau trei secunde. Unu...

— Nu ai părinţi!

— Doi...

— E adevărat! Ai fost născut dintr-o celulă a celui mai mare bărbat care a trăit vreodată! Renăscut! Tu eşti *el*, retrăindu-i viaţa! Iar evreul ăla de acolo este inamicul lui de moarte! Şi al tău!

Băiatul se întoarse spre Liebermann, privindu-l cu ochii albaştri uluiţi.

Liebermann îşi ridică mâna, îşi roti un deget în dreptul tâmplei, apoi arătă cu degetul spre Mengele.

— Nu! strigă acesta, când băiatul se întoarse spre el.

Câinii mârâiră.

— Nu sunt nebun! Aşa isteţ cum eşti, sunt lucruri privitoare la ştiinţă şi microbiologic, pe care nu le ştii! Eşti duplicatul viu al celui mai mare om al întregii istorii! Iar el...

Îşi mută privirea asupra lui Liebermann.

— A venit aici să te omoare! Iar eu ca să te protejez!

— *Cine?* îl provocă băiatul. *Cine* sunt eu? *Care* om mare?

Mengele îl privi fix pe deasupra capetelor dobermanilor care mârâiau.

Băiatul spuse:

— Unu...

— Adolf Hitler. Ţi s-a spus că a fost rău, dar când vei creşte şi vei vedea lumea cucerită de negri, semiţi, slavi, asiatici, latini - şi propriul tău popor arian ameninţat cu pieirea, de la care îl vei salva! Vei vedea că a fost cel mai bun, mai fin şi mai înţelept om al întregii omeniri! Te vei *bucura* de moştenirea ta şi mă vei binecuvânta pentru că te-am creat! Aşa cum m-a binecuvântat *el însuşi* pentru că am încercat!

— Ştiţi ce? Sunteţi cel mai mare nebun pe care l-am întâlnit vreodată. Sunteţi *cel mai ciudat, cel mai nebun...*

— Îţi spun adevărul! Cercetează-ţi inima! există acolo puterea de a comanda armate, Bobby! Să subjugi naţiuni întregi voinţei tale! Să-i distrugi fără milă pe cei care ţi se opun!

— Sunteţi nebun!

— Cercetează-ţi inima; toată puterea *lui* se află în tine - sau va fi, când soseşte vremea. Fă acum cum îţi spun; lasă-mă să te protejez. Ai un destin de împlinit, cel mai înalt dintre toate.

Băiatul se uită în jos, îşi frecă fruntea, îl privi pe Mengele şi spuse:

— Muştar.

Dobermanii se repeziră. Mengele se cutremură şi ţipă.

Liebermann privi şi tresări; se uită din nou.

Îl privi pe băiat.

Băiatul îşi băgă mâinile în buzunarele jachetei albastre cu dungă roşie. Plecă încet de la masă spre canapea şi privi. Strâmbă din nas. Spuse:

— Fuuuuu...

Liebermann îl privi pe băiat şi dobermanii care îl sfârtecau pe Mengele, împingându-l pe podea.

Se uită la mâna care sângera încet pe ambele părţi.

Se auziră mârâituri. Plescăituri. Zgrepţănături.

După un timp băiatul se îndepărtă de canapea, cu mâinile încă în buzunare. Privi dobermanul mort şi îi apăsă trupul cu vârful tenisului. Îl privi pe Liebermann, se întoarse, privi în spate şi spuse:

— Înapoi.

Doi dintre dobermani îşi ridicară capetele şi veniră spre el, lingându-şi boturile însângerate.

— Înapoi! spuse băiatul.

Cel de-al treilea doberman îşi ridică capul.

Unul dintre dobermani amuşină câinele mort.

Celălalt trecu pe lângă Liebermann, deschise uşa de lângă el cu botul şi ieşi.

Băiatul se apropie şi se opri între picioarele lui Liebermann, uitându-se la el, cu bucla căzută pe frunte.

Liebermann îl privi şi arătă spre telefon.

Băiatul îşi scoase mâinile din buzunare şi se ghemui, cu coatele pe coapsele în pantaloni cafenii reiaţi, lăsându-şi mâinile să atârne. Unghii murdare.

Liebermann se uită la faţa tânără, smeadă: nasul ascuţit, bucla de pe frunte, ochii albaştri pali care îl priveau.

— Cred că veţi muri în curând, dacă nu vă ajută cineva şi vă duce la spital - spuse băiatul.

Respiraţia lui mirosea a gumă de mestecat.

Liebermann dădu din cap.

— Aş putea ieşi din nou cu cărţile mele şi să mă întorc mai târziu, spuse băiatul. Să zic că... m-am plimbat pe undeva; fac asta câteodată. Iar mama nu ajunge acasă decât la cinci şi douăzeci. Pun pariu că până atunci sunteţi mort.

Liebermann îl privi. Un alt doberman ieşi.

— Dacă rămân şi chem poliţia, le veţi spune ce am făcut?

Liebermann reflectă, apoi îşi clătină capul.

— Niciodată?

Îşi clătină capul.

— Promiteţi?

Dădu din cap.

Băiatul întinse mâna.

Liebermann se uită la ea, apoi la băiat; acesta îl privi şi spuse:

— Dacă aţi putut arăta cu degetul, puteţi să şi strângeţi o mână.

Liebermann îi privi mâna.

Nu, îşi spuse el. Oricum vei muri. Ce fel de medici pot ei avea într-un loc ca acesta?

— Ei bine?

Şi poate că există o viaţă de apoi. Poate că Hannah îl aştepta; mămica, tăticul, fetele...

Nu te amăgi.

Ridică mâna.

Strânse mâna băiatului. Cât mai puţin posibil.

— Era într-adevăr bizar, spuse băiatul şi se ridică.

Liebermann îşi privi mâna.

— *Şterge-o!* strigă băiatul dobermanului încă ocupat cu Mengele.

Dobermanul fugi în hol, apoi se întoarse înnebunit, cu botul însângerat, trecu pe lângă Liebermann şi ieşi.

Băiatul se duse la telefon.

Liebermann închise ochii.

Îşi aminti. Îi deschise.

După ce băiatul termină de vorbit, îi făcu semn cu mâna.

Băiatul se apropie şi îl întrebă:

— Apă?

Îşi clătină capul şi făcu un semn cu mâna.

Băiatul se ghemui lângă el.

Îi spuse cât putu de tare:

— Există o listă.

— O listă?

— Vezi dacă poţi s-o găseşti. Poate este în paltonul lui. O listă de nume.

Îl urmări pe băiat ieşind în hol.

Hitler, ajutorul meu!

Îşi ţinu ochii deschişi.

Se uită la Mengele, în faţa canapelei; Locul feţei se vedea ca un amestec de alb şi roşu. Oase şi sânge.

Bine.

După un timp băiatul se întoarse, uitându-se prin hârtii.

Întinse mâna.

— Tatăl meu e pe listă.

Întinse mâna mai sus.

Băiatul îl privi nelinişti, îi înmâna hârtiile şi spuse:

— Am uitai de el; mă duc să-l caut.

Cinci sau şase file dactilografiate. Nume, adrese, date, greu de citit fără ochelari. *Döring* tăiat. *Horve* tăiat. Alte pagini fără tăieturi.

Împături filele sprijinindu-se de podea şi le puse în buzunarul hainei.

Închise ochii.

Rămâi în viaţă. Încă nu s-a terminat!

*

Lătrături îndepărtate.

— L-am găsit.

Greenspan, cel cu barba blondă, îl privi fix şi şopti:

— E mort! Nu putem să-l întrebăm!

— E în regulă; am lista.

— Ce?

Păr blond creţ, prins sub căciuliţa rituală.

Spuse cât putu de tare:

— E în regulă, am lista cu toţi taţii.

Se simţi ridicat şi aşezat pe o targă. Simţi că e dus pe sus. Zări ciocănaşul în formă de cap de câine, lumina zilei, cerul albastru.

O lentilă lucioasă îl privea, îl însoţea. Fredonând. Nasul ascuţit lângă ea.

8

Se dovedi că aveau medici buni acolo, oricum destul de buni pentru a se trezi cu mâna în gips, un furtun de perfuzie la braţ şi bandaje peste tot - în faţă şi în spate, sus şi jos.

Era sâmbătă, în secţia de terapie intensivă a spitalului din Lancaster. Ziua de vineri se dusese.

Va fi bine, îi spusese un doctor indian rubicond. Un glonţ îi trecuse prin mediastin - doctorul îşi arătase propriul piept îmbrăcat în veston alb; fracturase o coastă, rănise plămânul stâng şi ceva numit „nervul laringean recurent” şi trecuse *uite-atât de aproape* de aortă. Un alt glonţ îi fracturase centura pelviană şi se oprise în muşchi.

Altul deteriorase muşchi şi oase ale mâinii stângi, iar altul îi trecuse pe lângă o coastă în partea dreaptă.

Glonţul rămas în muşchi fusese scos şi toate deteriorările fuseseră remediate. Va fi capabil să vorbească într-o săptămână sau în zece zile şi să meargă cu cârje în două săptămâni. Fusese anunţată ambasada austriacă - cu toate că probabil nu fusese necesar - zâmbi doctorul. Din cauza ziarelor şi a televiziunii. Un detectiv vroia să-i vorbească, dar va trebui desigur să aştepte.

Dena se aplecă şi îl sărută; îi strângea mâna dreaptă şi îi zâmbea. Ce zi! Avea cearcăne, dar era frumoasă. Îl întrebă:

— N-ai putut aranja să faci chestia asta în Marea Britanie?

Îl mutară într-o secţie de tratamente curente, unde putu să şadă şi să-şi facă notiţe.

— *Unde sunt lucrurile mele?*

— Veţi primi totul, când veţi fi în rezerva dumneavoastră, spuse asistenta surâzând.

— *Când?*

— Cel mai probabil joi sau vineri.

Dena îi citi relatările din ziare. Mengele era identificat ca Ramón Aschheim y Negrin, paraguayan. Îl ucisese pe Wheelock, îl rănise pe Liebermann şi fusese ucis de câinii lui Wheelock. Robert - fiul de treisprezece ani al lui Wheelock - chemase poliţia la întoarcerea lui de la şcoală. Cinci bărbaţi - sosiţi imediat după poliţie - se identificaseră ca fiind membri ai Tinerilor Apărători Evrei şi prieteni ai lui Liebermann; spuseseră că intenţionau să se întâlnească aici cu el şi să-l însoţească într-o călătorie la Washington. Exprimaseră părerea că Aschheim y Negrin era nazist, dar nu putuseră oferi nici o explicaţie a prezenţei lui sau a lui Liebermann în casa lui Wheelock - sau a asasinării lui Wheelock. Poliţia spera că Liebermann

- atunci când îşi va reveni, dacă îşi va reveni - va fi capabil să arunce lumină asupra chestiunii.

— Poţi? îl întrebă Dena.

Îşi înclină uşor capul şi îşi strâmbă gura în semn de „poate”.

— Când te-ai împrietenit cu cei din T.A.E.?

— Săptămâna trecută.

O asistentă îi spuse Denei că cineva dorea s-o vadă.

Trecu doctorul Chavan, studie fişa lui Liebermann, îl apucă de bărbie, îl privi de aproape şi îi spuse că cel mai grav lucru e că are nevoie de un ras.

Dena se întoarse şi se opinti sub greutatea valizei lui Liebermann; o aşeză pe interval şi spuse:

— Vorbeşti de lup...

O lăsase Greenspan, venit să-şi ia maşina, pe care poliţia nu-l lăsase s-o ia joi. Îi dăduse Denei un mesaj pentru Liebermann: „Unu: faceţi-vă bine; Doi: rabinul Gorin vă va telefona de îndată ce poate. Are propriile lui probleme; urmăriţi ziarele”.

Îl durea peste tot. Dormea mult.

Îl mutară într-o încăpere drăguţă, cu perdele în dungi şi un televizor fixat de perete; servieta lui se afla pe un scaun. De îndată ce îl instalară în pat, deschise sertarul noptierei. Lista era acolo, alături de celelalte lucruri ale sale. Îşi puse ochelarii şi se uită la numele dactilografiate. Numerele de la unu la şaptesprezece erau tăiate, inclusiv Cross şi Wheelock. Data lui Wheelock fusese 19 februarie.

Sosi un frizer şi îl bărbieri.

Putea vorbi răguşit, dar n-avea voie s-o facă. Era bine şi aşa; îi dădea timp de gândire.

Dena scria scrisori. Citi ziarele *Philadelphia Inquirer* şi *The New York Times*, urmări ştirile. Nimic despre Gorin. Întâlnirea lui Kissinger cu Rabin la Ierusalim. Crime. Şomaj.

— Ce nu e în ordine, tată?
— Nimic.
— Nu vorbi.
— Tu m-ai întrebat.
— Nu vorbi! Scrie! Pentru asta ai bloc-notesul!
NIMIC!
Fata asta e o pacoste câteodată.

Sosiră cărţi poştale şi flori de la prieteni şi donatori, de la biroul de organizare a conferinţelor, de la asociaţia femeilor templului local. Era şi o scrisoare de la Klaus, care obţinuse adresa spitalului de la Max: *Vă rog să-mi scrieţi de îndată ce puteţi. Nu e nevoie să spun că atât eu, cât şi Lena şi Nürnberger, abia aşteptam să aflăm mai multe decât scriu ziarele.*

La o zi după ce i se permise să vorbească, veni să-l vadă un detectiv, pe nume Barnhart, un tânăr voinic, cu părul roşu, politicos şi blând la vorbă. Liebermann nu avea multe lămuriri de dat: nu-l întâlnise niciodată pe Ramón Aschheim y Negrin înainte de ziua în care acesta îl împuşcase; nu auzise nici măcar de numele lui. Da, doamna Wheelock avea dreptate; îl sunase pe Wheelock cu o zi înainte şi îi spusese că *s-ar putea* ca un nazist să vină să-l omoare, asta ca reacţie la o informaţie pe care o primise de la o sursă nu prea demnă de încredere din America de Sud. Venise să-l vadă pe Wheelock pentru a afla în ce măsură informaţia era fondată. Aschheim îi dăduse drumul în casă şi trăsese în el. El dăduse drumul câinilor, care îl uciseseră pe Aschheim.

— Guvernul paraguayan declară că paşaportul lui este fals; ei nu ştiu nici despre cine este vorba.

— Nu au o fişă cu amprentele lui?

— Nu, domnule, nu au - dar indiferent cine a fost, se pare că pe dumneavoastră vă urmărea şi nu pe Wheelock. Vedeţi, a murit doar cu puţin timp înainte ca

noi să ajungem acolo. Dumneavoastră trebuie să fi sosit pe la două şi jumătate, aşa este?

Liebermann se gândi, dădu din cap şi spuse:

— Da.

— Dar Wheelock a murit între ora unsprezece şi douăsprezece, aşa că „Aschheim" v-a aşteptat mai mult de două ore. Informaţia aia a dumneavoastră seamănă foarte mult a capcană, domnule. Wheelock nu avea absolut nimic de-a face cu genul de indivizi pe care îi urmăriţi dumneavoastră, suntem siguri de aceasta. Fiţi mai circumspect în viitor cu privire la informaţiile căpătate, dacă nu vă supăraţi.

— Nu mă supăr deloc, este un sfat bun. Mulţumesc; da, voi fi circumspect.

Gorin apăru la ştiri în seara aceea. Fusese eliberat provizoriu în 1973, când fusese condamnat cu suspendarea sentinţei, sub acuzarea de conspiraţie şi atac cu bombe, de care se recunoscuse vinovat. Guvernul federal încerca acum să obţină revocarea suspendării condamnării, pe motiv că participase din nou la o conspiraţie, de data aceasta pentru a răpi un diplomat sovietic. Un judecător fixase o audiere pentru 26 februarie. Revocarea însemna că Gorin va trebui să se ducă la închisoare pentru restul pedepsei, adică un an. Da, avea într-adevăr probleme.

Şi Liebermann avea. Studie lista când rămase singur. Cinci foi subţiri, dactilografiate îngrijit. Nouăzeci şi patru de nume. Privi peretele, clătină din cap şi oftă. Împături lista de mai multe ori şi o băgă în învelitoarea paşaportului.

Scrise scrisori lui Max şi lui Klaus, fără a relata prea multe, începu să primească şi să dea telefoane, cu toate că mai era încă răguşit şi nu putea vorbi normal.

Dena plecase acasă. Aranjase cu factura spitalului: Marvin Farb şi alţi câţiva vor avea grijă s-o plătească, iar când Liebermann va ajunge din nou în Austria şi va încasa banii de asigurare, le va restitui suma.

— Nu uita copia facturii, îl avertizase ea - şi nu încerca să mergi prea curând. Şi nu pleca, până când nu *spun* ei să pleci.

— N-o să plec, n-o să plec, n-o să plec.

După ce Dena plecă, îşi dădu seama că nu adusese vorba de problema ei cu Gary şi se simţi rău din cauza aceasta. Halal tată!

Merse în cârje în susul şi în josul coridorului, o treabă grea, cu mâna încă în gips. Trebuia să afle câte ceva despre ceilalţi pacienţi, să se plângă de mâncare.

Telefonă Gorin:

— Yakov? Ce mai faci?

— Mulţumesc, bine. Ies într-o săptămână. Ce mai faci?

— Nu prea grozav. Vezi ce-mi fac?

— Da, o adevărată ruşine.

— Încercăm să obţinem o amânare, dar nu prea e nădejde; sunt porniţi să pună mâna pe mine. Şi se presupune că *eu* trebuie să fiu conspiratorul. Măi! Spune-mi, ce se întâmplă? Poţi vorbi? Vorbesc dintr-o cabină, aşa că aici e în ordine.

Spuse în idiş:

— Mai bine să vorbim în idiş. Nu vor mai avea loc alte asasinate. Indivizii au fost rechemaţi.

— Au fost?

— Iar cel care m-a împuşcat, cel pe care l-au răpus câinii, era... Îngerul. Înţelegi de cine vorbesc?

Tăcere.

— Eşti *sigur?*

— Absolut. Am discutat cu el.

— O, Doamne, *Slavă Domnului! Slavă Domnului!*. Câinii au fost prea buni pentru el! Şi ţii asta secret? Eu aş convoca cea mai mare conferinţă de presă din istorie!

— Şi ce le spun, dacă mă întreabă ce făcea el acolo? Un necunoscut din Paraguay nu înseamnă nimic, dar el? Iar dacă nu le explic, intervine F.B.I-ul şi află. Ar fi bine să se întâmple asta? Încă nu ştiu.

— Nu, nu, ai desigur dreptate; dar să *ştii* şi să nu poţi spune! Vii la New York?

— Da.

— Unde stai? Luăm legătura.

Îi dădu numărul de telefon al lui Farb.

— Phil spune că ai o listă.

Liebermann clipi.

— Cum de ştie?

— I-ai spus.

— I-am *spus?* Când?

— În casa aceea. O ai?

— Da. Stau şi mă holbez la ea. E o problemă, Rabi.

— *Mie* îmi spui? Păstreaz-o bine. Ne vedem curând. Shalom.

— Shalom.

Vorbi cu câţiva reporteri şi elevi de liceu. Merse în cârje în lungul coridorului, obişnuindu-se cu ele.

Într-o după-amiază, o femeie solidă, şatenă, într-un palton roşu, veni şi i se adresă:

— Domnule Liebermann?

— Da?

Îi surâse; avea gropiţe şi dinţi albi, frumoşi.

— Aş putea să vorbesc un minut cu dumneavoastră? Sunt doamna Wheelock, doamna Hank Wheelock.

O privi şi spuse:

— Da; desigur.

Se duseră în rezerva lui. Ea se aşeză pe unul din scaune, cu servieta în poală, iar el rezemă cârjele de pat, se aşeză pe celălalt scaun şi spuse:

— Îmi pare tare rău.

Ea dădu din cap, îşi privi servieta, o frecă cu degetul mare, cu unghia lăcuită în roşu, apoi îl privi şi spuse:

— Poliţia mi-a zis că individul a venit să vă prindă pe *dumneavoastră* - şi nu să-l ucidă pe Hank. Nu se interesa de Hank sau de noi, ci numai de dumneavoastră.

Liebermann dădu din cap.

— Dar în timp ce aştepta, s-a uitat la albumul nostru de fotografii. Era pe jos, acolo unde el...

Ridică un umăr şi îl privi pe Liebermann. El spuse:

— Poate că soţul dumneavoastră se uita la el, înainte de a sosi individul.

Ea clătină din cap şi spuse:

— Nu se uita niciodată la el. *Eu* am făcut fotografiile acelea; *eu* le-am lipit acolo şi am compus inscripţiile. Individul s-a uitat.

— Poate a vrut doar să-şi piardă vremea.

Doamna Wheelock şedea tăcută, privind în jur, cu mâinile împreunate pe servietă.

— Băiatul nostru este înfiat. Băiatul meu. El nu ştie asta. La adoptare ne-am obligat să nu-i spunem. Ieri seară m-a întrebat dacă era înfiat; a fost prima dată că i-a trecut prin cap aşa ceva.

Îl privi pe Liebermann.

— I-aţi spus ceva în ziua aceea, care să-i dea o asemenea idee?

— Eu?

Dădu din cap.

— Nu. Cum aş fi putut şti despre aceasta?

— M-am gândit că ar putea exista o legătură. Femeia care a aranjat înfierea era nemţoaică. Aschheim este un

nume german. Un ins cu accent german a telefonat şi s-a interesat de Bobby. Iar eu ştiu că sunteţi... contra germanilor.

— Contra naziştilor. Nu, doamnă Wheelock, n-aveam idee că fusese înfiat şi nu puteam vorbi deloc, când a intrat el; puteţi auzi că nici acum nu vorbesc prea bine. Poate că gândeşte astfel, fiindcă şi-a pierdut tatăl.

Ea oftă şi dădu din cap.

— Poate.

Îi zâmbi.

— Îmi pare rău că v-am deranjat. Eram îngrijorată că... ar putea fi implicat Bobby.

— E în regulă. Mă bucur că v-am cunoscut. Aveam de gând să vă sun înainte de a pleca şi vă exprim condoleanţele mele.

— Aţi văzut filmul? Nu, presupun că n-aţi putut. E ciudat cum s-au petrecut lucrurile, nu-i aşa? Toate nenorocirile astea: moartea lui Hank, rănirea dumneavoaslră atât de gravă, individul ăla - chiar şi câinii; ştiţi, a trebuit să-i adormim pe vecie. Iar succesul lui Bobby vine din toate astea.

— Succesul?

Doamna Wheelock dădu din cap.

— Postul de televiziune WGAL i-a cumpărat filmul făcut în ziua aceea şi a transmis o parte din el - dumneavoastră dus pe sus la ambulanţă, câinii plini de sânge, individul acela şi Hank scoşi afară pe targă, - iar reţeaua de televiziune CBS, toate posturile din întreaga ţară l-au preluat şi l-au transmis în dimineaţa următoare, la emisiunea „Ştirile dimineţii cu Hughes Rudd” - doar partea cu ducerea dumneavoastră la ambulanţă. Un succes ca acesta poate fi extraordinar de important pentru un băiat de vârsta lui Bobby. Nu numai din cauza

relaţiilor pe care şi le face, dar şi pentru propria lui autoapreciere. Vrea să devină regizor de film.

Liebermann o privi şi spuse:

— Sper să reuşească.

Ea se ridică şi spuse, cu un uşor surâs mândru:

— Cred că are o şansă bună: e foarte talentat.

Soţii Farb sosiră vineri, în 28 februarie, şi îl urcară pe Liebermann, împreună cu cârjele, valiza şi servieta în uluitorul lor Lincoln nou. Marvin Farb îi dădu o copie a facturii spitalului.

Se uită la ea şi apoi îl privi fix pe Farb.

— Şi asta e încă ieftin; la New York ar fi costat dublu.

— „Gott in Himmel”.[20]

***

Sandy, fata de la biroul T.A.E., îi trimise telefonic o invitaţie la prânz pentru marţi, în data de unsprezece, la ora douăsprezece, spunând:

— Este o petrecere de rămas bun.

El pleca în treisprezece; era pentru el?

— Pentru cine?

— Pentru rabin. N-aţi auzit?

— Apelul a fost respins?

— A renunţat la apel. Vrea să termine odată cu asta.

— Vai! Îmi pare rău să aud asta. Da, sigur că voi veni.

Îi dădu adresa: Smilkstein's, un restaurant pe Canal Street.

The Times relata povestea pe o singură coloană în interiorul ziarului, care îi scăpase. În loc să conteste noua acuzare de conspiraţie, Gorin se decisese să accepte decizia judecătorului de a-i revoca suspendarea. Va

[20] Dumnezeule din Ceruri! – l. germ. (n. trad.).

merge într-o închisoare federală din Pennsylvania în 16 martie.

Liebermann îşi clătină capul murmurând.

Marţi, în unsprezece, puţin după ora douăsprezece, urcă încet, sprijinit în baston, treaptă cu treaptă, scările restaurantului Smilkstein's, ţinându-se cu mâna dreaptă de balustradă. Moarte de om!

Ajuns sus gâfâind şi transpirând, găsi o încăpere mare, o sală, cu un baldachin de verdeaţă, pentru nunţi, pe o estradă, cu o mulţime de mese fără feţe de mese şi de scaune pliante aurite. În centru, în ringul de dans, nişte bărbaţi citeau meniul, iar un chelner cocoşat nota. Gorin îl văzu de la capul mesei, lăsă jos meniul şi şervetul, se ridică şi se grăbi bucuros spre el, de parcă ar fi câştigat procesul.

— Yakov! Ce bine că te văd!

Îi strânse mâna lui Liebermann şi îl prinse de braţ.

— Arăţi bine! La naiba, am uitat de scări!

— E în regulă, spuse Liebermann, respirând cu greutate.

— Nu e în regulă; a fost o prostie din partea mea. Ar fi trebuit să aleg alt local.

Merseră spre masă, cu Gorin în frunte, Liebermann sprijinindu-se de baston.

— Uite-i pe şefii mei de secţie, spuse Gorin. Şi Phil şi Paul. Când pleci, Yakov?

— Poimâine. Îmi pare rău că tu...

— Nu-ţi face nici un fel de grijă. Acolo voi fi într-o companie selectă - cu toţi consilierii lui Nixon. Este locul „la modă” pentru conspiratori. Domnilor, vi-l prezint pe Yakov. Aceştia sunt Dan, Stig, Arnie...

Erau cinci sau şase, plus Phil Greenspan şi Paul Stern.

— Arătaţi sută la sută mai bine decât ultima dată când v-am văzut, spuse Greenspan surâzător, rupând dintr-o chiflă.

Liebermann se aşează pe scaunul de vizavi de el şi spuse:

— Ştii, nici măcar nu-mi aduc aminte să te fi *văzut* în ziua aceea.

— Cred asta, eraţi alb ca varul.

— Sunt nişte medici minunaţi pe acolo; am fost cu adevărat surprins.

Îşi trase scaunul spre masă, ajutat de vecinul din dreapta lui; rezemă bastonul de marginea mesei şi luă meniul.

În stânga lui, Gorin spuse:

— Chelnerul zice să nu luăm friptură la ceaun. Îţi place raţă? O gătesc nemaipomenit aici.

Era un rămas bun mohorât. În timp ce mâncau, Gorin discută despre liniile de comandă şi aranjamentele făcute de el şi de Greenspan pentru a menţine legătura, în timp ce se va afla în închisoare. Se propuneau acţiuni de represalii, se făceau glume amare. Liebermann încercă să înseneineze atmosfera cu o poveste despre Kissinger, presupusă a fi adevărată, pe care i-o spusese Marvin Farb, dar fără prea mult succes.

Când chelnerul debarasa masa şi plecă la parter, lăsându-i cu prăjiturile şi ceaiul, Gorin îşi sprijini coatele de masă, îşi împreună mâinile şi se uită grav la toată lumea.

— Problemele de acum sunt cele mai mărunte probleme ale noastre, spuse el, uitându-se la Liebermann. Aşa este, Yakov?

Liebermann îl privi şi dădu din cap.

Gorin se uită la Greenspan şi la Stern, la fiecare dintre cei cinci şefi de secţie şi spuse:

— Sunt nouăzeci şi patru de băieţi de treisprezece ani, unii dintre ei de doisprezece şi de unsprezece, care trebuie omorâţi înainte de a creşte prea mult. Nu, nu glumesc. Pe Dumnezeu, aş vrea s-o pot face. Unii dintre ei se află în Anglia, unii în Scandinavia, unii sunt aici şi în Canada, unii în Germania. Nu ştiu cum îi vom lichida, dar o vom face; trebuie. Yakov vă va explica cine sunt şi cine au... ajuns să fie.

Se lăsă pe spate şi îi făcu un semn lui Liebermann.

— Doar în principiu; nu e nevoie să intri în toate detaliile.

Celorlalţi le spuse:

— Garantez orice cuvânt pe care îl va spune, la fel şi Phil şi Paul; ei l-au văzut pe unul dintre ei. Dă-i drumul, Yakov.

Liebermann îşi privi linguriţa din ceai.

— Ai cuvântul, îi spuse Gorin.

Liebermann îl privi şi spuse răguşit:

— Am putea vorbi un minut între patru ochi?

Îşi drese glasul.

Gorin îl privi întrebător, apoi se uită pur şi simplu la el. Inspiră pe nas şi spuse, ridicându-se:

— Desigur.

Liebermann îşi luă bastonul, se apucă de marginea mesei şi se ridică de pe scaun. Făcu un pas cu ajutorul bastonului, iar Gorin îi puse mâna pe spate şi merse alături de el, şoptind:

— Ştiu ce vei spune.

Se duseră împreună spre estrada cu baldachinul nupţial.

— Ştiu ce vei spune, Yakov.

— *Eu* încă nu ştiu: mă bucur că ştii *tu*.

— În regulă, voi vorbi în locul tău. „N-ar trebui să facem asta”. Ar trebui să le dăm o şansă. Chiar şi cei care şi-au pierdut taţii s-ar putea dovedi a fi oameni obişnuiţi.

— Nu obişnuiţi; nu cred asta. Nu! Dar nu Hitleri!

— Aşa încât să fim evrei cumsecade, cordiali, de modă veche - şi să le respectăm drepturile civice. Iar dacă unii dintre ei *chiar* devin Hitleri, ei bine, îi vom lăsa pe copiii noştri să-şi facă probleme în legătură cu asta, în drum spre camerele de gazare.

Liebermann se opri lângă estradă, se întoarse şi spuse:

— Rabi, nimeni nu ştie care sunt şansele. Mengele credea că sunt bune, dar era *proiectul lui, ambiţia lui*. S-ar putea ca nici unul să nu fie Hitler, nici chiar dacă ar fi o mie. Sunt băieţi, copii, indiferent ce gene au. Cum putem să-i ucidem? Asta era treaba lui *Mengele*, să omoare copii! Ar trebui să fie şi a noastră? Eu nici măcar...

— Chiar mă uimeşti!

— Lasă-mă să termin, te rog. Nu cred nici măcar că ar trebui să punem guvernele lor să-i urmărească, pentru că asta se va afla, poţi pune pariu pe ce vrei că se va afla - şi va atrage atenţia asupra lor. Va atrage spre ei exact genul de ţicniţi care îi vor face să devină Hitleri, îi vor încuraja. Ţicniţii ar putea proveni chiar şi din *interiorul* unui guvern. Cu cât ştiu mai puţin, cu atât mai bine.

— Yakov, dacă *unul* ajunge Hitler, doar *unul* - Dumnezeule, *tu* ştii ce s-ar întâmpla!

— Nu. Nu - mă gândesc la asta de săptămâni. Spun în conferinţele mele că sunt necesare două lucruri ca să se întâmple iarăşi: un nou Hitler şi condiţii sociale ca în anii treizeci, dar nu este adevărat. Sunt necesare *trei* lucruri: Hitler, condiţiile... şi oamenii care să-l *urmeze* pe Hitler.

— *Şi nu crezi că i-ar găsi?*

— Nu, nu destui. Cred cu adevărat că oamenii sunt mai buni şi mai isteţi acum, nu mai cred atât de mult că au drept conducători nişte zei. Televiziunea aduce o mare deosebire. Apoi istoria, cunoaşterea... Da, ar găsi unii, dar cred, sper, nu mai mulţi decât găsesc pretinşii Hitleri pe care îi avem acum în Germania şi în America de Sud.

— Ei bine, ai al naibii de multă încredere în natura umană, mai multă decât am eu. Ascultă Yakov, poţi să stai aici şi să vorbeşti până când te învineţeşti la faţă - şi nu vei reuşi să-mi schimbi hotărârea în privinţa asta. Nu avem numai dreptul să-i ucidem, avem şi datoria. Nu i-a creat Dumnezeu, ci Mengele.

Liebermann îl privi; dădu din cap şi spuse:

— În regulă, m-am gândit să ridic problema.

— Ai ridicat-o, spuse Gorin, gesticulând spre masă. Vrei acum să le explici? Avem multe de pus la punct, înainte de a pleca.

— Mi-am consumat vocea pe ziua de azi. Mai bine explică-le tu.

Se îndreptară spre masă.

— Dacă tot sunt în picioare, este vreo toaletă pe aici?

— Acolo.

Liebermann se duse spre scări, sprijinindu-se în baston, Gorin se duse la masă şi se aşeză.

Liebermann intră în toaletă - era mică - şi apoi într-o cabină, trăgând zăvorul. Îşi atârnă bastonul de încheietura mâinii drepte, scoase învelitoarea paşaportului şi din ea trase listele împăturite strâns. Puse paşaportul la loc în buzunarul sacoului, desfăcu listele la jumătate şi le rupse de-a curmezişul; le împreună şi le rupse din nou; le mai alătură o dată şi le rupse iarăşi. Aruncă teancul de bucăţele în WC, iar când bucăţelele dactilografiate se separară şi plutiră pe apă, trase mânerul negru al rezervorului. Hârtiile şi apa se

învolburară şi se scurseră gâlgâind. Unele bucăţele de hârtie rămaseră lipite de vas; altele se ridicară cu apa.

Aşteptă ca rezervorul să se umple din nou.

Între timp îşi desfăcu fermoarul.

Când ieşi, interceptă privirea unuia dintre bărbaţii de la capătul mai îndepărtat al mesei şi îl arătă pe Gorin cu mâna. Omul vorbi cu Gorin - şi Gorin se întoarse şi îl privi. Îi făcu semn cu mâna. Gorin mai şezu un moment, apoi se ridică şi veni plictisit spre el.

— Ce mai vrei?

— Ar trebui să te ţii tare.

— Pentru ce?

— Am aruncat lista în WC.

Gorin îl privi.

Dădu din cap şi spuse:

— Crede-mă, este ceea ce trebuia făcut.

Gorin se holbă la el, palid.

— Mi se pare ciudat să-i spun eu unui rabin ce este...

— *Nu era lista dumitale*. Era a tuturor! A poporului evreu!

Liebermann spuse:

— Puteam oare să pun la vot? Trebuia să hotărăsc singur.

Îşi clătină capul.

— E rău să ucizi copii - *orice fel* de copii.

Faţa lui Gorin se înroşi; nările îi fremătară, ochii lui căprui scânteiară în cearcănele lor adânci.

— Nu-mi spune mie ce e drept şi ce nu e. Nenorocitule! Boşorog ignorant şi tâmpit!

Liebermann se holbă la el.

— Ar trebui să te arunc pe scări!

— Atinge-mă, şi-ţi rup gâtul! strigă Liebermann.

Gorin îşi ţinu respiraţia, îşi încleştă pumnii şi spuse:

— Evreii ca tine au lăsat lucrurile să se întâmple aşa cum s-au întâmplat ultima oară.

Liebermann îl privi şi spuse:

— Evreii n-au „lăsat” lucrurile să se întâmple. Naziştii le-au făcut să se întâmple. Nişte oameni care ar fi ucis chiar şi copii, pentru a obţine ceea ce vroiau.

Fălcile roşii ale lui Gorin se încleştară. Spuse:

— Ieşi afară de aici.

Se întoarse şi plecă cu paşi mari.

Liebermann îl urmări cum pleacă, inspiră adânc şi se întoarse spre scări. Se ţinu de balustradă şi începu să coboare încet, treaptă cu treaptă, sprijinindu-se în baston.

*

Sosind la aeroportul Kennedy, văzu prin parbrizul taxiului motelul Howard Johnson, unde Frieda Maloney predase copiii cuplurilor americane şi canadiene. Privi cum cele zece sau douăsprezece etaje iluminate se pierdeau în crepuscul...

După ce intră la Pan Am, îl sună pe domnul Goldwasser la biroul de organizare a conferinţelor.

— Bună! Ce mai faci? Unde eşti?

— La aeroportul Kennedy, în drum spre casă. Nu mă simt prea rău, dar trebuie s-o iau mai uşor câteva luni. Ai primit nota mea?

— Da.

— Mulţumesc încă o dată pentru florile frumoase. Asta da publicitate, nu? Prima pagină din *The Times*, întreaga reţea CBS...

— Sper să nu mai ai parte niciodată de o asemenea publicitate.

— Şi totuşi a fost publicitate. Ascultă, dacă îţi dau cuvântul meu solemn de onoare că nu voi mai anula, ai vrea să încerci să-mi aranjezi un turneu între sfârşitul primăverii şi începutul toamnei? Medicii jură că vocea îmi va reveni la normal.

— Păi...

— Haide; mi-ai trimis atâtea flori, înseamnă că eşti interesat.

— În regulă; voi sonda câteva grupări.

— Bine. Ascultă, domnule Goldwasser...

— Vrei să-mi spui Ben, pentru Dumnezeu! De câţi ani ne *cunoaştem* deja?

— Ben - dar nu la temple şi şcoli religioase, ci la colegii şi oriunde sunt copii, chiar şi licee.

— Astea nu plătesc onorarii.

— Atunci colegiile şi asociaţiile tinerilor creştini americani. Peste tot unde sunt tineri.

— Voi încerca să aranjez un turneu echilibrat. În regulă?

— În regulă. Umple golurile cu licee. Aştept veşti. Cu bine.

Închise telefonul şi scoase restul de monede; îşi luă servieta şi porni sprijinindu-se în baston spre poarta de îmbarcare.

9

Încăperea era cufundată în întuneric. În penumbră luceau stins o clanţă, o oglindă, vârfurile unor beţe de schi. Se profilau abia văzut patul, un scaun, cadrul metalic al unei colivii, cu o morişcă în interior, care se

rotea, se oprea, iar se rotea, modele de rachete şi aripile unui mic avion argintiu, care se învârtea încet.

În centrul camerei se zărea o planşetă albă pe masă, sub lampa lăsată în jos. O mână înmuie o pensulă, o scurse uşor pe marginea călimării şi trasă linii de tuş negru peste cele creionate. Desenă un stadion vast, circular, acoperit cu o cupolă transparentă.

Băiatul lucra cu grijă, cu nasul ascuţit aproape de hârtie. Începu să schiţeze oameni, şiruri de mici capete, centrate pe platforma din mijloc. Înmuie pensula, o scurse, îşi dădu la o parte bucla de pe frunte cu dosul mâinii, desenă alte capete, alţi oameni.

La pian se cânta un vals de Strauss.

Băiatul îşi ridică privirea şi ascultă zâmbind.

Se aplecă peste planşetă şi mai desenă nişte capete, fredonând melodia valsului.

Era grozav fără tătic, doar cu mămica. Nu mai erau certuri, uşa nu se mai deschidea brusc, auzindu-se: „Lasă astea şi fă-ţi lecţiile, altfel Dumnezeu îmi-e martor că...”.

Ei bine, nu era *grozav*, adică nu *grozav*, ci doar mai uşor, mai comod. Chiar bunica obişnuia să spună că tăticul era un adevărat dictator care făcea pe şeful; avea gura mare, se purta întotdeauna de parcă era cel mai important om din lume...

Era deci mai uşor acum, dar asta nu însemna că îl urâse, că ar fi *vrut* ca el să moară. În realitate îl iubise mult pe tăticul; nu plânsese oare mult la înmormântare?

Se adânci în desen, unde totul era mai frumos, mai ales platforma cu oamenii mici, priviţi de departe. Pictă într-una, îşi ridică braţele, pictă din nou.

Cine ar putea fi bărbatul de pe platformă? Era desigur cineva important, de vreme ce toţi aceşti oameni veneau să-l vadă; nu era un simplu cântăreţ sau actor, era o *persoană cu adevărat bună*, pe care o respectau şi o

iubeau. Plăteau averi pe biletul de intrare, iar dacă nu puteau plăti, el îi lăsa să intre pe gratis. Un om atât de bun...

Desenă o cameră de luat vederi în vârful cupolei şi câteva reflectoare îndreptate spre acel om.

Potrivi vârful pensulei şi desenă guri minuscule persoanelor mai apropiate şi mai mari, aşa încât să aclame, strigându-i bărbatului cât era de bun, cât de mult îl iubeau.

Îşi apropie mai mult de hârtie nasul subţire şi desenă guri şi oamenilor mai mici. Bucla îi căzu; îşi muşcă buza şi închise pe jumătate ochii albaştri pali. Punctă mereu alte guri. Putea auzi lumea aclamând, urlând; era un splendid tunet de iubire care creştea mereu şi apoi răsuna, răsuna, răsuna!

Oarecum ca în filmele acelea vechi cu Hitler.